

NA ZAMYSLENIE:

**„NA CESTE OD NEPOPULÁRNEJ NO NEVYHNUTNEJ LEGISLATÍVY
K ZNALOSTNÉMU MANAŽMENTU ŠPORTU. “**

Rozvoj občianskeho združenia Učená právnická spoločnosť, ako aj vydávanie tohto časopisu, sú možné aj vďaka nezištnej pomoci a dobrovoľným príspevkom jeho členov, priateľov a priaznivcov.

Osobitné poďakovanie za finančnú pomoc patrí:

*Ing. Dušanovi Gulášovi
Ing. Martinovi Kohútovi
Jánovi Kováčikovi
Ing. Antonovi Siekelovi*

Partneri pre projekt „Dobrá správa športu“:

*Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Respect Slovakia s.r.o.
SOUKENÍK – ŠTRPKA, s.r.o.
STARS & FRIENDS Nadácia, n.o.*

Partneri pre projekt „Implementácia zákona o športe“:

*Mesto Košice – Európske mesto športu 2016
Národné športové centrum
RELIA spoločnosť s ručením obmedzeným
Respect Slovakia s.r.o.
Slovenská basketbalová asociácia
Slovenská plavecká federácia
Slovenský atletický zväz
Slovenský futbalový zväz
Slovenský olympijský výbor
Slovenský zväz ľadového hokeja
Stengl a.s.*

OBSAH

ÚVODNÉ SLOVO PETRA SEPEŠIHO KU KONFERENCII „ŠPORT A PRÁVO 2016“ 15

PETER SEPEŠI

ÚVODNÝ PRÍHOVOR DOC. PETRA POTÁSCHA KU KONFERENCII „ŠPORT A PRÁVO 2016“ 17

PETER POTÁŠCH

ŠPORTOVÉ PRÁVO AKO ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE NA FAKULTE PRÁVA PANEURÓPSKEJ VYSOKEJ ŠKOLY 18

UČPS TÍM

BOJ PROTI DOPINGU PODLE WADA KODEXU 2015 20

LIBĚNA ŠRÁMKOVÁ

Porušení antidopingových pravidel a ukládání sankcí podle Světového antidopingového kodexu WADA účinného od 1. ledna 2015.

DOHOVOR RADY EURÓPY V BOJI PROTI MANIPULÁCIÍ ŠPORTOVÝCH PODUJATÍ – PROCES PODPISU ZA SR A JEHO POSTUPNÁ IMPLEMENTÁCIA V PODMIENKACH SR 28

PETER DEDÍK, JAKUB ČAVOJ

Príspevok sa zaoberá problematikou manipulácie športových podujatí a snahami vysporiadať sa s týmto negatívnym javom. Obsahuje poznatky získané praxou a účasťou na medzinárodných konferenciách. Taktiež pospisuje vplyv nedávno prijatej novely zákona o hazardných hrách a návrhy ďalších možností ako efektívnejšie bojovať s týmto problémom.

EFEKTÍVNE METÓDY PRE TELESNÚ VÝCHOVU NA ŠKOLÁCH V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH 31

ALAN CRAIG

Rozsah tohto článku je obmedzený na poskytnutie základných informácií o účinných programoch telesnej výchovy v Spojených štátoch amerických. Tento článok nebude súdiť alebo pripomienkovať systémy športového vzdelávania v iných krajinách.

INFORMAČNÝ SYSTÉM V ŠPORTE A JEHO APLIKÁCIA DO PRAXE V ZMYSLE ZÁKONA O ŠPORTE 38

ALEXANDER HUBA

Príspevok sa zaoberá Informačným systémom v športe, jeho vznikom, históriou, súčasným stavom a víziou do budúcnosti. Zameriavame sa predovšetkým na využívanie a prínos Informačného systému v športe z pohľadu Zákona č. 440/2015 Z.z o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o športe“).

KONTROLÓR ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ 43

ALICA FISTEROVÁ

Zákon o športe definuje novú pozíciu v športových organizáciách, ktorým je kontrolór. Medzi činnosti kontrolóra patrí najmä kontrola použitia verejných prostriedkov, dodržiavanie rozhodnutí športovej organizácie a dodržiavanie právnych predpisov športovou organizáciou. Kontrolór v športovej organizácii neplní len kontrolnú funkciu ale hlavne preventívnu funkciu, tak aby športovej organizácii nevznikli žiadne sankcie alebo postihy

z nedodržovania právnych predpisov a to nielen zo pohľadu zákona o športe ale aj ostatných právnych predpisov platných v Slovenskej republike a povinností vyplývajúcich z medzinárodných aktov.

KOŠICE EURÓPSKE MESTO ŠPORTU 2016 – NÁZORNÝ PŘÍKLAD SPOLUPRÁCE S UČPS PRI UPLATNENÍ ZÁKONA V PRAXI

47**IVAN ŠULEK**

Košice získali pre rok 2016 titul „Európske mesto športu 2016“ a vďaka tomu sa nám podarilo zorganizovať za 9 mesiacov až 499 športových podujatí. Mesto má rozvojový plán pre šport pod názvom „Konceptia rozvoja športu mesta Košice na roky 2015 – 2020“ schválený mestským zastupiteľstvom v apríli 2015, ktorý obsahuje plánované investície a aktivity vo vzťahu k mládežníckemu športu a športu pre všetkých.

V roku 2015 celkovo viac ako 61 tisíc obyvateľov bolo aktívne zapojených ľudí do športových činností v meste Košice t. j. 25,41 % obyvateľov. V roku 2016 počet obyvateľov zapojených do športových činností vzrástol minimálne o 10 %, vzhľadom na zaznamenaný zvýšený počet aktivít o 100 %.

LIMITY ZDRUŽOVANIA: RIEŠENIE SPOROV V ŠPORTE A PRÁVNA OCHRANA ČLENOV OBČIANSKÝCH ZDRUŽENÍ (SO ZAMERANÍM NA ŠPORTOVÉ ZVÄZY)

50**JAROSLAV ČOLLÁK**

V predkladanom príspevku bude rozobratá problematika riešenia sporov v športe. Autor oboznamuje čitateľa s možnými spôsobmi riešenia sporov v športe, pričom upozorňuje na niektoré limity konkrétnych druhov riešenia sporov. Na podklade týchto predpokladov uvažuje o možnostiach právnej ochrany členov občianskych združení, nakoľko ustanovenia o právnej ochrane členov združení po prebehnuti rekodifikácii civilného procesného práva v podmienkach Slovenskej republiky malo za následok zrušenie ustanovenia § 15 z.č. 83/1992 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Týmto krokom sa zaviedla čiastočná neistota ohľadne otázky, kde sa má/môže člen združení obrátiť v prípade, ak považuje niektoré rozhodnutie združení za rozhodnutie, ktoré zasahuje do jeho práv, právom chránených záujmov, postavenia a slobôd.

MATCH-FIXING V KOMPARÁCII ČLENSKÝCH ŠTÁTOV UEFA: VÝCHODISKÁ A RIEŠENIA

61**TOMÁŠ GÁBRIŠ, JAKUB ČAVOJ**

Príspevok predstavuje aktuálne realizovaný spoločný výskumný projekt UEFA a SFZ, nazvaný „Effectiveness of European Countries' Laws and Regulations Dealing with Match-Fixing“, zameriavajúci sa na odhalenie najnovších trendov a najlepšej praxe v boji proti match-fixingu v štátoch UEFA.

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O REGISTRÍ MIMOVLÁDNYCH NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

70**MILAN ANDREJKOVIČ**

Na Slovensku aktuálne existuje viac ako 50000 mimovládnych neziskových organizácií (MNO – nadácií, neinvestičných fondov, neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, občianskych združení a organizácií s medzinárodným prvkom), ktoré spadajú do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, pričom drvivú väčšinu z nich tvoria občianske združenia. Tieto občianske združenia spolu s ďalšou právnou formou – organizáciami s medzinárodným prvkom, nemajú legislatívne zavedený oficiálny register, z ktorého by každému boli jasné všetky základné údaje o MNO – a to najmä kto je štatutárnym orgánom oprávneným konať v mene organizácie. Návrh jednotného zákona o registri MNO reaguje na celospoločenské požiadavky na vyriešenie tohto, ale aj ďalších problémov, ktoré vyplynuli z praxe registrového orgánu, ale aj mimovládnych neziskových organizácií.

OKAMŽITÉ SKONČENIE ZMLUVNÉHO VZŤAHU MEDZI ŠPORTOVOU ORGANIZÁCIOU A PROFESIONÁLNYM ŠPORTOVCOM

75

JOZEF GREGUŠ

Autor sa v predkladanom článku zaoberá problematikou okamžitého skončenia zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom. Následne sa autor venuje vybraným ustanoveniam zákona o športe upravujúcim okamžité skončenie zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom. V závere článku autor predkladá svoje odporúčania, ktoré by mohli byť prínosom pre skvalitnenie legislatívnej úpravy týkajúcej sa okamžitého skončenia zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom.

OPATRENIA PROTI MANIPULÁCIÍ VÝSLEDKOV ŠPORTOVÝCH SÚŤAŽÍ V ZÁKONE O ŠPORTE

80

JOZEF ČORBA

Príspevok sa zaoberá pravidlami smerujúcimi k eliminácii niektorých negatívnych javov, ku ktorým dochádza pri realizácii športovej činnosti, tak ako boli upravené v zákone č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Konkrétne sa zameriava na úpravu opatrení proti manipulácii výsledkov športových súťaží, a to najmä pokiaľ ide ovplyvňovanie výsledkov súťaží v dôsledku majetkového alebo personálneho prepojenia športových klubov. V príspevku hodnotíme najmä právnu úpravu následkov, ktoré nedávno prijatý zákon o športe s faktom prepojenia športových klubov pôsobiacich v rovnakej športovej súťaži spája. Ide o právnu úpravu, ktorá je unikátna, pretože v ostatných krajinách nie je zakotvená na úrovni zákona, ale je upravená len v autonómnych pravidlách športových zväzov. Na základe poznatkov z riešenia takýchto situácií v pravidlách niektorých medzinárodných športových zväzov, navrhujeme zaviesť aj ďalšie následky, ktoré by mala táto právna skutočnosť vyvolať na úrovni danej športovej súťaže.

PLÁNOVANÉ ZRIADENIE FONDU NA PODPORU ŠPORTU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE PODĽA PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ROKY 2016-2020 – INŠPIRÁCIE A RIZIKÁ

87

LADISLAV KRÍŽAN

Autor sa pokúša priblížiť súčasný stav financovania športu štátom v Rakúsku prostredníctvom nezávislej právnickej osoby verejného práva – „Bundes-Sportförderungsfonds“ z pohľadu faktov, aktuálne uskutočnených legislatívnych zmien a odporúčaní pre budúcnosť podobných legislatívnych iniciatív v Slovenskej republike.

POTENCIÁL UPATNENIA SOCIÁLNEJ PRÁCE V ŠPORTOVOM PROSTREDÍ

96

PETER KULIFAJ

Príspevok sa venuje možnostiam pôsobenia kvalifikovaných sociálnych pracovníkov v športovom prostredí, pričom poukazuje na skúsenosti zahraničných organizácií v tejto oblasti. Autor pomenúva základnú východiskovú situáciu a predstavuje paletu činností, ktoré by mohol pracovník realizovať. Záver je venovaný prvým krokom, ktoré sú potrebné k uplatneniu sociálnej práce v športovom prostredí.

PREVENTÍVNE TELOVÝCHOVNO-LEKÁRSKE PREHLIADKY ŠPORTOVCOV

100

DUŠAN MEŠKO, BRANISLAV DELEJ

Do roku 1989 sa vykonávali preventívne telovýchovnolekárske prehliadky športovcov v zmysle zákonov a vyhlášok zo 60-tych rokov minulého storočia. Prehliadka musela byť zaznamenaná v registrácii športovca, opatrená dátumom prehliadky a podpisom telovýchovného lekára. Bez tohto potvrdenia sa športovec nemohol zúčastniť žiadnej organizovanej športovej akcie. Po nežnej revolúcii sa postupne tieto prehliadky prestali vykonávať a niektorí dnešní vrcholoví športovci ani nevedia, že existujú telovýchovní lekári. Pribudlo ľudí poškodených športovou aktivitou, ktorým šport oslabil alebo zničil zdravie a stali sa predstaviteľmi nešťastného ale častokrát pravdivého sloganu „športom k trvalej invalidite“.

PRÍSPEVOK UZNANÉMU ŠPORTU AKO OSOBNÝ PRÁVNÝ INŠTITÚT VS. „KLASICKÁ“ DOTÁCIA ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU

105

MÁRIA BERDISOVÁ

Autorka sa v predkladanom článku zaoberá vysvetlením základných a principiálnych rozdielov medzi poskytovaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu formou dotácie a financovaním športu cez poskytovanie príspevku ako inštitútu „sui generis“ na základe špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v osobitnom zákone s tým, že obe formy poskytovania finančných prostriedkov so štátneho rozpočtu sú legálne a legitímne, ide len o zámer zákonodarcu, aký spôsob financovania konkrétnej oblasti zvolí a uzákoní v právnej norme. V závere článku autor predkladá svoje odporúčania, ktoré by mohli byť prínosom pre skvalitnenie legislatívnej úpravy.

PROCESNÉ PRAVIDLÁ PRE RIEŠENIE PRÍPADOV PORUŠENIA ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDIEL

108

MIROSLAV CHLIPALA

Čiastočná úprava procesných pravidiel pre prípady porušenia antidopingových pravidiel je obsiahnutá v novom zákone o športe. Táto úprava zahŕňa predpoklady pre členov komisíí a náležitosti rozhodnutia. Ďalšia úprava konaní je ponechaná na úpravu národných športových zväzov. Autor poukazuje na teoretické a medzinárodné princípy, ktoré je potrebné zohľadniť pri tvorbe procesných pravidiel. Autor na základe dlhodobých skúseností odporúča vytvorenie nadzväzového panelu rozhodcov s cieľom rozumného a efektívne usporiadania vzťahov v tejto oblasti.

REALIZÁCIA DOBROVOĽNÍCTVA V PRAXI ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

112

IGOR ŠUMICHRAST

Článok sa zaoberá problematikou výkonu dobrovoľníctva v podmienkach športových organizácií. Článok prináša návrhy a riešenia pre vytvorenie interného systému, ktorý zabezpečí riadny a efektívny spôsob výkonu dobrovoľníckej činnosti v prospech športových organizácií, predovšetkým športových klubov.

SPONZORSTVO V ŠPORTE V PRAXI ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

115

ZUZANA ZAJÍČKOVÁ

Predkladaný príspevok prináša zhrnutie prezentácie Mgr. Zuzany Zajíčkovej o sponzorstve v športe v praxi športových organizácií - „Šport a právo 2016“.

SÚČASNÉ POSTAVENIE ADA SR V ZÁKONE O ŠPORTE

118

ŽANETA CSÁDEROVÁ

Od 1. januára 2016 vstúpil do platnosti a účinnosti Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okrem iného, zákon priniesol aj zmenu v oblasti právnej úpravy postavenia, úloh a povinností Antidopingovej agentúry SR. V ďalších paragrafoch sú upravené opatrenia proti dopingovému dopingovému kontrole, dopingovému komisár, konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel a odôvodňovanie disciplinárnych rozhodnutí. Autorka príspevku sa pokúsila spracovať a priniesť zjednodušený prehľad hlavných zmien v oblasti boja proti dopingovému v športe v novom Zákone o športe a súčasne zdôrazniť okrem legislatívnej úpravy statusu Antidopingovej agentúry SR aj zabezpečenie kvality jej činnosti v súlade s ISO certifikáciou a ostatnými možnými certifikátmi kvality. Tie garantujú poskytovanie služieb na medzinárodnej a národnej úrovni v oblasti dopingovej kontroly a pri udeľovaní terapeutických výnimiek.

ŠPORTOVÍ ODBORNÍCI V PODMIENKACH ZÁKONA O ŠPORTE

122

ŽANETA SURMAJOVÁ

Cieľom tohto príspevku je poukázať na zmeny v postavení a vo vzdelávaní športových odborníkov v podmienkach nového zákona o športe. Príspevok sa zameriava na status športových odborníkov pred 1. januárom 2016, t. j. pred prijatím zákona o športe, a na preklápanie ich postavenia a činnosti podľa novej právnej úpravy po 1. januári

2016. Obsahom príspevku je tiež definovanie druhov športových odborníkov, podmienky nadobudnutia odbornej spôsobilosti na výkon odbornej činnosti v športe a moment vzniku, prerušenia, či zániku oprávnenia športového odborníka na podnikanie.

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK

128

JOZEF MIHÁL

Od 1.1.2016 je účinný zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okrem iného, zákon prináša zásadné zmeny aj pokiaľ ide o možnosti zmluvných vzťahov športových odborníkov. V príspevku sa zameriame na daňové a odvodové zaťaženie vyplývajúce z týchto zmluvných vzťahov.

VOĽNOČASOVÉ ŠKOLSKÉ AKTIVITY A KLUBOVÝ ŠPORT

133

JÁN LETKO

V príspevku sa autor zaoberá témou prepojenia školských športových aktivít s klubovými voľnočasovými aktivitami z viacerých uhlov pohľadu. Prvým z nich je programové vyhlásenie vlády SR v oblasti športu a s tým spojené štátne záujmy v oblasti športu, druhý uhol pohľadu sú potreby školského športu a tretí uhol pohľadu sú potreby klubového športu.

Autor identifikoval v tomto príspevku potrebu prepojenia školského a klubového športu pomocou športových odborníkov, nielen trénerov, ktorí sú schopní vytvoriť prirodzené prepojenie medzi školským a klubovým športom.

V závere príspevku je navrhnutý aj spôsob financovania športových odborníkov, nakoľko práve financovanie športových odborníkov je veľkým problémom nielen športu pre všetkých, ale aj amatérskeho športu na najnižších úrovniach miest a obcí.

ZÁKONY O VRCHOLNÝCH ŠPORTOVÝCH PODUJATIACH

137

TOMÁŠ GÁBRIŠ, MAREK ŠTEVČEK

Príspevok analyzuje právne problematické aspekty zákonov o vrcholných športových podujatiach. Športové organizácie na vrcholnej úrovni často trvajú na prijímaní takýchto zákonov ako na podmienke priznania práv organizovať športové podujatie v danom štáte. Štáty tak akceptujú požiadavky športových organizácií a dotujú ich právnou silou a štátnou vynútiteľnosťou.

KLÚČOVÉ MYŠLIENKY A VYBRANÉ ÚVAHY ODBORNÍKOV – AJ ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE

„ŠPORT A PRÁVO 2016“

146

LADISLAV KRÍŽAN

ODBORNÁ VEREJNÁ DISKUSIA – VEĎ AJ TAK VŠETKO JE O HLAVE...

151

MIROSLAV MACKULÍN

NÁVRHY, PODNETY A ÚVAHY – ŠPORT A PRÁVO 2016

153

UČPS TÍM

CONTENTS

THE OPENING/WELCOME SPEECH OF PETER SEPEŠI – „SPORTS AND LAW 2016“	15
PETER SEPEŠI	
THE OPENING/WELCOME SPEECH OF PETER POTASCH – „SPORTS AND LAW 2016“	17
PETER POTÁŠCH	
SPORTS LAW AS A FIELD OF STUDY AT THE FACULTY OF LAW OF PANEUROPEAN UNIVERSITY IN BRATISLAVA	18
UČPS TEAM	
FIGHT AGAINST DOPING ACCORDING TO THE WORLD ANTI-DOPING CODE 2015	20
LIBĚNA ŠRÁMKOVÁ	
Anti-doping rules violations and imposition of sanctions according to the World Anti-Doping Code effective as from January 1st, 2015.	
THE COUNCIL OF EUROPE CONVENTION ON THE MANIPULATION OF SPORTS COMPETITIONS – SIGNATURE PROCESS AND ITS CONTINUOUS IMPLEMENTATION IN SLOVAKIA	28
PETER DEDIK, JAKUB ČAVOJ	
The article deals with the issue of manipulation of sports competitions and efforts to deal with this negative phenomenon. It includes the knowledge gained by practice and participation at international conferences. At the same time, it describes the influence of the lately approved revision of the gambling act and different kinds of recommendations on how to combat the problem effectively.	
EFFECTIVE METHODS FOR PHYSICAL EDUCATION IN SCHOOLS IN THE UNITED STATES	31
ALAN CRAIG	
The scope of this article is limited to providing basic information about effective physical education programs in the United States of America. This article will not judge or make comments on sports education systems in other countries.	
INFORMATION SYSTEM IN SPORT AND ITS APPLICATION IN CONTEXT OF THE ACT ON SPORTS	38
ALEXANDER HUBA	
This article deals with the formation of the Information system in sport, its history, actual (current) status and future vision. We mainly focus on the usage and benefits of the Information system in sport in the context of the Act on Sports.	
CONTROLLER OF SPORT ORGANIZATIONS	43
ALICA FISTEROVÁ	
The Act on Sports has defined – introduced a new position in sports organization – the controller. The controller shall continuously carry out control activities focused in particular on the use of public funds, compliance with legal regulations and compliance with the regulations and decisions of the sports organization. The controller shall proceed in a manner that prevents any serious breach of any sanctions, measures and other negative consequences for the sports organisation.	

KOŠICE – EUROPEAN CITY OF SPORT 2016 – AN ILLUSTRATIVE EXAMPLE OF COOPERATION WITH THE SCIENTIFIC LAW SOCIETY IN APPLICATION OF LAW AT PRACTICE

47**IVAN ŠULEK**

Košice was awarded in 2016 the title of the „European City of Sport 2016“ and thanks to this fact we succeeded to organize - during the relevant 9 months - 499 sport-events in total. The city has its own development plan for sport called „The Concept of the Development of Sport in the city of Košice between 2015 – 2020“ – approved by the City Parliament (Assembly) in April 2015. The plan contains planned investments and activities relating to the youth sport and the concept of sports for everybody (everyone).

In 2015 more than 61 thousand citizens were actively involved in sport activities in the city of Košice, i.e. 25,41 % of the total number population of Košice. In 2016 the number of citizens actively involved in sports increased by 10 % in regard of the increased number of sport activities by 100 %.

LIMITS OF THE FREEDOM OF ASSOCIATION: DISPUTE RESOLUTION IN SPORTS AND LEGAL PROTECTION OF MEMBERS OF CIVIC ASSOCIATIONS (WITH FOCUS ON SPORTS FEDERATIONS)

50**JAROSLAV ČOLLÁK**

The article analyzes the issue of resolving disputes in sport. The author introduces the reader to various methods of resolving disputes in sport, while highlighting some of the limits for particular types of dispute resolution. On the basis of these assumptions the author considers the possibility of legal protection of members of civic associations, since the recast of civil procedural law in the Slovak Republic the provisions on the legal protection of members of civic associations led to a repeal of § 15 of Act No. 83/1992 Coll. on association of citizens as amended. This step introduced partial uncertainty about issues where a member of an association should or could turn to, if he considers decisions of the association a decision that affects his rights, legally protected interests, status and freedoms.

MATCH-FIXING IN COMPARISON OF UEFA MEMBER STATES: STARTING POINTS AND SOLUTIONS

61**TOMÁŠ GÁBRIŠ, JAKUB ČAVOJ**

The contribution (article) introduces an ongoing research by the Slovak Football Association supported by UEFA, aimed at the „Effectiveness of European Countries’ Laws and Regulations Dealing with Match-Fixing“, in order to uncover the latest trends and best practices in the fight against match-fixing in the legal systems of UEFA member associations.

THE NEW DRAFT LAW ON THE REGISTER OF NGOS

70**MILAN ANDREJKOVIČ**

In Slovakia, currently there are more than 50,000 NGOs (NGOs – foundations, non-investment funds, non-profit organizations providing public beneficial services, civic associations and organizations with an international element) which fall under the Ministry of Interior of the Slovak Republic, while the vast majority of them are civic associations. These civil society organizations alongside with other legal forms of legal entities – organizations with an international element, have no official register from which everyone would get basic information on NGOs – and especially who is the statutory body authorized to act on behalf of the organization. The Bill on the Register of NGOs reacts to society-wide demands to resolve this matter, as well as other problems arising from the practice of a registering body, but also from NGOs as well.

IMMEDIATE TERMINATION OF THE CONTRACTUAL RELATIONSHIP BETWEEN SPORT ORGANISATION AND PROFESSIONAL SPORTSMAN**75****JOZEF GREGUŠ**

The author of the article deals with issues of immediate termination of the contractual relationship between the sports organization and a professional sportsman. Subsequently, the author deals with selected provisions of the Act on Sports governing the immediate termination of the contractual relationship between the sports organization and the professional sportsman. At the end of the article, the author presents his recommendations, which could be beneficial in order to improve the legislative regulations regarding the immediate termination of the contractual relationship between the sports organization and the professional sportsman.

MEASURES AGAINST MATCH-FIXING IN THE ACT ON SPORTS**80****JOZEF ČORBA**

The article deals with the rules to eliminate some negative effects arising by sport activities, as they have been adopted in act No. 440/2015 Coll. on sports and on the change and amendment of some other Acts. To be more specific, the article focuses on measures against manipulation of the results of sport competitions, especially influence of the results of competitions as a consequence of multiple ownership of sport clubs. We are considering the legal regulation of consequences of multiple ownership of sport clubs in the same sport competitions, in the way, they are governed by the mentioned Act on Sports. This legal regulation is unique, because in other countries such rules are not governed by Acts, but they are included only in autonomous regulations of the sport bodies. Based on the experiences with the context of some similar regulations of international sport federations, we propose to issue a regulation also with other legal consequences regarding the sport competition.

THE PLANNED ESTABLISHMENT OF A FUND TO PROMOTE SPORT IN THE SLOVAK REPUBLIC BY MANIFESTO OF THE GOVERNMENT OF THE SLOVAK REPUBLIC FOR THE YEARS 2016-2020 – INSPIRATIONS AND RISKS**87****LADISLAV KRIŽAN**

The author attempts to outline the current status of financing sport by the Austrian state (Republic of Austria) through an independent legal person of public law – „Bundes-Sportförderungsfonds“ and in from the perspective of the presented facts, he presents some possible legislative changes and recommendations for future similar legislative initiatives in the Slovak Republic.

POTENTIAL APPLICATION OF SOCIAL WORK IN THE SPORTS ENVIRONMENT**96****PETER KULIFAJ**

The article addresses the potential influence of qualified social workers in the sports environment, while presenting the experience of international organizations in this field. The author identifies the baseline situation and presents a variety of activities that the social worker can implement. The conclusion is devoted to the first steps that are needed for the application of social work in the sports environment.

PREVENTIVE PHYSICAL AND MEDICAL EXAMINATIONS OF ATHLETES**100****DUŠAN MEŠKO, BRANISLAV DELEJ**

Until 1989, the preventive physical and medical examinations of athletes were being performed according to the laws and regulations of the 1960s. The examination had to be recorded in the athlete's registration, dated and signed by the doctor of sports medicine. Without such certification, the athlete could not participate in any organized sports events. After the Velvet Revolution, these examinations were gradually ceasing, and some of today's professional athletes are not aware that there are doctors specialized in sports medicine. There has been an increase in the number of people whose health had been damaged or weakened by sport, and they have become representatives of an unfortunate but oftentimes true slogan „sport leads to permanent disability“.

A FINANCIAL CONTRIBUTION TO RECOGNIZED SPORT AS A LEGAL INSTITUTE V. „CLASSIC“ FINANCIAL CONTRIBUTION FROM THE STATE BUDGET. 105

MÁRIA BERDISOVÁ

The author deals with the explanation of the basic and principal differences between the provision of financial resources from the state budget in the form of „subsidies“ and the financing of sports through „contribution“ as a „sui generis“ institute on the basis of special legal regulation contained in the special Act with the conclusion, that both forms of funding from the state budget are legal and legitimate and it is only the intention of the legislative body, what kind of funding in a specific area is chosen and enacted in the law. At the end of the article, the author submits her recommendations, which could be of a tool to improve the current law regulating the issue.

PROCEDURAL RULES FOR ANTI-DOPING RULE VIOLATION CASES 108

MIROSLAV CHLIPALA

Incomplete adjustment of procedural rules of anti-doping rule for violation cases is contained in the new Act on Sports. The adjustment covers requirements for panel members and content of the decision. National sport associations are responsible for further adjustment of proceedings. The author points to the theoretical and international principles to be taken into account in the adoption of the procedural rules. Based on wide experience, the author suggests to create an independent panel of arbitrators in order to achieve rational and efficient arrangement of relations in this field.

REALIZATION OF VOLUNTEERING IN THE PRACTICE OF SPORTS ORGANIZATIONS 112

IGOR ŠUMICHRAST

The article deals with the issue of realization of volunteering in the terms of sports organizations. The article provides suggestions and solutions to create an internal system to ensure proper and efficient way of performing voluntary activity for the benefit of sports organizations, especially sports clubs.

SPONSORSHIP IN SPORT IN PRACTICE OF SPORT ORGANISATIONS 115

ZUZANA ZAJÍČKOVÁ

The presented article presents the summary of the presentation of Zuzana Zajíčková about sponsorship in sport in practice of sport organisations - „Sport and the Law 2016“.

CURRENT POSITION OF ADA SR ACCORDING TO SPORT ACT 118

ŽANETA CSÁDEROVÁ

The new Sports Act 440/2015 has come into force on 1. January 2016. Among other things, the Act has brought a change of legislation status, duties and responsibilities of the Slovank Anti-Doping Agency. It also defines the measures against doping, the doping control procedure, doping control officer, antidoping rule violation hearing and justification of disciplinary decisions. This article summarizes the major changes in the new Sports Act regarding fight against doping, and apart from legislation, it also focuses on Quality management certification (ISO certification) and other possibilities of gaining quality certificates regarding doping control procedure and granting of therapeutic use exemptions.

SPORTS PROFESSIONALS IN CONDITIONS OF THE ACT ON SPORT 122

ŽANETA SURMAJOVÁ

The aim of this article is to point at the changes in the position and education of sports professionals under the new Act on Sports. The article focuses on the position of sports professionals before 1 of January 2016, i.e. before the Act on Sports became effective, and on the reversion of the position and activity of sports professionals according to new legal regulation after the 1 of January 2016. The article contains the definition of classes of sports professionals, conditions of gaining a vocational competency to practise vocational activity in sport and the moment of effectiveness, the interruption of the validity and the expiration of the permission of sports professionals to carry out business activities.

SPORTS EXPERT**128****JOZEF MIHÁL**

As of 1 January 2016 the new Act on Sports (440/2015 Coll.) became effective. One of the main changes brought about by this new Act are the contractual relations of sports experts. The article focuses on the tax and public fund payments relating to the activities and contractual relations of such sports experts.

FREE TIME SCHOOL ACTIVITIES AND CLUB SPORT**133****JÁN LETKO**

The author of the article deals with the current topics of linking school sport activities with the club leisure activities from different perspectives. The first of the topics is the Slovak government regulation matching the sport and its national interests, the other point of view presents the needs of sport in schools, and the third point of view offers the perspective of the needs of club sports.

The author of the paper has identified the necessity to link school and club sport by the sport experts, not only by the trainers who are able to create a natural link between school and club sports.

In the end of the paper the author defines and offers the method of financing of sport experts, because paying the salary of sport experts is a major problem not only in sports in general, but also in the case of amateur sports at the lowest levels of towns and villages.

ACTS ON MAJOR SPORTING EVENTS**137****TOMÁŠ GÁBRIŠ, MAREK ŠTEVČEK**

The paper (article) offers an analysis of problematic aspects of Acts on major sports events. Top sports federations often insist that candidate countries enact ad hoc legal acts regulating the organization of a sports event as a pre-condition for attributing the right to organize the event in that country. States accept these conditions of the sports federations and introduce the required rules, equipping them with binding legal force.

KEY IDEAS AND SELECTED IDEAS OF EXPERTS – INCLUDING THE PARTICIPANTS OF THE „SPORTS AND THE LAW 2016“ CONFERENCE**146****LADISLAV KRIŽAN****EXPERT PUBLIC DISCUSSION – IT IS ALL ABOUT THE HEAD...****151****MIROSLAV MACKULÍN****SUGGESTIONS, STIMULI AND IDEAS - SPORTS AND LAW 2016****153****UČPS TEAM**

MAGISTER OFFICIORUM 1 – 2/2016

MONOTEMATICKÉ ČÍSLO –

ZBORNÍK PRÍSPEVKOV Z MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE

„ŠPORT A PRÁVO 2016“

HLAVNÉ TÉMY KONFERENCIE:

1. Implementácia Zákona o športe do praxe – kde sme a kam smerujeme?
2. Novelizácia Zákona o športe – čo by bolo do budúcnosti prospešné a na čo je treba reagovať?
3. Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020 pre oblasť športu – diskusia o právnych riešeniach smerujúcich k jeho naplneniu.
4. Divácke násilie, doping a manipulácia športových súťaží – ako sme pokročili v právnej ochrane integrity podstaty športu a kam smerujeme ako členský štát Rady Európy a Európskej únie?

ODBORNÍ GARANTI KONFERENCIE:

Ing. Milan **ANDREJKOVIČ**, JUDr. Mária **BERDISOVÁ**, Alan **CRAIG**, Mgr. Žaneta **CSÁDEROVÁ**, PhD., Mgr. Jakub **ČAVOJ**, JUDr. Jaroslav **ČOLLÁK** ml., JUDr. Jozef **ČORBA** PhD., Mgr. Peter **DEDÍK**, PhD., Ing. Alica **FISTEROVÁ**, Mgr. Richard **GALOVIČ**, doc. JUDr. PhD. Tomáš **GÁBRIŠ** PhD., LL.M., MA, JUDr. Jozef **GREGUŠ**, Ing. Alexander **HUBA**, JUDr. Ing. Miroslav **CHLIPALA**, PhD., Ing. Martin **KOHÚT**, Mgr. Mgr. Ladislav **KRIŽAN**, PhD., Mgr. Peter **KULIFAJ**, Ing. Ján **LETKO**, Ing. Miroslav **MACKULÍN**, JUDr. Monika **MARŠÁLEKOVÁ**, prof. MUDr. Dušan **MEŠKO**, PhD., RNDr. Jozef **MIHÁL**, JUDr. Peter **MIHÁL**, JUDr. Peter **SEPEŠI**, JUDr. Žaneta **SURMAJOVÁ**, PhD., Mgr. et Mgr. Liběna **ŠRÁMKOVÁ**, LL.M., Mgr. Ivan **ŠULEK**, Mgr. Igor **ŠUMICHRAS**, Mgr. Zuzana **ZAJÍČKOVÁ**

EDITORI ZBORNÍKA PRÍSPEVKOV Z KONFERENCIE:

Mgr. Mgr. Ladislav **KRIŽAN**, PhD., JUDr. Lukáš **PITEK**, doc. JUDr. PhD. Peter **POTÁSCH**, PhD., JUDr. Peter **SEPEŠI**

Všetky príspevky prešli odbornou recenziou.

Právne a iné názory uvedené v príspevkoch sa nemusia vo všetkých prípadoch stotožňovať s názormi Učenej právnickej spoločnosti a jej členov, resp. s názormi redakcie časopisu Magister Officiorum.

Príspevky sú dostupné i na webovej stránke www.ucps.sk, vrátane programu konferencie, medailónov lektorov a ich prezentácií.

Videozáznam z celého priebehu konferencie v HD kvalite - dostupný na oficiálnom Youtube kanáli Slovenského futbalového zväzu.

ÚVODNÉ SLOVO PETRA SEPEŠIHO KU KONFERENCIÍ „ŠPORT A PRÁVO 2016“

JUDR. PETER SEPEŠI

PROKURÁTOR ODBORU LEGISLATÍVY A ÚSTAVNÉHO PRÁVA GENERÁLNEJ PROKURATÚRY SR

ČLEN VÝKONNÉHO VÝBORU SLOVENSKEHO FUTBALOVÉHO ZVÁZU (SFZ) A

STÁLÝ ČLEN RADY UČENEJ PRÁVNICKEJ SPOLOČNOSTI (UČPS)

Už tradične sa prihovárame účastníkom konferencie ŠPORT a PRÁVO úvodným slovom ústne i písomne. Vzniká to spontánne a prirodzene zrejme v snahe navodiť osobitú atmosféru, zodpovedajúcu osobitosti športu, či nasmerovať mysle účastníkov konferencie na konkrétny cieľ a možno aj pokúsiť sa trochu ich pootvoriť, aby boli prístupnejšie pre novátorské myšlienky a prístupy, ktoré nám, verím, ponúkne aj dnešné a zajtrajšie stretnutie venované slovenskému športu, jeho regulácii a jej zavedeniu do praxe.

*Cieľ, ktorý by sme mali všetci, ako hrdí Slováci vidieť pred sebou, bez ohľadu na to, kde práve pôsobíme a koľko „moci“ v akom orgáne, inštitúcii, organizácii či súkromnej spoločnosti dočasne užívame, je **vylepšenie systému fungovania slovenského športu.***

Aké sú možné cesty k dosiahnutiu, veríme, pre všetkých, spoločného cieľa?

Ciest je mnoho. Každý z nás by zrejme vedel nadižajnovať originálny spôsob, ako by sme sa o dosiahnutie cieľa mohli pokúsiť ale mnohí iní by nám ten náš spôsob napadli, či spochybnili a v lepšom prípade by ponúkli iný spôsob, ten svoj. Pritom žiadna cesta nie je overená a zaručená.

Preto bolo dôležité zhodnúť sa na jednej ceste reformy slovenského športu, ktorá bola výsledkom dlhodobého transparentného znalostného procesu zblížovania rozdielnych odborných, ale i politických názorov na šport a hľadania vzájomného porozumenia, rovnováhy dotknutých záujmov, vzťahov, hodnôt a kompromisov.

Aby to všetko malo svoj význam, trvácnosť i vážnosť, aby sme všetci boli vedení jednotným zámerom a mohli si priebežne overovať, či sme sa neodchýlili od toho, na čom sme sa dohodli, v právnom štáte sa takáto celospoločenská zhoda na cieľi, vytýčenej ceste a jej čiastkových míľnikoch potvrdí aj písomne – záväzným právnym dokumentom, ktorý v prípade reformy športu dostal podobu Zákona o športe.

V tomto zákone sme si však museli zo všetkých možných riešení po odbornom skúmaní a diskusiách vybrať a navrhnúť už len jedno. To, ktoré prevažovalo v odbornej a spoločenskej diskusii a zapadalo do celkového systému riešení. A potom ho predložiť a nechať „posvätiť“ slovenskému zákonodarnému zboru.

Stalo sa. Slovenský parlament schválil navrhnuté riešenia Zákona o športe naprieč politickým spektrom takmer jednomyselne, 132 hlasmi zo 135 prítomných poslancov (nik nebol proti). Výnimočná zhoda a zároveň silný mandát pre to, aby sme reformnú cestu, na ktorú sme dostali „zelenú“ od športovej obce i politikov, vyskúšali na ostro s vierou a nádejou v jej progresívnosť.

Schválením Zákona o športe sa šport identifikoval a bol akceptovaný ako osobitná, jedinečná oblasť slovenskej spoločnosti, ktorá si získala pozornosť, záujem a dovolíme si tvrdiť, že aj sympatie celej spoločnosti, osobitne za spôsob prípravy a prijatia Zákona o športe, ktorý napriek začínajúcim predvolebným súbojom poprel všetky predpovede skeptikov a rezonoval v celej spoločnosti ako príklad toho, ako by sa mohli pripravovať, komunikovať a schvaľovať zákony aj v iných oblastiach spoločenského života. Tým netvrdíme, že v zákone nie sú sporné miesta, či miesta, kde nám čas ukáže nedostatky.

Všade by sme mali chcieť mať rozumné pravidlá, vďaka ktorým budeme trochu pyšnejší na to, že sme Slováci, lebo žijeme na rozumne spravovanom Slovensku.

Keď sme si prešli zoznam účastníkov, uvedomili sme si fakt, že na tohoročnej konferencii sa na jednom mieste stretávajú vrcholní predstavitelia športových vied, právnych vied, vysokí predstavitelia štátu, obcí i miest, významní zástupcovia športovej obce, ale i výkonnej manažérskej či právnickej zložky riadenia a správy športu profesionálneho i amatérskeho, individuálneho i kolektívneho. Je to jedinečná udalosť i príležitosť zbližovať poctivou vecnou diskusiou pohľad na budúcnosť slovenského športu, učiť sa vzájomne rešpektovať a vychádzať, aj keď máme niekedy na veci iný názor, ale cieľ máme spoločný.

Nie sme tu na to, aby sme sa mali „radi“, sme tu na to, aby veci, nad ktorými máme „(právo)moc“, fungovali čo najlepšie.

Hľadajme preto veci, problémy a otázky, na riešení ktorých sa vieme zhodnúť a spoločne ich posunúť vpred. Potrebujeme vidieť kontúry jednotnej vízie systému fungovania slovenského športu a ísť za víziou, ktorá bude všeobecne prijatá a dlhodobu akceptovaná.

Aj v slovenskom prostredí platí, že najlepšie výsledky na ceste k čiastkovým cieľom prináša dodržanie princípov – princípov odbornosti, slušnosti a primeranosti.

Každý egoizmus, klientelizmus či „bratstvo“, ktorými by tieto princípy mali byť potlačené, prinesú možno prospech jednotlivcovi alebo skupine, ktorý je len zdanlivý a dočasný, lebo skôr či neskôr ich premôže iný, silnejší egoizmus, klientelizmus alebo „bratstvo“. Takáto cesta vedie k rozpadu vzťahov a hodnôt, nie k získaniu rešpektu, budovaniu prirodzenej autority, slovenskej identity a hrdosti. Navyše takáto cesta vytvára osobné animozity, znemožňuje komunikáciu, prináša stratu vzájomnej dôvery a úcty, čo významne komplikuje spoluprácu či synergiu potrebnú pri uskutočňovaní spoločných zámerov.

Konferenciu, na pôde ktorej sme sa stretli, vnímajme prosím ako nástroj. Má nás naučiť spolupracovať a premýšľať bez predsudkov. Je to miesto, kde sa môžeme naučiť vychádzať s ľuďmi, ktorí majú úplne odlišný názor. Práve toto je obrovská hodnota konferencie. Nie iba úvahy o konkrétnych pravidlách pre riadenie a správu športu alebo o všeobecných princípoch ... musíme si vytvoriť vlastnú prošportovú stratégiu a kultúru komunikácie, aby sa kvôli jednej nezhode významných nositeľov športovej či politickej „moci“ nezablokovala komunikácia a dosiahnutie zhody na mnohých iných veciach, kde dosiahnutie zhody možné je.

Nemali by sme sa držať a spoliehať na zavedené pravidlá riadenia a správy športu v iných štátoch. Mali by sme ich sami vytvárať. Úspešná reforma športu sa musí od reformných pokusov v iných štátoch odlišovať. Pokiaľ sa budeme držať inde zavedených postupov a spoliehať na ne, tak v najlepšom prípade budeme rovnakí ako tí, ktorí ich vyskúšali. Možno nám však aj niečo dôležité unikne a budeme dokonca horší. Hľadajme preto vlastnú originálnu slovenskú cestu na vlastnom slovenskom znalostnom základe, pochopme sami seba, využime pozitívne svoj tvorivý potenciál i pracovitosť, len tak máme šancu byť lepší ako iné štáty, ktoré nebudeme kopírovať.

ÚVODNÝ PRÍHOVOR DOC. PETRA POTÁŠCHA KU KONFERENCIÍ „ŠPORT A PRÁVO 2016“**DOC. JUDR. PHDR. PETER POTÁŠCH, PHD.**DEKAN FAKULTY PRÁVA PANEURÓPSKEJ VYSOKEJ ŠKOLY
STÁLY ČLEN RADY UČENEJ PRÁVNICKEJ SPOLOČNOSTI (UČPS)*Vážené kolegyně, kolegovia, milí hostia, priatelia,**stojím tu dnes za týmto rečníckym pultom v relatívne ambivalentnej pozícii, keďže som ako člen Rady UČPS participoval na tvorbe zákona o športe, ale súčasne ako dekan jednej zo slovenských právnických fakúlt, ktorý je zástancom praktického vzdelávania, a to aj na úrovni vysokých škôl.**Vo svojej podstate tým nepriamo reprezentujem akademickú sféru, ale aj aplikačnú prax, avšak bez ohľadu na toto moje postavenie (teda mňa ako osoby) som veľmi rád a mimoriadne potešený z toho, že konferencia Šport a právo má v súčasnosti už veľmi solídne postavenie nielen na Slovensku, ale aj za jeho hranicami.**Úmyselne som pritom vynechal prívlastky, ktoré sa spravidla používajú v súvislosti s akademickými konferenciami ako napr. vedecké podujatie, vedecko-teoretická konferencia a pod., keďže konferencia Šport a právo je vo svojej podstate výnimočná a ťažko „zaškatuľkovateľná“, a to hneď vo viacerých smeroch.**Podľa mojich vedomostí je prvou a súčasne jedinou cyklickou konferenciou svojho druhu a zamerania v Slovenskej republike.**Je to podujatie, ktoré nie je čisto teoretické, ale – práve naopak – má významný aplikačný rozmer.**Je to konferencia, ktorá má dynamickú povahu – prispôsobuje sa konkrétnym okolnostiam tematicky aj v čase, avšak za absolútny benefit tohto podujatia považujem jeho multidisciplinárny a interdisciplinárny charakter. Konferencia Šport a právo totiž búra zaužívané prístupy, kombinuje v sebe niekoľko vedných odborov a odvetví, a to dokonca takých, o ktorých sú mnohí presvedčení, že sú neskombinovateľné.**Táto diverzita tém a vystupujúcich je to, čo robí toto podujatie tak významným a odlišuje ho od iných podujatí podobného druhu. Hľadá prieniky medzi spoločenskými vedami a prírodnými vedami, porovnáva súčasný stav so stavom želaným a nebojí sa byť priestorom aj pre legitímnu kritiku. Nie je to konferencia, ktorá sa robí kvôli štatistike, ani konferencia, ktorej závery zapadnú prachom v podobe zborníka. Naopak, táto konferencia je živý a celoročný fenomén. Príslušné osoby a orgány z nej ťazia v priebehu roka... a to pre dobro vecí.**Konferencia Šport a právo 2016 predstavuje symbolický koniec jednej etapy športu, resp. športového práva v SR a súčasne je začiatkom jednej novej etapy – implementačnej, zdokonaľovacej... ale najmä nemenej dôležitej ako bola tá prvá.**Dámy a páni,**americký športovec – olympionik Dan Gable kedysi povedal: „Zlatá medaila v skutočnosti nie je zo zlata. Je z odhodlania, potu a zriedkavej suroviny zvanej odvaha.“ Som presvedčený o tom, že všetky tieto atribúty – niektoré, samozrejme, v prenesenom zmysle slova – spĺňa aj táto konferencia, a preto prajem vystupujúcim, ale aj zástupcom verejnosti a spoločnosti, aby cieľ, ktorý si viacerí z nás pred nejakým časom stanovili, a to fungujúca športová agenda v podmienkach Slovenskej republiky, mohol byť čo najskôr – aj vďaka tejto konferencii – naplnený.*

ŠPORTOVÉ PRÁVO AKO ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE NA FAKULTE PRÁVA PANEURÓPSKEJ VYSOKEJ ŠKOLY

UČPS TÍM

V akademickom roku 2016/2017 pripravila Fakulta práva Paneurópskej vysokej školy – ako prvá právnická fakulta v Slovenskej republike – študijné zameranie „Športové právo“, ktoré spúšťa budúci akademický rok. Študijné zameranie Športové právo tak pribudne k už existujúcim úspešným zameraniam Fakulty práva PEVŠ – ako je „Realitné právo“ a „Európske právo“. Budúci akademický rok spúšťa Fakulta práva PEVŠ okrem už spomínaného zamerania „Športové právo“ aj kompaktnú študijnú jednotku „Medicínske právo“.

Absolventi Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy tak okrem vysokoškolského diplomu v študijnom odbore „právo“ (ktorý im umožňuje plnohodnotné uplatnenie na pracovnom trhu vo všetkých klasických právnických povolaniach), majú možnosť získať aj osvedčenie preukazujúce nadobudnutie hlbších znalostí v rámci vybraného zamerania a v neposlednom rade aj získanie praktických zručností na danom úseku.

Fakulta práva Paneurópskej vysokej školy sa od svojho vzniku profiluje ako vysoká škola orientovaná na prax, resp. prepojenie teórie a praxe, a preto víta skutočnosť, že v rámci výučby predmetného zamerania budú aktívni aj zástupcovia rôznych športových zväzov – najmä Slovenského futbalového zväzu a Slovenského tenisového zväzu, ale aj tzv. športoví advokáti, odborníci z oblasti antidopingovej regulácie a i. Okrem toho je pridanou hodnotou predmetného zamerania tiež to, že lektorsky na ňom budú participovať aj členovia pracovného tímu, ktorý tvoril zákon č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov a tiež zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých.

Učená právnická spoločnosť, resp. niektorí jej členovia a sympatizanti, ktorí sa aktívne podieľali na tvorbe a primárnej implementácii oboch právnych predpisov, tak budú mať priestor na odovzdanie svojich vedomostí ďalšej – novej generácii športových právnikov, čo zo strednodobého hľadiska povedie k posilneniu predmetného právneho subsystému v spoločnosti, ale nepochybne aj k celkovému zlepšeniu výkonu športovej agendy – ako veci verejného záujmu – v podmienkach Slovenskej republiky.

Viac informácií na www.paneurouni.com.

Krátky opis študijného zamerania „Športové právo“ na Fakulte práva PEVŠ uvádzame nižšie

ZAMERANIE: 1.3 Športové právo

Stupeň v rámci ktorého sa zameranie aplikuje: bakalárske štúdium

Stručná charakteristika zamerania:

Faktická neexistencia komplexnej právnej regulácie športovej agendy v SR, resp. roztrieštenosť právnej úpravy, spôsobilá nezaujať právnej vedy o toto veľmi špecifické právne odvetvie, resp. subsystém právneho poriadku. Uvedené sa však začína meniť, a to najmä v súvislosti s prijatím a implementáciou zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. vykonávacích predpisov k obojm zákonom. Začína sa klásť väčší dôraz na ochranu zdravia športovcov, antidopingovú politiku, bezpečnosť športových podujatí a stanovenie ich súvisiacich pravidiel a i. Čoraz väčší priestor v aplikačnej praxi získava agenda športových sporov, ako aj právne vzťahy štátu k športovcom, športovým zväzom a pod. Fakulta práva Paneurópskej vysokej školy reflektuje tieto dynamické zmeny v pohľade na právo v oblasti športu, a preto študentom

ponúka zameranie, ktoré by malo vyvážiť doterajší nedostatok absolventov znalých problematiky, no predovšetkým tém súvisiacich s aplikáciou práva a praxe. Navyše predmetné zameranie môže byť veľmi atraktívnym doplnkom všeobecného študijného programu právo, najmä pre tých, ktorí sa aktívne venujú športu a premýšľajú nad prepojením svojich športových aktivít s budúcou právnickou profesiou.

Vybrané tematické oblasti inkorporované do výučby v rámci predmetného zamerania:

- a) Športové organizácie/zväzy/kluby – právny režim ich vzniku, činnosti, agenda
- b) Športovec – pojem, vymedzenie, práva a povinnosti, kategórie
- c) Športová reprezentácia SR
- d) Záväzkové vzťahy v športe
- e) Športové spory a právny režim ich riešenia
- f) Média a šport – vysielacie práva a i.
- g) Sponzoring v športe
- h) Dobrovoľníctvo v športe
- i) Dane a odvody v športe
- j) Organizovanie verejných športových podujatí
- k) Negatívne javy v športe – divácke násilie, doping, tzv. match-fixing a i.
- l) Deliktuálne otázky v športe
- m) Financovanie športu
- n) Orgány verejnej správy na úseku športovej agendy
- o) Kontrolné mechanizmy v športe
- p) IS športu
- q) Športovní odborníci – status, vzdelávanie
- r) Činnosť sprostredkovateľov v športe

Subjekty participujúce na zameraní:

- a) interní pedagógovia PEVŠ (Fakulta práva, Fakulta masmédií, Fakulta ekonómie a podnikania)
- b) odborníci z praxe – najmä právnici športových zväzov (primárne Slovenský futbalový zväz a Slovenský tenisový zväz), lekári – špecialisti, členovia kontrolných orgánov, členovia orgánov na riešenie sporov, advokáti špecializujúci sa na športovú agendu, hlavný kontrolór športu SR, subjekty participujúce na tvorbe príslušnej právnej úpravy – odborné inštitúcie (najmä zástupcovia Učenej právnickej spoločnosti) a pod.

Profil absolventa a jeho uplatnenie

Úspešným absolventom predmetného zamerania bude po ukončení štúdia odovzdaný certifikát o absolvovaní zamerania, ktorý potvrdzuje schopnosti a orientáciu absolventa v prierezovej právnej úprave športových vzťahov, v relevantnej judikatúre s aplikáciou práva napríklad v oblasti hospodársko-súťažného, občianskeho, resp. obchodného záväzkového práva i pravidiel medzinárodných a národných športových zväzov a i.

Iné:

Fakulta práva PEVŠ vybraným študentom umožní participáciu na praktickej stáži u jedného z partnerov FP PEVŠ v rámci predmetného zamerania.

BOJ PROTI DOPINGU PODLE WADA KODEXU 2015

*FIGHT AGAINST DOPING ACCORDING
TO THE WORLD ANTI-DOPING CODE 2015*

MGR. ET MGR. LIBĚNA ŠRÁMKOVÁ, LL.M.

ADVOKÁTKA A ZAKLÁDAJÍCÍ PARTNERKA GPS LEGAL – WWW.GPSLEGAL.CZ

PŘEDSEDKYNĚ ČESKÉ SPOLEČNOSTI SPORTOVNÍHO PRÁVA, Z.S. – WWW.CASL.CZ

ČLEN EXEKUTIVY A PŘEDSEDKYNĚ LEGISLATIVNĚ-PRÁVNÍ KOMISE ČESKÉHO SVAZU HÁZENÉ, Z.S.

ČLEN COURT OF HANDBALL EVROPSKÉ HÁZENKÁŘSKÉ FEDERACE (EHF)

ČLEN ARBITRÁŽNÍHO TRIBUNÁLU MEZINÁRODNÍ HÁZENKÁŘSKÉ FEDERACE (IHF)

E-MAIL: SRAMKOVA@GPSLEGAL.CZ

KLÍČOVÁ SLOVA:

doping, sport, sportovec, zakázaná látka, WADA, Světová antidopingová agentura, Světový antidopingový kodex, CAS, Rozhodčí soud pro sport, Biologický pas sportovce, antidopingová pravidla, sankce

KEY WORDS:

Doping, sport, athlete, prohibited substance, WADA, The World Antidoping Agency, World Antidoping Code, CAS, Court of Arbitration for Sport, Athlete Biological Passport, antidoping rules, sanctions

ABSTRAKT:

Porušení antidopingových pravidel a ukládání sankcí podle Světového antidopingového kodexu WADA účinného od 1. ledna 2015.

ABSTRACT/SUMMARY:

Anti-doping rules violations and imposition of sanctions according to the World Anti-Doping Code effective as from January 1st, 2015.

I. Úvod

Mezinárodní systém boje proti dopingmu je v celosvětovém měřítku vybudován převážně na soukromoprávním základě. Ačkoli spoluzakladateli Světové antidopingové agentury (The World Antidoping Agency, dále jen „WADA“), která v boji proti dopingmu ve sportu hraje klíčovou roli, byli vedle zástupců olympijského hnutí také zástupci vlád, byla WADA založena jako nadace dle švýcarského práva. Jí vydávané předpisy, zejména pak stěžejní Světový antidopingový kodex (World Antidoping Code, dále jen „Kodex“), nejsou obecně závaznými právními normami, ale soukromoprávními předpisy.

Nic na tom nemění ani skutečnost, že naprostá většina států po celém světě přistoupila k Mezinárodní úmluvě UNESCO proti dopingmu ve sportu, která byla přijata na 33. zasedání Generální konference UNESCO dne 19. října 2005, v platnost pak vstoupila (po ratifikaci 30 zemí světa) dne 1. února 2007. Na základě této úmluvy se státy zavázaly k dodržování zásad Kodexu, který však tvoří jen Dodatek č. 1 úmluvy, není její integrální součástí a nepředstavuje proto pro účastnické státy žádné závazné povinnosti podle mezinárodního práva.

Pro evropský region dosud platí také Antidopingová úmluva Rady Evropy, která byla přijata ve Strasbourgu dne 16. listopadu 1989. Ani tato úmluva však neobsahuje konkrétní definice porušení antidopingových pravidel, její účastníci se zavázali v rámci svých ústavních předpisů podniknout kroky nutné pro snížení a eliminaci dopingmu ve sportu.

Některé státy přijaly (zpravidla však jen částečnou) zákonnou antidopingovou úpravu, nedávno např. Spolková republika Německo¹ nebo právě Slovenská republika v zákoně č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (dále jen „**Zákon o športe**“), čímž boji proti dopingů oficiálně přiznaly veřejný zájem, nicméně i nadále zůstávají konkrétní definice všech porušení antidopingových pravidel obsaženy v Kodexu.

Signatáři Kodexu jsou WADA, Mezinárodní olympijský výbor, mezinárodní federace, Mezinárodní paralympijský výbor, národní olympijské výbory, národní paralympijské výbory, organizátoři významných sportovních akcí a národní antidopingové organizace. Skrze interní předpisy těchto sportovních organizací, resp. na základě závazku sportovců tyto předpisy bez výhrad dodržovat, je pak v zásadě boj proti dopingů založen.

Znění Kodexu prošlo od přijetí první verze účinné od 1. ledna 2003 dvěma revizemi. První změny vstoupily v účinnost k 1. lednu 2009 a zatím poslední verze Kodexu je účinná od 1. ledna 2015.

Národní antidopingové organizace, tj. v České republice Antidopingový výbor České republiky² a na Slovensku Antidopingová agentura Slovenskej republiky³ mají jakožto signatáři Kodexu za úkol přijmout a zavést antidopingovou politiku a pravidla, která jsou v souladu s Kodexem. Stěžejní úprava Kodexu, jako jsou definice jednotlivých antidopingových porušení, pravidla pro dokazování a druh a výše sankcí, přitom musí zůstat beze změny. Právě sjednocení celosvětového boje proti dopingů bylo totiž hlavním účelem přijetí Kodexu. Ostatní ustanovení Kodexu nemusí být do národních úprav začleněna doslovně nebo je není nutné výslovně opakovat, přesto však zůstávají také povinná. Antidopingový výbor České republiky dostal této povinnosti přijetím Směrnice pro kontrolu a postihů dopingů ve sportu v České republice,⁴ Antidopingová agentura Slovenskej republiky pak přijetím Antidopingových pravidel Slovenskej republiky.⁵

Nejvyšší soudní autoritu, která vytváří judikatorní rámec pro výklad a aplikaci antidopingových norem, představuje Rozhodčí soud pro sport se sídlem v Lausanne (Court of Arbitration for Sport, dále jen „**CAS**“)⁶ a v dalším textu bude proto odkazováno také na některá jeho rozhodnutí.

II. DEFINICE DOPINGU (PORUŠOVÁNÍ ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDEL) PODLE WADA KODEXU 2015

Definice jednotlivých antidopingových porušení obsahuje článek 2 Kodexu, který ve znění účinném od 1. ledna 2015 sestává z deseti „skutkových podstat“, když oproti předchozí verzi Kodexu 2009 byly nově přidány články 2.9. Spoluúčast a 2.10. Zakázaná spolupráce.

Sportovci (i jiné osoby, zejména členové doprovodného personálu sportovce, podléhající antidopingové úpravě) **jsou odpovědní za to, že vědí**, co představuje porušení antidopingového pravidla a jaké látky a metody jsou uvedeny na Seznamu zakázaných látek a metod, který každoročně sestavuje WADA.

Imanentní součástí boje za čistý sport (aniž by však ostatní ustanovení článku 2 Kodexu pozbývala svého významu) nadále zůstávají definice porušení antidopingových pravidel obsažené v článcích 2.1. Přítomnost zakázané látky nebo jejích metabolitů nebo markerů ve vzorku sportovce a 2.2. Použití nebo pokus o použití zakázané látky nebo zakázané metody sportovcem.

---

1) Gesetz zur Bekämpfung von Doping im Sport (Bundesgesetzblatt Teil I 2015 Nr. 51 vom 17.12.2015)

2) Více na: www.antidoping.cz.

3) Více na: www.antidoping.sk.

4) Dostupná zde: http://www.antidoping.cz/dokumenty_smernice.php.

5) Dostupná zde: <http://www.antidoping.sk/index.php/o-adasr/narodna-regulacia>

6) Oficiální stránky soudu: www.tas-cas.org

Dle příslušných ustanovení Kodexu je osobní odpovědností každého sportovce zajistit, aby žádná zakázaná látka uvedená na Seznamu zakázaných látek a metod nevnikla do jeho těla a nedošlo k použití žádné zakázané metody.

K porušení článku 2.1. Kodexu pak dochází již tím, že je zjištěna *přítomnost jakékoli zakázané látky, jejích metabolitů⁷ nebo markerů⁸ ve vzorku⁹ sportovce*. S výjimkou látek, pro které jsou v Seznamu zakázaných látek a metod stanoveny kvantitativní limity, dochází k porušení citovaného článku při přítomnosti jakéhokoli množství zakázané látky, metabolitů nebo *markerů*. Zvláštní kritéria pro vyhodnocování zakázaných látek platí pro látky, které mohou být vyprodukovány rovněž endogenním způsobem.

Ustanovení článku 2.2. bylo do Kodexu doplněno až v rámci jeho první revize, tzn. s účinností k 1. lednu 2009. Důvodem byla realita vysoce kvalifikovaného systematického dopování ve vrcholovém sportu. Sportovci pod odborným vedením často používají látky a metody, které nelze z odebraných vzorků zjistit buď vůbec, nebo jen v krátkém časovém úseku po jejich užití. Článek 2.2. umožnil postihovat sportovce za doping i na základě nepřímých důkazů, tj. v případě, že vzorek sportovce sice nevykazuje pozitivní nález, avšak pomocí jiných spolehlivých prostředků lze zjistit *použití či pokus o použití zakázané látky nebo zakázané metody*. Takovými prostředky mohou být např. doznání sportovce, výpovědi svědků, písemné důkazy, analytické informace, které nesplňují požadavky pro prokázání přítomnosti látky dle čl. 2.1. (např. proto, že nebyl dodržen závazný postup při analýze vzorku sportovce) a především závěry dlouhodobého profilování včetně údajů shromážděných v tzv. „**Biologickém pasu sportovce**“ (**Athlete Biological Passport**). Mezinárodní standard pro testování a vyšetřování, který tvoří závaznou součást antidopingové úpravy WADA, s účinností k 1. lednu 2015 detailněji upravil sledování parametrů sportovce pomocí tohoto pasu.

Princip biologického pasu spočívá v dlouhodobém sledování biologických parametrů sportovce v jeho krvi, na základě kterého vzniká tzv. Adaptivní model. Ten určuje pravděpodobný dlouhodobý profil parametrů konkrétního sportovce za předpokladu jeho normálního fyziologického stavu, resp. rozmezí, v rámci kterého by se při běžném zdravotním stavu měly sledované hodnoty pohybovat. Při vybočení z očekávaného rozmezí jsou zaznamenané hodnoty podrobeny dalšímu zkoumání a neexistuje-li pro odchylku jiné vysvětlení (sportovec např. neprokáže existenci onemocnění, které by takovou odchylku zapříčinilo), může být sportovec shledán odpovědným za porušení antidopingového pravidla dle článku 2.2. Kodexu. Výhodou biologického pasu je mj. i to, že zaznamenává fyziologické hodnoty sportovce, které v záznamu zůstávají neměnné a mohou být v budoucnu podrobeny novým moderním analýzám. K odhalení vysoce kvalifikovaného systematického dopování proto může někdy dojít i několik let poté, kdy dopingoví podvodníci dostali svoje medaile.¹⁰

Jak odpovědnost za porušení článku 2.1., tak odpovědnost za porušení článku 2.2. Kodexu je založena na tzv. striktním (objektivním) principu (*strict liability*). K tomu, aby byl sportovec shledán odpovědným za porušení těchto ustanovení Kodexu, není nutné sportovci prokázat úmysl, zavinění, nedbalost ani vědomé použití či pokus o použití zakázané látky nebo zakázané metody.

Pro příslušné rozhodovací orgány svazů a mezinárodních federací, by bylo prakticky nemožné prokázat sportovci úmyslné či nedbalostní zavinění dopingů. Na rozdíl od státních orgánů totiž soukromé sportovní organizace nedisponují kompetencí sportovce vyšetřovat a s ní souvisejícími

7) Dle Přílohy 1 Kodexu je metabolit jakákoli látka, která je produktem biotransformačních procesů.

8) Dle Přílohy 1 Kodexu je marker sloučenina, skupina sloučenin nebo biologické parametry, které indikují použití zakázané látky nebo zakázané metody.

9) Dle Přílohy 1 Kodexu je za vzorek považován jakýkoli biologický materiál odebraný za účelem dopingové kontroly, nejčastěji moč.

10) Více k biologickému pasu sportovce např. zde: <http://www.epravo.cz/top/clanky/dokazovani-v-rizenich-o-porueni-antidopingoveho-pravidla-biologicky-pas-sportovce-96055.html?mail>

donucovacími prostředky. Boj s dopingem by byl za takových okolností vysoce neefektivní, dá se říci „bezzubý“. V rozhodnutí č. 2001/A/317 CAS uvedl: „Bylo by definitivním koncem jakéhokoli smysluplného boje proti dopingem, pokud by sportovní federace měly prokazovat požadované subjektivní prvky přestupku, tj. úmysl či nedbalost na straně sportovce.“

V této první fázi rozhodování o tom, zda ne-/došlo k porušení antidopingového pravidla, proto nehraje subjektivní stránka porušení žádnou roli. Vnitřní vztah sportovce k porušení, míra jeho zavinění, hraje roli teprve v rámci rozhodování o výši sankce, která má být za porušení uložena (viz níže čl. III).

Antidopingová úprava však nepostihuje jen samotné užívání zakázaných látek či metod, ale rovněž další jednání, která jsou v rozporu s myšlenkou „čistého sportu“ bez dopování, a to nejen jednání samotných sportovců, ale i jiných osob, které jsou nejčastěji členy doprovodného personálu sportovců.

Článek 2.3. Kodexu postihuje vyhýbání se, odmítnutí nebo nedostavení se k odběru vzorků při dopingové kontrole, které může spočívat jak v úmyslném tak nedbalostním chování sportovce. Trestáno je především jednání sportovce, který se vyhýbá dopingovému komisaři proto, aby se vyhnul předání výzvy či samotnému testování, nicméně např. rozhodnutím Rozhodčí komise Českého olympijského výboru byl potrestán házenkář, který, ačkoli nejprve odevzdal několik vzorků moči, které nedosahovaly požadované specifické hmotnosti (hustoty) a byly proto pro analýzu nezpůsobilé, posléze místnost dopingové kontroly opustil, přičemž také roztrhal dopingový protokol, a znemožnil tak provést řádnou dopingovou kontrolu.¹¹

Ustanovení článku 2.4. Kodexu je často veřejností kritizováno pro údajné omezování osobnostních práv sportovců zařazených do tzv. registrů pro testování vytvářených zejména mezinárodními sportovními federacemi. Tito neúspěšnější sportovci mají totiž povinnost předem nahlásit časový úsek jedné hodiny v rámci každého dne v roce a během této hodiny být k zastížení pro provedení mimosoutěžní dopingové kontroly na jimi určeném místě. Realita vysoce sofistikovaného dopování ve vrcholovém sportu s sebou přinesla také nutnost zakotvení tohoto pravidla. V případě tří nezastížení sportovce na předem ohlášeném místě pobytu a/nebo nedodání požadovaných informací (hodiny a místa pobytu) může být sportovec potrestán podle článku 2.4. Kodexu. Kodex 2015 přinesl zkrácení sledovaného období z 18 na 12 měsíců, poněvadž v rámci revizních prací na Kodexu panovala shoda na tom, že 12 měsíců je dostatečná doba pro antidopingovou organizaci na to, aby sportovec, který se chce vyhnout testování, dosáhl tří porušení, a současně zkrácení této doby snižuje riziko, že lehkomyšlní sportovci, kteří pouze nedbale vyřizují své záležitosti, budou čelit potrestání za porušení antidopingových pravidel. Není-li tedy např. sportovec na ohlášeném místě pobytu zastížen dvakrát po dobu posledních 12 měsíců, uplynutím této lhůty se mu jeho „nezastížení“ smažou a hledí se na něj tak, jakoby k těmto pochybením nedošlo.

Cílem článku 2.5. Kodexu je potrestat jakékoli podvádění či pokus o podvádění v průběhu kterékoli části dopingové kontroly, tedy jednání, které narušuje proces dopingové kontroly a které by ale jinak nebylo zahrnuto ve výčtu zakázaných metod. V Kodexu 2015 byla definice tohoto článku výslovně rozšířena tak, aby zahrnovala vědomé bránění nebo pokus o bránění dopingovému komisaři, poskytnutí nepravdivých informací antidopingové organizaci nebo zastrašování či pokus o zastrašování potenciálních svědků.

Ustanovení článku 2.7. Kodexu zakazuje obchodování nebo pokus o obchodování s jakoukoli zakázanou látkou či metodou. Za obchodování se přitom považuje prodej, darování, přeprava, posílání, doručování nebo distribuce (nebo držení pro takové účely) zakázané látky nebo metody. K porušení tohoto článku nedojde v případě, že se jedná o nakládání „bona fide“ pro skutečné

---

11) Rozhodčí náález Rozhodčí komise ČOV č. j. 01/2015 dostupný zde: <http://www.olympic.cz/text/56--rozhodci-komise-cov>

a legální terapeutické účely nebo existuje-li jiné přijatelné zdůvodnění pro jednání popsané v tomto článku.

Podle článku 2.6. Kodexu je zakázáno držení zakázané látky nebo zakázané metody sportovcem nebo členem jeho doprovodného personálu, pokud tento neprokáže, že je určen pro skutečné a legální terapeutické účely v souladu s udělenou terapeutickou výjimkou, případně poskytne jiné přijatelné zdůvodnění jako je např. použití zakázaných látek v akutních a nouzových situacích. Původní článek 2.8. Kodexu pak byl v Kodexu 2015 rozdělen a vznikl nově článek 2.9. nazvaný jako „Spoluúčast“. Ustanovení těchto článků postihují podání nebo pokus o podání zakázané látky či metody sportovci, asistování, povzbuzování, napomáhání, navádění, spiknutí, zakrývání skutečnosti nebo jiná úmyslná spoluúčast týkající se porušení antidopingového pravidla, pokusu o porušení antidopingového pravidla nebo porušení čl. 10.12.1. jinou osobou. Článek 10.12.1. přitom zakazuje účastnit se soutěží nebo jiných činností organizovaných či schválených signatářem Kodexu nebo jeho členskou organizací v době zákazu činnosti.

Historie boje proti dopingu zná precedentní případ potrestání doživotním zákazem startu na olympijských hrách právě pro porušení článků 2.6. a 2.8. Kodexu. Při zimních olympijských hrách v Turíně v roce 2006 bylo při policejní prohlídce v domech rakouských biatlonistů a běžců na lyžích objeveno vybavení, které se užívá při dopování – hemoglobinmeter, injekce, infuzní sáčky apod. Analýza hemoglobinometru ukázala, že byl použit 59krát během posledních 9 dní. Ačkoli se sportovci podrobili dopingové zkoušce a její výsledek byl negativní, bylo zjištěno, že každý člen týmu přijel do dějiště olympijských her s částí soupravy nástrojů, která se užívá při krevním dopingu), a nebyl naopak zjištěn žádný přijatelný důvod pro držení těchto předmětů. Výkonný výbor Mezinárodního olympijského výboru udělil třem biatlonistům a třem běžcům na lyžích doživotní zákaz startu na olympijských hrách. Johann Eder, Martin Tauber a Jürgen Pinter se odvolali ke CAS, který došel mj. k následujícím závěrům: 1) CAS shledal provinění velmi závažnými, v odůvodnění nálezu uvedl, že se jednalo o „absolutní pohrdání olympijskými hodnotami“; 2) CAS dále uvedl, že pokud by byl sportovcům uložen zákaz činnosti např. jen na 10 let, mohli by se potrestaní sportovci vrátit na olympijské hry v budoucnu jako trenéři nebo členové doprovodného personálu, což vzhledem ke kolektivní povaze provinění není žádoucí. CAS proto došel k závěru, že sankce doživotního zákazu startu na olympijských hrách je v daném případě zcela vhodná a přiměřená a rozhodnutí Výkonného výboru Mezinárodního olympijského výboru potvrdil.¹²

Nový článek 2.10. nazvaný „Zakázaná spolupráce“ pak od 1. ledna 2015 výslovně zakazuje spolupráci sportovce (i jiné osoby podléhající antidopingové úpravě) na profesionální nebo sportovní úrovni s členem doprovodného personálu, kterému byl uložen zákaz činnosti dle Kodexu; byl odsouzen v trestním, disciplinárním nebo profesním řízení za jednání, které by představovalo porušení antidopingových pravidel; nebo slouží jako „zástěrka“ nebo zprostředkovatel takové osoby.

III. UKLÁDÁNÍ SANKCÍ ZA PORUŠENÍ ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDEL PODLE ČL. 2.1. A ČL. 2.2. WADA KODEXU 2015

Porušení antidopingových pravidel při konkrétním závodě (utkání či zápasu) vede automaticky k anulování výsledků jednotlivce, kterých v tomto závodě (utkání či zápase) dosáhl, včetně odebrání medailí a cen. Jestliže však sportovec prokáže, že k porušení nedošlo jeho zaviněním ani nedbalostí, pak mohou zůstat jeho individuální výsledky v jiných závodech (utkáních či zápasech) v rámci celé soutěže či sportovní akce nedotčeny. To ovšem pouze pokud tyto další výsledky nemohly být pravděpodobně ovlivněny porušením, za které byl sportovec potrestán.

V kolektivních sportech pak hrozí sankce celému týmu v případě, kdy antidopingová pravidla poruší alespoň dva jeho členové. Řídící orgán sportovní akce udělí družstvu přiměřenou sankci, která

12) Viz nálezy CAS 2007/A/1286, CAS 2007/A/1288 a CAS 2007/A/1289.

spočívá zpravidla ve ztrátě bodů nebo diskvalifikaci z akce či celé soutěže. Vedle toho samozřejmě probíhá řízení o porušení antidopingového pravidla s provinivšími se jednotlivci.

Vedle právě uvedených sportovních sankcí však sportovcům hrozí sankce povahy spíše disciplinární, a to zákaz činnosti. Kodex 2015 podstatným způsobem modifikuje výchozí dobu zákazu činnosti pro různá antidopingová porušení. Veřejnost zpravidla zjednodušuje novou úpravu na tvrzení, že sankce zákazu činnosti byla navýšena na dobu 4 let, nicméně toto není přesný výklad.

V případě nejtypičtěších antidopingových porušení, tj. porušení čl. 2.1. a 2.2. Kodexu (totéž platí i pro méně časté porušení čl. 2.6.), musí rozhodovací orgán nejprve provést následující posouzení:

- 1) Pokud porušení antidopingového pravidla nezahrnuje specifickou látku¹³ a sportovec nemůže prokázat, že porušení antidopingového pravidla nebylo úmyslné, bude činit „výchozí“ doba zákazu činnosti 4 roky.
- 2) Pokud porušení antidopingového pravidla zahrnuje specifickou látku a antidopingový orgán může prokázat, že porušení antidopingového pravidla bylo úmyslné, bude činit „výchozí“ doba zákazu činnosti 4 roky.

V ostatních případech neuvedených výše v bodě ad 1) nebo ad 2) bude „výchozí“ doba zákazu činnosti 2 roky. Klíčovou definici úmyslu obsahuje Kodex v článku 10.2.3.

Je zřejmé, že už na začátku úvah o výši sankce musí antidopingový orgán provést poměrně zásadní a současně velmi náročnou právní kvalifikaci ke zjištění, jaká je „výchozí“ doba zákazu činnosti, kterou je povinen, pakliže z dokazování popsaného níže nevyplýne jinak, uložit. Právě v tomto okamžiku pak přechází povinnost tvrzení a dokazování na sportovce, jehož cílem je předepsanou „výchozí“ dobu zákazu činnosti snížit.

Je však nutno dodat, že sportovci je situace ulehčena tím, že nese důkazní břemeno představované **pouze mírou pravděpodobnosti**. Oproti tomu je na straně antidopingového orgánu důkazní břemeno **větší než pouhé prokázání pravděpodobnosti, ale nižší než je důkaz nade vše pochybnost**, kterýžto princip se uplatňuje v rámci trestního řízení.

Jestliže sportovec v souladu s čl. 10.4. Kodexu prokáže v daném případě neexistenci zavinění nebo nedbalosti, pak nebude uložen vůbec žádný zákaz činnosti, který by jinak připadal v úvahu. Nutno ovšem dodat, že k aplikaci tohoto ustanovení, které není v antidopingové úpravě nové, dochází jen v opravdu výjimečných případech.

Snížení předepsané doby zákazu činnosti pro porušení článku 2.1. Kodexu (v té době 2 roky) až na pouhé napomenutí zná česká sportovní veřejnost z případu rychlostního kanoisty – kajakáře Jana Štěrby. CAS přitom vzal v potaz následující okolnosti případu: sportovec jednal od počátku v maximální míře dobré víry; nesnažil se získat konkurenční výhodu; porovnal složky předmětného doplňku stravy, pro jehož užití byl pozitivně testován, se Seznamem zakázaných látek a metod pro rok 2012; vyhledal radu nezávislého kvalifikovaného lékaře; uvedl předmětný přípravek na svém formuláři pro dopingovou kontrolu a byl atletem s dlouhodobě čistým antidopingovým záznamem.¹⁴ Díky tomuto rozhodnutí se pak sportovec mohl úspěšně zúčastnit letních olympijských her v Londýně, kde získal se svými kolegy na čtyřkajaku bronzovou medaili.

Poněkud častěji je aplikován čl. 10.5. Kodexu, který umožňuje předepsanou dobu zákazu činnosti snížit, nicméně v Kodexu 2015 doznal zcela zásadních změn, které jeho praktickou aplikaci značným

---

13) Specifické látky jsou látky určené pro účely ukládání sankcí článkem 4.3. Kodexu. Privilegovaná ustanovení týkající se specifických látek byla do Kodexu zahrnuta proto, že přítomnost/použití specifické látky poskytuje na rozdíl od ostatních zakázaných látek větší pravděpodobnost „nedopingového“ vysvětlení. To však neznamená, že by byly specifické látky méně závažným prostředkem dopování a doba zákazu činnosti může být i při jejich přítomnosti ve vzorku sportovce či prokázání jejich použití až 4 roky.

14) Viz náleze CAS OG 12/07 ICF v. Jan Štěrba.

způsobem zkomplikovaly. Nové znění totiž nově a odlišně upravuje možnost snížení sankce zákazu činnosti až na pouhé napomenutí (v ostatních případech nanejvýš na polovinu předepsané doby zákazu činnosti) tehdy, spočívá-li porušení pravidla v nálezů specifické látky nebo zakázané látky pocházející z nově definovaného „kontaminovaného produktu“. Právě výklad pojmu „kontaminovaný produkt“, resp. jeho definice: „produkt, který obsahuje zakázanou látku, která není uvedena na etiketě výrobku nebo v přiměřeně dostupných informacích na internetu“ bude pro další vývoj antidopingové judikatury velmi důležitý. Sportovci totiž v minulosti velmi často svou obranu stavěli na argumentu, že použili právě nevhodný doplněk, jehož skutečný závadný obsah nemohli ani při vynaložení veškerého spravedlivě očekávatelného úsilí zjistit.

K aplikaci čl. 10.4. a 10.5. Kodexu by mělo docházet jen ve skutečně výjimečných případech. Tomu odpovídá také poměrně přísná rozhodovací praxe CAS, která na sportovce klade nemalé nároky. Sportovci nesou odpovědnost za to, co požívají, a musí přitom počítat jak s možností úmyslné kontaminace jídla i nápojů, včetně potravinových doplňků, ze strany soupeřů, tak s neúmyslnou kontaminací způsobenou sportovci blízkými osobami v důsledku jejich neznalosti. Sportovci odpovídají za volbu svého doprovodného personálu. Za standardních okolností se nemohou vymlouvat na chyby svého lékaře či trenéra, v opačném případě by tak končila naprostá většina dopingových sporů. Sportovec může dosáhnout snížení trestu jen za zcela výjimečných okolností a jen když prokáže, že on sám učinil všechna nutná opatření, aby se látka nedostala do jeho těla. Odvolává-li se na svého lékaře, musí prokázat, že byl v léčení, musí předložit lékařskou dokumentaci a diagnózu, doložit nutnost léčení lékem obsahujícím dotyčnou látku a také to, že lék užil jen v předepsaném rozsahu.¹⁵ Musí rovněž prokázat, že lékaře informoval, že je výkonnostním sportovcem a že léky, které mu bude dotyčný lékař předepisovat, nesmí obsahovat zakázané látky. Navíc i při existenci již zmíněných předpokladů sportovec musí uspokojivě prokázat, že nevěděl nebo neměl podezření a ani nemohl rozumně a při vynaložení té největší opatrnosti vědět či mít podezření, že je mu lékařem podávána zakázaná látka.¹⁶ Považuje se za nedbalost sportovce, jestliže použije jakýkoli lék bez konzultace s lékařem, pokud z příbalového letáku o léku mohl sám zjistit, že obsahuje zakázanou látku, či pokud v případě pochyb ohledně léku či přípravku nekonzultuje tento s dalším odborníkem.

Další možnosti neuložení, zkrácení nebo pozastavení doby zákazu činnosti přináší ustanovení čl. 10.6. Kodexu, a to z důvodu významné pomoci při odhalení nebo prokázání porušení antidopingových pravidel jinými osobami nebo přiznání k porušení antidopingového pravidla.

Naopak, jedná-li se o opakované porušení antidopingového pravidla, doba zákazu činnosti se navyšuje v souladu s ustanovením čl. 10.7. Kodexu.

IV. ŘÍZENÍ O PORUŠENÍ ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDEL

Řízení ve věci porušení pravidel sportovci mezinárodní úrovně (sportovci, kteří se účastní svého sportu na mezinárodní úrovni tak, jak ji definuje příslušná mezinárodní sportovní federace) probíhají před orgány mezinárodní sportovní federace, a to zpravidla v dvou instancích. Poté mohou účastníci řízení podat odvolání ke CAS, který je výlučnou konečnou instancí ve věcech rozhodování o porušení antidopingových pravidel dle Kodexu. Proti nálezů CAS je možné využít opravné prostředky, které nabízí švýcarská právní úprava, tj. ke švýcarskému Federálnímu soudu.

15) BUBNÍK, Gerhardt. Seminář ČSTV a MŠMT k problematice dopingů. Právní problematika revidovaného Světového antidopingového kodexu. Praha 3.12.1998. Materiál dostupný z: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcms.czecharcher.y.cz%2Ffiles%2Fattachments%2F100%2F572-Smernice-pro-kontrolu-a-postih-dopingu-v-CR-Dr-G-Bubnik.ppt&ei=voH9UZ2YHcjwsgaiiHgCw&usq=AFQjCNF4-2PGfhoCIdgF2QkmEcl6JDSF1Q>

16) Tamtéž.

Provinění ostatních sportovců jsou projednávána na národní úrovni, obvykle ve dvou instancích u příslušného národního sportovního svazu. V České republice je možné proti konečnému rozhodnutí v rámci národního svazu podat odvolání k Rozhodčí komisi Českého olympijského výboru. Pouze samotná WADA, Mezinárodní olympijský výbor či Mezinárodní paralympijský výbor a příslušná mezinárodní federace mají pak právo odvolat se proti rozhodnutí Rozhodčí komise ČOV ke CAS.

Pro řízení o porušení antidopingového pravidla jsou předepsány přísné procesní zásady, mezi které patří především právo na spravedlivé řízení v přiměřené lhůtě před spravedlivým a nestranným rozhodovacím orgánem, právo být správně a včas informován o obvinění a vyjádřit se k němu, předkládat důkazy a navrhnout svědky, právo na tlumočnicka, právo být zastoupen právním zástupcem a právo na odůvodněné rozhodnutí. Rozsah přezkumu přitom není omezen. V případě odvolání, které nemá odkladný účinek, probíhá řízení de novo včetně možnosti předkládat nová tvrzení i důkazy.

V. ZÁVĚR

Antidopingová úprava představuje složitý systém norem, jejichž výklad vyžaduje spolupráci právníků s odborníky z přírodovědných oborů. Kodex 2015 s sebou vedle nových definic antidopingových porušení přinesl především také další specifikaci ustanovení o ukládání sankcí zákazu činnosti, která má umožnit ještě lépe zohlednit individuální okolnosti jednotlivých případů. Nová diverzifikace sankcí však zároveň klade vyšší nároky na výklad a aplikaci příslušných ustanovení Kodexu v praxi.

Při stávajícím složení disciplinárních orgánů sportovních svazů, které nejen v České republice sestávají ze současných či bývalých sportovců daného sportu, je přinejmenším velmi složité v rámci řízení o porušení antidopingového pravidla v první řadě dodržet výše vyjmenované procesní zásady. Co se týče výkladu a aplikace hmotněprávních antidopingových norem, tyto již za účinnosti předchozí verze Kodexu z roku 2009 působily značné obtíže, a nelze očekávat, že v mnoha směrech složitější znění Kodexu 2015 přinese v tomto ohledu pozitivní změnu.

Lze jen doporučit, aby sportovní svazy svěřily rozhodování antidopingových případů specializované instituci složené z odborníků, která by byla za tímto účelem vytvořena, a v požadovaném rozsahu se v její prospěch vzdaly své disciplinární kompetence ve věcech dopingů.

**DOHOVOR RADY EURÓPY V BOJI PROTI MANIPULÁCII ŠPORTOVÝCH PODUJATÍ – PROCES
PODPISU ZA SR A JEHO POSTUPNÁ IMPLEMENTÁCIA V PODMIENKACH SR**

*THE COUNCIL OF EUROPE CONVENTION ON THE MANIPULATION OF SPORTS COMPETITIONS –
SIGNATURE PROCESS AND ITS CONTINUOUS IMPLEMENTATION IN SLOVAKIA*

MGR. PETER DEDIK, PHD.

MANAŽÉR INTEGRITY FUTBALU

SLOVENSKÝ FUTBALOVÝ ZVÁZ

E-MAIL: PETER.DEDIK@FUTBALSFZ.SK**MGR. JAKUB ČAVOJ**

ASISTENT INTEGRITY FUTBALU

SLOVENSKÝ FUTBALOVÝ ZVÁZ

E-MAIL: JAKUB.CAVOJ@FUTBALSFZ.SK**KĽÚČOVÉ SLOVÁ:**

korupcia, match-fixing, zákon o hazardných hrách, dohovor Rady Európy, manipulácia športových podujatí

KEY WORDS:

corruption, match-fixing, gambling act, Council of Europe convention, manipulation of sports competitions

ABSTRAKT:

Príspevok sa zaoberá problematikou manipulácie športových podujatí a snahami vysporiadať sa s týmto negatívnym javom. Obsahuje poznatky získané praxou a účasťou na medzinárodných konferenciách. Taktiež pospisuje vplyv nedávno prijatej novely zákona o hazardných hrách a návrhy ďalších možností ako efektívnejšie bojovať s týmto problémom.

ABSTRACT/SUMMARY:

The article deals with the issue of manipulation of sports competitions and efforts to deal with this negative phenomenon. It includes the knowledge gained by practice and participation at international conferences. At the same time, it describes the influence of the lately approved revision of the gambling act and different kinds of recommendations on how to combat the problem effectively.

Úvod

V posledných rokoch pripisujú medzinárodné organizácie čoraz väčšiu dôležitosť podnikáť kroky v boji proti manipuláciám športových podujatí, čo možno pripísať nárastu počtu manipulácií a vnímania tohto problému ako globálneho. Dôležitým a efektívnym nástrojom v tomto boji má byť Dohovor Rady Európy o boji proti manipulácii športových podujatí prijatý v roku 2014. Tento dohovor obsahuje komplexné odporúčania aplikovateľné na národnej ako aj medzinárodnej úrovni. Na podporu podpisu tohto Dohovoru organizuje sekretariát Rady Európy regionálne konferencie o danej problematike a v septembri zorganizovali konferenciu v Štrasburgu, na ktorú boli pozvané všetky členské štáty. Účastníkmi týchto konferencií boli aj zástupcovia SR a ich poznatky vám prinášame v nasledujúcom článku.

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA „PROPAGÁCIA A IMPLEMENTÁCIA DOHOVORU“

Najdôležitejšie poznatky z konferencie „Propagácia a implementácia dohovoru“ konanej v Štrasburgu v septembri 2016 z medzinárodného pohľadu sú – právny problém týkajúci sa ratifikácie kvôli miešaniu právomocí inštitúcií uvedených v Dohovore a nedostatok odborníkov na túto problematiku. To sa ukazuje ako vážny problém najmä v radoch orgánov činných v trestnom konaní (polícia, prokuratúra) a súdov, pretože pokiaľ osoba nemá základné poznatky o danej problematike, nevie sa s ňou v praxi vysporiadať.

Z pohľadu SR je najpodstatnejšie zistenie, že nič nebráni podpisu Dohovoru našim štátom. Doposiaľ podpísalo Dohovor o manipulácii športových podujatí 28 krajín a 2 krajiny už ho dokonca ratifikovali (Portugalsko, Nórsko).

IMPLEMENTÁCIA DOHOVORU V SLOVENSKEJ REALITE

Do našich zákonov sme implementovali približne 70 percent obsahu Dohovoru, Slovenská republika však doposiaľ nepodpísala uvedený dohovor. V podmienkach SR sa podarilo implementovať návrhy uvedené v Dohovore prostredníctvom viacerých zákonov:

1. V zákone o športe 440/2015 Z. z. najmä v §94 boli implementované nasledovné návrhy z Dohovoru: disciplinárne konanie vo veci manipulácie športových súťaží v rámci národného športového zväzu nezávisle od vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní, ako aj s tým súvisiaca úzka spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní za účelom získania relevantných informácií. Implementované boli aj zákazy, ktoré by mali viesť k posilneniu integrity súťaží- zákaz stávkovania pre osoby zainteresované priamo a nepriamo na športovej súťaži a ako aj druh trestu – možnosť zákazu akejkoľvek činnosti spojenej s daným športom / vylúčenie z národného športového zväzu. Zatiaľ sa nepodarilo implementovať zákaz akejkoľvek činnosti spojenej so súťažným športom v SR.
2. V rámci novely Trestného zákona, sa v §336b podarilo zadefinovanie „športovej korupcie“ ako skutkovej podstaty trestného činu. Sprísnilo sa tresty spojené s opakovaným a organizovaným ovplyvňovaním výsledkov športových súťaží, zaviedla sa trestno-právna zodpovednosť športových klubov / iných právnických osôb. Upravené bolo aj poskytnutie informácií z vyšetrovania pre potreby disciplinárneho konania národného športového zväzu. Zatiaľ sa v dostatočnej miere nepodarilo implementovať ochrana pre osoby oznamujúce match-fixing – „whistlebloweri“.

NOVELA ZÁKONA O HAZARDNÝCH HRÁCH

V NR SR bola v roku 2016 počas novembrovej schôdze schválená novela zákona o hazardných hrách – zákon č. 171/2005. Tuto zmenu vítame ako pomoc v boji proti manipulácii športových podujatí a zachovaniu integrity súťaží.

Boli prijaté zmeny, ktoré sme ako futbalový zväz navrhovali v pripomienkovom konaní – zákaz stávkovania na športové podujatia hráčov do 18 rokov, rovnako sme podporili návrh blokovania nelegálnych (nelicencovaných) stávkových spoločností aj prostredníctvom blokácie ich web stránok a tokov peňazí medzi užívateľmi a nelegálnymi prevádzkovateľmi a vytvorenie regulačného orgánu pre stávkový trh na území Slovenska vrátane „on-line“ stávkových kancelárií.

Z našej praxe vieme, že stávkovanie na zmanipulované športové podujatia sa robí väčšinou prostredníctvom online nelegálnych stávkových spoločností, najčastejšie z Ázie. Tieto neregulované spoločnosti nespokupujú, a preto je veľmi ťažké zistiť množstvo stavených peňazí na konkrétny zmanipulovaný zápas ich zákazníkom. Rovnako, tým že nepodliehajú žiadnej regulácii nie je možné obmedziť ich ponuku zápasov a stávkových možností.

Sme toho názoru, že zápasy do 18 rokov by nemali byť v stávkovej ponuke. V minulosti sa vyskytli prípady manipulácie zápasov v týchto kategóriách, v ktorých často nejde o veľa a nie sú pod drobnohľadom verejnosti. Súčasne nechceme, aby mladí hráči boli ohrozovaní tlakom manipulátorov zápasov.

Z týchto dôvodov z pohľadu integrity vítame novelu zákona o hazardných hrách, pretože môže byť pomocou v boji proti manipuláciám športových podujatí.

Stále sa však nepodarilo implementovať veľmi dôležité ustanovenia Dohovoru, ktorými sú zamedzenie stávkovaniu na vybrané stávkové príležitosti v rámci súťaže daného športového odvetvia na území SR na podnet národného športového zväzu a v poslednej dobe veľmi často spomínanej kľúčovej požiadavky – vytvoriť národné platformy pre výmenu informácií podstatných v boji proti match-fixingu pre relevantné organizácie a štátne orgány.

Na základe získaných poznatkov sme odporučili podpísanie Dohovoru ministromi školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

ZÁVER

Veríme, že v budúcnosti sa podarí upraviť v zákone o hazardných hrách aj nami navrhované dôležité zmeny, ktoré neboli akceptované a to: možnosť regulačného orgánu obmedziť po dohode s dotknutými športovými zväzmi zápasy na ktoré bude možné stávkovať a obmedzenie druhov stávok na jednotlivé zápasy a vytvorenie národnej platformy zaoberajúcou sa korupciou v športe.

Potrebu budovať národnú platformu ako miesto pre výmenu informácií a spoluprácu najdôležitejších zainteresovaných subjektov na národnej úrovni, rovnako ako kontaktné miesto pre medzinárodnú spoluprácu, považujú na základe poznatkov z medzinárodných konferencií aj ostatné členské štáty UEFA ako kľúčové.

V súčasnosti je však už potrebné prejsť od paragrafov do praxe a implementovať naše novelizované zákony, rovnako aj Dohovor v podmienkach nášho športu, čo je úloha na jednej strane neľahká, ale na jednej strane pre samotný šport a uchovanie jeho základných princípov bezodkladne nevyhnutná.

EFEKTÍVNE METÓDY PRE TELESNÚ VÝCHOVU NA ŠKOLÁCH V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH

*EFFECTIVE METHODS FOR PHYSICAL EDUCATION IN SCHOOLS
IN THE UNITED STATES*

ALAN CRAIG

OBCHODNÝ KONZULTANT A PORADCA

BUSINESS CONSULTANT AND ADVISOR

E-MAIL: COMMUNICATION4ACE@GMAIL.COM**MGR. MICHAEL VÁLEK – PREKLAD**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

E-mail: MICHAELVALEK@GMAIL.COM**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

šport na školách, športová kultúra, význam športu, systém vzdelávania v Spojených štátoch

KEY WORDS:

sport in schools, sports culture, the importance of sport, the education system in the United States

ABSTRAKT:

Rozsah tohto článku je obmedzený na poskytnutie základných informácií o účinných programoch telesnej výchovy v Spojených štátoch amerických. Tento článok nebude súdiť alebo pripomienkovať systémy športového vzdelávania v iných krajinách.

ABSTRACT/SUMMARY:

The scope of this article is limited to providing basic information about effective physical education programs in the United States of America. This article will not judge or make comments on sports education systems in other countries.

ÚVOD

Programy telesnej výchovy a športu na školách zlepšujú fyzické zdravie obyvateľstva akéhokoľvek štátu a úspešné programy sa vyvíjajú lepšie v spoločnosti, v ktorej je podpora športu obľúbená a rozšírená.

Kľúčovým faktorom, ktorý pomohol Amerike mať úspešné programy telesnej výchovy a športu na školách je v kultúre spoločnosti vžitá láska a podpora športu. Začlenením športu do programov telesnej výchovy, ktorými sa mládeži vytvára pozitívna skúsenosť, vláda vytvorila cyklus podpory, investícií a aktívnej účasti, ktoré v budúcnosti zabezpečia úspešnosť týchto programov.

Tento článok je určený ako prehľad amerického prístupu k telesnej výchove a športovým programom na školách pre predstaviteľov krajín, ktorí vyhodnocujú nové možnosti zlepšenia ich systému vzdelávania. Niektoré z metód, ktoré sa používajú v Spojených štátoch, môžu fungovať v iných krajinách, niektoré nemusia byť vhodné, a je na čitateľovi, aby sa rozhodol, ktoré z nich môžu byť prospešné.

TELESNÁ VÝCHOVA A ŠPORT: ČELIŤ VÝZVAM PRE VEREJNÉ ZDRAVIE A PRODUKTIVITU

Je to pre nás ťažké si predstaviť budúcnosť, v ktorej nebudú žiadne národné športové hviezdy, kedy olympiáda bude bezvýznamná, a keď spoločnosť bude do značnej miery tvoriť neaktívna, letargická

populácia s nadváhou. Je znepokojujúce premýšľať o budúcnosti, v ktorej nezdravá populácia vyvoláva vysoké náklady na zdravotnú starostlivosť a zníženú produktivitu práce. Takáto budúcnosť priniesie nižšiu kvalitu života vo všetkých smeroch, v každej krajine, pre každého občana. Takáto dystopická budúcnosť je možná, ale tiež sa jej dá vyhnúť, a telesná výchova ponúka jedno z riešení.

Potreba telesnej výchovy a športu pre verejné zdravie sa stáva čoraz dôležitejšou. V tejto modernej dobe existuje mnoho výziev pre zdravý životný štýl – pohybové aktivity sú nahradené sedavým aktivitami, ako je pozeranie televízie a sedenie pri počítači.

Spojené štáty ako bohatá, vyspelá krajina čelia mnohým náročným problémom súvisiacich s pohybovou inaktivitou populácie a jej obezitou. Telesná výchova, športová výchova a rozvoj kultúry lásky k športu sú spôsoby, ktorými sa USA snaží tieto problémy riešiť. Ťažko si možno predstaviť, aké zlé by v USA mohli byť problémy s pohybovou inaktivitou a obezitou, keby neexistoval pozitívny vplyv telesnej výchovy a športu v propagácii aktívneho a zdravšieho životného štýlu.

Predstavitelia pre vzdelávanie v Spojených štátoch si uvedomili, že na dosiahnutie úspechu v budúcnosti, programy vzdelávania musia utvárať hodnoty budúcej generácie ešte pokiaľ je táto generácia v škole, čím zdravý životný štýl pre ňu ostane navždy prioritou. Požiadavka telesnej výchovy a športu na školách a aktívnej podpory a financovania týchto programov sú spôsoby, ako sa Amerika vysporiadala s výzvami pre verejné zdravie a produktivitu.

PRÍSTUP K TELESNEJ VÝCHOVE A ŠPORTU V AMERICKOM SYSTÉME VZDELÁVANIA

Telesná výchova v štátnych školách a univerzitách v Spojených štátoch bola účinnou pri vytváraní zdravšej populácie prostredníctvom propagácie športu a aktívneho života. Americký systém vzdelávania nie je dokonalý, ale dosiahol významný úspech v boji proti nezdravým účinkom moderného životného štýlu. Jedným z najlepších výsledkov v Spojených štátoch bolo vyvinutie kultúry športového nadšenia v spoločnosti.

Americké programy telesnej výchovy, do ktorých patrí aj šport, sú založené na tradičných kultúrnych hodnotách úspechu, súťaže, víťazstva, dodržiavania pravidiel a vodcovstva. Na rozdiel od mnohých krajín, v ktorých sa šport poskytuje v rámci školských resp. športových klubov, systém vzdelávania Spojených štátoch inkorporuje športy a súťaž priamo do predmetu telesnej výchovy a školské regionálne tímy pravidelne medzi sebou súťažia. Americké programy telesnej výchovy sa taktiež pokúšajú rozvíjať porozumenie pre celoživotnú fyzickú aktivitu ako kultúrnu hodnotu pre zlepšenie zdravia všetkých Američanov.

Hodiny telesnej výchovy pomáhajú spoločnosti rozvíjať kultúru zdravia a uznania športu tým, že sa začínajú už u mladých študentov, ktorí predstavujú novú generáciu občanov. Rastúca láska k športu a telesnej výchove v americkej populácii vytvára pozitívny stúpajúci cyklus, ktorý napomáha ďalšej podpore programov telesnej výchovy na školách a aktívneho a zdravšieho životného štýlu.

V dôsledku zdravšej populácie vláda môže očakávať nižšie budúce náklady na lekársku starostlivosť a produktívnejšiu pracovnú silu. Navyše, prioritou vládných predstaviteľov je národná hrdosť vo víťazení v medzinárodných športových súťažiach. Tieto výhody sú motiváciou pre americkú vládu naďalej rozvíjať a dotovať na školách telesnú výchovu a šport.

STRUČNÁ HISTÓRIA TELESNEJ VÝCHOVY V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH

Vývoj telesnej výchovy ako programu na školách má v americkej histórii len nedávny počiatok. Integrácia telesnej výchovy do škôl sa vyvinula najmä v devätnástom storočí. Odtedy vláda Eisenhowera v roku 1950 stanovila telesnú výchovu za národnú prioritu, kultúrna hodnota športu sa každým desaťročím exponenciálne zvyšuje.

Telesná výchova sa v amerických školách začala ujímať koncom devätnásteho storočia, ale prevažne bola vyvinutá v druhej polovici dvadsiateho storočia. Národná pozornosť na nespôsobilé

obyvateľstvo prišla počas druhej svetovej vojny, kedy viac ako jeden milión mužov neprešlo základným vyšetrením zdravotného stavu a telesnej zdatnosti potrebným na to, aby sa stali vojakmi.

Po druhej svetovej vojne bol uskutočnený celoštátny test kondície americkej mládeže a výsledky preukázali nespôsobilú populáciu detí. V reakcii na to, prezident Eisenhower v roku 1956 vytvoril Radu prezidenta pre oblasť kondície mládeže, ktorej poslanie bolo zlepšiť zdravie mládeže, čiastočne podporovaním telesnej výchovy na všetkých školách a prostredníctvom financovania národných reklamných kampaní podporujúcich zdravie. Cieľom bolo urobiť zdravý životný štýl, telesnú zdatnosť a fyzickú kondíciu trvalou súčasťou americkej kultúry. Od tej doby táto rada prezidenta (vlády) bola úspešná pri presadzovaní telesnej výchovy na školách, rovnako ako športu a zdravej fyzickej kondície v americkej kultúre.

Federálna vláda poskytuje finančné granty miestnym a štátnym vládam ako stimuly podpory telesnej výchovy a športu, ale iba v prípade, že školy spĺňajú určité pravidlá a podmienky. Tento motivačný prístup umožňuje federálnej vláde USA presadzovať federálne ciele pre vzdelávacie programy v miestnych školách a verejných vysokých školách, a to bez toho, aby tieto školy úplne riadila.

Často sa nesprávne tvrdí, že federálna vláda USA riadi a financuje školy, pretože to nie je pravda.

ORGANIZÁCIA AMERICKÉHO SYSTÉMU VZDELÁVANIA

Požiadavky a priority v telesnej výchove sú väčšinou určené a riadené v školách na miestnej úrovni – od materskej školy po dvanástu triedu (maturitu na strednej škole). V Spojených štátoch sú zvyčajne tri rôzne úrovne škôl pre túto fázu vzdelávania: materské a základné školy do piatej triedy, základné školy od šiestej do ôsmej triedy a stredné školy od deviatej do záverečnej dvanástej triedy.

Regionálne panely úradníkov, tzv. školské komisie riadia vzdelávaciu politiku a výdavky na školy nachádzajúce sa v ich okrese. Každá z nich je zložená z približne dvanástich osôb, ktorí sú volení voličmi v ich obvode. Táto komisia vyberie jednu osobu- tzv. superintendanta, ktorý riadi školy v okrese.

Hodiny telesnej výchovy sú vyžadované vo väčšine škôl od prvej do dvanástej triedy a počet hodín týždenne spolu s vyžadovanými aktivitami a športmi sa značne líši v každom z viac ako 13.500 školských okresov v Amerike. Učiteľia telesnej výchovy zvyčajne musia mať vysokoškolské vzdelanie v danom odbore. Trénerov športových tímov niekedy hradia školy, ale v mnohých okresoch športové tímy trénujú dobrovoľníci, ktorí v danom športe majú skúsenosti. Vzhľadom ku spoločenskej popularite športov, je bežné že kvalifikovaní tréneri dobrovoľne venujú svoj čas na pomoc športovým tímom.

Školské okresy majú zvyčajne svoje vlastné športové tímy, ktoré proti sebe súťažia. Najčastejšie tímy sú v športoch ako baseball, americký futbal, futbal, atletika a basketbal. Hokej, plávanie, zápasenie a mnohé iné ďalšie športy sú taktiež bežné.

Štátne univerzity sú riadené správcami, ktorých menuje guvernér z každého z 50 štátov. Každá miestna a štátna vláda disponuje autonómiou vo výbere svojich vlastných programov. Bakalársky titul vyžaduje štyri roky vzdelávania a väčšina účastníkov športových tímov sú študenti. Telesná výchova je vyžadovaná iba pri niektorých stupňoch, ale účasť študentov v univerzitných športových tímoch je populárna. Vysoké školy platia profesionálnych trénerov, ktorí majú dlhoročné skúsenosti v danom športe.

Federálna vláda Spojených štátov stanovuje len základné pravidlá a poskytuje finančnú podporu a finančné stimuly na dosiahnutie národných cieľov v telesnej výchove na školách a univerzitách. Väčšina škôl a univerzít prevyšuje základné požiadavky vlády. Školy a univerzity nie sú prevádzkované resp. nie sú pod kontrolou federálnej vlády USA.

Štátne školy v Spojených štátoch sú tiež silne ovplyvnené a podporované súkromným sektorom. Sponzorujú športových programov zo strany súkromných spoločností je populárny najmä na

univerzitnej úrovni. Navyše, mnoho súkromných organizácií poskytuje informácie, výskum, nápady a finančnú podporu pre všetky úrovne vzdelávania.

FINANCOVANIE TELESNEJ VÝCHOVY A ŠPORTU V USA

Peniaze na financovanie vládnych škôl pochádzajú z mnohých zdrojov, ale predovšetkým z daní. Na miestnej úrovni je hlavným zdrojom príjmov daň z nehnuteľností / majetku, ktorá je každoročne hradená rezidentmi. Dodatočné príjmy pochádzajú z predaja vstupeniek na športové podujatia a zo sponzoringu športových tímov. Výdavkové priority pre rozpočty škôl sú určené školskou komisiou.

Menej ako 10% finančných prostriedkov školy pochádza od federálnej vlády a veľa z týchto prostriedkov prichádza v podobe grantov, nie v podobe každoročnej podpory. Keďže väčšina príjmov pochádza od miestnych občanov a je kontrolovaných miestnymi volenými predstaviteľmi, podpora týchto programov komunitou je zásadná. Rastúca popularita športu v kultúre pomohla miestnym školám zachovať si podporu pre výdavky na telesnú výchovu na školách.

Financovanie športových programov v štátnych vysokých školách pochádza zo štátnych daní z príjmu a ďalších daní, školného od študentov, predaja vstupeniek na športové zápasy a z obchodného sponzorstva športových tímov. Väčšina športových tímov na štátnych univerzitách je mimoriadne populárna a obchodné spoločnosti používajú športový sponzoring a reklamu na zápasoch ako efektívnu súčasť svojich marketingových stratégií.

ZÁVER

Podpora športu a telesnej výchovy zo strany vlády prispela k americkej kultúre športového nadšenia a svojim niekoľko ročným zameraním na mládež v školách podpora týchto programov rastie s každou ďalšou generáciou Američanov.

Kultúra športového nadšenia sa vyvinula až v posledných 75 rokoch, ale tento rast bol exponenciálny. Sláva a bohatstvo profesionálneho športovca v nedávnej dobe v Amerike motivuje mládež a v budúcnosti bude viesť k ešte väčšej podpore telesnej výchovy a športových programov na školách.

Krajiny uvažujúce o americkom modeli športu a telesnej výchovy na školách nesmú očakávať výsledky zo dňa na deň. Mali by sa sústrediť na budúcnosť vytvorením kultúry nadšenia pre šport u detí. Rozvoj kvalitných programov telesnej výchovy a infraštruktúry môže nejaký čas trvať, ale budúce generácie priaznivcov budú deti, ktoré sú v súčasnosti v škole. Všetko čo by malo byť uskutočnené na vytvorenie pozitívnej skúsenosti pre šport a telesnú výchovu v školách, by malo byť uskutočnené čo najskôr.

S úspešnou kultúrou športu a telesnej výchovy na školách môžu vlády vytvoriť kultúru športu a kompenzovať negatívne a nákladné dôsledky nezdravého obyvateľstva.

INTRODUCTION

Physical education programs and sports in schools improve the physical health of the population of any country, and successful programs develop better when there is popular support for sports in society.

A key factor which has helped America to have successful physical education programs in schools is the cultural love and support for sports. By incorporating sports into physical education programs and by making these a positive experience for youth, government leaders have created a cycle of support, investment and active participation which ensures successful programs in the future.

This article is meant as an overview of the American approach to physical education and school sports programs for leaders in other countries who are evaluating new ways to improve their

education systems. Some of the methods which are used in the United States may work in other countries, but some may not be appropriate, and it is left to the reader to decide which may be beneficial.

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS: MEETING THE CHALLENGES FOR PUBLIC HEALTH AND PRODUCTIVITY

It is difficult for us to imagine a future where there will be no national sports stars, when the Olympics will be unimportant, and when the society is largely populated with an overweight, inactive, and lethargic population. It is troubling to think about a future where an unhealthy population will cause high healthcare costs and reduced business productivity. Such a future would bring a lower quality of life in every way, in every country, for every citizen. Such a dystopian future is possible, but also avoidable, and physical education offers one solution.

The need for physical education and sports for public health has become increasingly important. There are many challenges to healthy living in these modern times, as physical activities are replaced with sedentary activities like television and sitting at the computer.

The U.S., as a wealthy advanced country, has many challenging problems related to obesity and inactivity in the population. Physical education, sports education and the development of a cultural love of sports are ways the USA has tried to address these challenges. One cannot imagine how bad the problems of obesity and inactivity could be in the USA were it not for the positive influence of physical education and sports in promoting an active, healthier lifestyle.

Education leaders in the United States have realized that to achieve success in the future, education programs must shape the values of the next generation while they are in school, so that healthy lifestyles will always be a priority. The requirement of physical education and sports in schools, and the active support and funding of such programs, are ways America has dealt with the challenges to public health and productivity.

THE APPROACH TO PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS IN THE AMERICAN EDUCATION SYSTEM

Physical education programs in government schools and universities in the United States have been effective in creating a healthier population through the promotion of sports and an active life. The American education system is not perfect, but it has achieved significant success against the unhealthy effects of modern lifestyles. One of the best achievements in the U.S. has been to develop a culture of sports enthusiasm in society.

American physical education programs, which include sports, are based upon the traditional cultural values of achievement, competition, winning, following rules, and leadership. Unlike many countries, where sports are provided by school clubs, the U.S. education system incorporates sports and competition directly into physical education classes and there are regular sports games played between the school teams of regions. American physical education programs also try to develop an appreciation for lifelong physical activity as a cultural value for the improved health of all Americans.

Physical education classes help develop a culture of health and sports appreciation among the population by beginning with young students, who represent the next generation of citizens. A growing love of sports and physical activity in the American population creates a positive upward cycle, which encourages continued support for physical education programs in schools and an active, healthier lifestyle.

As a result of a healthier population, the government can anticipate lower future medical care costs and a more productive workforce. In addition, the national pride of winning in international sports

competitions is a priority for government leaders. These benefits are a motivation for the American government to continue to develop and fund programs physical education and sports in schools.

A BRIEF HISTORY OF PHYSICAL EDUCATION IN THE UNITES STATES

The development of physical education programs in public schools occurred only recently in American history. Integration of physical education into schools developed mostly in the nineteenth century. Since the Eisenhower presidential administration made physical education a national priority in the 1950s, the cultural value of sports has increased exponentially with each decade.

Physical education in American schools began to take root late in the nineteenth century, but largely developed in the second half of the twentieth century. National attention to an unfit population came during World War II, when over one million men failed the basic to physical tests to become soldiers.

After World War II a national test of America's youth fitness was conducted and the results showed an unfit population of children. In response to this, President Eisenhower created the President's Council on Youth Fitness in 1956, with a mission to improve the health of youth, in part by promoting physical education in all schools and through funding national advertising campaigns encouraging fitness. The goal was to make fitness a permanent part of American culture. Since that time, this government council has been successful in advancing physical education programs in schools as well as sports and fitness in American culture.

The federal government provides financial grants to the local and state governments as incentives of support for physical education and sports programs, but only if the schools meet certain guidelines and conditions. This incentive approach allows the U.S. federal government to promote federal objectives for education programs in local schools and state universities without completely controlling the schools.

A common misunderstanding is that the U.S. federal government controls and finances schools, but this is incorrect.

ORGANIZATION OF THE AMERICAN EDUCATION SYSTEM

The physical education requirements and priorities are mostly determined and managed at the local level in schools from kindergarten through twelfth grade. There are typically three different school levels for this phase of education: Elementary schools for kindergarten through grade five, Middle Schools for grades six through eight, and high schools for grades nine through the final twelfth year.

A regional panel of officials, called school boards, control educational policies and spending for the schools in their district. Each school board includes approximately twelve individuals who are elected by the voters in their district. This board selects a superintendant who manages the schools in the district.

Physical education classes are required by most schools from first grade through twelfth grade and the number of hours per week and the required activities and sports widely vary among the over 13,500 school districts in America. Physical education teachers are typically required to have a degree in that subject. Coaches of sports teams are sometimes paid by the schools, but in many districts sports teams are coached by volunteers who have experience in the sport. Due to the cultural popularity of sports, it is common to have qualified coaches who volunteer their time to help team sports.

School districts usually have their own sports teams and they compete against each other. The most common teams are baseball, American football, soccer, track and field and basketball. Hockey, swimming, wrestling and many other sports are common as well.

Government universities are managed by appointed administrators by the governor of each of the 50 states. Each local government and state has autonomy to choose their own programs. A Bachelors degree requires four years of education, and most of sports team participation is by these students. Physical education is only required for some degrees but sports team participation is popular. Universities have paid professional coaches and trainers who have extensive experience in their sport.

The United States federal government only sets basic guidelines and gives financial support and financial incentives to achieve national goals in physical education for schools and universities. Most schools and universities exceed the basic government requirements. Schools and universities are not operated or controlled by the United States federal government.

Government schools in the United States are also strongly influenced and supported by the private sector of business and organizations. Business sponsorship of sports programs is especially popular at the university level. In addition, many private organizations provide information, research, ideas and financial support for all levels of education.

FUNDING FOR PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS IN THE U.S.

Money for funding government schools comes from many sources, but mainly from tax revenue. At the local level the main source of revenue is a tax on real estate/property, which is paid yearly by residents. Additional revenue comes from ticket sales to sporting events and from business sponsorships of sports teams. Spending priorities for the school budgets are determined by the school boards.

Less than 10 percent of school funding comes from the federal government and much of this money comes in the form of grants, not in yearly subsidies. Because most revenue is collected from local citizens, but controlled by local elected officials, community support for programs is essential. The increasing popularity of sports in the culture has helped local schools to maintain support for spending on physical education in schools.

The funding for sports programs in state universities comes from state income taxes and other taxes, tuition fees from students, sports game ticket sales and from business sponsorship of sports teams. Most state university sports teams are extremely popular and businesses use sports sponsorships and advertising at games as an effective part of their marketing strategies.

CONCLUSION

Government support for sports and physical education has contributed to an American culture of sports enthusiasm. By focusing on youth in schools for many years, support for these programs grows with each generation of Americans.

The culture of sports enthusiasm has developed only in the past 75 years but this growth has been exponential. The fame and riches of professional sportsman in recent times in America motivates youth and will lead to even more support for physical education and sports programs in schools in the future.

Countries considering the American model of sports and physical education in schools must not expect results overnight. They should concentrate on the future by creating a cultural enthusiasm for sports in children. Developing quality physical education programs and infrastructure can take time, but the future generation of supporters will be the children who are in school now. Everything should be done to create the positive experience for sports and physical education in schools as early as possible.

With a successful culture of sports and physical education in schools, governments can create a culture of sports and offset the negative, costly consequences of an unhealthy population.

INFORMAČNÝ SYSTÉM V ŠPORTE A JEHO APLIKÁCIA DO PRAXE V ZMYSLE ZÁKONA O ŠPORTE

INFORMATION SYSTEM IN SPORT AND ITS APPLICATION IN CONTEXT OF THE ACT ON SPORTS

ING. ALEXANDER HUBA

PROJEKTOVÝ MANAŽÉR INFORMAČNÉHO SYSTÉMU V ŠPORTE

STENGL A.S.

E-MAIL: ALEXANDER.HUBA@STENGL.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

zákon o športe, informačný systém v športe, podávanie žiadostí, zverejňovanie zmlúv

KEY WORDS:

act on Sports, Information system in sport, submission of applications, disclosure agreements

ABSTRAKT:

Príspevok sa zaoberá Informačným systémom v športe, jeho vznikom, históriou, súčasným stavom a víziou do budúcnosti. Zameriavame sa predovšetkým na využívanie a prínos Informačného systému v športe z pohľadu Zákona č. 440/2015 Z.z o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o športe“).

ABSTRACT/SUMMARY:

This article deals with the formation of the Information system in sport, its history, actual (current) status and future vision. We mainly focus on the usage and benefits of the Information system in sport in the context of the Act on Sports.

Úvod

Článok sumarizuje informácie o aktuálnom stave a vízii do budúcnosti Informačného systému v športe (ďalej aj ako „ISŠ“) poskytnuté na konferencii „Šport a právo 2016“. Spoločnosť stengl a.s. vyvíja maximálne úsilie v oblasti podpory slovenského športu, čoho výsledkom je aj vznik Informačného systému v športe pod správou Národného športového centra, ktoré naše riešenie pre evidenciu kľúčových údajov o osobách a organizáciách v športe využíva už od roku 2010. V roku 2016 prešiel Informačný systém v športe výraznými úpravami s cieľom zabezpečiť nové funkcionality zadané v ustanoveniach zákona č.440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Počas realizácie týchto úprav prihlídal tím expertov, zložený z analytikov a vývojárov spoločnosti stengl a.s., ale aj odborných zamestnancov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Národného športového centra a zástupcu športových zväzov, na to, aby výsledný systém umožnil športovej verejnosti efektívne a bez zbytočnej administratívnej záťaže naplniť literu zákona o športe.

Hlavné ciele a kľúčové vlastnosti ISŠ

Informačný systém v športe vznikol za účelom zabezpečenia centralizovaného zberu informácií z oblasti športu, zjednodušenia administratívnych procesov vyplývajúcich z povinnosti zákona o športe, stransparentnenia vykazovania vynaložených finančných prostriedkov, poskytovania prehľadných štatistík o športovcoch, športových odborníkoch, športových organizáciách a podujatiach a sprístupnenia zverejňovaných informácií športovej verejnosti. Pri tvorbe systému sa kládol dôraz na jeho jednoduchosť, prehľadnosť a poskytnutie dostatočného užívateľského komfortu pre potreby zberu a poskytovania jednotlivých informácií.

Medzi hlavné ciele ISŠ patria:

- Vytvorenie a správa kľúčových registrov, ktoré mapujú reálny rozsah pôsobenia jednotlivých osôb a subjektov v oblasti športu.
- Zber a zverejňovanie informácií o činnosti v jednotlivých oblastiach v slovenskom športe s možnosťou vytvárať rozsiahle štatistické výstupy v rámci jednotlivých registrov.
- Vytvorenie verejného portálu ISŠ ako centralizovaného informačného zdroja pre potreby širokej odbornej i laickej športovej verejnosti.
- Vytvorenie modulu pre zabezpečenie bezpečnosti na športových podujatiach.
- Evidencia finančných prostriedkov verejnej správy alokovaných v oblasti športu v rámci SR.

Medzi kľúčové vlastnosti ISŠ patria:

- Zjednodušenie administratívnych procesov pre športovú verejnosť.
- Podpora transparentného prostredia v oblasti športu.
- Poskytovanie relevantných a aktuálnych štatistík.
- Sledovanie trendov v oblasti športu.
- Možnosť integrácie na verejné registre a informačné systémy športových organizácií.

KOMPONENTY ISŠ

Informačný systém v športe bol vybudovaný na najnovších technológiách Microsoft s cieľom zabezpečenia jeho udržateľného rozvoja do budúcnosti. Pri jeho budovaní boli použité najnovšie technologické postupy a štandardy vrátane výnosu o informačných systémoch verejnej správy a na jeho vývoji sa podieľali odborníci s mnohoročnými skúsenosťami z oblasti budovania informačných systémov podporujúcich procesy v oblasti športu, ako aj odborníci priamo zo športovej sféry.

Informačný systém v športe prevádzkuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v infraštruktúre jeho dátového centra.

Celý systém pozostáva z databázy, kde sa ukladajú všetky údaje z Informačného systému v športe a aplikačnej časti, ktorá je navrhnutá tak, aby zabezpečovala na základe prístupových práv a poverení jednotlivých užívateľov prístup k definovanej množine údajov. Aplikačná časť je pritom rozdelená na 4 časti – komponenty, z ktorých každá poskytuje určitú úroveň prístupu k údajom a práce s nimi.

1. Slovenský športový portál (<http://sport.iedu.sk>) je verejne dostupný webový portál na ktorom sú zverejňované informácie z registrov Informačného systému v športe v zmysle zákona o športe.
2. Portál na podávanie žiadostí v športe (<http://ziadosti-sport.iedu.sk>) je verejne dostupný webový portál, ktorý na základe prihlasovacích práv umožňuje zaregistrovaným užívateľom podávanie a správu žiadostí a zverejňovanie zmlúv v športe v zmysle zákona o športe.
3. Intranetová časť Informačného systému v športe slúži na správu fyzických a právnických osôb v športe, správu a schvaľovanie žiadostí a zmlúv v športe a je sprístupnená na základe užívateľských práv poverenej skupine užívateľov.
4. Integrované rozhrania slúžia na prepojenie Informačného systému v športe na externé systémy, ktorými môžu byť referenčné registre verejnej správy, sociálna poisťovňa, informačné systémy jednotlivých športových organizácií.

Obr. 1 : Komponenty Informačného systému v športe

TECHNOLOGICKÝ UPDATE A MODUL PRE SPRÁVU PRÍSPEVKU ŠPORTOVÉMU REPREZENTANTOVI

Ešte koncom roka 2015 prešiel Informačný systém v športe technologickým updatom, počas ktorého bola zabezpečená implementácia a aktualizácia jednotlivých technických platforiem, tak aby bola zabezpečená ich maximálna úroveň bezpečnosti a kompatibility. Technologický update bol zameraný aj na optimalizáciu systému z hľadiska rýchlosti odozvy a funkčnosti a efektívnejšie využívanie systémových zdrojov. Počas technologického updatu prešlo úpravou aj užívateľské prostredie, tak aby sa dosiahla úroveň najnovších štandardov spolu so zavedením responzívneho dizajnu.

Popri technologickom update bol v systéme vytvorený aj modul pre správu príspevku športovému reprezentantovi a priama integrácia ISŠ na Sociálnu poisťovňu za účelom výmeny informácií o športovcoch podľa zákona č. 112/2015 Z. z. o príspevku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

ÚPRAVA ISŠ V ZMYSLE ZÁKONA O ŠPORTE – ETAPA I

Schválením zákona o športe vznikla potreba úpravy Informačného systému v športe, tak aby reflektoval potreby tohto zákona a umožnil jeho užívateľom plnohodnotné využitie v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z neho. Úprava systému bola rozdelená do niekoľkých etáp s cieľom naplniť zákonom stanovené lehoty. V rámci prvej etapy úprav Informačného systému v športe boli implementované nasledovné funkcionality:

- úpravy registrov
  - úprava registra fyzických osôb v športe (ďalej aj ako „RFOŠ“) v zmysle §80 zákona o športe,
  - úprava registra právnických osôb v športe (ďalej aj ako „RPOŠ“) v zmysle §81 zákona o športe,
- doplnenia potrebných číselníkov a dátových štruktúr,

- vytvorenia systému na podávanie žiadostí,
- podpora procesu zápisu fyzických osôb do RFOŠ,
- podpora procesu zápisu právnických osôb do RPOŠ.

Výstupom prvej etapy bola úprava Slovenského športového portálu ako jednoduchého prístupového bodu pre športovú laickú a odbornú verejnosť (napr. dáta o športoch, zväzoch, kluboch, športovcoch, športových odborníkoch...). Slovenský športový portál dostal úplne nový design a štruktúru zameranú na publikovanie údajov z registrov v športe vrátane responzívneho designu. Rovnako boli doplnené časti pre publikovanie údajov z RFOŠ a RPOŠ.

Druhou časťou úprav bolo vytvorenie Portálu na podávanie žiadostí v športe ako nového komponentu ISŠ, ktorý umožňuje manažovanie jednotlivých užívateľov vrátane správy užívateľských účtov a profilov žiadateľov, podávanie žiadostí RFOŠ a RPOŠ.

V časti žiadosti boli vytvorené elektronické formuláre pre podávanie nasledovných žiadostí s možnosťou ukladanie ich rozpracovaného stavu a následných úprav:

- RFOŠ
  - zápis nového druhu činnosti,
  - úprava druhu činnosti,
  - zrušenie druhu činnosti,
  - zrušenie evidencie v registri,
  - zmena materskej (registrujúcej) organizácie.
- RPOŠ
  - zápis športovej organizácie,
  - uznanie národného športového zväzu,
  - zmena materskej (registrujúcej) organizácie,
  - zrušenie evidencie v registri.

Významnou úpravou prešla aj intranetová časť Informačného systému v športe tzv. BackOffice, kde sa realizovali tieto úpravy:

- Úprava RFOŠ
  - doplnenie chýbajúcich / odstránenie nepotrebných atribútov,
  - sprístupnenie doplnených registrov pre rolu správca vlastného zväzu,
  - doplnenie tlačového výstupu detailu osoby za účelom podpisovania správnosti údajov.
- Úprava RPOŠ
  - doplnenie chýbajúcich / odstránenie nepotrebných atribútov,
  - sprístupnenie doplneného registra pre rolu správca vlastného zväzu,
  - doplnenie tlačových výstupov detail organizácie za účelom podpisovania správnosti údajov.
- Implementácia modulu pre schvaľovanie žiadostí.

V neposlednom rade boli vytvorené integračné rozhranie, ktoré umožňujú prepojenie Informačného systému v športe na externé systémy, ktorými môžu byť jednotlivé referenčné registre (Register právnických osôb, register fyzických osôb, register adries, register priestorových informácií), moduly Ústredného portálu verejnej správy, Sociálna poisťovňa a informačné systémy jednotlivých športových organizácií.

ÚPRAVA ISŠ V ZMYSLE ZÁKONA O ŠPORTE – ETAPA II

Predmetom druhej etapy úprav Informačného systému v športe bolo vytvorenie modulu pre zverejňovanie zmluvy o sponzorstve v športe podľa §50 a §51 zákona o športe. Počas implementácie tohto modulu bolo zabezpečené:

- Rozšírenie portálu na podávanie žiadostí.
- Registrácia poskytovateľa sponzorských príspevkov vrátane zaregistrovania zmluvy o sponzorskej zmluve.
- Registrácia zmluvy o sponzorskej zmluve k existujúcej organizácii.
- Zrušenie sponzorstva.
- Sumárna grafická interaktívna štatistika, kde si používateľ dokáže zistiť prehľad zazmluvnených prostriedkov a stav ich čerpania na základe zvolených kritérií.

Ďalšou úpravou bolo rozšírenie Informačného systému v športe o implementáciu elektronizovaného procesu na uznávanie národného športového zväzu v zmysle § 59 zákona o športe. V rámci tejto úpravy bolo potrebné vytvoriť proces pre:

- Podanie žiadosti o vydanie osvedčenia o uznaní za národný športový zväz športovým zväzom vrátane potrebných príloh.
- Schválenie, alebo zamietnutie podanej žiadosti.
- Zverejnenie vydaného osvedčenia v prípade ak takého osvedčenie ministerstvo školstva vydá
- Zverejnenie zrušenia vydaného osvedčenia v prípade ak takého osvedčenie ministerstvo školstva zruší.
- Vytvorenie písomného rozhodnutia o vydaní, alebo zrušení osvedčenia podľa predchádzajúcich bodov.

ĎALŠIE ÚPRAVY ISS V ZMYSLE ZÁKONA O ŠPORTE

Počas roka 2016 prešiel Informačný systém v športe výraznými úpravami ako na strane technologickej tak aj na strane implementácie nových funkcionalít s cieľom naplnenia niektorých ustanovení zákona o športe. Napriek tomu nemôžeme tvrdiť, že systém dnes dokáže zabezpečiť všetky procesy definované zákonom o športe. Nesporným faktom ostáva, že elektronizácia týchto procesov ešte viac odbremení športovú obec od administratívnych činností a prinesie ešte vyššiu úroveň transparentnosti do prostredia športu. Medzi ďalšie témy a procesy vyplývajúce priamo zo zákona o športe, ktorých elektronizácia by priniesla väčší priestor športovej odbornej verejnosti venovať sa primárne športu a nie administratíve okolo neho patria najmä:

- Financovanie športu
  - Poskytovanie príspevku uznanému športu (§68 zákona),
  - Poskytovanie dotácií (§ 70 a 71),
  - Príspevok na národný športový projekt (§75 zákona),
  - Modul vykazovania použitia pridelených prostriedkov.
- Zoznam najvýkonnejších športovcov podľa § 58 písm. r) zákona.
- Evidencia športovej infraštruktúry podľa § 82 ods. 2 písm. k) zákona.
- Zoznam poskytovateľov prostriedkov zo štátneho rozpočtu na športovú činnosť.
- Zoznam prijímateľov verejných prostriedkov .
- Oblasť kontroly vykonávanej hlavným kontrolórom športu podľa § 61 zákona.
- Elektronické voľby.
- Povinnosti Národného športového zväzu podľa §16, §17 a §21.
- Dobrovoľníctvo.
- Činnosť antidopingovej agentúry podľa § 86 zákona o športe.
- Príspevok na športový poukaz.
- Zmluvné vzťahy v športe – § 31 až 51 zákona + § 80 ods. 2 písm. n) a § 82 ods. 2 písm. j) zákona.
- Celoslovenské testovanie pohybových predpokladov žiakov prvých a tretích ročníkov základných škôl podľa § 58 písm. p) zákona.
- Odborná príprava športových odborníkov podľa §79 písm. d).

KONTROLÓR ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

CONTROLLER OF SPORT ORGANIZATIONS

ING. ALICA FISTEROVÁ

HLAVNÝ KONROLÓR ŠPORTU

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

E-MAIL: ALICA.FISTEROVA@MINEDU.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

kontrolór, športová organizácia, povinnosti, právo, rozsah kontroly, povinnosti

KEY WORDS:

controller, sports organization, law, scope of control, obligations

ABSTRAKT:

Zákon o športe definuje novú pozíciu v športových organizáciách, ktorým je kontrolór. Medzi činnosti kontrolóra patrí najmä kontrola použitia verejných prostriedkov, dodržiavanie rozhodnutí športovej organizácie a dodržiavanie právnych predpisov športovou organizáciou. Kontrolór v športovej organizácii neplní len kontrolnú funkciu ale hlavne preventívnu funkciu, tak aby športovej organizácii nevznikli žiadne sankcie alebo postihy z nedodržiavania právnych predpisov a to nielen zo pohľadu zákona o športe ale aj ostatných právnych predpisov platných v Slovenskej republike a povinností vyplývajúcich z medzinárodných aktov.

ABSTRACT/SUMMARY:

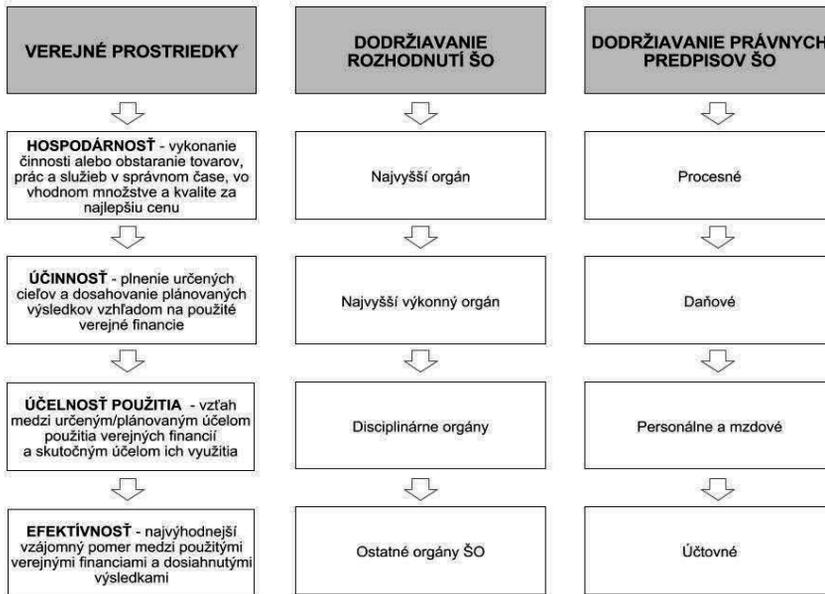
The Act on Sports has defined – introduced a new position in sports organization – the controller. The controller shall continuously carry out control activities focused in particular on the use of public funds, compliance with legal regulations and compliance with the regulations and decisions of the sports organization. The controller shall proceed in a manner that prevents any serious breach of any sanctions, measures and other negative consequences for the sports organisation.

POSTAVENIE KONTROLÓROV V ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÁCH A V ŠPORTOVÝCH ZVÄZOCH

Športové organizácie, ktoré dosiahli dva roky za sebou príjem z verejných prostriedkov vyšší ako 50.000 Eur ročne dva roky za sebou, majú povinnosť vytvoriť a obsadiť funkciu kontrolóra najneskôr do 30 júna nasledujúceho roka.

Hlavné činnosti kontrolóra je možné rozdeliť do troch hlavných okruhov:

Aby kontrolór športovej organizácie zvládol svoju činnosť musí ovládať najmä nasledovné oblasti:

1. Zákon č. 440/2015 Z. z. o **športe** a o zmene a doplnení niektorých zákonov spolu s vyhláškami ako je
  - a. Vyhláška č. 110/2016 MŠVVaŠ SR o odbornej príprave na nadobudnutie odbornej spôsobilosti v športe,
  - b. Vyhláška č. 51/2016 Z. z. MŠVVaŠ SR, ktorou sa ustanovujú zdravotné výkony, ktoré sú súčasťou lekárskej prehliadky vrcholového športovca a talentovaného športovca
2. Svetový **antidopingový kódex**
  - a. Oznámenie MZV SR č. 262/1993 Z. z. Dohovor proti dopingu Rady EU
3. Zákon č. 213/1997 Z. z. o **neziskových organizáciách** poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov
4. Zákon č. 406/2011 Z. z. o **dobrovoľníctve**
5. Zákon č. 122/2013 o **ochrane osobných údajov**
  - a. Vyhláška č. 164/2013 Z. z. Vyhláška Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky o rozsahu a dokumentácii bezpečnostných opatrení
6. Zákon č. 297/2008 Z. z. o **ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti** a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
7. Zákon č. 357/2015 Z. z. o **finančnej kontrole a audite** a o zmene a doplnení niektorých zákonov
8. Zákon č. 343/2015 Z. z. o **verejnom obstarávaní** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
  - a. Vyhláška č. 156/2016 Z. z. Úradu pre verejné obstarávanie, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe výpočtu výslednej hodnotiacej známky na účely vyhotovenia referencie

- b. Vyhláška č. 157/2016 Z. z. Úradu pre verejné obstarávanie, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o druhoch súťaží návrhov v oblasti architektúry, územného plánovania a stavebného inžinierstva, o obsahu súťažných podmienok a o činnosti poroty
9. Zákon č. 431/2002 Z. z. o **účtovníctve** v znení neskorších predpisov
  - a. Postupy účtovania pre podvojné účtovníctvo pre neziskový sektor
  - b. Spracovanie účtovnej závierky v podvojnom účtovníctve pre neziskový sektor
  - c. Postupy účtovania pre jednoduché účtovníctvo pre neziskový sektor
  - d. Spracovanie účtovnej závierky v jednoduchom účtovníctve pre neziskový sektor
10. Zákon č. 595/2003 Z. z. o **dani z príjmu** v znení neskorších predpisov
11. Zákon č. 311/2001 Z. z. **Zákonník práce** v znení neskorších predpisov
12. Zákon č. 663/2007 Z. z., **Zákon o minimálnej mzde** v znení neskorších predpisov
13. Zákon o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
14. Zákon č. 461/2003 Z. z. o **sociálnom poistení**
15. Zákon č. 580/2004 Z. z. o **zdravotnom poistení** a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
16. Zákon č. 283/2002 Z. z. o **cestovných náhradách**
17. Zákon 124/2006 Z. z., o **bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci** a o zmene a doplnení niektorých zákonov
18. Zákon č. 394/2012 Z. z. o **obmedzení platieb v hotovosti**
19. **Občiansky zákonník** č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov
20. **Obchodný zákonník** č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov
21. Zákon č. 83/1990 Zb. o **združovaní občanov** v znení neskorších predpisov

Kontrolór v športovej organizácii neplní len kontrolnú funkciu ale **hlavne preventívnu funkciu**, tak aby športovej organizácii nevznikli žiadne sankcie alebo postihy z nedodržovania právnych predpisov a to nielen z pohľadu zákona o športe ale aj ostatných právnych predpisov platných v Slovenskej republike a povinností vyplývajúcich z medzinárodných aktov.

Kontrolór vykonáva ďalšie činnosti, ako sú:

- Kontroluje dodržiavanie právnych predpisov športovou organizáciou
- Kontroluje predpisy a rozhodnutia športovej organizácie
- Kontroluje predpisy a rozhodnutia športovej organizácie s predpismi športových organizácií, ktorých je športová organizácia členom
- Vykonáva konzultačnú a poradenskú činnosť
- Priebežne kontroluje obsah zápisníc zo zasadnutí najvyššieho orgánu
- Priebežne kontroluje riadne zverejňovanie zápisníc zo zasadnutí najvyššieho orgánu
- Kontroluje a upozorňuje na nesúlad povinne zverejňovaných údajov a údajov v zdrojovej evidencii
- Navrhuje preventívne a nápravné opatrenia pri zistení závažného nedostatku
- Určuje lehotu na odstránenie závažného nedostatku
- Upozorňuje štatutárny orgán, najvyšší orgán a najvyšší výkonný orgán na zistené nedostatky a odporúča postup
- Konzultuje postup s kontrolórom športovej organizácie, ktorej je športová organizácia členom, pri zistení závažného nedostatku
- Vypracúva výročnú správu o činnosti kontrolóra, ktorú predkladá najvyššiemu orgánu športovej organizácie

Pôsobnosť kontrolórov národných športových zväzov (ďalej len „NŠZ“) a národným športových organizácií (ďalej len „NŠO“) je rozšírená o nasledovné činnosti:

- Konzultačná činnosť pre kontrolórov športové organizácie, ktoré sú členmi NŠZ a NŠO
- Dozor na prípravu a riadnym priebehom volieb členov orgánov NŠZ a NŠO
- Účasť na zasadnutiach volebnej komisie vrátane spočítavania hlasov
- Zúčastňuje sa na zasadnutiach najvyššieho orgánu, najvyššieho výkonného orgánu, kontrolných orgánov a iných orgánov NŠZ a NŠO, ak to považuje za potrebné
- kontroluje postupy a rozhodnutia orgánov NŠZ a NŠO s predpismi medzinárodnej športovej organizácie, ktorej je členom

Kontrolór pri vykonávaní svojej činnosti by mal dodržiavať nasledovné **princípy**:

- princíp nezávislosti
- princíp čestnosti
- princíp objektívnosti
- princíp mlčanlivosti
- princíp odbornosti
- princíp etického vystupovania a korektných vzťahov

Pri kontrolnej činnosti vychádza kontrolór z ustanovení § 14 zákona o športe. V rámci kontrolnej činnosti môžeme identifikovať nasledovné **fázy kontrolnej činnosti**:

1. podnet
2. analýza podnetu
3. vyžiadanie dokladov od športovej organizácie
4. vyhodnotenie podnetu
5. žiadosť o odstránenie nedostatku
6. vyjadrenie športovej organizácie alebo orgánu športovej organizácie k nedostatku
7. vypracovanie návrhu správy o kontrolnej činnosti
8. prerokovanie návrhu správy o kontrolnej činnosti so športovou organizáciou alebo orgánom športovej organizácie voči ktorej podnet smeroval
9. Vypracovanie Správy o kontrolnej činnosti
10. Zaslanie správy o kontrolnej činnosti podávateľovi podania

V prípade, ak športová organizácia neodstráni zistený nedostatok v určenej lehote kontrolórom zašle podnet hlavnému kontrolórovi športu do 10 dní po márnom uplynutí lehoty na odstránenie nedostatku.

Pre športovú organizáciu, ktorá nezriadi alebo neobsadí funkciu kontrolóra, alebo nevytvorí podmienky na nezávislý výkon kontroly hrozí strata spôsobilosti prijímateľa verejných prostriedkov.

KOŠICE EURÓPSKE MESTO ŠPORTU 2016 – NÁZORNÝ PRÍKLAD SPOLUPRÁCE S UČPS PRI UPLATNENÍ ZÁKONA V PRAXI

KOŠICE – EUROPEAN CITY OF SPORT 2016 – AN ILLUSTRATIVE EXAMPLE OF COOPERATION WITH THE SCIENTIFIC LAW SOCIETY IN APPLICATION OF LAW AT PRACTICE

MGR. IVAN ŠULEK

Mesto Košice

Vedúci referátu športu a mládeže

E-MAIL: IVAN.SULEK@KOSICE.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

Košice – Európske mesto športu, Mládež a šport v meste Košice, Konceptia rozvoja športu v meste Košice, Aktívne športujúca mládež, Seminár k Zákonu o športe, organizátor

KEY WORDS:

Košice the European City of Sport, Youth and Sport in the City of Košice, The Concept of developing sport city of Kosice, Actively doing sports youth, Seminar on the Law on Sport, organizer

ABSTRAKT:

Košice získali pre rok 2016 titul „Európske mesto športu 2016“ a vďaka tomu sa nám podarilo zorganizovať za 9 mesiacov až 499 športových podujatí. Mesto má rozvojový plán pre šport pod názvom „Konceptia rozvoja športu mesta Košice na roky 2015 – 2020“ schválený mestským zastupiteľstvom v apríli 2015, ktorý obsahuje plánované investície a aktivity vo vzťahu k mládežníckemu športu a športu pre všetkých.

V roku 2015 celkovo viac ako 61 tisíc obyvateľov bolo aktívne zapojených ľudí do športových činností v meste Košice t. j. 25,41 % obyvateľov. V roku 2016 počet obyvateľov zapojených do športových činností vzrástol minimálne o 10 %, vzhľadom na zaznamenaný zvýšený počet aktivít o 100 %.

ABSTRACT/SUMMARY:

Košice was awarded in 2016 the title of the „European City of Sport 2016“ and thanks to this fact we succeeded to organize - during the relevant 9 months - 499 sport-events in total. The city has its own development plan for sport called „The Concept of the Development of Sport in the city of Košice between 2015 – 2020“ – approved by the City Parliament (Assembly) in April 2015. The plan contains planned investments and activities relating to the youth sport and the concept of sports for everybody (everyone).

In 2015 more than 61 thousand citizens were actively involved in sport activities in the city of Košice, i.e. 25,41 % of the total number population of Košice. In 2016 the number of citizens actively involved in sports increased by 10 % in regard of the increased number of sport activities by 100 %.

MLÁDEŽ A ŠPORT V MESTE KOŠICE

Košice získali pre rok 2016 titul „Európske mesto športu 2016“ a vďaka tomu sa nám podarilo zorganizovať za 9 mesiacov až 499 športových podujatí, z toho 308 aktívnych /tzv. rekreačných/, kde sa mohla mládež zapojiť aktívne a 191 pasívnych, kde sa mali možnosť zúčastniť ako športoví fanúšikovia /pre získanie motivácie k športu/. Celkovo sa na podujatiach za január až september zúčastnilo 383 511 účastníkov, z toho 284 171 bolo aktívnych a 99 334 pasívnych. Oproti roku 2015 sme zaznamenali až 100 percentný nárast nových športových podujatí v roku 2016.

VLASTNÉ PODUJATIA:

Mesto Košice organizuje už 10 ročník školskej športovej ligy pre školskú mládež, ktorá je určená pre deti zo sociálne slabších rodín, alebo deti s nízkou schopnosťou asociácie do kolektívu. V roku 2016 bolo do pravidelnej činnosti v popoludňajších hodinách zapojených 3 a pol tisíc detí, ktoré sa súťažili

v 15 individuálnych a kolektívnych športoch. Finále ligy nieslo názov Školská Olympiáda. Do Olympiády sa zapojilo aj viac ako tisíc detí z materských škôl.

MESTO POSKYTUJE BEZPLATNÚ ÚČASŤ DETÍ NA TÝCHTO HLAVNÝCH PODUJATIACH:

- Medzinárodný maratón mieru – v roku 2016 už 93. ročník najstaršieho maratónu v Európe a druhého najstaršieho vo svete /2 tisíc detí – minimaratón 4,2 km a atletika hrou/
- Štvorylka, tanec na Hlavnej ulici – tohto roku už 9. ročník /8 tisíc tanečníkov/
- Plavecká 24 hodinovka – 10. ročník /2 tisíc účastníkov – žiakov základných a stredných škôl/
- 24 hodín na ľade – 1. ročník /1 700 účastníkov, prevažne mládež/
- Spartan race Kids /1 500 detí/
- Behy: Trojkráľový beh, Night run, Runway run, VSE City run, Spoznaj behom Košice, Beh v ZOO a veľa ďalších /2 tisíc účastníkov/
- Tri generácie – dieťa, rodič, starý rodič /30 družstiev/
- Objav svoj šport I. a II. – najväčší nábor do športových klubov na individuálne a kolektívne športy organizovaný mestom /1500 účastníkov/
- Dotkni sa hviezd – edukačný program so športovou tematikou pre deti od 6 do 10 rokov /tisíc účastníkov/

Mesto vyhlásilo súťaž o najaktívnejšiu mestskú časť športu a všetky MČ dostali z rozpočtu mesta 10 tisíc Eur na organizáciu športových podujatí, ktoré sú v prevažnej miere venované školskej mládeži.

Koncom roka 2016 otvoríme prvú mestskú športovú materskú školu, ktorá bude konkurenciou pre súčasnú privátnu materskú školu.

MEDZINÁRODNÉ PODUJATIA, DO KTORÝCH JE ZAPOJENÉ MESTO:

- Challenge day /42 826 účastníkov – zapojené všetky školy v meste/
- Move Week /37 podujatí, zapojených 12 618 obyvateľov/
- Európsky týždeň športu /45 podujatí, čo bolo až 30% všetkých 150 nahlásených podujatí, na ktorých sa podieľalo 78 miest a obcí Slovenska/
- Košice v roku 2016 kandidujú na usporiadanie významného mládežníckeho olympijského podujatia EYOF 2021, ktorého výsledok sa dozvieme už koncom októbra

KONCEPCIA PRÁCE S MLÁDEŽOU

Mesto má rozvojový plán pre šport pod názvom „**Koncepcia rozvoja športu mesta Košice na roky 2015 – 2020**“ schválený mestským zastupiteľstvom v apríli 2015, ktorý obsahuje plánované investície a aktivity vo vzťahu k mládežníckemu športu a športu pre všetkých.

V súčasnosti je ročný rozpočet mesta na šport vo výške 7 miliónov 66 tisíc Eur, ktorý okrem investícií do športovej infraštruktúry zahŕňa aj dotácie na mládežnícky šport, medzinárodné športové aktivity a športové aktivity pre verejnosť. Z celkového bežného rozpočtu mesta 126 miliónov je podiel výdavkov na šport v hodnote 5,6 % ročne.

AKTÍVNE ŠPORTUJÚCA MLÁDEŽ:

V Košiciach aktívne pôsobí viac ako 128 športových klubov v 55 druhoch športu. Športové kluby využívajú mestské športové zariadenia – školské telocvične a školské športové areály, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ako aj Mestskú športovú halu či letnú plaváreň ČH-čko v zmysle štatútu osobitného zreteľa zadarmo, iba za prevádzkové náklady. Športové zariadenia postavené zo súkromných zdrojov na mestských pozemkoch majú podpísané s mestom zmluvy o bezplatnom prenájme pozemku, na ktorom športové zariadenia stoja. Podmienkou výhodného prenájmu je v zmysle osobitného zreteľa systematická práca s mládežou a poskytovanie športových služieb širokej verejnosti. V prípade že športové organizácie organizujú v spolupráci s mestom aktivity pre verejnosť, tieto sú oslobodené od platenia prenájmu.

V najvyššej celoštátnej súťaži je v individuálnych športoch 71 klubov, v druhej najvyššej 4 kluby a v tretej 3 kluby. V kolektívnych športoch máme 20 športových klubov v najvyššej celoštátnej súťaži 7 v druhej a 23 v nižších celoštátnych súťažiach. Je to odrazom dobrej práce s mládežou.

POČTY REGISTROVANÝCH ŠPORTOVCOV V ROKU 2015:

- Mládež od 4 do 16 rokov – viac ako 15 000 registrovaných športovcov
- Mládež od 17 do 34 rokov – 10 000 športovcov
- Vek 35 a viac rokov, kategória Masters – 4 000 športovcov

Celkový súčet registrovaných športovcov je viac ako 29 tisíc, čo je 12 % obyvateľov

AKTÍVNE ZAPOJENÍ ĽUDIA DO ŠPORTOVÝCH ČINNOSTÍ V ROKU 2015:

- Registrovaní športovci – 29 tisíc obyvateľov
- Neregistrovaní športovci – pravidelné školské súťaže a športové krúžky – 6 tisíc obyvateľov
- Pravidelne športujúci obyvatelia nad 20 rokov – 20 tisíc obyvateľov
- Počet nepravidelne športujúcich počas aktivít mesta – 6 tisíc obyvateľov

Celkovo viac ako 61 tisíc obyvateľov aktívne zapojených ľudí do športových činností v meste Košice t. j. 25,41 % obyvateľov.

V roku 2016 počet obyvateľov zapojených do športových činností vzrástol minimálne o 10 %, vzhľadom na zaznamenaný zvýšený počet aktivít o 100 %.

SEMINÁR K NOVÉMU ZÁKONU O ŠPORTE – APRÍL 2016

Organizátor – mesto Košice

Určené – všetkým športovým organizáciám v Košiciach a okolí, povinné pre prijímateľov dotácií od mesta z verejných zdrojov

Účasť – 168 účastníkov, zástupcov športových organizácií – prijímateľov dotácií

Trvanie – 8 hodín prednášok

Témy:

- Kto je spôsobilý byť prijímateľom verejných prostriedkov
- Ako majú vyzerat' stanovy športových organizácií po novom
- Kto je povinný zriadiť funkciu kontrolóra v športe
- Ako bude fungovať informačný systém v športe
- Zmluvné vzťahy športovcov s klubmi
- Odvody a dane
- Sponzorstvo a dobrovoľníctvo
- Predstavenie stránky a aplikácie webového portálu „Košice Európske mesto športu 2016“

Lektori: JUDr. Peter Sepeši., Mgr. Zuzana Zajíčková; JUDr. Žaneta Surmajová, PhD.; Ing. Alica Fisterová; Mgr., Mgr. Ladislav Križan PhD.; JUDr. Jaroslav Čollák ml.; Ing. Jan Letko a Mgr. Igor Šumichrast.

Seminár mal veľký úspech, jeho edukatívny cieľ bol naplnený a týmto sme ako prvé mesto a samospráva na Slovensku začali významnú spoluprácu s tvorcami zákona, ktorá je potrebná pre prax.

Až na výnimky, bola u väčšiny účastníkov znalosť zákona pred seminárom na nízkej, alebo nulovej úrovni. Po ukončení seminára sa konali tiež okrúhle stoly, kde sa ešte dlho diskutovalo medzi účastníkmi a lektormi o konkrétnych situáciách a témach súvisiacich so športom.

Každému z nás, či už ľudí zodpovedných za šport v meste, alebo tvorcov zákona a lektorom bolo po skončení seminára jasné, že šport a právo musí byť v symbióze nie iba pri tvorbe zákonov a ich zavádzaní do praxe, ale po celý čas.

Aj z vyššie uvedených dôvodov, podpísalo mesto Košice dohodu o spolupráci s UČPS, ktorá bude prospešná aj pre iné mestá a samosprávy.

LIMITY ZDRUŽOVANIA: RIEŠENIE SPOROV V ŠPORTE A PRÁVNA OCHRANA ČLENOV OBČIANSKÝCH ZDRUŽENÍ (SO ZAMERANÍM NA ŠPORTOVÉ ZVÄZY)

*LIMITS OF THE FREEDOM OF ASSOCIATION: DISPUTE RESOLUTION IN SPORTS AND
LEGAL PROTECTION OF MEMBERS OF CIVIC ASSOCIATIONS
(WITH FOCUS ON SPORTS FEDERATIONS)*

JUDR. JAROSLAV ČOLLÁK ML.

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

KATEDRA OBČIANSKEHO PRÁVA – ASISTENT

KATEDRA OBCHODNÉHO A HOSPODÁRSKEHO PRÁVA – EXTERNÝ DOKTORAND

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ČOLLÁK A PARTNERI – ADVOKÁTSKY KONCIPIENT

UČENÁ PRÁVNICKÁ SPOLOČNOSŤ – ČLEN RADY

SLOVENSKÝ FUTBALOVÝ ZVÄZ – LEGISLATÍVNO-PRÁVNA A ETICKÁ KOMISIA, KOMORA SFZ PRE RIEŠENIE SPOROV

SLOVENSKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR – LEGISLATÍVNO-PRÁVNA KOMISIE

E-MAIL: JAROSLAV.COLLAKE@UPJS.SK / JAROSLAV.COLLAKE@GMAIL.COM

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

občianske združenie, športová organizácia, rozhodnutie, právna ochrana člena, žalobca, riešenie sporov, športové spory, športový zväz

KEY WORDS:

civic association, sport organization, decision, legal protection of a member, plaintiff, dispute resolution, sports litigation, sports federation

ABSTRAKT:

V predkladanom príspevku bude rozobratá problematika riešenia sporov v športe. Autor oboznamuje čitateľa s možnými spôsobmi riešenia sporov v športe, pričom upozorňuje na niektoré limity konkrétnych druhov riešenia sporov. Na podklade týchto predpokladov uvažuje o možnostiach právnej ochrany členov občianskych združení, nakoľko ustanovenia o právnej ochrane členov združení po prebehnuti rekodifikácii civilného procesného práva v podmienkach Slovenskej republiky malo za následok zrušenie ustanovenia § 15 z.č. 83/1992 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Týmto krokom sa zaviedla čiastočná neistota ohľadne otázky, kde sa má/môže člen združenia obrátiť v prípade, ak považuje niektoré rozhodnutie združenia za rozhodnutie, ktoré zasahuje do jeho práv, právom chránených záujmov, postavenia a slobôd.

ABSTRACT/SUMMARY:

The article analyzes the issue of resolving disputes in sport. The author introduces the reader to various methods of resolving disputes in sport, while highlighting some of the limits for particular types of dispute resolution. On the basis of these assumptions the author considers the possibility of legal protection of members of civic associations, since the recast of civil procedural law in the Slovak Republic the provisions on the legal protection of members of civic associations led to a repeal of § 15 of Act No. 83/1992 Coll. on association of citizens as amended. This step introduced partial uncertainty about issues where a member of an association should or could turn to, if he considers decisions of the association a decision that affects his rights, legally protected interests, status and freedoms.

---

*„Dal by som všetko čo viem, za polovicu toho čo neviem.“
Descartes*

I. VŠEOBECNÝ ÚVOD

Predkladaný príspevok autor formuluje ako prakticistický právny podklad, ktorý nemá uvažovať o preberanej problematike v teoretickej, či rovine de lege ferenda, ale bude sa snažiť efektívne hodnotiť zákonnú úpravu a obsah všetkých relevantných právnych predpisov, ktoré sa danej oblasti dotýkajú a ktoré danú oblasť normatívne formujú. Na zákonomnom podklade sa bude snažiť sumarizovať jednak oblasť riešenia sporov v športe, a jednak pomenovať právne možnosti ochrany členov občianskych združení.

Hneď na úvod treba povedať, prečo je oblasť (i) riešenia sporov v športe úzko prepojená s oblasťou (ii) právnej ochrany členov občianskych združení, a prečo je o týchto oblastiach uvažovať aj v rozsahu (iii) limitov združovacieho práva ako takého.

Treba povedať, že združovanie v športe dnes už nie je možné chápať iba ako aktiváciu a realizáciu subjektívneho združovacieho práva. Združovanie v oblasti športu je dnes potrebné definovať ako (i) záujmovú činnosť v oblasti spoločenských vzťahov, ktoré tvoria „šport“ ako celok, to na základe využívania (iii) združovacieho práva ako právneho inštitútu v zmysle z.č. 83/1991 Zb. Zákon o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZZO“). Šport ako taký nie je zákon č. 440/2015 Z. z. Zákon o športe (ďalej aj „ZOŠ“) definovaný, no zákonodarca prijatím ZOŠ zvolil inú cestu ohraničenia, či definovania oblasti športu. Urobil to pojmomologickým uchopením všetkých činností, ktoré môžu byť v oblasti športu vykonávané, čím fakticky oblasť športu vymedzil.

V zmysle ustanovenia § 3 ZOŠ sa športovou činnosťou rozumie „*vykonávanie, organizovanie, riadenie, správa, podpora alebo rozvoj športu*“.

V zásade ide o to, že je potrebné definovať subjekty, ktoré sa v oblasti športu môžu združovať. Ide o všetky subjekty, na ktoré myslí ZOŠ, všetky subjekty, ktoré môžu vykonávať športovú činnosť. Ide o nasledujúce subjekty:

- **športovci**
  - profesionálni
  - amatérski
  - neorganizovaní
- **športové organizácie**
  - športové kluby
  - športové zväzy
  - národné športové zväzy
  - národné športové organizácie (SOV, SPV).

Sumarizácia subjektov v športe hovorí o tom, že nosnými prvkami združovania v oblasti športu sú športovci a športové organizácie. Dôležité je upozorniť, že športovou organizáciou môže byť fakticky akákoľvek právnická osoba, ktorá vykonáva športovú činnosť. Vyplýva to z definície športovej organizácie:

Športová organizácia, § 8 ZOŠ:

- „športovou organizáciou je právnická osoba, ktorej predmetom činnosti alebo cieľom činnosti je športová činnosť; športovou organizáciou nie je orgán verejnej správy“.

Z uvedenej enumerácie subjektov vyplýva, že **združovanie v oblasti športu bude funkčne naviazané predovšetkým na subjekty, ktoré vykonávajú správu a riadenie konkrétneho športu**. Ide predovšetkým o športové zväzy. Je dobré, ak zákon vytvára situáciu možnosti vzniku tak klasických športových zväzov, ako aj národných športových zväzov. Národný športový zväz je pritom nutné chápať ako akúsi kvalitatívnu nastavbu športových zväzov, ktorá musí spĺňať špecifické vlastnosti

a minimálne štandardy ustanovení v ustanovení § 19 a nasl. ZOŠ. Faktom teda je, že na vrchole organizácie ktoréhokoľvek športu na Slovenku sa nachádza športový zväz (ďalej aj „SZ“¹).

Pre ucelenosť preberanej témy uvedme, že samotná organizácia, správa a riadenie konkrétneho športu (športového odvetvia) sa bude markatným spôsobom odlišovať a kvalitatívne líšiť od iných odvetví. Táto skutočnosť je pochopiteľná a je prejavom profesionalizácie správy a riadenia toho – ktorého športu. Organizačné rozvrstvenie a horizontálna či vertikálna systematika orgánov riadenia a správy športu môže byť v rôznych športoch, rôzna. Je dobré poznamenať, že **ŠZ môžu zriaďovať svoje organizačné zložky, to jednak s právnou subjektivitou, alebo bez právnej subjektivity (ustanovenie § 6 ods. 2 písm. d) ZZO)**. Okrem uvedeného netreba zabúdať, že NŠZ môže zriaďovať obchodné spoločnosti, to za účelom riadenia a správy športovej reprezentácie – konkrétne podnikania v súvislosti so športovou reprezentáciou, a taktiež za účelom výstavby a prevádzky športovej infraštruktúry.

Ustanovenie § 18 ZOŠ

- Národný športový zväz môže **na účely podnikania v súvislosti so športovou reprezentáciou** založiť obchodnú spoločnosť alebo nadobudnúť podiel v obchodnej spoločnosti, ak je v nej jediným spoločníkom alebo ak je spoločníkom spoločne so štátom, vyšším územným celkom alebo obcou. Prevod obchodného podielu alebo akcií takej obchodnej spoločnosti na iné osoby je zakázaný okrem prevodu obchodného podielu alebo akcií na štát, vyšší územný celok alebo obec.
- Národný športový zväz môže **na účely výstavby a prevádzky** športovej infraštruktúry založiť obchodnú spoločnosť alebo nadobudnúť podiel v obchodnej spoločnosti.

Do uvedenej systematiky sa prirodzene dostávajú športové kluby, či športovci ako najpočetnejšie subjekty, ktoré vykonávajú športovú činnosť. Zákonodarca účelne, a musíme konštatovať že pozitívne stanovil pre ŠZ povinnú právnu formu – občianske združenia. Uvedené legislatívne opatrenie je možné chápať ako prirodzené odzrkadlenie praktických skúseností, že **správa a riadenia športového odvetvia sa nezaobíde bez existencie akejsi „dohľadovej právomoci“ ŠZ nad subjektmi, ktoré dané športové odvetvie tvoria**. Táto dohľadová právomoc nie je mysliteľná a dobre realizovateľná bez existencie členského vzťahu medzi ŠZ, a spomínanými subjektmi.

O vlastnostiach vzájomného vzťahu, a charakterizovaní členského vzťahu medzi ŠZ a spomínanými subjektmi nemá predkladaný príspevok potenciál pojednávať dlhšiu dobu. Je však potrebné povedať, že ŠZ môžu svojimi zakladateľskými dokumentmi (stanovy) stanovovať rôzne úrovne členských vzťahov (riadny člen, pridružený člen, individuálny člen a pod.) a pre rôzne úrovne členstva stanovovať rôzne práva a povinnosti.

Nedá sa nespomenúť na konkrétne limity vzniku členského vzťahu medzi športovcom a ŠZ v kolektívnych športoch. Preukázanie právneho podkladu členstva individuálneho športovca z konkrétnym ŠZ alebo organizátorom konkrétnej súťaže, turnaja či iného merania síl nezvykne byť problematický. Členský vzťah medzi ŠZ a športovcom, ktorý vykonáva športovú činnosť pre a v mene konkrétneho športového klubu (*na základe zmluvného dojednania v rozsahu zmluvných typov ZOŠ*), nie je možné vytvoriť zmluvným dojednaním medzi športovcom a športovým klubom². **Vzťah medzi ŠZ a subjektmi, ktoré sa v športe združujú je dnes možné právne odôvodňovať predovšetkým (i) priamym členským vzťahom na základe riadnej registrácie subjektu za člena ŠZ, alebo existenciou**

1) Všade, kde v nasledujúcom texte uvádzame pojem športový zväz, myslíme tým aj na národný športový zväz ako jeho kvalitatívnu nadstavbu.

2) Objavujú sa v poslednom období názory, ktoré hovoria o tom, že ak zmluva medzi športovcom a športovým klubom obsahuje ustanovenia hovoriace o vytvorení členského vzťahu medzi športovcom a športovým zväzom (ktorého je športový klub členom) napr. so znením „zmluvné strany prehlasujú a súhlasia, že sa podpisom zmluvy stávajú členmi športového zväzu XYZ...“ – že členský vzťah medzi športovcom a ŠZ platne a účinne vznikol. Takéto názory je potrebné odmietnuť, pretože na základe dvojstranného právneho úkonu nie je možné zaviazat tretí subjekt. ŠZ majú pre prijatie za svojho člena stanovované mnohokrát zložité registračné či licenčné procesy, ktoré by boli takýmto spôsobom zásadne obchádzané a vylučované, čo nie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, a nebolo by to v súlade ani s predpismi toho – ktorého ŠZ.

(ii) príslušnosti osoby k športovému zväzu v prípade, ak sú splnené znaky a podmienky pojmu „príslušnosť k športovej organizácii“.

Ustanovenia § 3, písm.k ZOŠ:

- Príslušnosťou k športovej organizácii príslušnosť založená
  - účasťou v súťaži za športovú organizáciu,
  - účasťou v súťaži organizovanej alebo riadenej športovou organizáciou alebo inou právnickou osobou ňou poverenou organizovaním alebo riadením súťaže,
  - účasťou na organizovaní alebo na riadení súťaže športovou organizáciou alebo inou právnickou osobou ňou poverenou organizovaním alebo riadením súťaže,
  - registráciou za športovú organizáciu,
  - športovou reprezentáciou,
  - členským vzťahom alebo dobrovoľníckym vzťahom k športovej organizácii,
  - zmluvným vzťahom so športovou organizáciou, ktorého predmetom je športová činnosť, ak ide o športovca alebo športového odborníka,
  - účasťou na riadení a správe športovej organizácie,
  - účasťou na príprave na súťaž a na súťaži ako sprievodný personál športovca alebo družstva,
  - príslušnosťou k inej športovej organizácii, ktorá je členom športovej organizácie,

Štruktúra subjektov, ktorá bola ozrejmenejšie vyššie je komplikovaná jednak horizontálne, a taktiež vertikálne. Je zrejmé, že v uvedenej štruktúre subjektov môžu vzniknúť spory. Hovoríme tentokrát o sporoch v súvislosti s vykonávanou športovou činnosťou. Determinantom ich riešenia – teda prejednávania a rozhodnutia bude to, či si konkrétny ŠZ:

- zriaďuje zväzové orgány na riešenie sporov,
- nezriaďuje zväzové orgány na riešenie sporov.

V prípade, ak si takéto orgány ŠZ zriaďuje je logické a pochopiteľné, že svojich členov zaviazuje svojimi vnútornými predpismi na povinnosť obrátiť sa na tieto orgány v prípade, ak v súvislosti s nimi vykonávanou športovou činnosťou vznikne medzi členmi spor o právo, či inú majetkovú hodnotu. Takéto riešenie sa zdá proporcionálne, avšak je možné naraziť na polemiku ohľadne limitov tejto povinnosti a to, či ŠZ môže pokutovať alebo sankcionovať svojich členov za to, ak sa na tento orgán s prejednaním a vyriešením daného sporu neobrátia.

To ako, akými orgánmi a na základe akých predpisov sa tieto spory budú prejednávať rozhoduje existencia, alebo neexistencia orgánov zabezpečenia spravodlivosti s ich možným rôznym charakterom a vlastnosťami. Ich sumár sa pokúsime poskytnúť v ďalšej časti predkladaného príspevku.

II. RIEŠENIE SPOROV V ŠPORTE

ZOŠ vytvára rámec orgánov, ktoré môžu riešiť spory v športe. V stručnosti a zjednodušene, spory v športe môžu byť riešené nasledujúcimi orgánmi:

A) ORGÁNMI NA RIEŠENIE SPOROV ZRIADENÝMI V ZMYSLE USTANOVENIA § 52 ZOŠ

V tomto prípade orgánov športovej organizácie pôjde o najrôznejšie orgány zabezpečenia spravodlivosti ako napr. komory, senáty či iné orgány, ktoré budú konať na základe svojich štatútov, pravidiel, smerníc, alebo iných pravidiel konania. **Do množiny týchto subjektov nie je možné zaraďovať stále rozhodcovské sudy o ktorých pojednávame nižšie, nakoľko tieto vznikajú a konajú na základe ZORK, a nie na právnom základe uvádzaného ustanovenia ZOŠ.**

ZOŠ upravuje riešenie sporov zákonnou reguláciou a úpravou orgánov na riešenie sporov:

§ 52 Všeobecné ustanovenia

- (1) Športová organizácia vykonáva v súlade s jej predpismi pôsobnosť na riešenie sporov podľa odseku 2 **nad osobami s jej príslušnosťou.**
- (2) Orgány na riešenie sporov sú oprávnené

- a) rozhodovať spory vzniknuté v súvislosti so športovou činnosťou športovej organizácie a osôb s jej príslušnosťou,
  - b) ukladať sankcie a opatrenia za porušenie pravidiel súťaže, predpisov alebo rozhodnutí orgánov športovej organizácie,
  - c) preskúmavať rozhodnutia orgánov športových organizácií s jej príslušnosťou,
  - d) preskúmavať súlad predpisov športových organizácií s jej príslušnosťou s jej zakladajúcim dokumentom v časti, ktorá je pre tieto športové organizácie záväzná.
- (3) Orgány na riešenie sporov vykonávajú pôsobnosť podľa odseku 2 v súlade s pravidlami súťaže, predpismi športovej organizácie, ku ktorej má príslušnosť, medzinárodnými športovými pravidlami, predpismi a rozhodnutiami pri dodržiavaní zásad spravodlivého procesu.
- (4) Orgány športových organizácií rozhodujúce spory podľa odseku 2 dbajú na to, aby v rozhodovaní o skutkovo a právne zhodných prípadoch alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

V zmysle ustanovenia § 3 ZOŠ sa športovou činnosťou rozumie „vykonávanie, organizovanie, riadenie, správa, podpora alebo rozvoj športu“. Je zrejme, že o tom, či spor vyplývajúci z konkrétneho vzťahu existujúceho pri výkone športovej činnosti je, alebo nie je prejednávateľný pred konkrétnymi orgánmi športovej organizácie rozhoduje charakter a vlastnosti tohto vzťahu.

Máme za to, že orgány zriadené v zmysle ustanovenia § 52 ZOŠ môžu prejednávať všetky spory, ktoré vznikajú v rozsahu ZOŠ, nakoľko tie sú pokryté ich právnym základom – vznikajú z vykonávanej športovej činnosti. To znamená, že pred orgánmi zriadenými v zmysle ustanovenia § 52 ZOŠ môžu byť prejednávané spory zo všetkých vzťahov medzi subjektmi v športe, spory vznikajúce zo všetkých zmluvných typov (zmluva o profesionálnom vykonávaní športu, zmluva o amatérskom vykonávaní športu, zmluvy o príprave talentovaného športovca, zmluva o sponzorstve a pod.)

Riešenie sporov a právna ochrana členov združenia (športovej organizácie – v tomto prípade ŠZ) je prepojená prípadným záujmom člena združenia o napadnutie konkrétneho rozhodnutia, ktoré je výsledkom prejednávania a rozhodnutia sporu pred takýmto orgánom ŠZ. Nie je nezvyklé, že ŠZ si vo svojich vnútorných predpisoch upravia možnosť „odvolať“ sa na iný zväzový orgán (najčastejšie pôjde o odvolacie komisie, výkonný výbor a pod.) Aj pri využití tohto práva podať takto zafinované odvolanie však o odvolaní rozhoduje zväzový orgán, čo nemusí zaručovať objektivitu a nestrannosť rozhodnutia odvolacieho konania, to predovšetkým v prípadoch, ak by bol žalovaným samotný zväz.

V prípade, ak by sa v týchto prípadoch člen združenia cítil dotknutý na svojich právach, bude môcť iniciovať civilné súdne konanie pred všeobecným súdom – to v civilnom sporovom súdnictve podľa ustanovení CSP. Bude tak môcť urobiť žalobou v zmysle ustanovenie § 137 ods. 1 CSP, v ktorej bude žiadať nápravu ním tvrdeného právne nesúladného stavu, ktorý je založený napádaným rozhodnutím. Aj napriek skutočnosti, že tento typ žaloby nie je v ustanovení § 137 ods. 1 CSP priamo uvedený, na základe demonštratívneho výpočtu žalôb zrejme, že k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) titulom a na základe obsahu čl. 46 ods. 2 z.č. 460/1992 Zb. Ústava (ďalej aj „Ústava“) nemôže dôjsť.

B) OSOBAMI POČAS PRIEBEHU SÚŤAŽE V ZMYSLE USTANOVENIA § 53 ZOŠ

Zákon o športe rieši aj tzv. riešenie sporov počas súťaže, to znením ustanovenia § 53, pričom definuje aj samotný „spor v priebehu súťaže“.

Riešenie sporov v priebehu súťaže

- (1) **Sporom v priebehu súťaže je spor, ktorý vznikol v priebehu konkrétnej hry alebo konkrétneho športového výkonu, a jeho predmetom je posúdenie porušenia konkrétneho pravidla súťaže.**
- (2) **Spory v priebehu súťaže rozhoduje športový rozhodca vedený v zdrojovej evidencii príslušného športového zväzu. Za športového rozhodcu sa na účely riešenia sporov v priebehu súťaže**

považuje aj iná fyzická osoba určená na konkrétnu súťaž športovou organizáciou na základe pravidiel súťaže a predpisov športového zväzu.

- (3) *Spory v priebehu súťaže rozhoduje športový rozhodca bezodkladne počas súťaže priamo na športovisku v súlade s pravidlami súťaže. Ak športový rozhodca rozhodne spor tak, že pravidlo súťaže porušené bolo, súčasne podľa pravidiel súťaže a predpisov športového zväzu rozhodne o sankcii alebo o opatrení voči tomu, kto pravidlo porušil.*
- (4) **Rozhodnutie športového rozhodcu o spore v priebehu súťaže je konečné, ak pravidlá súťaže alebo predpisy športového zväzu neustanovujú inak.**

Je nutné povedať, že možné napadnutie týchto rozhodnutí je vzhľadom na zákonnú koncepciu akejsi „právoplatnosti týchto rozhodnutí“ vo forme konečného charakteru týchto rozhodnutí možné výlučne v prípadoch, ak ich umožňujú napadnúť niektoré ďalšie vnútorné predpisy dotknutej športovej organizácie.

Odklon od zväzových štruktúr a napadnutie týchto rozhodnutí pred súdom všeobecnej sústavy súdnictva nie je zákonom upravený. To však neznamená, že ak sa osoba bude cítiť dotknutá akýmto rozhodnutím rozhodcu (čl. 46 ods. 2 Ústavy) jednak v prípade (i) ak by existovala možnosť odvolania sa voči rozhodnutiu športového rozhodcu, alebo (ii) neexistovala, že sa nemôže obrátiť na všeobecné súdnictvo so žalobným návrhom. Tu však vyvstáva otázka efektívnosti takéhoto postupu, nakoľko konanie pred všeobecným súdnictvom má isté časové limity, a je otázka, čo by dokázalo rozhodnutie všeobecného súdu zmeniť na situácii v športovej oblasti. To znamená, že napadnutie týchto rozhodnutí členom športovej organizácie je možné, a bude potrebné rozvinúť civilné sporové konanie v zmysle ustanovení CSP.

C) DISCIPLINÁRNymi ORGÁNMI V ZMYSLE USTANOVENIA § 54 ZOŠ

Medzi spôsoby riešenia sporov v športe možno zaradiť aj tzv. „disciplinárne trestanie“ členov občianskych združení. ŠZ mnohokrát zriaďujú orgány s disciplinárnou právomocou za účelom disciplinárneho trestania svojich členov. Ak sa osoba vykonávajúca športovú činnosť v konkrétnej súťaži previniť voči pravidlám tejto súťaže, môže byť voči jej osobe iniciované disciplinárne konanie s možnosťou uloženia disciplinárneho trestu, opatrenia alebo inej sankcie.

Pôvodným zámerom zákonodarcu a pracovnej skupiny pripravujúcej návrh zákona o športe bolo dokonca vytvorenie jednotného disciplinárneho poriadku pre všetky športy³, preto konštatovanie existencie disciplinárnych poriadkov nie je výnimočné. Na ich základe môže byť voči disciplinárnemu previneniu vyvedená zo strany na to príslušného disciplinárneho orgánu voči disciplinárnemu previnenému disciplinárna zodpovednosť. Existencia takéhoto disciplinárneho trestania musí byť založená na právomoci tohto orgánu disciplinárne konať voči konkrétnej osobe. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov sa disciplinárne konanie považuje za typ konania, ktoré sa týka administratívneho trestania pričom jeho výsledok môže závažným spôsobom zasahovať a zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov fyzických osôb (bližšie pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo 45/2011).

Je potrebné uviesť, že ŠZ ako športové organizácie majú povinnosť *„zabezpečiť vo svojej pôsobnosti dodržiavanie pravidiel Svetového antidopingového programu, opatrení proti manipulácii priebehu a výsledkov súťaží a iných opatrení proti negatívnym javom v športe vyplývajúcich z medzinárodných predpisov a rozhodnutí a upraviť vo svojich predpisoch negatívne javy podľa písmena a) ako závažné*

³ MIHÁL, P.: Zákon o športe a disciplinárne konanie, Dostupné online: http://www.ucps.sk/Zakon_o_sporte_a_disciplinarne_konanie (navštívené dňa 1.11.2016).

disciplinárne previnenia“ (ustanovenie § 8 ods. 6 ZOŠ). V tomto type povinnosti pre ŠZ možno vidieť výrazný prvok verejného záujmu v športe, zvlášť ak ZOŠ definoval aj samotný verejný záujem⁴.

Rozhodovanie športovej organizácie v tomto type konania možno považovať za „správne trestanie“ tak, ako definuje SSP v ustanovení § 194:

- *Správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie.*

Uvedené vytvára situáciu, že v tomto prípade bude mať športová organizácia charakter orgánu verejnej správy v zmysle SSP.

Ustanovenie § 4: Orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú

- orgány štátnej správy,*
- orgány územnej samosprávy, ktorými sú obce, mestá, a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestské časti a samosprávne kraje,*
- orgány záujmovej samosprávy, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy,***
- právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy,*
- štátne orgány, iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.*

ZOŠ preto svojím znením splnil pri športovej organizácii, ktorá rozhoduje svojím konkrétnym disciplinárnym orgánom o disciplinárnom previnení svojho člena, definíciu orgánu verejnej správy. Na základe uvedeného, ak by sa osoba, ktorej bolo uložené disciplinárne opatrenie alebo sankcia považovala za osobu dotknutú na svojich právach a povinnostiach, bude môcť iniciovať konanie na základe svojej žalobnej legitímácie (ustanovenie § 178 SSP) podaním všeobecnej správnej žaloby (ustanovenie § 177 SSP) v konaní podľa druhej hlavy tretej časti SSP – správna žaloba vo veciach správneho trestania.

K špecifikám tohto typu konania bližšie pozri komentár k ustanoveniam 194 a nasl. SSP. Veľmi pozitívnym „nástrojom“ súdov všeobecného súdnictva je ustanovenie SSP ktoré zakladá tzv. „plnú jurisdikciu správnych súdov“ zavedením sankčnej moderácie v ustanovení § 198 SSP⁵. Táto vytvára súdom možnosť meniť a tým pádom rozhodovaním korigovať disciplinárny dohľad ŠZ či všeobecne, športových organizácií.

4) Verejným záujmom v športe je podpora a rozvoj športu mládeže, zabezpečenie prípravy a účasti športovej reprezentácie Slovenskej republiky (ďalej len „športová reprezentácia“) na významnej súťaži, ochrana integrity športu a podpora zdravého spôsobu života obyvateľstva.

5) Sankčná moderácia

(1) Správny súd môže na základe výsledkov ním vykonaného dokazovania na návrh žalobcu rozsudkom

- zmeniť druh alebo výšku sankcie, aj keď orgán verejnej správy pri jej uložení nevybočil zo zákonného rámca správnej úvahy, ak táto sankcia je neprimeraná povahe skutku alebo by mala pre žalobcu likvidačný charakter,*
- upustiť od uloženia sankcie, ak účel správneho trestania možno dosiahnuť aj samotným prejednaním veci.*

(2) Správny súd môže podľa odseku 1 rozhodnúť len tak, ako mohol podľa osobitného predpisu rozhodnúť orgán verejnej správy.

(3) Ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá bola postihnutá napadnutým rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy, nemôže byť správnym súdom rozhodnuté podľa odseku 1 v jej neprospech.

(4) Rozsudok správneho súdu podľa odseku 1 nahrádza výrok rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy v takom rozsahu, v akom bolo rozhodnuté o zmene druhu alebo výške sankcie alebo upustení od jej uloženia.

(5) Vo výroku rozsudku podľa odseku 1 správny súd uvedie

- označenie napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy,*
- druh a výšku sankcie uloženej orgánom verejnej správy,*
- druh a výšku sankcie uloženej správnym súdom alebo upustenie od jej uloženia.*

Zaujímavosťou zákonnej úpravy obsiahnutej v ZO⁵ je prípadné uplatňovanie si nárokov osobou, ktorej bolo uložené disciplinárne opatrenie alebo sankcia voči osobe, ktorá je skutkovo zodpovedná za disciplinárne previnenie. Ide predovšetkým o prípady diváckeho násilia⁶, kedy bude disciplinárne opatrenie alebo sankcia uložené športovej organizácii za konanie, ktoré je pričítateľné titulom príslušnosti fyzickej osoby k športovej organizácii, avšak podkladom (skutkovým základom) pre uloženie disciplinárnej sankcie alebo opatrenia bolo práve toto konanie zodpovednej fyzickej osoby (športovec, fanúšik, usporiadateľ a pod.). Laicky povedané, za vyčinenie fanúšika bude zodpovedať športový klub, ale ak mu bude uložená pokuta, bude si ju môcť od tohto fanúšika uplatňovať v súdnom konaní. Pre uplatňovanie si náhrady škody sa postupuje v zmysle OZ (odkaz na ustanovenie § 415 a 420 OZ). Zdá sa správne konštatovať, že v prípade uplatňovania si náhrady škody zo strany disciplinárne potrestaného subjektu voči subjektu zodpovednému za konanie tvoriace skutkový stav, na základe ktorého bolo disciplinárne opatrenie alebo sankcia uložené, pôjde o konanie v zmysle CSP, konkrétne žalobou na plnenie v zmysle ustanovenia § 137 písm. a).

D) STÁLE ROZHODCOVSKÉ SÚDY

Do okruhu orgánov, ktoré môžu riešiť spory v oblasti športu je potrebné zaraďovať aj Stále rozhodcovské súdy v zmysle z.č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZORK“). Zriaďovanie, ako aj samotné konanie rozhodcovského súdu nie je efektívne v predkladanom príspevku detailne rozoberať. Potrebné však uviesť mantinely rozhodcovského konania, ktoré upravuje ZORK:

Základné ustanovenia, § 1 Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Tento zákon upravuje

- Rozhodovanie sporov vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike.
- Uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike.
- V rozhodcovskom konaní možno rozhodovať všetky spory týkajúce sa právnych vzťahov, ohľadom ktorých možno uzatvoriť dohodu o urovaní⁷, vrátane sporov o určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je.

Musíme sa však vyjadriť k istým limitom rozhodcovského konania, predovšetkým v nadväznosti na charakter vzťahu medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou, pre ktorú športovec vykonáva športovú činnosť na základe zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu. O arbitrabilitu vzťahu profesionálneho športovca sme pojednávali už viackrát⁸, no pre celistvosť predkladanej témy to bude vhodné aj na tomto mieste. V tomto prípade vzťahu medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou ide o vzťah, ktorý má zamestnanecký charakter.

Máme jednoznačne za to, že tento vzťah nie je arbitrabilný z dôvodu limitov rozhodcovského konania ako takého. K prejednávaniu majetkových nárokov (sporov) vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov (sporov) sa už vyjadroval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, kedy rozsudkom z 11. septembra 2013 vydaným pod sp. zn. 1 Cdo/156/2011 judikoval v tejto otázke

---

6) Z.č. 1/2014 Z. z. Zákon o organizovaní verejných športových podujatí v znení neskorších predpisov, Dostupné online: http://www.ucps.sk/Zakon_o_organizovaní_verejných_sportových_podujatí_s_dovodovou_spravou (navštívené dňa 1.11.2016).

7) Ustanovenie § 585 z.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

8) Bližšie pozri: ČOLLÁK, J.: Arbitrabilita pracovnoprávných sporov: Niekoľko poznámok o riešení pracovnoprávných sporov (nielen) profesionálnych športovcov, IN: Právo – Obchod – Ekonomika VI., Zborník príspevkov z vedeckej konferencie konanej vo Vysokých Tatrách v dňoch 26 – 28.10.2016, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ISBN: 978-80-8152-443-1, str. 125. Taktiež: ČOLLÁK, J.: Kto bude riešiť pracovnoprávne spory profesionálnych športovcov a klubov v športe alebo – prečo je (vždy) nutné hľadiť z výšky, dostupné online:

http://www.ucps.sk/riesenie_pracovnopravnych_sporov_v_sporte_profesionalny_sportovec_klub_jaroslav_collak (navštívené dňa 31.10.2016).

negatívny záver (z odôvodnenia: „Rozhodcovské konanie ako alternatíva rozhodovania sporov oproti rozhodovaniu všeobecných (štátnych) súdov s nepochybne rastúcim významom tak zreteľne prekračuje svoje pôvodné poslanie nástroja pre obchodníkov na riešenie ich vzájomných sporov. To, že podľa zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní sa rozhodcovské konanie neobmedzuje iba na majetkové spory z obchodnoprávných vzťahov, ako tomu bolo pri úprave v zákone č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní (§ 1, § 2 ods. 1 cit. zákona), ale môže sa tiež uplatniť aj na majetkové spory z občianskoprávných vzťahov (§ 1 ods. 1 zákona), neznamená ale, že sa môže uplatniť /dopadá/ aj na majetkové spory z pracovných vzťahov; pre takéto rozšírenie (extenzívny výklad) nie je žiadny relevantný dôvod. Z procesnej normy jasne vyplýva, že pri právomoci na riešenie majetkových sporov sa zvolil postup uvedenia iba dvoch parciálnych odvetví, keď z rozsahu právomoci občianskoprávneho súdu (§ 7 ods. 1 O.s.p.) zákonodarca pripustil rozhodovať v konaní pred rozhodcovským orgánom majetkové spory z obchodnoprávných a z občianskoprávných vzťahov.”).

Svojimi závermi to potvrdzuje aj Poruban: „So zreteľom na tieto výhody majú zamestnávateľia záujem zavádzať aj do pracovných zmlúv rozhodcovské doložky a umožniť arbitrabilitu individuálnych pracovnoprávných vzťahov mimo tradičnej súdnej sústavy. Takejto inšpirácii čiastočne napomáha aj súčasná právna úprava, keď sa zákonodarca iba obmedzil na skonštatovanie, že spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy. /§ 14 Zákonníka práce (ZP)/. Pracovnoprávne vzťahy sú vo svojej podstate majetkovým vzťahom (obe zmluvné strany uzatvárajú zmluvu za účelom majetkového prospechu: zamestnávateľ za účelom zisku generovaného zamestnancom a zamestnanec s cieľom obdržať mzdu alebo odmenu). Nie sú uvedené v negatívnom výpočte sporov, ktoré nemožno rozhodovať v rozhodcovskom konaní /§ 1 ods. 3 ZoRK/. Pod neurčité slovo „súdy“ /§ 14 ZP/ by tiež mohol patriť každý orgán uskutočňujúci nezávislý výkon súdnictva. Napriek tomu je potrebné upozorniť, že aplikovanie zákona o rozhodcovskom konaní aj na pracovnoprávne vzťah je vylúčené, pretože žiadny právny predpis explicitne neumožňuje riešenie sporov z pracovnoprávných vzťahov pred rozhodcovskými súdmi. Okrem toho sa rozhodcovské konanie vyvinulo pre potreby podnikateľov. V rámci obchodných vzťahov sa vychádza z predpokladu, že zmluvné strany sú formálne v rovnom postavení a majú odborné predpoklady dohodnúť si zmluvné podmienky, vrátane rozhodcovskej doložky. Naopak, zamestnávateľ a zamestnanec nie sú v rovnocennom postavení, a zamestnanec, ako slabšia strana, môže byť podstatne znevýhodnená. Práve na faktickú a ekonomickú nerovnosť účastníkov zmluvných vzťahov v zamestnaneckých vzťahoch reaguje pracovné právo a poskytuje súdnu ochranu porušených alebo ohrozených práv výlučne prostredníctvom všeobecných súdov.“⁹

S takýmto záverom sa dá jednoznačne súhlasiť. Ak nie je aj v zmysle citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky možné pred rozhodcovským súdom rozhodovať majetkový spor plynúci z pracovnoprávneho sporu, potom *argumentum a minori ad maius* (od menšieho k väčšiemu) je možné záverovať, že pred rozhodcovským súdom nie je možné prejednávať ani samotný pracovnoprávny spor ako taký. Na podporu uvedených argumentov sa zdá vhodné upriamiť, že **pracovnoprávne spory sú aj v zmysle novoprijatých procesných kódexov v rozsahu legálneho textu CSP považované za spory s ochranou slabšej strany** (Druhá hlava CSP, tretí diel, Individuálne pracovnoprávne spory), **ktorým sa pripisuje osobitný procesnoprávny režim**¹⁰.

Pre korektnosť diskusie treba povedať, že sa objavujú aj reakcie a názory, ktoré hovoria o arbitrabilite pracovnoprávných sporov športovcov pred rozhodcovskými súdmi¹¹. Konečný záver si

9) PORUBAN, A.: *Prejednávanie a rozhodovanie pracovnoprávných sporov*, Zdroj: Verlag Dashöfer, Dostupné online: <http://www.enoviny.sk/print.phtml?cid=68892> (navštívené dňa 25.8.2016).

10) Ustanovenie § 316 CSP: „Individuálny pracovnoprávny spor na účely tohto zákona je spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom vyplývajúci z pracovnoprávných a iných obdobných pracovných vzťahov“.

11) ŠTEVČEK, M-GÁBRIS, T-PITEK, L.: *Arbitrabilita športových sporov (alebo prečo sa pri „nutnom“ hľadaní z výšky vždy oplatí pozeráť si pod nohy)*, Dostupné online: http://www.ucps.sk/Arbitrabilita_sportovych_sporov (navštívené dňa 31.12.2016).

však bude pravdepodobne musieť urobiť čitateľ sám s tým, že naše presvedčenie a právny názor hovori o nonarbitrabilite pracovnoprávnych sporov pred stálymi rozhodcovskými súdmi.

E) ŽIADNE ORGÁNY NA RIEŠENIE SPOROV

Okrem uvedeného platí, že ak ŠZ nezriadi ani jeden orgán z hore uvedenej typológie, logicky tak ostáva nezodpovedaná otázka, kde sa budú spory vznikajúce v takomto športe prejednávať. Nie je možná iná odpoveď, ako nasmerovanie právnej ochrany člena občianskeho združenia do civilného sporového súdnictva v zmysle z.č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“).

III. PRÁVNA OCHRANA ČLENA OBČIANSKÝCH ZDRUŽENÍ

Východiskovým ústavným pravidlom právnej ochrany člena združenia, ŠZ je čl. 46 ods. 2 Ústavy:

- *„Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.“*

Otázky právnej ochrany členov združení (ŠZ) a otázky žalôb voči rozhodnutiam týchto občianskych združení – ktorými sa rozhoduje o právach členov združení – môže byť od 1.7.2016 roztrieštený na základe toho, kto napádané rozhodnutie vydal a v akom type konania do nasledujúcich možných oblastí (typov):

a) rozhodovanie sporov stálym rozhodcovským súdom ak ho má občianske združenie (zväz) zriadené v rozsahu sporov, ktoré sú arbitrabilné v zmysle ZORK¹² ⇒ prejednanie a rozhodnutie o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku súdmi všeobecnej sústavy súdov.

V tomto type právnej ochrany člena združenia pôjde o iniciovanie civilného sporového konania už spomínanou žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle ZORK (ustanovenie § 40 a nasl. ZORK). Konanie pred všeobecným súdom bude prebiehať podľa ustanovení CSP, pričom bude začaté civilné sporové konanie.

b) rozhodovanie sporov orgánom na riešenie sporov zriadeným v zmysle ustanovenia § 52 ZOŠ (komory, senáty, komisie alebo akokoľvek nazvané orgány a pod.) ⇒ prejednanie a rozhodnutie o žalobe súdmi všeobecnej sústavy súdnictva.

Ak rozhodoval o právach a právom chránených záujmoch orgán v zmysle ustanovenia § 52 ZOŠ, právna ochrana člena združenia voči tomuto rozhodnutiu hovorí o nutnosti využitia žaloby v zmysle CSP. Ustanovenie § 137 síce príkladmo uvádza, čo možno žalobou v zmysle CSP v rozsahu žiadostí o poskytnutie petitórnej ochrany od súdu požadovať, avšak tento nie taxatívny výpočet nevylučuje prejednávanie žalôb s inými petitórnymi návrhmi. Člen združenia sa teda v tomto prípade obráti na civilný súd a spor bude prejednaný v zmysle CSP, pričom člen bude využívať žalobu v zmysle ustanovenia § 131 a nasl. CSP. Aplikácia SSP a rozvinutia správneho súdneho konania nie je v tomto prípade možná.

c) Rozhodovanie sporov v priebehu súťaže osobami podľa ustanovenia § 53 ZOŠ

ZOŠ priamo v ustanovení § 53 ods. 4 uvádza, že „Rozhodnutie športového rozhodcu o spore v priebehu súťaže je konečné, ak pravidlá súťaže alebo predpisy športového zväzu neustanovujú inak.“ To znamená, že rozhodnutie športového rozhodcu sa dá napadnúť iba v prípade, ak tento proces predvídajú a upravujú predpisy daného športového zväzu, a to pred orgánmi zväzu.

Väčšinou, v prípadoch ak možnosť napadnúť tieto rozhodnutia, prípadne preskúmať tieto rozhodnutia športové predpisy upravujú, pôjde o návrhy na prieskum týchto rozhodnutí na rôzne nazvané orgány – napr. rozhodcovské komisie, športovo technické komisie a pod. Následné

12) Mimo zamestnaneckých sporov vyplývajúcich zo zmlúv o profesionálnom vykonávaní športu podľa ZoŠ. Bližšie pozri: pozn.pod.č.č.8.

rozhodnutie týchto orgánov zväzu je následne, po jeho vydaní možné napadnúť žalobou v civilnom sporovom konaní v zmysle ustanovení CSP, nakoľko aplikácia SSP v tomto prípade nie je možná.

d) Rozhodovanie sporov disciplinárnym orgánom občianskeho združenia v zmysle ustanovenia § 54 ZOŠ

Ako bolo uvedené vyššie, v tomto prípade konali orgány občianskeho združenia (zväzov) ako orgány verejnej správy. Právnu ochranou člena združenia voči týmto disciplinárnym rozhodnutiam bude súdny prieskum týchto rozhodnutí v správnom súdnictve podľa SSP, to podaním správnej žaloby vo veciach správneho trestania tak, ako to bolo uvedené vyššie.

NIEKOLKO POZNÁMOK K PRÁVNEJ OCHRANE ČLENA ZDRUŽENIA V PRÍPADE „KLASICKÉHO“ KONANIA ZDRUŽENIA:

V tomto prípade právnej ochrany člena združenia pôjde o prípady obrany člena združenia voči klasickým „združenárskym aktom“ alebo v prípade klasických „združenárskych sporov“, kedy sa člen športovej organizácie bude domáhať napr.

- určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia,
- určenie neplatnosti rozhodnutia iného orgánu športovej organizácie,
- určenie neplatnosti právneho úkonu orgánu športovej organizácie,
- vzniku členstva v športovej organizácii,
- zániku vlastného členstva v športovej organizácii,
- zániku členstva iného člena v športovej organizácii,
- nároky členov športovej organizácie voči iným členom,
- nároky členov voči športovej organizácii samotnej,

V tomto prípade by mala byť poskytovaná ochrana člena združenia poskytovaná v rozsahu civilného sporového konania v rozsahu ustanovení CSP, to rozvinutím civilného sporového konania.

IV. ZÁVER

Príspevok poukázal na niektoré spojitosti medzi problematikou združovania v oblasti športu, riešením sporov v športe, a právnou ochranou člena združenia. Zdá sa, že ústavnoprávna požiadavka vyjadrená v čl. 46 ods. 2 Ústavy prepája autonómnosť riešenia sporov v športe na jednej strane s existenciou súdnej moci ako takej na strane druhej.

Aj keď je právomoc všeobecného súdnictva (a súdov všeobecne) definovaná v novoprijatých procesných kódexoch spôsobom, ktorý hovorí o právomoci všeobecného súdnictva prejednať a rozhodnúť spor v prípade, „*ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu*“ alebo právomoc prejednať spory „*ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány*“ – toto zákonné uchopenie a kvalitatívne vymedzenie právomoci súdov nie je možné vykladať tak, aby popieralo ústavou garantované právo na súdnu ochranu.

Je však zrejmé, že právomoc súdu konať (prejednať a rozhodnúť spor) nebude daná v prípade existencie zákonne založenej právomoci rozhodcovského súdnictva. V týchto prípadoch ide o (zákonodarcom predpokladané) vylúčenie právomoci všeobecného súdnictva. To však neplatí v prípadoch rozhodovania sporov inými orgánmi, ako stálymi rozhodcovskými súdmi, čo je práve prípad zákona o športe.

Laicky povedané, aj keď ZOŠ vytvára predpoklady pre rozhodovanie sporov orgánmi športovej organizácie (ustanovenie § 52 ZOŠ), športovými rozhodcami (ustanovenie § 53 ZOŠ) a disciplinárnymi orgánmi (ustanovenie § 54 ZOŠ), právna ochrana člena združenia voči týmto rozhodnutiam bude poskytovaná súdmi všeobecnej sústavy súdnictva – to v rozsahu civilného sporového súdnictva, a pri právnej ochrane voči rozhodnutiam disciplinárnym orgánom v zmysle ustanovenia § 54 ZOŠ v rozsahu správneho súdnictva v zmysle SSP (nakoľko v tomto prípade konajú tieto orgány ako orgány verejnej správy v súlade s SSP). Z terminologického hľadiska je potrebné podotknúť, že o „súdny prieskum“ sa jedná iba v poslednom prípade v rozsahu poskytovania právnej ochrany pre členov združení správnym súdnictvom.

MATCH-FIXING V KOMPARÁCIÍ ČLENSKÝCH ŠTÁTOV UEFA: VÝCHODISKÁ A RIEŠENIA¹

*MATCH-FIXING IN COMPARISON OF UEFA MEMBER STATES:
STARTING POINTS AND SOLUTIONS*

DOC. JUDR. PHDR. TOMÁŠ GÁBRIŠ PHD., LL.M., MA

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

E-MAIL: TOMAS.GABRIS@FLAW.UNIBA.SK

MGR. JAKUB ČAVOJ

ASISTENT INTEGRITY FUTBALU

SLOVENSKÝ FUTBALOVÝ ZVÁZ

E-MAIL: JAKUB.CAVOJ@FUTBALSFZ.SK

KĽÚČOVÉ SLOVÁ:

match-fixing, manipulácia športových súťaží, národná platforma

KEY WORDS:

match-fixing, manipulation of sports competitions, national platform

ABSTRAKT:

Príspevok predstavuje aktuálne realizovaný spoločný výskumný projekt UEFA a SFZ, nazvaný „Effectiveness of European Countries’ Laws and Regulations Dealing with Match-Fixing“, zameriavajúci sa na odhalenie najnovších trendov a najlepšej praxe v boji proti match-fixingu v štátoch UEFA.

ABSTRACT/SUMMARY:

The contribution (article) introduces an ongoing research by the Slovak Football Association supported by UEFA, aimed at the „Effectiveness of European Countries’ Laws and Regulations Dealing with Match-Fixing“, in order to uncover the latest trends and best practices in the fight against match-fixing in the legal systems of UEFA member associations.

Úvod

Problematika ovplyvňovania alebo manipulácie výsledkov športových súťaží (ďalej aj „match-fixing“) sa v poslednom období teší nebývalému záujmu. Za všetky príklady stačí uviesť kódex olympijského hnutia pre prevenciu manipulácie športových súťaží (Olympic Movement Code on the Prevention of the Manipulation of Competitions²), Dohovor Rady Európy o manipulácii športových súťaží (Council of Europe Convention on Manipulation of Sports Competitions – the Macolin Convention³), súvisiacu

---

1) Príspevok bol spracovaný v rámci projektu **VEGA č. 1/0136/15 „Právna úprava správneho trestania“** udeleného Vedeckou grantovou agentúrou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenskej akadémie vied.

2) Dostupné na internete:

https://stillmed.olympic.org/Documents/Commissions_PDFfiles/Ethics/olympic_movement_code_on_the_prevention_of_the_manipulation_of_competitions-2015-en.pdf (navštívené dňa 31.10.2016).

3) Dostupné na internete:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016801cdd7e> (navštívené dňa 31.10.2016). V súvislosti s týmto dohovorom, ktorý zatiaľ Slovenská republika nepodpísala, sa v dňoch 20.-21.9.2016 konala v Štrasburgu konferencia na podporu implementácie tohto dohovoru.

Dohovor Rady Európy o manipulácii športových súťaží ku dňu 31.10.2016 (ako dňu odovzdania tohto príspevku do tlače) podpísalo 28 štátov, z ktorých ho zatiaľ ratifikovali dva štáty (Portugalsko a Nórsko). Na vstup Dohovoru do účinnosti sa pritom

príručku vytvorenú v spolupráci Medzinárodného olympijského výboru s Interpolom (INTERPOL-IOC Handbook on Protecting Sport from Competition Manipulation⁴), príručku o vyšetrovaní prípadov match-fixingu (pod názvom Resource Guide on Good Practices in the Investigation of Match-Fixing) vydanú OSN,⁵ či zriadenie osobitnej jednotky pre vyšetrovanie športovej korupcie v rámci Európolu. Tieto medzinárodné a nadnárodné snahy nachádzajú prirodzene svoj odraz aj na vnútroštátnej, národnej úrovni. V posledných rokoch sme tak svedkami novej právnej úpravy najmä v rovine trestného práva, zavádzajúcej skutkovú podstatu trestného činu športovej korupcie, a to nielen v podmienkach Slovenskej republiky, kde bola táto skutková podstata zaradená do Trestného zákona zákonom o športe č. 440/2015 Z. z., ale rovnaký proces možno sledovať aj v ostatných európskych štátoch. Tento trend neprechádza mlčaním ani medzinárodné športové a osobitne futbalové hnutie. Uviest' tak možno rozhodovacia činnosť športového arbitrážneho súdu CAS, ktorý sa vo viacerých prípadoch venoval otázke sankcionovania manipulácie športových súťaží, ako aj procesných aspektov vyšetrovania takéhoto konania na úrovni národných zväzov. Vyslovil tak princíp, že v interných športových konaniach nemožno trvať na preukázaní viny nad všetky pochybnosti (*beyond reasonable doubt*) ako je tomu v trestnom práve, nakoľko športové orgány nedisponujú takými vyšetrovacími možnosťami ako štátne orgány, a priklonil sa skôr k dôkaznému štandardu používanému v civilných konaniach – v terminológii *common law* „balance of probabilities“ alebo „comfortable satisfaction“.⁶ Aj UEFA si uvedomuje rýchle zmeny, ktoré nastávajú v každodennej realite ako aj v právnej úprave manipulácie športových súťaží. Odráža sa to najmä v osobitnej Rezolúcii UEFA o integrite,⁷ ale UEFA tiež za týmto účelom v lete roku 2016 v rámci svojej grantovej schémy UEFA Research Grant podporila slovenský výskumný projekt s názvom „Effectiveness of European Countries' Laws and Regulations Dealing with Match-Fixing“, ktorý pripravili a v súčasnosti riešia zástupcovia Slovenského futbalového zväzu s cieľom preskúmania aktuálnych právnych zmien v štátoch, ktorých národné futbalové zväzy sú členmi UEFA. Výstupom projektu má byť v roku 2017 podrobná správa o zrealizovaných zmenách v národných právnych poriadkoch, ale tiež v interných predpisoch národných futbalových zväzov v súvislosti s prevenciou, vyšetrovaním a sankcionovaním manipulácie športových (futbalových) súťaží. Hoci do konečnej správy a konečných výsledkov výskumného projektu je ešte ďaleko, v tomto príspevku poukážeme na aktuálny stav rozpracovanosti riešeného projektu, a na niektoré trendy, ktoré sa objavili v doteraz skúmanej vzorke národných právnych a interných noriem v súvislosti so skúmanou problematikou.

---

vyžaduje aspoň 5 ratifikácií, z toho tri musia byť ratifikáciami členov Rady Európy. Aj napriek tomu, že k dnešnému dňu tento Dohovor z uvedeného dôvodu oficiálne nevstúpil do účinnosti, viaceré členské štáty Rady Európy už podnikli niektoré kroky na implementáciu ustanovení tohto Dohovoru do svojho vnútroštátneho právneho poriadku, a tiež na posilnenie prevencie, vyšetrovacích postupov ako aj efektívneho sankcionovania manipulácie športových súťaží, a to vo svojom vlastnom vnútroštátnom záujme. Istým rizikom ďalšieho podpisovania a ratifikovania tohto Dohovoru sa v súčasnosti javí byť skeptický pohľad EÚ, podľa ktorej Dohovor nemá ujasnené otázky kompetencií vo vzťahu medzi Radou Európy, EÚ a členskými štátmi týchto organizácií.

4) Dostupné na internete: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/Protecting-Clean-Athletes/Betting/Education-Awareness-raising/Interpol-IOC-Handbook-on-Protecting-Sport-from-Competition-Manipulation.pdf#_ga=1.77910100.1932352419.1430747329 (navštívené dňa 31.10.2016).

5) Dostupné na internete: https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2016/V1602591-RESOURCE_GUIDE_ON_GOOD_PRACTICES_IN_THE_INVESTIGATION_OF_MATCH-FIXING.pdf (navštívené dňa 31.10.2016).

6) Pozri najmä prípad Pobeda (FK Pobeda et al. v. UEFA (CAS 2009/A/1920)) a v ňom uvedené jemu predchádzajúce rozhodnutia CAS. K neskorším rozhodnutiam pozri: <http://www.asser.nl/SportsLaw/Blog/post/the-cas-jurisprudence-on-match-fixing-in-football-what-can-we-learn-from-the-turkish-cases-part-1-by-thalia-diathesopoulou> (navštívené dňa 31.10.2016); <http://www.asser.nl/SportsLaw/Blog/post/the-cas-jurisprudence-on-match-fixing-in-football-what-can-we-learn-from-the-turkish-cases-part-2-the-procedural-aspects-by-thalia-diathesopoulou> (navštívené dňa 31.10.2016).

7) Dostupné na internete: http://www.uefa.org/MultimediaFiles/Download/uefaorg/MatchFixPrev/02/07/89/27/2078927_DOWNLOAD.pdf (navštívené dňa 31.10.2016).

VÝSKUMNÝ PROJEKT UEFA „EFFECTIVENESS OF EUROPEAN COUNTRIES’ LAWS AND REGULATIONS DEALING WITH MATCH-FIXING“ REALIZOVANÝ V ROKOCH 2016-2017 NA PÔDE SFZ

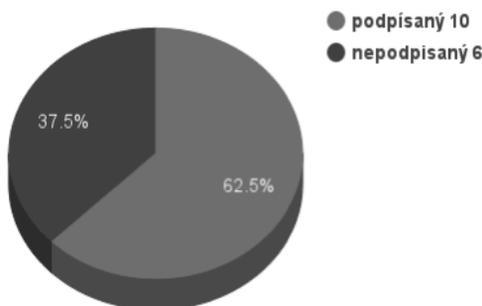
Výskumný projekt, ktorý na jar 2016 predložil tím Slovenského futbalového zväzu UEFA-e so žiadosťou o jeho finančnú podporu, sleduje primárne cieľ aktualizovania informácií o národnej situácii vo veci manipulovania športových súťaží, a to nielen na úrovni členských štátov EÚ, kde bol podobný prieskum vykonaný v roku 2012,⁸ ale tiež na úrovni ostatných štátov, ktorých národné futbalové zväzy sú členmi UEFA.

Za týmto účelom bol pripravený dotazník s 32 otázkami, ktorý bol rozoslaný zamestnancom národných futbalových zväzov (členov UEFA), ktorí majú v právomoci otázky športovej integrity (v anglickom jazyku sa táto pozícia označuje ako „integrity officers“). V dotazníku sa riešiteľský tím zamerl jednak na otázky faktické – o relevantnosti problému match-fixingu v jednotlivých oslovených štátoch, ale tiež na otázky právne (právna úprava na úrovni trestného práva či zákona o športe alebo zákona o hazardných hrách, ako aj interná úprava národných futbalových zväzov) a na otázky kriminalistické – ohľadom vyšetrovacích postupov a spolupráce jednotlivých záujmových skupín (stakeholderov), ktorými sú polícia, športové zväzy, stávkové kancelárie a štátne orgány s pôsobnosťou na tomto úseku.

Hoci celkovo združuje UEFA 55 zväzov, z tohto počtu do konca októbra 2016 na dotazník zodpovedalo aspoň čiastočne iba 18 zväzov (vrátane Slovenského futbalového zväzu), teda iba jedna tretina zväzov.⁹ Vzhľadom na to, že nepredpokladáme dodatočné zodpovedanie dotazníka zvyšnými dvoma tretinami potenciálnych respondentov, je zrejme, že bude potrebné využiť iné zdroje informácií – získaných osobnou návštevou alebo vlastným výskumom situácie v uvedených krajinách, prípadne zo správ z aktuálne prebiehajúcej série piatich workshopov¹⁰ pre jednotlivé členské štáty Rady Európy, pod názvom Keep Crime Out of Sport,¹¹ kde si štáty vymieňajú skúsenosti s bojom proti manipulácii športových výsledkov (zástupca Slovenskej republiky, resp. Slovenského futbalového zväzu sa takéhoto workshopu zúčastnil v dňoch 25.-26.10.2016 v Bukurešti).

V samotnom dotazníku sa výskumný tím zamerl na niekoľko základných otázok, ktorých znenie (len tých najdôležitejších) spolu s prehľadom odpovedí na ne pripájame pre názornosť v podobe grafov:

- Či štát daného národného zväzu podpísal a ratifikoval Dohovor Rady Európy o manipulácii športových súťaží.

8) Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/sport/library/studies/study-sports-fraud-final-version_en.pdf (navštívené dňa 31.10.2016).

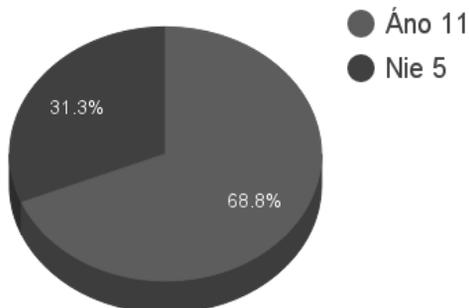
9) Nórsko, Dánsko, Severné Írsko, Švédsko, Fínsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko, Malta, Litva, Turecko, Maďarsko, Luxembursko, Taliansko, Čierna Hora, Česká republika, Slovensko a Ukrajina.

10) Dostupné na internete: <http://pjp-eu.coe.int/en/web/crime-out-sport/regional-seminars> (navštívené dňa 31.10.2016).

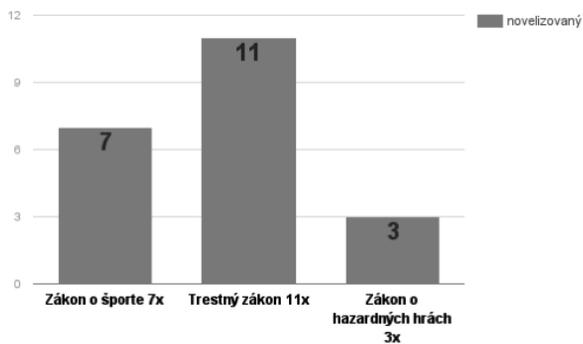
11) Dostupné na internete: <http://pjp-eu.coe.int/en/web/crime-out-sport> (navštívené dňa 31.10.2016).

- Či a aké zmeny nastali v danom štáte v legislatíve súvisiacej s match-fixingom (od roku 2012, od zrealizovania štúdie¹² týkajúcej sa 27 členských štátov EÚ)

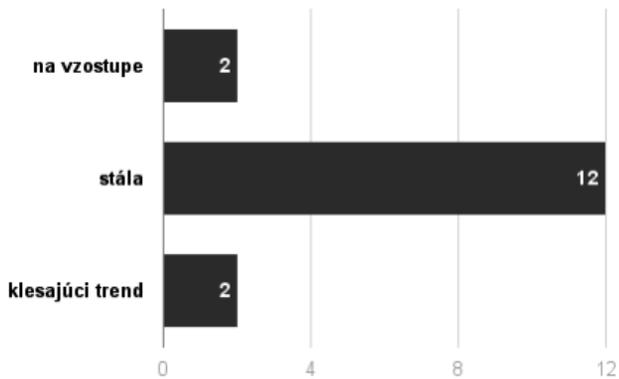
Zmeny v legislatíve

Zmeny v jednotlivých zákonoch

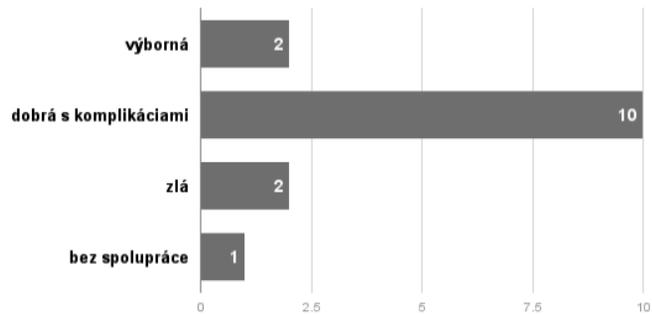

- Aký je trend/situácia match-fixingu (stúpajúci, klesajúci) v danom štáte

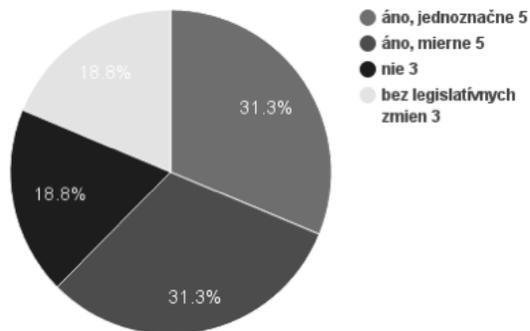

12) Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/sport/library/studies/study-sports-fraud-final-version_en.pdf (navštívené dňa 31.10.2016).

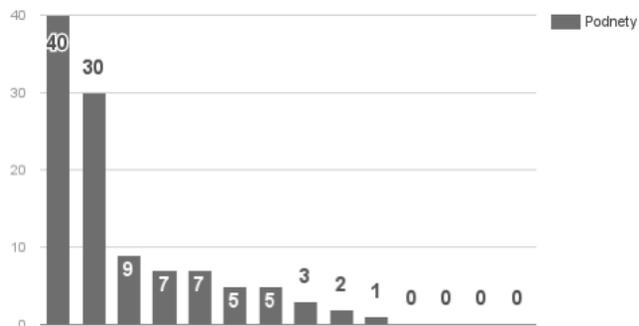
- Aká je úroveň spolupráce s vyšetrovacími orgánmi

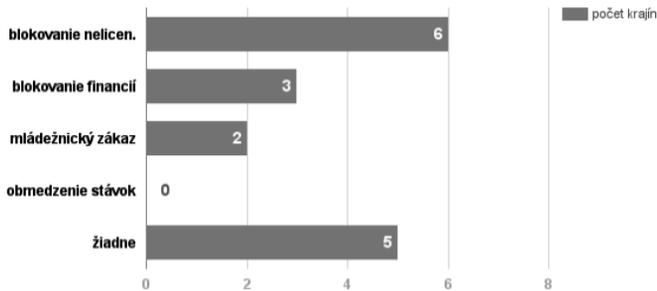
- Či sa spolupráca so zainteresovanými (polícia, stávkové spoločnosti atď.) zlepšila vplyvom zmien v zákone alebo podpisom Dohovoru

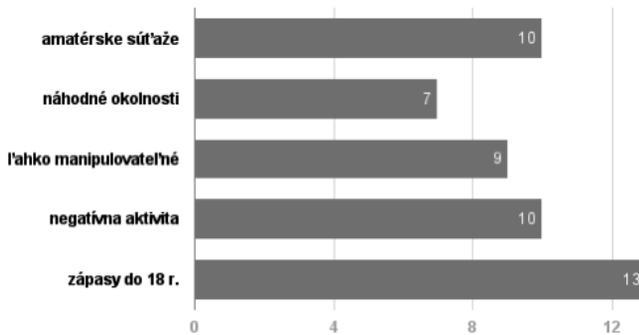
- Koľko podnetov bolo v danej krajine obdržaných na prešetrenie podozrivého zápasu od 1.1.2015

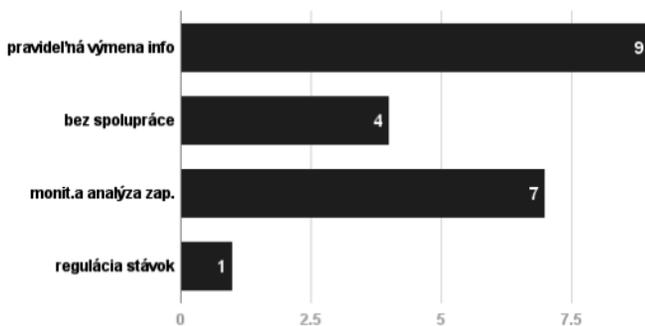
- Ktoré špeciálne regulácie stávkovania sú uplatňované

- Ktoré typy stávok by národné zväzy zakázali /obmedzili

- Akú formu má spolupráca so stávkovými spoločnosťami

Pre jednotlivé respondentské zväzy a nimi poskytnuté odpovede platí, že vo veľkej časti štátov došlo k zmene právnej úpravy smerom k novému sankcionovaniu alebo prísnejšiemu sankcionovaniu trestného činu športovej korupcie, resp. všeobecne manipulácie výsledkov športových súťaží alebo športového podvodu, pričom vo veľkej miere má táto nová úprava formu osobitnej skutkovej

podstaty trestného činu športovej korupcie. To je prípad nasledujúcich štátov: Dánsko, Čierna Hora, Malta, Litva, Maďarsko, Ukrajina, Turecko a Taliansko.

O zavedení obdobnej úpravy v súčasnosti uvažuje Švajčiarsko, kde sa navrhuje zaviesť nová skutková podstata „športového podvodu“, keďže podľa aktuálne platnej a účinnej právnej úpravy a jej súdneho výkladu nemožno na šport aplikovať všeobecné trestnoprávne ustanovenia o podvode. Podobne nad novou právnou úpravou uvažuje aj Nemecko, kde sa navrhuje zaviesť až dve nové skutkové podstaty: „športový stávkový podvod“ a „manipulácia profesionálnych športových súťaží“ – za účelom odlišenia prípadov, kedy k manipulácii dôjde z iných dôvodov než sú dôvody stávkového podvodu.

Výnimku spomedzi respondentských krajín predstavuje napríklad Nórsko, ktoré skutkovú podstatu športovej korupcie ani podvodu vo svojej právnej úprave nepozná, a využíva všeobecné trestnoprávne ustanovenia o podvode a korupcii, podobne ako Fínsko či Rakúsko, obe pracujúce iba s konštrukciou podvodu, či Luxembursko aplikujúce na športovú korupciu všeobecné ustanovenia o korupcii.

Švédsko je zase osobitné tým, že zaviedlo postih skôr na úrovni interných predpisov, konkrétne na úrovni celoštátnej športovej konfederácie. V rovine právnej pritom využíva tiež iba všeobecné ustanovenia o aktívnej a pasívnej korupcii.

Pomerne osobitným je riešenie používané v Severnom Írsku, kde sa aplikujú ustanovenia o podvode podľa Zákona o hazardných hrách (Gambling Act).

Okrem požiadavky na popis právnej a faktickej situácie v jednotlivých respondentských štátoch/krajinách výskumný tím zároveň požiadal respondentov aj o poskytnutie vlastných postrehov a odporúčaní k vhodným postupom pri vyšetrovaní a sankcionovaní match-fixingu. Z takto získaných odporúčaní, resp. potenciálnych vzorových národných riešení možno na tomto mieste stručne uviesť najmä nasledujúce inšpiratívne stanoviská:

Zaujímavým referovaným riešením je podmieňovanie plnenia zo štátneho rozpočtu v prospech športových organizácií tým, že národné zväzy zavedú internú reguláciu proti manipulácii športových výsledkov (takáto je prax v Dánsku a Rakúsku).

Odporúčané bolo tiež posilniť spoluprácu so stávkovými kancelármi, ktorú respondenti zhodne označovali za slabú v prípadoch, ak daný štát pozná súkromných poskytovateľov stávkových služieb; naopak, v prípade štátneho monopolu bola táto spolupráca respondentami hodnotená ako výborná. V tejto súvislosti by bolo možné využiť skúsenosti zo Spojeného kráľovstva a z Rakúska, kde sa udeľovanie licencií na poskytovanie príslušných služieb hazardu podmieňuje efektívnou spoluprácou a poskytovaním informácií potrebných pre boj s manipuláciou športových súťaží.

Pozitívom, ktoré zdôrazňovali viaceré štáty, bolo vytvorenie národnej platformy pre boj proti match-fixingu. Pritom zriadenie takejto platformy si podľa národných skúseností nevyžaduje veľké náklady – napríklad nórska platforma zamestnáva iba dvoch ľudí na plný úväzok. Istým riešením pritom môže byť aj neoficiálna platforma, ako napríklad vo Švédsku,¹³ či polooficiálna platforma vo forme mimovládnej organizácie ako je tomu v Rakúsku, kde je činnosť takejto platformy navyše doplnená existenciou špecializovanej policajnej vyšetrovacej jednotky. V Českej republike bola obdobne vytvorená osobitná komisia pre boj proti manipulácii športových súťaží, na ktorej vytvorení sa podieľali Český olympijský výbor, Zväz ľadového hokeja a Ministerstvá financií, vnútra a spravodlivosti. Táto pomerne aktívne pôsobiaca platforma už predložila českému parlamentu niekoľko návrhov na zmeny právnej úpravy, hoci zatiaľ bez výsledkov.

---

13) Dostupné na internete: <http://minmatch.se/en/home/> (navštívené dňa 31.10.2016).

Napokon, ako doplňujúce inšpirácie odznali napríklad návrhy zvýšiť ochranu oznamovateľov (whistleblowerov) trestnej činnosti súvisiacej s match-fixingom, či používať prostriedky získané z odvodov z hazardu aj na informačné a prevenčné kampane v súvislosti s manipuláciami športových súťaží.

VÝZNAM A MOŽNÉ PODOBY NÁRODNEJ PLATFORMY

Z odpovedí respondentov ankety vykonanej v rámci priblíženého projektu UEFA a SFZ, ako aj z workshopov organizovaných v rámci projektu Keep Crime Out of Sport jednoznačne vyplýva, že osobitne efektívnym prostriedkom boja proti manipulácii športových súťaží sa v súčasnosti javí byť (aj pod vplyvom súvisiaceho Dohovoru Rady Európy) osobitný inštitút „národnej platformy“ pre boj proti manipulácii športových súťaží. Preto tomuto orgánu budeme na tomto mieste venovať bližšiu pozornosť.

Národná platforma má podľa predstáv autorov Dohovoru Rady Európy spájať primárne subjekty poskytujúce služby a dozor na stávkovom trhu s predstaviteľmi športového hnutia a so zástupcami represívnych zložiek štátu (polícia, prokuratúra), v záujme prevencie ako aj efektívneho vyšetrovania manipulácie športových súťaží. Hoci pritom takéto národné platformy zatiaľ existujú len v niekoľkých štátoch – pričom zrejme najďalej sú s fungovaním a vyhodnocovaním efektivity národnej platformy pre boj s match-fixingom Spojené kráľovstvo (Veľkej Británie a Severného Írska) a Francúzsko – Rada Európy už iniciovala vytvorenie „siete národných platforiem“ (*Network of National Platforms*), nazvanej „Copenhagen Group“. Jej členovia sú pripravení prispieť radou aj prípadným ďalším záujmom spomedzi členských štátov Rady Európy, ktorí by potrebovali konzultáciu ohľadom vhodného spôsobu úpravy (postavenia a fungovania) takejto národnej inštitúcie.

Aj zo správy z prvého workshopu Keep Crime Out of Sport pritom vyplýva niekoľko vhodných odporúčaní, ktorými sa môžu inšpirovať jednotlivé štáty Rady Európy pri vytváraní vlastnej národnej platformy – okrem iného sa tak napríklad odporúča, že takéto platformy, pokiaľ majú byť efektívne, nesmú mať viac ako 25 členov. Zvyčajne sa pritom stretávajú osobne, štyrikrát do roka, a to na pôde hlavného národného regulátora hazardných hier (UK Gambling Commission,¹⁴ French Gambling Regulatory Authority (ARJEL)¹⁵) – o podobný model sa v súčasnosti snaží aj Švajčiarsko. Niektoré iné štáty, napríklad Dánsko a Fínsko, naopak zvolili spojenie národnej platformy s najvyššou autoritou pre antidoping. Holandsko zasa videlo riešenie v spolupráci príslušného ministerstva a prokuratúry, a Belgicko podobne v spojení federálnej protikorupčnej jednotky a federálnej prokuratúry.¹⁶ Úplne iný je prístup Rakúska, ktoré platformu vytvorilo iba na pôde mimovládnej organizácie Play Fair Code.¹⁷

Britská skúsenosť pritom poukazuje na vhodnosť prepojenia práve s regulátorom hazardu, resp. stávkového trhu, nakoľko už pri udeľovaní licencie na poskytovanie služieb hazardu a stávkovania je v takom prípade možné uložiť prevádzkovateľom takýchto služieb povinnosť spolupráce a poskytovania požadovaných údajov, a následne je možné takúto spoluprácu aj efektívne kontrolovať a vynucovať. Navyše mnohí operátori aj sami dobrovoľne podpísali memorandá o spolupráci so športovými organizáciami (národnými zväzmi) za účelom výmeny informácií o možnej manipulácii, a zúčastňujú sa tiež činnosti v rámci samotného britského Sports Betting Integrity Forum,¹⁸ ktoré predstavuje vlastnú národnú platformu združujúcu zástupcov regulačných orgánov

14) Dostupné na internete: <http://www.gamblingcommission.gov.uk/Home.aspx> (navštívené dňa 31.10.2016).

15) Dostupné na internete: <http://www.arjel.fr/-Role-et-missions-.html> (navštívené dňa 31.10.2016).

16) Z belgickej praxe je možné vyzdvihnúť osobitne zriadenie telefonickéj linky a osobitnej webovej stránky: www.footballfraud.be (navštívené dňa 31.10.2016).

17) Dostupné na internete: <http://www.playfaircode.at/startseite/> (navštívené dňa 31.10.2016).

18) Dostupné na internete: <http://www.sbif.uk/home.aspx> (navštívené dňa 31.10.2016).

pre hazard, zástupcov športového hnutia, predstaviteľov poskytovateľov služieb hazardu (stávkových služieb), štátnych orgánov a osobitne polície.

ZÁVER

Príspevok mal za cieľ predstaviť aktuálne realizovaný spoločný výskumný projekt UEFA a SFZ, nazvaný „Effectiveness of European Countries’ Laws and Regulations Dealing with Match-Fixing“, zameriavajúci sa na odhalenie najnovších trendov a najlepšej praxe v boji proti match-fixingu v domovských štátoch členských zväzov UEFA. Z výstupov realizovaného dotazníkového výskumu v rámci tohto projektu, ako aj z prebiehajúcich workshopov v rámci projektu Keep Crime Out Of Sport, a tiež zo samotného Dohovoru Rady Európy proti manipulácii športových súťaží pritom vyplynul osobitne veľký význam tzv. „národnej platformy“ pre boj proti manipulácii športových súťaží. V príspevku sme sa tiež pokúsili naznačiť, akými cestami sa uberajú štáty, ktoré sú v zriadení takejto platformy o niekoľko krokov pred Slovenskou republikou. Z ich skúseností vyplýva odporúčanie, aby sa takáto platforma vytvorila na pôde národného regulátora pred dozor nad hazardnými hrami, ktorým je v prípade Slovenskej republiky Finančné riaditeľstvo, ktoré má pripravovanou novelou zákona č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách zároveň získať aj úlohu dozorujúceho orgánu nad zakázanou ponukou stávkovania a hazardu prostredníctvom zahraničných poskytovateľov na zahraničných webových sídlach. Práve v prepojení budúcej národnej platformy s touto činnosťou pritom podľa nášho názoru možno vidieť potenciálnu pridanú hodnotu takéhoto inštitucionálneho riešenia. Nevyhnutným predpokladom úspešnosti platformy však bude tiež zapojenie príslušníkov policajných vyšetrovacích zložiek, prokuratúry, ako aj zástupcov súkromných poskytovateľov hazardných služieb, ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu, a zástupcov aspoň najvýznamnejších športových zväzov, na ktorých súťaže sa predpokladá zameranie prípadných manipulačných pokusov. Pritom však treba mať na pamäti aj skutočnosť, že nie každá manipulácia športových výsledkov musí nevyhnutne súvisieť so stávkovaním. Rovnako môže byť v hre aj „len“ postup športového tímu v súťaži, či iné záujmy, ktorých odhaľovanie tiež možno zveriť do pôsobnosti slovenskej národnej platformy pre boj proti match-fixingu. Všetky súvisiace otázky pritom treba premyslieť a zvážiť čo najrýchlejšie, aj s ohľadom na želanie, aby Slovenská republika podpísala a ratifikovala súvisiaci Dohovor Rady Európy čo najskôr.

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O REGISTRI MIMOVLÁDNYCH NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

THE NEW DRAFT LAW ON THE REGISTER OF NGOS

ING. MILAN ANDREJKOVIČ

ÚRAD SPLNOMOCNENCA VLÁDY SR PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

MINISTERSTVO VNÚTRA SR

E-MAIL: MILAN.ANDREJKOVIC2@MINV.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

mimovládne neziskové organizácie (MNO), register MNO, štatutárny orgán, právna istota, organizačné jednotky občianskych združení

KEY WORDS:

non-governmental organizations (NGOs), register of NGOs, statutory bodies, legal certainty, civic associations and their organizational units

ABSTRAKT:

Na Slovensku aktuálne existuje viac ako 50000 mimovládnych neziskových organizácií (MNO – nadácií, neinvestičných fondov, neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, občianskych združení a organizácií s medzinárodným prvkom), ktoré spadajú do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, pričom drvivú väčšinu z nich tvoria občianske združenia. Tieto občianske združenia spolu s ďalšou právnou formou – organizáciami s medzinárodným prvkom, nemajú legislatívne zavedený oficiálny register, z ktorého by každému boli jasné všetky základné údaje o MNO – a to najmä kto je štatutárnym orgánom oprávneným konať v mene organizácie. Návrh jednotného zákona o registri MNO reaguje na celospoločenské požiadavky na vyriešenie tohto, ale aj ďalších problémov, ktoré vyplynuli z praxe registrového orgánu, ale aj mimovládnych neziskových organizácií.

ABSTRACT/SUMMARY:

In Slovakia, currently there are more than 50,000 NGOs (NGOs – foundations, non-investment funds, non-profit organizations providing public beneficial services, civic associations and organizations with an international element) which fall under the Ministry of Interior of the Slovak Republic, while the vast majority of them are civic associations. These civil society organizations alongside with other legal forms of legal entities – organizations with an international element, have no official register from which everyone would get basic information on NGOs – and especially who is the statutory body authorized to act on behalf of the organization. The Bill on the Register of NGOs reacts to society-wide demands to resolve this matter, as well as other problems arising from the practice of a registering body, but also from NGOs as well.

Úvod

Legislatíva neziskového sektora je roztrieštená do množstva individuálnych zákonov – či už dotýkajúcich sa právnych foriem mimovládnych neziskových organizácií (ďalej len „MNO“), základných inštitútov občianskej spoločnosti (dobrovoľníctvo, petície, zhromažďovanie, verejné zbierky,...), alebo verejnoprospešných oblastí (sociálna pomoc, šport, ...). Neexistencia jednotnej, komplexnej a konzistentnej právnej úpravy neziskového sektora je výsledkom viacerých faktorov, ktoré sa podpísali pod súčasný stav legislatívy, napr.:

- Nové zákony upravujúce neziskový sektor vznikali postupne od roku 1990, keď boli prijaté prvé zákony upravujúce fungovanie neziskového sektora a občianskej spoločnosti (napr. zákon o združovaní občanov č. 83/1990 Zb.; zákon o zhromažďovaní práve č. 84/1990 Zb.; zákon o petičnom práve č. 85/1990 Zb. a ďalšie) po zmene spoločenského zriadenia, pričom iné

základné bunky (dobrovoľníctvo, sponzoring, verejná prospešnosť,...) naopak dlhodobo vôbec neboli alebo ani stále nie sú ošetrované legislatívou a spôsobujú tak pomalší rozvoj sektora, snahu o hľadanie alternatívnych, polooficiálnych riešení a iné komplikácie v praxi. Niektoré zákony upravujúce legislatívu inštitútov občianskej spoločnosti resp. verejnoprospešné oblasti boli prijaté alebo novelizované až po roku 2010 (napr. zákon o dobrovoľníctve č. 406/2011 Z. z., zákon o verejných zbierkach č. 162/2014 Z. z., zákon o športe č. 440/2015 Z. z. a iné)

- Neziskový sektor odmietol po roku 2002 snahu o prípravu jednotného Zákonníka neziskového práva, ktorý by komplexne upravil neziskový sektor, ako predčasné a príliš ambiciózne.

Zákony sa tak vyvíjajú osamotene v závislosti od toho, nakoľko aktívni sú lídri v danej oblasti (napr. asignácia, verejné zbierky, dobrovoľníctvo,...).

Dlhodobó neriešeným problémom je fungovanie združení občanov z pohľadu právnych vzťahov a vzťahov k (najmä) orgánom verejnej moci. Podľa zákona o združovaní občanov majú síce združenia povinnosť nahlásiť zmeny stanov registrovému orgánu (Ministerstvo vnútra SR) do 15 dní od ich schválenia (§11 ods. 1 zákona o združovaní občanov), ale zákon súčasne neukladá sankciu za neohlásenie týchto zmien, čoho výsledkom je, že registrový orgán a teda ani celá spoločnosť nemá k dispozícii aktuálne a správne základné údaje o združeniach občanov. Súvisiacou komplikáciou je, že registrovému orgánu sa neoznamuje, kto je štatutárny orgán oprávnený konať v mene združenia (iba ak by bol uvedený v samotných stanovách združenia). Združenie si tak podľa svojich stanov ustanoví štatutára, ale štandardne nemá povinnosť nahlásiť túto informáciu a ak ju aj registrovému orgánu nahlási, tak ten ju nemá kam zapísať – zákon o združovaní občanov nezaviedol oficiálny „register združení“, iba akúsi formu ich evidencie (dostupná aj on-line na <http://www.ives.sk/registre/startoz.do>). V tejto evidencii sa zapisujú iba najzákladnejšie údaje – názov združenia, sídlo, IČO, dátum vzniku, dátum vstupu do likvidácie a dátum zániku a popri prípade aj oblasti činnosti, ak to registrový orgán dokáže z návrhu na registráciu a stanov identifikovať. Údaj s názvom „štatutárny orgán“ sa v tejto evidencii nenachádza, čo spôsobuje nemožnosť získať oficiálny výpis, resp. potvrdenie z registra, kto je štatutárnym orgánom združenia – verejná správa tým pádom nevie, s kým má komunikovať; banky nevedia, komu majú umožniť prístup na účet; firmy nevedia, s kým môžu podpísať zmluvy, atď. Neexistencia oficiálneho registra a aktuálnych údajov v ňom sa následne prakticky nahrádza množstvom dokumentov – vyžaduje sa zápisnica zo zasadnutia najvyššieho orgánu združenia, na ktorom bol ustanovený štatutárny orgán; následne sa to kontroluje voči registrovaným stanovám, či ustanovenie prebehlo v súlade s nimi,... atď.

Novo prijímaná iná legislatíva taktiež požaduje využitie registrov MNO, resp. aj zápis rôznych údajov do registra, čo v prípade MNO bez registrov nie je možné. Tu sú konkrétne príklady:

- V tomto roku účinný Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb č. 91/2016 Z. z. zavádza tresty aj pre právnické osoby, pričom na viacerých miestach (paragrafoch) hovorí o „registri, zápisom v ktorom právnická osoba vzniká“ (napr. v §30 a inde). Analogicky sa síce dá evidencia občianskych združení použiť namiesto registra, nie je to však úplne právne čisté.
- Zákon e-Governmente č. 305/2013 Z. z. požadoval, aby orgány verejnej správy komunikovali s právnickými osobami elektronicky (cez internet). Vzhľadom na to, že množstvo právnických osôb, resp. ich štatutárnych orgánov nemali aktivovaný elektronický občiansky preukaz s bezpečnostným osobným kódom tzv. BOK kódom, bola účinnosť povinného používania elektronickej schránky pre právnické osoby posunutá na rok 2017 s výnimkou MNO, ktorým táto povinnosť bude plynúť až od 1.5.2018. Dôvodom na tento posun je opäť neexistencia registra občianskych združení, keď štát oficiálne nevie, kto je štatutárnym orgánom občianskeho združenia, a tak nevie, komu má aktivovať prístup do elektronickej schránky občianskeho združenia.

V celej spoločnosti tak silnela požiadavka na vytvorenie oficiálneho registra, ktorý by podobne ako pri iných registroch pomohol k vyššej právnej istote. Ministerstvo vnútra SR (Sekcia verejnej správy) spolu s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti tak zareagovalo na tieto,

ale aj iné problémy v aplikačnej praxi a participatívnym spôsobom vypracovalo návrh Zákona o registri MNO. Výsledkom je návrh jednoduchého zákona, ktorý vytvára nový, jednotný register nie len združení občanov, ale po vzore Obchodného registra všetkých MNO (nadácií, neinvestičných fondov, neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, občianskych združení a organizácií s medzinárodným prvkom), ktorých registrácia sa vykonáva v rezorte Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Tento register MNO nahradí existujúce čiastkové registre niektorých MNO, pričom bude obsahovať všetky potrebné štatutárne informácie o každej MNO a umožní tak všetkým získať oficiálny výpis z registra.

ŠTRUKTÚRA NAVRHOVANÉHO ZÁKONA O REGISTRÍ MNO:

Čl. 1:

§ 1 Predmet úpravy – v úvode navrhovaného zákona sa uvádza, že sa ide upraviť:

- register MNO;
- údaje, ktoré budú v registri zapisované a
- nahliadanie do tohto registra, vyhotovovanie výpisov, odpisov a potvrdení z tohto registra.

V § 2 sa zriaďuje samotný register a uvádza, ktorých právnych foriem MNO sa bude týkať. Najstaršie existujúce zákony upravujúce právne formy MNO (organizácie s medzinárodným prvkom z roku 1985 a občianske združenia z roku 1990) totiž neuvažovali nad zavádzaním oficiálnych registrov, iba s istou formou evidencie údajov o MNO. Novšie zákony (nadácie, neinvestičné fondy aj neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby) už priamo definujú vznik zodpovedajúceho registra a umožňujú tak získať oficiálny výpis údajov vedených o MNO v registri. Všetky tieto evidencie a registre budú nahradené týmto novým registrom.

Otvára sa však aj možnosť, aby funkcionality budovaného registra MNO využívali aj iné právne formy organizácií, ak tak ustanoví osobitný zákon (napr. ak by Ministerstvo kultúry SR nechcelo budovať svoj vlastný register účelových zariadení cirkví, tak by mohlo v súlade s legislatívou a po dohode s MV SR využívať existujúcu funkcionality registra MNO).

Dôležitým ustanovením je aj formulácia v ods. (4), že *údaje zapísané do registra sa považujú za úplné a zodpovedajúce skutočnosti, kým nie je preukázaný opak*. Týmto sa kladie tlak na všetky MNO, aby v prípade zmien ich vo vlastnom záujme nahlásili registrovému orgánu, keďže proti osobe, ktorá sa v dobrej viere spolieha na údaje uvedené v registri, nemôže iná osoba namietat, že tieto údaje nie sú úplné alebo nezodpovedajú skutočnosti.

§ 3 sa dotýka samotných zapisovaných údajov do registra, pričom definuje spoločne zapisované základné údaje pre každú právnu formu a následne aj zápis špecifických údajov, ktoré sa dotýkajú iba konkrétnej právnej formy. Uvádza sa, že každá zapísaná osoba musí mať uvedený štatutárny orgán a ako novinka sa zavádza možnosť, aby si organizácie samé uviedli, v ktorých verejnoprospešných oblastiach realizujú svoje aktivity. Ide o dobrovoľnú možnosť s cieľom v **budúcnosti naviazať** poskytovanie verejných zdrojov pre tie organizácie, ktoré majú v tomto registri uvedenú špecifickú oblasť súladiacu s cieľmi poskytovaných verejných zdrojov (napr. dotácie v oblasti kultúry bude môcť získať iba tá MNO, ktorá bude mať v registri MNO „zaškrtnutý“ účel „kultúra“, atď.).

Register je budovaný ako otvorený register, ktorý umožní aj zapisovanie údajov o iných právnických osobách, napr. všetkých prijímateľov podielu zaplatenej dani z príjmov podľa § 50 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ak tak ustanoví osobitný zákon, čo by mohlo nahradiť existujúcu každoročnú potrebu registrácie organizácií do Zoznamu prijímateľov podielu zaplatenej dane.

Vypuklým a neriešeným problémom (ani v tomto návrhu zákona o registri MNO to nie je vyriešené) sú organizačné jednotky (zložky) občianskych združení, ktoré chcú konať a konajú vo vlastnom mene

a na vlastnú zodpovednosť, t. j. úplne nezávisle od materského občianskeho združenia, ktoré ich zriadilo. Problematické je hneď to, akým spôsobom podľa slovenskej legislatívy vznikne právnická osoba – jednoducho povedané by mali vznikáť zápisom do príslušného registra, evidencie a pod., ktoré vedie štát. Tieto dcérske jednotky sa však nikde (okrem v materskej organizácii) neevídujú – t. j. štát o nich nemá žiaden prehľad. Zákon o združovaní občanov umožňuje združeniam, aby si takéto dcérske jednotky založili, nerieši však celý proces ich evidencie, zmien a zániku. Ako prvou nezodpovedanou otázkou tak je, či tieto dcérske jednotky vôbec majú právnu subjektivitu (v tomto prípade sa používa pojem delegovaná, resp. odvodená právna subjektivita od materskej organizácie). Kým v minulosti tieto organizačné jednotky žiadali o pridelenie IČO Štatistický úrad (ktorý im ho do 31.10.2015 aj pridieval na evidenčné účely, nie však ako potvrdenie o právnej subjektivite), tak štát mal aspoň akú-takú informáciu o ich založení, nie však už o zmenách a prípadne zániku týchto jednotiek (ešte väčším paradoxom je, že Štatistický úrad mal podľa zákona o štátnej štatistike pridelať IČO organizačným jednotkám BEZ právnej subjektivity...).

Druhou otázkou je, kto by mal takéto organizačné jednotky aspoň evidovať a po zmene kompetencií Štatistického úradu pridelať týmto jednotkám IČO. Štatistický úrad odovzdal zoznam tých organizačných jednotiek občianskych združení, ktorým prideliť IČO, Ministerstvu vnútra SR – je ich viac ako 10000. Od roku 2016 tak Ministerstvo vnútra SR má aspoň nejaký prehľad o organizačných jednotkách, ktoré mali pridelené IČO – nemá však informáciu, či údaje v zozname sú správne, pravdivé, úplné a či vôbec tieto jednotky ešte existujú... preto v záujme zaktualizovania údajov a overenia si informácií zverejnilo MV SR na svojej internetovej stránke <http://www.minv.sk/?organizacne-jednotky-obcianskych-zdruzeni> zoznam organizačných jednotiek, ktorý dostalo od Štatistického úradu. V tomto zozname MV SR od roku 2016 vykonáva evidenciu a zmenu informácií o organizačných jednotkách, čo má najmä výrazný dopad napríklad na registráciu jednotiek do Zoznamu prijímateľov podielu zaplatenej dane.

Pripravovaný zákon o registri MNO zavádza (§3 ods. (2) písm. d)) aspoň evidenciu týchto jednotiek na MV SR a súčasne rieši otázku, kto je povinný oznamovať vznik a zánik jednotky (štatutárny orgán materskej organizácie) a kto oznamovať prípadné zmeny (osoba oprávnená konať v mene jednotky).

V registri sa budú zapisovať a zverejňovať aj stanovky, zriaďovacie listiny, zriaďovacie zmluvy, zakladacie listiny, štatúty, nadačné listiny a všetky ich zmeny a dodatky.

§ 4 uvádza, že celý proces registrácie, vzniku, zmien a zániku MNO upravujú doterajšie individuálne zákony a teda *zákon o registri MNO nemení doterajší proces*. Registrový orgán má povinnosť zapísať údaje do registra bezodkladne po právoplatnosti rozhodnutia o nich.

§ 5 sa venuje nahliadaniu do registra, výpisom a odpisom, pričom uvádza, že register sa vedie v elektronickej forme, je každému prístupný a každý má právo doň nahliadať.

Veľmi špecifickým je **§ 6** – z dôvodu zabezpečenia aktuálnosti a úplnosti registra sa ustanovuje pre subjekty verejnej správy všeobecný zákaz poskytnúť verejné prostriedky zapísanej osobe, ktorá nemá v registri uvedené údaje v rozsahu podľa tohto zákona. Ide najmä o už existujúce organizácie, ktoré v registri MNO aktuálne nemajú uvedené úplné a aktuálne údaje (najmä štatutárny orgán organizácie) – kým tak neurobia, nebudú môcť získať žiadne verejné zdroje.

Návrh zákona o registri MNO v ďalších svojich článkoch najmä novelizuje zákony, ktorých sa dotýka navrhovaný zákon a zosúladzuje príslušné paragrafy podľa navrhovanej úpravy.

Okrem toho však novela nad rámec registra reaguje na prílišnú tvrdosť niektorých zákonov dotýkajúcu sa sankcie za oneskorené zverejnenie výročnej správy. Jednotlivé právne formy MNO majú vzhľadom na svoje zákony stanovené rôzne povinnosti voči verejnej správe – pričom tieto povinnosti nie sú rovnaké pre všetky právne formy a aj sankcie za ich nesplnenie sa diametrálne líšia. Aj to je jedným z dôvodov, prečo v obľúbenosti právnych foriem MNO jednoznačne vedú občianske

združenia – jednoduchosť založenia, nepotrebnosť základných vkladov, nevyžadovanie činnosti, resp. vypracovávanie výročných správ, atď. Najvypuklejšie sa odlišné povinnosti a na to naviazané sankcie prejavujú pri výročných správach, prehľad je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Právna forma:	Povinná výročná správa	Sankcia 1	Sankcia 2
nadácia	áno	pokuta	návrh na zrušenie
nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby	áno	zrušenie	x
neinvestičný fond	áno	výzva	návrh na zrušenie
občianske združenie*	nie	x	x
organizácia s medzinárodným prvkom	nie	x	x

poznámka: povinnosť vypracovať výročnú správu však môže občianskym združeniam ukladať iná legislatíva

Ako z tejto tabuľky vyplýva, tak za porušenie rovnakej povinnosti (zverejniť výročnú správu) dostane napr. nadácia najprv iba (vysokú) finančnú sankciu, neinvestičný fond nemá určenú žiadnu sankciu, kým nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby je okamžite na druhý deň zrušená bez možnosti zmiernenia tvrdosti zákona. Navrhovaný zákon o registri MNO tieto sankcie *pre nadácie aj neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby* zjednocuje a výrazne zmierňuje – najprv možnosť (teda už ani nie povinnosť) udelenia finančnej pokuty, aj to v zníženej výške a až následne návrh na súd, aby rozhodol o likvidácii. V prípade neinvestičných fondov táto sankcia naďalej nie je zavedená.

Návrh zákona je už aktuálne po vnútornom pripomienkovom konaní na Ministerstve vnútra SR aj predbežnom pripomienkovom konaní a očakáva sa, že v marci 2017 bude pustený do medzirezortného pripomienkového konania. V prípade pozitívneho legislatívneho procesu je jeho štandardná navrhovaná účinnosť predpokladaná od 1.1.2018, pričom prechodné ustanovenia sa budú týkať najmä času pre MNO na doplnenie chýbajúcich údajov a technických funkcionalít novootvoreného registra MNO.

OKAMŽITÉ SKONČENIE ZMLUVNÉHO VZŤAHU MEDZI ŠPORTOVOU ORGANIZÁCIOU A PROFESIONÁLNYM ŠPORTOVCOM¹

IMMEDIATE TERMINATION OF THE CONTRACTUAL RELATIONSHIP BETWEEN SPORT ORGANISATION AND PROFESSIONAL SPORTSMAN

JUDR. JOZEF GREGUŠ

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

PRÁVNICKÁ FAKULTA, KATEDRA PRACOVNÉHO PRÁVA A PRÁVA SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

E-MAIL: JOZEFINGREGUS@GMAIL.COM

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

profesionálny športovec, okamžité skončenie zmluvného vzťahu

KEY WORDS:

professional sportsman, immediate termination of the contractual relationship

ABSTRAKT:

Autor sa v predkladanom článku zaoberá problematikou okamžitého skončenia zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom. Následne sa autor venuje vybraným ustanoveniam zákona o športe upravujúcim okamžité skončenie zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom. V závere článku autor predkladá svoje odporúčania, ktoré by mohli byť prínosom pre skvalitnenie legislatívnej úpravy týkajúcej sa okamžitého skončenia zmluvného vzťahu medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom.

ABSTRACT/SUMMARY:

The author of the article deals with issues of immediate termination of the contractual relationship between the sports organization and a professional sportsman. Subsequently, the author deals with selected provisions of the Act on Sports governing the immediate termination of the contractual relationship between the sports organization and the professional sportsman. At the end of the article, the author presents his recommendations, which could be beneficial in order to improve the legislative regulations regarding the immediate termination of the contractual relationship between the sports organization and the professional sportsman.

ÚVOD

Prijatím zákona č. 440/2015 Z. z. zákon o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o športe“) sa upravilo dovtedy nejednoznačné postavenie športovcov v slovenskom právnom poriadku. Zákon o športe priznal profesionálnym športovcom status zamestnancov a uzatvorením zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu vzniká medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom iný pracovnoprávny vzťah. Na základe tejto skutočnosti sa nepochybné zlepšilo právne postavenie profesionálnych športovcov, ktorí vystupujú v pracovnoprávnom vzťahu ako slabšia zmluvná strana. Na základe skutočnosti, že sa profesionálni športovcovi považujú za zamestnancov, sa na pracovnoprávny vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu vzťahuje dohľad nad dodržiavaním pracovnoprávnych predpisov na základe § 2 ods. 1 pís. a) bod 1. zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce v znení neskorších predpisov. Status zamestnanca nepochybné zlepšil právne postavenie profesionálnych športovcov oproti športovým organizáciám, ktoré vystupujú v zmluvných vzťahoch s profesionálnymi športovcami ako ich zamestnávateľia. Aj napriek skutočnosti, že profesionálni športovci získali status zamestnancov, zákon o športe vo svojej tretej časti upravujúcej právne vzťahy pri výkone športovej činnosti podľa nášho názoru obsahuje

---

1) Autor spracoval príspevok s finančnou podporou projektu VEGA č. 1/0203/16 s názvom „Výváženosť práv a povinností zamestnanca v pracovnoprávnych vzťahoch“. Zodpovedná riešiteľka prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc., Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.

ustanovenia pri okamžitom skončení zmluvného vzťahu, ktorých aplikácia môže spôsobiť interpretačné alebo aplikačné problémy a nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou. V ďalšej časti nášho článku sa budeme preto zaoberať len ustanoveniami zákona o športe, ktoré upravujú okamžité skončenie zmluvného vzťahu zo strany športovej organizácie ako aj profesionálneho športovca.

I. OKAMŽITÉ SKONČENIE PROFESIONÁLNEHO VYKONÁVANIA ŠPORTU ZO STRANY ŠPORTOVEJ ORGANIZÁCIE

Pracovnoprávny vzťah medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu je možné okamžite skončiť zo strany športovej organizácie, ako aj zo strany profesionálneho športovca. Podľa ustanovenia § 42 ods. 1 pís. f) zákona o športe, športová organizácia má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom, ktorý bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Uvedenú právnu konštrukciu považujeme za nie príliš vhodne zvolenú s poukazom na veľmi významnú zásadu, ktorá sa uplatňuje v trestnom konaní, ktorou je zásada prezumpcie neviny. Prezumpcia neviny je podľa Zelenej knihy o prezumpcii neviny jednou zo základných práv zakotvených v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Charte základných práv Európskej únie. V článku 6 Zmluvy o EÚ je ustanovené, že Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov. Táto významná zásada trestného konania je premietnutá aj do § 2 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*Trestný poriadok*“), podľa ktorého každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevyssloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinnu. Z uvedeného paragrafového znenia zákona o športe však vyplýva, že športová organizácia má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom už v tom momente, keď súd prvého stupňa neprávoplatne rozhodol o jeho vine a zároveň mu uložil nepodmienečný trest odňatia slobody. V takomto prípade však možno uvažovať o tom, že zákonodarca nereflektuje právo obžalovaného odvolať sa na súd vyššej inštancie. Odvolanie možno charakterizovať ako dispozitívny procesný úkon niektoerej z procesných osôb, ktorým táto osoba napáda doposiaľ neprávoplatný rozsudok prvého stupňa.² Na druhej strane musíme korektne dodať, že na uvedenú problematiku existuje aj ďalší právny názor, podľa ktorého predmetné ustanovenie zákona o športe nie je potrebné doplniť práve o slovo „právoplatne“. Tento právny názor je podporovaný s odôvodnením, že ak sa nejaký zákon vo svojom paragrafovom znení zmieňuje o odsúdení, v rámci výkladu zákonov sa tým vždy myslelo a myslí právoplatne odsúdený. Zároveň je takýto právny záver podložený aj v samotnom § 10 ods. 14 Trestného poriadku, podľa ktorého odsúdený je ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť.

Zároveň na tomto mieste poukážeme aj na ďalší aplikačný problém spojený s vyššie uvedeným ustanovením zákona o športe. Sme toho názoru, že cieľom tohto ustanovenia je možnosť športovej organizácie okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom v tých situáciách, kedy bol profesionálny športovec právoplatným odsudzujúcim rozsudkom uznaný za vinného zo spáchania trestného činu a bol mu uložený taký druh trestu, ktorý objektívne znemožňuje výkon športovej činnosti v prospech športovej organizácie. V aplikačnej praxi sa môže vyskytnúť aj taká situácia, kedy je profesionálnemu športovcovi uložený trest odňatia slobody v minimálnej dĺžke počítanej na kalendárne dni, ktorého výkon trestu športovcom medzi súťažným obdobím v žiadnom prípade neohrozí jeho účasť na športových aktivitách športového klubu. Naopak, môže nastať aj taká situácia, kedy je profesionálnemu športovcovi uložený taký druh alternatívneho trestu, ktorý okrem iného podstatne horším spôsobom zasiahne do športového alebo súťažného plánu športovca a objektívne znemožní výkon závislej práce profesionálneho športovca v prospech športovej organizácie. Typickým príkladom môže byť uloženie trestu domáceho väzenia alebo trestu povinnej práce za menej závažné trestné činy. V prípade, ak športová organizácia bude mať záujem na tom, aby jej

2) ŠIMOVCĚK, I., JALČ, A., SZABOVÁ, E.: Revízia rozhodnutí v trestnom konaní. Praha: Lges, 2015, 56 s., ISBN: 978-80-7502-103-8.

dobré meno nebolo spájané s trestnou činnosťou jej profesionálneho športovca, v takomto prípade športová organizácia nebude mať možnosť okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom, pretože takýto profesionálny športovec bol právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody. Zároveň podľa nášho názoru športová organizácia nebude mať možnosť okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom vtedy, ak bol síce takýto profesionálny športovec právoplatne odsúdený, avšak na podmienečný trest odňatia slobody.

II. OKAMŽITÉ SKONČENIE PROFESIONÁLNEHO VYKONÁVANIA ŠPORTU ZO STRANY PROFESIONÁLNEHO ŠPORTOVCA

Pracovnoprávny vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu môže okamžite skončiť aj profesionálny športovec, a to z taxatívne uvedených dôvodov v § 42 ods. 2 zákona o športe. Podľa § 42 ods. 2 pís. a) zákona o športe športovec je oprávnený okamžite skončiť zmluvný vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu, ak športová organizácia neuhradila najmenej za tri jednotlivé mesiace počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov alebo počas obdobia trvania zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, ak je uzatvorená na obdobie kratšie ako 12 mesiacov, riadne a včas športovcovi mzdu napriek predchádzajúcemu písomnému upozorneniu zo strany športovca. Sme presvedčení, že uvedená právna norma zákona o športe spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom a to z nasledujúcich dôvodov. Toto ustanovenie zákona o športe neumožňuje profesionálnemu športovcovi okamžite skončiť pracovnoprávny vzťah so športovou organizáciou vtedy, ak mu športová organizácia nevyplatila časť príslušnej mzdy za kalendárny mesiac, odmeny vyplývajúce zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu, cestovné náhrady alebo stravné podľa osobitného zákona. Z uvedeného ustanovenia zákona o športe vyplýva, že profesionálny športovec má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom len vtedy, ak mu športová organizácia nevyplatila mzdu, pričom absencia slovného spojenia „časť mzdy“ predstavuje v tomto prípade podľa nášho názoru prekonateľný interpretačný problém, pretože je do istej miery nahradené slovným spojením „riadne a včas“. V prípade, ak nie je medzi zmluvnými stranami alebo v kolektívnej zmluve dohodnuté inak, podľa § 129 ods. 1 zákona č. 311/2001. Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len: „Zákonník práce“) mzda je splatná pozadu za mesačné obdobie, a to najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Ak športová organizácia vyplatí profesionálnemu športovcovi len časť mzdy, rozhodne to nemožno považovať, že svoj záväzok vyplývajúci zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu splnila riadne, aj keď časť tejto mzdy vyplatila profesionálnemu športovcovi v lehote splatnosti (včas). Dlžník je povinný splniť nielen včas, ale aj riadne, t. j. musí dbať na všetky náležitosti splnenia, pokiaľ ide o predmet, spôsob, miesto splnenia, príjemcu a pod.³

Zároveň predmetné ustanovenie zákona o športe považujeme prinajmenšom za neurčité v tom zmysle, pretože môže spôsobiť interpretačný problém týkajúci sa okamihu, kedy vlastne môže profesionálny športovec okamžite ukončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou. V nasledujúcej časti článku poukážeme na dva rôzne právne názory pri interpretácii daného ustanovenia zákona o športe. Prvý právny názor môže uvedené ustanovenie zákona o športe interpretovať tak, že profesionálny športovec má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou, ak jeho pohľadávka vznikla titulom nevyplatenia troch miezd za kalendárne mesiace, ktoré spadajú do obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Druhý právny názor uvedené ustanovenie zákona o športe vykladá v tom zmysle, že profesionálny športovec má právo okamžite skončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou, ak jeho pohľadávka voči športovej organizácii sa rovná výške trom mesačným mzdám profesionálneho športovca. Zároveň podotýkame, že ani druhý právny záver nemusí byť v konečnom dôsledku pre konkrétny prípad medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom smerodajný, a to najmä v prípade, ak by športová organizácia dlhovala

3) LAZAR, J.: Občianske právo hmotné 2. záväzkové právo a právo duševného vlastníctva. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2010, 56 s., ISBN: 978-80-8078-346-4.

za určité obdobie profesionálnemu športovcovi peňažnú sumu titulom troch miezd za tri kalendárne mesiace, pričom by následne medzi zmluvnými stranami došlo k uzavretiu dohody o nahradení záväzku novým záväzkom podľa § 570 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len: „*Občiansky zákonník*“), pričom by v lehote splatnosti tohto nového záväzku takúto peňažnú sumu športová organizácia profesionálnemu športovcovi nezaplatila, profesionálny športovec by nemal právo okamžite skončiť zmluvný vzťah, pretože by sa jednalo o pohľadávku, ktorá vznikla z jedného právneho titulu.⁴

Zároveň si dovoľujeme vysloviť náš názor, že zákon o športe tým, že umožňuje okamžite skončiť pracovnoprávny vzťah profesionálnemu športovcovi so športovou organizáciou až vtedy, keď má voči športovej organizácii pohľadávku vo výške troch miezd za tri kalendárne mesiace a v kontexte možnosti uzavrieť dohodu o nahradení záväzku novým záväzkom podľa § 570 Občianskeho zákonníka, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom, čím profesionálneho športovca stavia do pozície slabšej zmluvnej strany. Dodávame, že pred prijatím zákona o športe nebolo ničím výnimočným, že profesionálni športovci boli zo strany predstaviteľov športových organizácií nútení uzatvárať dohody o nahradení záväzku novým záväzkom z ekonomických dôvodov na strane športových organizácií, pričom nemožno vylúčiť ani špekulatívne uzatváranie takýchto dohôd. Sme si vedomí tej skutočnosti, že pre tento druh pracovnoprávneho vzťahu v oblasti športu je typická sprísnená zásada zmluvnej stability, ktorá zahŕňa rôzne obmedzenia a zákazy, ktorých cieľom je zotrvanie zmluvnej strany v zmluvnom vzťahu⁵, zároveň by právna úprava zákona o športe nemala ustanovovať právne normy, ktorých cieľom je zotrvanie zmluvnej strany v zmluvnom vzťahu na úkor práva zamestnanca na mzdu ako jedného zo základných sociálnych práv.⁶

Pri analýze dôvodov na okamžité skončenie zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu musíme skonštatovať, že profesionálny športovec nemá právo na okamžité skončenie zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu v tom prípade, ak bola športová organizácia ako právnická osoba právoplatne odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v zákone 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb, pretože podľa aktuálnej právnej úpravy zákona o športe takého oprávnenie profesionálny športovec nemá.

ZÁVER A NÁVRHY DE LEGE FERENDA

Pri ustanoveniach zákona o športe, ktoré upravujú okamžité skončenie zmluvného vzťahu v nadväznosti na nami vyššie uvedené možné interpretačné nedostatky odporúčame, aby zákonodarca v § 42 ods. 1 pís. f) zákona o športe súčasnú právnu konštrukciu právnej normy nahradil novou právnou konštrukciou, ktorá znie: „*Športová organizácia je oprávnená okamžite skončiť zmluvný vzťah založený zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu, ak bol športovec právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody.*“ Pri tvorbe tohto odporúčania svoje tvrdenie zdôvodňujeme tým, že aj ustanovenie § 68 ods. 1 pís. a) Zákonníka práce ustanovuje, že: „*Zamestnávateľ môže okamžite skončiť pracovný pomer so zamestnancom vo výnimočných prípadoch, ak zamestnanec bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin.*“ Obdobná formulácia pri skutkovo rovnakej situácii je upravená aj v § 55 odst. 1 pís. a) zákona č. 262/2006 Sb. Zákoník práce v znení neskorších predpisov, podľa ktorého: „*Zamestnávateľ môže výjimečne pracovný pomer okamžite zrušiť len tehdy, byl-li zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než 1 rok, nebo byl-li pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu nejméně 6 měsíců.*“ Nakoľko sa na právne vzťahy medzi profesionálnym športovcom a športovou organizáciou aplikujú ustanovenia Zákonníka práce len vtedy, ak to

4) ČOLLÁK, J.: Zapracovaný právny názor v rámci recenzie článku zo dňa 21.09.2016, 23:53 hod.

5) GÁBRIŠ, T.: Športové právo. Bratislava: Eurokodex, 2011, ISBN: 978-80-8944-752-7, s. 544, str. 41 a nasl.

6) BARANCOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. Druhé prepracované a doplnené vyd. Bratislava: Sprint dva, 2013, 127 s., ISBN: 978-80-89393-97-8.

ustanovuje zákon o športe, svoj legislatívny návrh na spresnenie predmetného ustanovenia zákona o športe opierame o podobné ustanovenie § 52 ods. 1 pís. b) zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov, podľa ktorého: „*Štátnozamestnanecký pomer skončí dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol štátny zamestnanec odsúdený za úmyselný trestný čin.*“, nakoľko sa aj na právne vzťahy štátnych zamestnancov Zákonník práce aplikuje len delegovane. Zároveň sa podľa nášho názoru § 10 ods. 14 Trestného poriadku týka výkladu pojmov len na účely Trestného poriadku a nie je možné analogicky definíciu odsúdeného zakotvenú v predpise verejného práva rozširovať na iný pracovnoprávny vzťah upravený zákonom o športe, ktorý je vo svojej podstate upravený normami súkromnoprávneho charakteru. Zároveň dodávame, že aj samotný zákon o športe v § 7 ods. 2 ustanovuje, kto sa považuje za bezúhonného. Podľa tohto ustanovenia platí, že: „*Za bezúhonného sa považuje ten, kto nebol právoplatne odsúdený*“. Z uvedeného dôvodu by sme v rámci právnej istoty do predmetného ustanovenia zákona o športe navrhli vložiť slovné spojenie „*právoplatne odsúdený*“. Odstránením slova „*nepodmienečný*“ by zákonodarca reflektoval oprávnené záujmy športovej organizácie, jej dobrého mena a povesti v tom smere, že by jej umožnil okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom aj vtedy, ak by bol profesionálny športovec právoplatne odsúdený na podmienený trest odňatia slobody, avšak bolo by v záujme športovej organizácie, aby jej dobré meno a povesť nebola spájaná s profesionálnym športovcom, ktorý bol právoplatne odsúdený či už na podmienený alebo nepodmienečný trest odňatia slobody. Zároveň nechávame na zvážení, či by športová organizácia nemala právo okamžite skončiť zmluvný vzťah s profesionálnym športovcom v kontexte ochrany jej dobrého mena a povesti aj vtedy, ak bol profesionálny športovec právoplatne odsúdený na iný alternatívny trest.

V prípade práva profesionálneho športovca okamžite skončiť pracovnoprávny vzťah so športovou organizáciou navrhujeme, aby ustanovenie § 42 ods. 2 pís. a) zákona o športe umožňovalo profesionálnemu športovcovi okamžite skončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou v prípade, keď mu: „*Športová organizácia ani 60 dní po uplynutí lehoty splatnosti nevyplatí mzdu, náhradu mzdy, cestovné náhrady, stravné alebo ich časť, alebo odmeny vyplývajúce zo zmluvy o profesionálnom vykonávaní športu*“. Uvedenú lehotu 60 kalendárnych dní po uplynutí lehoty splatnosti považujeme za dostatočne dlhú dobu na to, aby si zamestnávateľ splnil svoju synalagmatickú povinnosť vyplývajúcu zo zmluvného vzťahu, a to zaplatenie mzdy zamestnancovi za vykonanú prácu. Ako bolo podotknuté vyššie, sme toho názoru, že zásada sprísnenej stability v pracovnoprávných vzťahoch v športe nemôže byť v nerovnováhe so základným sociálnym právom zamestnanca na mzdu za vykonanú prácu.

V rámci vyváženia práv a povinností medzi športovou organizáciou a profesionálnym športovcom zakotvených v zákone o športe navrhujeme, aby mal aj profesionálny športovec právo okamžite skončiť zmluvný vzťah so športovou organizáciou vtedy, ak bola športová organizácia ako právnická osoba právoplatne odsúdená za niektorý taxatívne uvedený trestný čin uvedený v zákone 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb (ďalej len: „ZoTZPO“). Za negatívum však považujeme tú skutočnosť, že podľa § 3 ZoTZPO sa právnická osoba nemôže dopustiť spáchania trestného činu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

ZOZNAM LITERATÚRY

1. BARANCOVÁ, H., SCHRONK, R.: Pracovné právo. Druhé prepracované a doplnené vyd. Bratislava: Sprint dva, 2013, 598 s., ISBN: 978-80-89393-97-8.
2. GÁBRIŠ, T.: Športové právo. Bratislava: Eurokodex, 2011, s. 544, ISBN: 978-80-8944-752-7.
3. LAZAR, J.: Občianske právo hmotné 2. záväzkové právo a právo duševného vlastníctva. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2010, 548 s., ISBN: 978-80-8078-346-4.
4. ŠIMOVČEK, I., JALČ, A., SZABOVÁ, E.: Revízia rozhodnutí v trestnom konaní. Praha: Lges, 2015, s. 256, ISBN: 978-80-7502-103-8.

OPATRENIA PROTI MANIPULÁCIÍ VÝSLEDKOV ŠPORTOVÝCH SÚŤAŽÍ V ZÁKONE O ŠPORTE¹*MEASURES AGAINST MATCH-FIXING IN THE ACT ON SPORTS***JUDR. JOZEF ČORBA, PHD.**

KATEDRA OBCHODNÉHO PRÁVA A HOSPODÁRSKEHO PRÁVA,
PRÁVNICKÁ FAKULTA UPJŠ V KOŠICIACH

E-MAIL: JOZEF.CORBA@UPJS.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

športové kluby, obchodné spoločnosti, športová súťaž, majetkové a personálne prepojenie športových klubov, obmedzovanie hospodárskej súťaže

KEY WORDS:

sport clubs, commercial corporations, sport competition, multiple ownership of sport clubs, limitation of competition

ABSTRAKT:

Príspevok sa zaoberá pravidlami smerujúcimi k eliminácii niektorých negatívnych javov, ku ktorým dochádza pri realizácii športovej činnosti, tak ako boli upravené v zákone č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Konkrétne sa zameriava na úpravu opatrení proti manipulácii výsledkov športových súťaží, a to najmä pokiaľ ide ovplyvňovanie výsledkov súťaží v dôsledku majetkového alebo personálneho prepojenia športových klubov. V príspevku hodnotíme najmä právnu úpravu následkov, ktoré nedávno prijatý zákon o športe s faktom prepojenia športových klubov pôsobiacich v rovnakej športovej súťaži spája. Ide o právnu úpravu, ktorá je unikátna, pretože v ostatných krajinách nie je zakotvená na úrovni zákona, ale je upravená len v autonómnych pravidlách športových zväzov. Na základe poznatkov z riešenia takýchto situácií v pravidlách niektorých medzinárodných športových zväzov, navrhujeme zaviesť aj ďalšie následky, ktoré by mala táto právna skutočnosť vyvolať na úrovni danej športovej súťaže.

ABSTRACT/SUMMARY:

The article deals with the rules to eliminate some negative effects arising by sport activities, as they have been adopted in act No. 440/2015 Coll. on sports and on the change and amendment of some other Acts. To be more specific, the article focuses on measures against manipulation of the results of sport competitions, especially influence of the results of competitions as a consequence of multiple ownership of sport clubs. We are considering the legal regulation of consequences of multiple ownership of sport clubs in the same sport competitions, in the way, they are governed by the mentioned Act on Sports. This legal regulation is unique, because in other countries such rules are not governed by Acts, but they are included only in autonomous regulations of the sport bodies. Based on the experiences with the context of some similar regulations of international sport federations, we propose to issue a regulation also with other legal consequences regarding the sport competition.

Úvod

Dňa 1. januára 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoŠ“), ktorý možno oprávnene považovať za významné legislatívne dielo, keďže pomerne komplexne upravuje rozsiahle spektrum právnych vzťahov, ktoré vznikajú pri

---

1) Tento príspevok vznikol v rámci riešenia projektu APVV č. 0809-12: „Modernizácia práva obchodných spoločností ako súčasť rekonštrukcie súkromného práva“

vykonávaní profesionálnej i amatérskej športovej činnosti alebo v súvislosti s ňou. Zaviedol pritom právnu úpravu aj v takých oblastiach, ktoré posiaľ neboli explicitne upravené aj preto, že predchádzajúce snahy o zákonnú reguláciu týchto sfér vyvolávali búrlivé diskusie v odbornej verejnosti i v samotnom športovom hnutí a nepodarilo sa dosiahnuť širší spoločenský konsenzus na konkrétnom legislatívnom riešení. Takou oblasťou je nepochybne právna úprava právneho vzťahu medzi športovým klubom a profesionálnym športovcom.

Zákon považujeme za cenný i z iného hľadiska. Zavádza všeobecne záväznú právnu úpravu na úrovni zákona v oblasti postihovania niektorých negatívnych javov v športe, ktoré sú tradične v iných krajinách iba predmetom športových regulácií, prijímaných a schvaľovaných príslušnými orgánmi národných alebo medzinárodných športových zväzov, bez toho, aby boli vybavené všeobecnou záväznosťou garantovanou štátnou mocou.

I. OPATRENIA PROTI MANIPULÁCII VÝSLEDKOV ŠPORTOVÝCH SÚŤAŽÍ

Zákon zavádza niektoré pravidlá smerujúce k boju proti manipuláciám výsledkov športových súťaží najmä v ustanovení § 94 ZoŠ, ktoré jednak vo všeobecnosti vymedzuje aké správanie je treba považovať za manipuláciu športovej súťaže, a následne reaguje na niektoré časté konania osôb za účelom ovplyvnenia výsledkov súťaže. Venuje sa problematike stávkovania na výsledky súťaží zúčastnenými športovcami, športovými odborníkmi či inými osobami, zneužívaním dôverných informácií o športovej organizácii, či športovou korupciou.

Na dosiahnutie účelu zachovania integrity a férovosti športových súťaží však slúžia aj iné ustanovenia ZoŠ, napr. ustanovenia o kontrole v rámci športových organizácií, o nezlúčiteľnosti funkcií členov orgánov národných športových zväzov a pod.

Dôležité pravidlo smerujúce k zabráňovaniu manipulácií športových súťaží obsahuje podľa nás § 15 ods. 6 ZoŠ, ktorý zakazuje majetkové alebo personálne prepojenie športových klubov súťažiacich v rovnakej športovej súťaži.

II. ZÁKAZ MAJETKOVÉHO A PERSONÁLNEHO PREPOJENIA ŠPORTOVÝCH KLUBOV

Pravidlá o zákaze majetkového alebo personálneho prepojenia športových klubov (v odbornej literatúre často označované ako pravidlá o „multiple ownership of sport clubs“) nie sú žiadnou novinkou, predsa sa s nimi však skôr stretávame v autonómnych reguláciách športového hnutia,² než vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

V zmysle § 15 ods. 6 ZoŠ platí, že *fyzická osoba ani právnická osoba nesmie mať kontrolu alebo vplyv v dvoch alebo viacerých športových kluboch, ktorých družstvá dospelých alebo dospelí jednotlivci pôsobia v tej istej súťaži, najmä nesmie súčasne byť spoločníkom, vykonávať funkciu v orgánoch alebo mať podiel na hlasovacích právach v orgánoch v takých športových kluboch, a to ani prostredníctvom ovládanej alebo ovládajúcej osoby a ani prostredníctvom holdingovej spoločnosti alebo spriaznenej osoby podľa osobitných predpisov.*

Zákon sa snažil uvedený zákaz vymedziť čo najširšie, aby pod tento zákaz spadali podľa možnosti všetky tak prepojené športové kluby, že jeden športový klub by mohol mať z rôznych príčin určitý vplyv na rozhodovanie iného športového klubu, pôsobiaceho v tej istej súťaži. Ak existuje možnosť vplyvu na rozhodovacie procesy v rámci iného športového klubu, potom je tu stále nebezpečenstvo, že medzi takto prepojenými klubmi by mohlo dochádzať k dohodám o tom, s akým výsledkom sa má skončiť ich vzájomný súboj, alebo k dohodám o tom, v akom zložení nastúpi tím toho ktorého športového klubu na dané stretnutie, ba dokonca by to mohlo byť predmetom príkazu zo strany jedného klubu druhému klubu.

---

2) Pozri napr. čl. 5.01 Pravidiel UEFA Ligy majstrov na obdobie 2015-2018

Ustanovenie § 15 ods. 6 ZoŠ tak podľa nášho pôsobí preventívne vo vzťahu k ustanoveniu § 94 ZoŠ. Vďaka tejto právnej norme sa Slovenská republika dostala trochu ďalej, ako niektoré iné krajiny, pretože povýšila tradičné pravidlo autonómnych športových regulácií na zákonnú úroveň, čím mu dala všeobecnú záväznosť, bez ohľadu na to, či jednotlivé športové zväzy alebo iné športové organizácie organizujúce športové súťaže, budú na takéto opatrenie pamätať, alebo nie.

II. 1 PRÁVNA PODSTATA PRAVIDLA O ZÁKAZE PREPOJENIA ŠPORTOVÝCH KLUBOV

Majetkové alebo personálne prepojenie športových klubov vytvára predpoklady pre dohodnutie spoločného postupu v športových súťažiach, resp. pre uzavieranie dohôd smerujúcich k manipulácii športových súťaží, najmä pokiaľ ide o dohadovanie výsledkov súťaží alebo zápasov vopred.

Existuje nebezpečenstvo, že takto prepojené kluby budú medzi sebou súťažiť iba zdanlivo, v skutočnosti sa vopred dohodnú na takom výsledku, ktorý vyhovuje obom alebo jednému z nich.

V podstate tým dochádza k obmedzovaniu športovej súťaže, k obmedzovaniu jej intenzity, pretože prepojené kluby medzi sebou reálne nesúťažia, na miesto konkurenčného vzťahu je medzi nimi kooperačný vzťah. Kooperácia môže viesť k získaniu výhodnejšej pozície niektorého z prepojených klubov na úkor iných klubov, čo môže viesť k skresľovaniu výsledkov športovej súťaže. Tým sa zasahuje nielen do práv iných súťažiteľov (iných športových klubov) ale aj do práv divákov ako spotrebiteľov vo vzťahu k športovému produktu, pretože tí sú oklamaní, nesledujú skutočnú športovú súťaž, ako by sa mohli domnievať, ale v skutočnosti je im ponúkané iba nejaké predstierané súťaženie medzi týmito klubmi.

Kooperácia športových klubov v súťaži, v ktorej by si mali navzájom konkurovať je rovnako negatívnym javom, ako kooperácia súťažiteľov v hospodárskej súťaži v tých prípadoch, v ktorých by si mali navzájom vytvárať zdravú konkurenciu a súťažiť o priazeň spotrebiteľa.

Právo na takéto negatívne externality trhu reaguje systémom právnych noriem ochraňujúcich hospodársku súťaž pred jej obmedzovaním, ktoré sa v našich podmienkach odzrkadľujú v zákone č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOHS“) ako aj v čl. 101 – 106 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Tieto predpisy o ochrane hospodárskej súťaže zakazujú niektoré druhy dohôd medzi súťažiteľmi pôsobiacimi na relevantnom trhu (kartelové dohody) ako aj také vzájomné prepojenie súťažiteľov, ktoré by mohlo mať podľa posúdenia príslušných orgánov (Európsky komisaria, Protimonopolný úrad SR) negatívny dopad na hospodársku súťaž na relevantnom trhu.

Z uvedeného dôvodu sa vyvinuli v športovom svete pravidlá, ktoré zakazujú prepojenie športových klubov, ktoré pôsobia v rovnakej športovej súťaži. Kooperácia športových klubov v športovej súťaži môže mať obdobne negatívny dopad na intenzitu a integritu športovej súťaže ako kartelové dohody alebo nedovolená koncentrácia na relevantnom trhu v hospodárskej súťaži.

Porovnanie týchto športových pravidiel s pravidlami na ochranu hospodárskej súťaže podľa niektorých autorov nie je na mieste, pretože medzi účastníkmi športových súťaží sa nevytvára súťažný vzťah ako medzi účastníkmi hospodárskej súťaže³. Podľa nášho názoru sa však medzi účastníkmi športových súťaží nevytvára len športovo-súťažný vzťah, ale aj hospodársko-súťažný vzťah. Športové kluby, ktoré pôsobia v profesionálnych športových súťažiach nezriedka ako obchodné spoločnosti, medzi sebou nesúťažia len o výsledky, góly, body a pod., ale aj o fanúšikov, o podiel na príjmoch z vysielacích práv či o finančné odmeny za dosiahnuté športové výsledky. Ich športové výsledky dosiahnuté v športovej súťaži pritom majú vo väčšej či menšej miere vplyv na počet ich „zákazníkov“ – divákov na športovisku, divákov pred televíznymi obrazovkami či na objem príjmov od sponzorov, teda odzrkadlia sa aj v ekonomickej sfére daného klubu. K záveru, že športová

3) HUSÁR, J. in Suchoža, J. – Husár, J. a kol.: Obchodné právo, Bratislava: Iura edition, 2009, s. 254

činnosť má okrem iného aj hospodársky či ekonomický charakter dospel vo svojich rozhodnutiach aj Európsky súdny dvor (ďalej „ESD“), a preto uzavrel, že pravidlá o hospodárskej súťaži sa vzťahujú aj na oblasť športu⁴. Jeden z lídrov nemeckej doktríny športového práva *prof. Heermann* dodáva, že našťastie sa predstaviteľom profesionálnych športových klubov a športových zväzov nepodarilo presadiť, aby sa predpisy o ochrane hospodárskej súťaže nevzťahovali na oblasť športu⁵.

Športové pravidlá však zašli o niečo ďalej, keď postihujú *ipso facto* samotnú prepojenosť športových klubov cez osoby v ich manažmente alebo v ich vlastníckych štruktúrach bez toho, aby bol posudzovaný vplyv tohto prepojenia na športovú súťaž. V tomto zmysle sú prísnejšie než pravidlá obsiahnuté vo všeobecne záväzných predpisoch na ochranu hospodárskej súťaže proti jej obmedzovaniu, ktoré nepostihujú samotné prepojenie súťažiteľov na relevantnom trhu⁶. Sloboda rozhodovať sa pre spojenie či zlúčenie s inými podnikateľmi, je súčasťou slobody podnikania⁷. Rovnako tak možno vnímať slobodu vytvárať holdingy, investovať do viacerých spoločností a pod. Kooperácia viacerých podnikateľov nemusí byť limitovaním hospodárskej súťaže, ale naopak môže byť prospešná pre zdravé vytváranie konkurenčného prostredia na trhu.

Protiprávnosť majetkového alebo personálneho prepojenia súťažiteľov nastáva až vtedy, ak takíto súťažitelia začnú realizovať dohody obmedzujúce súťaž, začnú zneužívať svoju dominanciu na trhu, alebo ak svoj povinnej kontrole podliehajúci proces ekonomického spájania nepodrobia tejto kontrole, alebo nebudú rešpektovať výsledky takejto kontroly.

V tomto kontexte vyznievajú samosprávne regulácie, ktoré zakazujú samotné prepojenie dvoch súťažiteľov, ako obmedzenie slobody podnikania či súťaženia, ktoré ide nad rámec pravidiel na ochranu hospodárskej súťaže.

II. 2 OPODSTATNENOSŤ ZÁKAZU MAJETKOVÉHO ALEBO PERSONÁLNEHO PREPOJENIA ŠPORTOVÝCH KLUBOV

Vzhľadom na uvedenú striktnosť pravidla o zákaze majetkového a personálneho prepojenia, ktoré predstavuje väčšie obmedzenia pre účastníkov športovej súťaže ako stanovuje právo proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže pre súťažiteľov na relevantnom trhu, vznikali polemiky o tom, či takéto pravidlo (pokiaľ je zakotvené iba v predpisoch športových organizácií) nie je v rozpore so všeobecnými právnymi predpismi. Tieto polemiky by mohli byť sčasti zažehnané práve v dôsledku toho, že sa uvedené pravidlo dostalo na zákonnú úroveň, stále však prichádza do úvahy posúdenie jeho konformnosti s Ústavou Slovenskej republiky a záväznými aktami Európskej únie.

Skutočnosť, že takéto pravidlá predstavujú obmedzenie hospodárskej súťaže, tým, že obmedzuje súťažiteľov v investovaní kapitálu do takých obchodných spoločností, ktoré pôsobia v oblasti futbalu, bola namietaná napr. v konaní pred Športovým arbitrážnym súdom vo veci sp. zn. CAS 98/200 vo veci *AEK Athens & Slavia Praha vs. UEFA*. Žalobca okrem iného argumentoval, že obmedzenie slobodného investovania na finančnom trhu pritom škodí samotnému futbalovému trhu, keďže zabraňuje prílevu investícií do futbalových klubov, mení povahu a intenzitu súťaže a spôsobuje naopak nerovnováhu medzi klubmi a vedie k vzrastu dominancie zopár klubov na trhu. Tieto obmedzenia súťaže nemožno odôvodniť ani športovou špecifickosťou ani výnimkami podľa 81 ods. 3 Zmluvy o Európskych spoločenstvách (ďalej „ZES“)⁸. Navyše toto pravidlo zakazujúce účasť majetkovo či personálne prepojených športových klubov v rovnakej súťaži už *a priori* predpokladá

4) K tomu pozri napr. rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-519/04 P *David Meca – Medina a Igor Majcen proti Komisii* Ú. v. EÚ (2006/C 244/14), bod 31.

5) Bližšie pozri HEERMANN, P. – W.: Sport und Kartellrecht. in Arter, O.(ed.): Sport und Recht. Bern, Stämpfli Verlag, 2005, s. 197-223, ISBN: 3-7272-9024-2.

6) V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2005, sp. zn. Obdo V 53/2003 Samotné personálne prepojenie obchodných spoločností nie je protiprávne. Správanie sa týchto osôb však musí byť obvyklé, poctivé a spravodlivé

7) HUSÁR, J. in Suchoža, J. – Husár, J. a kol.: Obchodné právo, Bratislava: Iura edition, 2009, s. 267

8) teraz čl. 101 ods. 3 ZFEÚ

ovplyvňovanie výsledkov športových zápasov zo strany týchto klubov bez toho, aby boli objektívne preukázané nejaké skutočnosti, ktoré by nasvedčovali takýmto nekalým praktikám.

Uvedené obmedzenie je však na prospech celkovému účelu, ktoré predpisy o ochrane hospodárskej súťaže sledujú. Primárnym účelom týchto predpisov je podpora intenzity súťaže, ale je potrebné mať na zreteli, že záujem na intenzívnej hospodárskej súťaži je len prostriedkom k dosiahnutiu vyššieho cieľa, ktorý si môžeme dovoliť označiť ako dosiahnutie „blaha spotrebiteľa“. Pokiaľ je totiž hospodárska súťaž intenzívna súťažiteľia sa v rámci konkurenčného boja snažia ponúkať čo najkvalitnejšie služby či tovary za čo najvýhodnejších podmienok pre spotrebiteľa. Spotrebiteľovi sa tak naskytujú širšie možnosti a posilňuje sa predpoklad, že bude dostávať stále kvalitnejšie služby za stále výhodnejších podmienok. V rámci športového trhu sú súťažiteľmi športovci či športové kluby a divák, ktorý príde priamo na štadión, alebo sleduje športové zápolenie prostredníctvom masovo komunikačných médií, vystupuje v pozícii spotrebiteľa.

Uvedený princíp správne vystihol aj Športový arbitrážny súd (ďalej len „CAS“), keď v rozhodnutí v tejto veci uviedol, že napadnuté pravidlo UEFA je nevyhnutné a vlastné povahe športu, pretože základným elementom poctivosti futbalu, je predpoklad verejnosti o autenticite futbalových výsledkov. Podľa CAS najdôležitejšie pre šport nie je to, či sú aktéri športových zápolení čestný a výsledky autentické, ale potreba vnímania týchto zápolení zo strany verejnosti ako čestných a autentických⁹. Tým, že CAS považoval za ochranyhodnú a už samotnú predstavu verejnosti o čistote a čestnosti športových súťaží, naznačil, že športové pravidlá môžu obmedzovať súťažiteľov v záujme ochrany tejto predstavy či viery verejnosti nastavením takých podmienok, ktoré obmedzujú možnosť zneužívania účasti v súťaži (napr. dohodami obmedzujúcimi súťaž) bez toho, aby bolo preukázané, že k takémuto zneužívaniu dochádza alebo môže dôjsť.

S touto argumentáciou sa stotožnila i *Európska komisia*, keď vo svojom rozhodnutí na základe sťažnosti ENIC-u uviedla, že takéto pravidlá UEFA nemožno považovať za nedovolené obmedzovanie hospodárskej súťaže, pretože ich účelom nie je obmedzenie súťaže, ale naopak zachovanie integrity súťaže a zamedzenie konfliktom záujmov medzi účastníkmi súťaže. Tým sa zároveň zabezpečuje neistota výsledku športových súťaží a zaručuje sa, že spotrebiteľ si bude môcť zachovať predstavu o tom, že futbalové (alebo iné) zápasy, ktoré sleduje sú prejavom čestnej športovej súťaže medzi jej účastníkmi. Uvedené pravidlo UEFA je navyše nevyhnutné na naplnenie tohto cieľa a neobmedzuje súťažiteľov viac než je to na dosiahnutie tohto cieľa potrebné. Pravidlá o zákaze *multiple ownership* podľa komisára *Maria Montiho* nezabraňujú investorom investovať kapitál do športových klubov, teda neničia hospodársku súťaž v tomto smere, zabraňujú len tomu, aby športové kluby, ktoré majú rovnakých investorov (spoločníkov) nesúťažili v tej istej súťaži. Pritom sa investori môžu slobodne rozhodovať, do ktorých športových klubov investujú svoje peniaze. Európsky komisár *Monti* uviedol vo svojom stanovisku presne to, čo už sme tvrdili vyššie, že pravidlo UEFA o zákaze *multiple ownership* nemôže byť v rozpore s čl. 81 ZES (teraz čl. 101 ZFEÚ), keďže jeho účelom nie je obmedzovanie súťaže, ale ochrana integrity súťaže¹⁰.

Môžeme teda konštatovať, že pravidlo ktoré ZoŠ zaviedol v ustanovení § 15 ods. 6 do istej miery obmedzuje ústavne garantovanú slobodu podnikania resp. právo vlastníť majetok a slobodne sa rozhodovať ako so svojím majetkom naložiť, avšak toto obmedzenie je ospravedliteľné pre potrebu ochrániť verejný záujem v športe na spravodlivom a férovom súťažení a na celkovej integrite

9) Rozhodnutie CAS 98/200 vo veci AEK Athens & Slavia Praha vs. UEFA zo dňa 20. augusta 1999 publikované na www.tas-cas.org

10) *Európska komisia* – Case COMP/37 806: ENIC/UEFA; Európska komisia posudzovala v tomto prípade pravidlá o zákaze *multiple ownership* v súvislosti so zákazom kartelových dohôd podľa vtedajšieho znenia čl. 81 ods. 1 ZES, pričom dospela k záveru, že toto pravidlo nie je postihnuté ustanovením čl. 81 ods. 1 ZES, keďže zabraňuje tomu, aby mohlo dochádzať k dohodám o výsledku zápasov a tým k ohrozeniu záujmu na neistote výsledku zápasu (pozri HEERMANN, P. – W.: Sport und Kartellrecht. in Arter, O.(ed.): Sport und Recht. Bern, Stämpfli Verlag, 2005, s. 207, ISBN: 3-7272-9024-2); na základe uvedeného si dovoľujeme tvrdiť, že Európska komisia tiež vychádzala z nami vyššie prezentovanej premisy o tom, že medzi športovými klubmi okrem športovej súťaže prebieha i hospodárska súťaž, keďže posudzovala vzťahy medzi športovými klubmi aj skrz ustanovenia o ochrane hospodárskej súťaže.

športových súťaží, tak ako to má na mysli § 2 ZoŠ. Podľa nášho názoru je preto ustanovenie § 15 ods. 6 ZoŠ konformné s Ústavou SR aj s európskym právom.

III. PRÁVNE NÁSLEDKY PORUŠENIA PRAVIDLA O ZÁKAZE MAJETKOVÉHO A PERSONÁLNEHO PREPOJENIA ŠPORTOVÝCH KLUBOV

Porušenie pravidla o zákaze majetkového alebo personálneho prepojenia športových klubov klasifikuje § 95 ods. 4 písm. c) ZoŠ ako správny delikt fyzickej osoby podnikateľa alebo právnickej osoby, ktorá má kontrolu alebo vplyv v dvoch alebo viacerých športových kluboch, ktorých družstvá dospelých alebo dospelí jednotlivci pôsobia v tej istej súťaži, za ktorý umožňuje uložiť ako sankciu pokutu vo výške od 100 do 10.000,- eur podľa § 96 ods. 5 ZoŠ.

Fyzická osoba, ktorá má kontrolu alebo vplyv v dvoch alebo viacerých športových kluboch, ktorých družstvá dospelých alebo dospelí jednotlivci pôsobia v tej istej súťaži podľa § 15 ods. 6 ZoŠ sa dopúšťa priestupku, za ktorý jej možno podľa § 96 ods. 7 ZoŠ uložiť sankciu v podobe pokuty vo výške od 500 do 10.000,- eur alebo zákaz činnosti až na 5 rokov.

V zmysle § 98 ZoŠ môžu byť tieto sankcie zvýšené až do výšky dvojnásobku hornej hranice sankcie uvedenej vyššie.

Zákon teda ráta skôr s uložením administratívnych sankcií, ktoré podľa nášho názoru dostatočne neriešia problém, ktorý sa snaží pravidlo o zákaze prepojenia športových klubov potierať. Uloženie pokuty športovému klubu alebo konkrétnej osobe v klubovej štruktúre či v riadiacej alebo inej funkcii iba samo o sebe neodstráni fakticitu previazanosti konkurujúcich si klubov a ich potencionálne pôsobenie smerom k ovplyvňovaniu výsledkov športovej súťaže, teda neodstráni nebezpečenstvo, že dôjde k manipulácii súťaže.

Ani sankcia zákazu činnosti nemusí znamenať elimináciu rizika manipulácie súťaže. V prvom rade zákon nešpecifikuje, o zákaz akej činnosti by malo ísť. Ak by išlo o športové kluby, vytvorené vo forme obchodných spoločností, ktoré sú prepojené cez osoby svojich spoločníkov, alebo ktoré sú navzájom v pozícii ovládanej a ovládajúcej osoby a pod., sankcia zákazu činnosti by sa na ne ťažko mohla uplatniť. Podľa nášho názoru tento zákaz činnosti sa nemôže vzťahovať na spoločníkov obchodných spoločností. Pozíciu spoločníka v obchodnej spoločnosti nemožno vnímať ako výkon nejakej činnosti, ide skôr o majetkovú účasť v spoločnosti, o určitú formu investície či dispozície s vlastným majetkom¹¹.

Zákaz činnosti by mohol skôr spočívať v nemožnosti vykonávať funkciu v orgánoch spoločnosti či v orgánoch športového klubu. Ani to však nemusí byť efektívne opatrenie. Pokiaľ sa niekto formálne vzdá výkonu určitej funkcie v športovom klube, resp. ju prestane oficiálne vykonávať, nemusí automaticky znamenať, že prestal pôsobiť na rozhodovacie procesy v tomto klube a že už naďalej nemá na dianie v tomto klube žiadny vplyv.

Ak majú opatrenia proti manipulácii súťaže zabezpečovať integritu súťaže v súlade s verejným záujmom v športe podľa § 2 ZoŠ, domnievame sa, že by porušenie zákazu majetkového alebo personálneho prepojenia športových klubov malo vyvolať následky aj v športovej rovine, nielen v administratívnej rovine.

IV. NÁVRH RIEŠENIA

Porušenie zákazu prepojenia športových klubov by malo podľa nášho názoru mať za následok nemožnosť spoločného súťaženia športových klubov v rovnakej športovej súťaži. Za účelom dosiahnutia cieľa sledovaného ustanovením § 15 ods. 6 ZoŠ by malo dôjsť k eliminácii športového klubu (alebo viacerých športových klubov) zo športovej súťaže, v ktorej by mohol ostať pôsobiť iba

11) Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 109/03 zo dňa 26.11.2003, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 47/2005

jeden z prepojených športových klubov. Sankcia pre porušenie spomenutého zákazu by mala teda spočívať vo vylúčení športového klubu zo športovej súťaže. Takýmto spôsobom riešia následky porušenia zákazu *multiple ownership* športové predpisy, ktoré sme spomínali a zároveň to považujeme za jedinú opatrenie, ktoré môže ochrániť integritu súťaže a dôveru divákov vo férovosť športovej súťaže.

Vzniká otázka, ktorý z viacerých konkurujúcich si športových klubov, ktoré porušujú zákaz prepojenia, má byť vylúčený z danej súťaže. Keďže zákaz porušujú súčasne všetky prepojené športové kluby, natíska sa možnosť postihnúť sankciou vylúčenia zo súťaže všetky zúčastnené kluby. Takáto sankcia sa však nejaví byť v súlade so záujmom na ochrane integrity súťaže. Pokiaľ dôjde k vylúčeniu viacerých klubov zo súťaže, výraznejšie tým utrpí športová úroveň a kvalita súťaže, ako keby došlo k vylúčeniu len jedného klubu.

Navrhovali by sme preto, aby následok vylúčenia zo súťaže postihoval iba nevyhnutný počet vzájomne prepojených klubov, teda aby jeden z klubov porušujúcich daný zákaz mohol v súťaži ostať (samozrejme nevyhol by sa uloženiu pokuty v zmysle vyššie citovaných predpisov).

Pri posudzovaní otázky, ktorý z prepojených športových klubov by mal byť zo súťaže eliminovaný, vychádzame z toho, že ak má byť účelom, čo najviac ochrániť integritu súťaže, prihovára by sme sa za to, aby bol zo súťaže vylúčený ten klub, ktorý je najmenej konkurencieschopný. Mali by sa teda vziať do úvahy dosiahnuté športové výsledky za predchádzajúce športové obdobie a právo ostať v súťaži by malo byť zachované pre ten klub, ktorý dosiahol najlepšie športové výsledky¹².

ZÁVER

Súčasná právna úprava športu v Slovenskej republike je prelomová v tom, že na zákonnej úrovni zakotvuje pravidlo o zákaze majetkového alebo personálneho prepojenia športových klubov, pôsobiacich v rovnakej súťaži. Na druhej strane právne sankcie, ktoré zákon zavádza a ktoré majú postihovať porušenie tohto pravidla ostávajú skôr v administratívnej rovine a nie sú schopné podľa nášho názoru dostatočne ochrániť integritu športovej súťaže v prípade takéhoto negatívneho javu.

Poukazujúc aj na závery, ku ktorým dospel Športový arbitrážny súd v spomenutej kauze *ENIC vs. UEFA*, resp. na závery, ktoré ku tomuto prípadu publikovala Európska komisia, v prípade, ak nastane situácia, že v jednej súťaži majú súťažiť navzájom prepojené športové kluby, je potrebné ochrániť najmä dôveru divákov (spotrebiteľov) vo férovosť danej súťaže. Na dosiahnutie tohto cieľa nestačí podľa nášho názoru uplatnenie administratívnych sankcií, a to ani pokiaľ by išlo o peňažné sankcie, ani pokiaľ by išlo o zákaz činnosti pre konkrétnych funkcionárov alebo iných predstaviteľov prepojených športových klubov.

Podľa nášho názoru by v takýchto prípadoch bolo potrebné uložiť aj sankcie športového charakteru (ak to takto môžeme nazvať) spočívajúce predovšetkým vo vylúčení jedného alebo viacerých prepojených klubov zo súťaže. Vyššie v texte sme sa snažili načrtnúť spôsob zakotvenia týchto sankcií do zákona o športe.

Vylúčenie niektorého z klubov z konkrétnej športovej súťaže, alebo zabránenie vstupu tohto klubu do súťaže, sa môže dotknúť majetkovej pozície aj iných klubov. Vylúčené kluby totiž budú v súťaži nahradené spravidla klubmi z nižšej súťaže, čo môže ovplyvniť atraktivitu súťaže z hľadiska záujmu divákov, sponzorov či televíznych vysielateľov. Ostatné kluby tak môžu utpieť prípadne škodu v podobe ušlého zisku z časti vstupného, prípadne z poklesu hodnoty plnení od sponzorov, prípadne v dôsledku zníženia príjmov z predaja vysielacích práv alebo zníženia príjmov z iných marketingových aktivít. V tejto súvislosti by bolo možné uvažovať aj o uplatnení súkromnoprávných sankcií v podobe nároku na náhradu škody voči klubom, ktoré boli v dôsledku porušenia zákazu majetkového prepojenia vylúčené zo súťaže.

12) Obdobne to upravuje napr. čl. 5.02. Pravidiel UEFA Ligy majstrov pre obdobie rokov 2015-2018, dostupné na http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/Regulations/uefaorg/Regulations/02/35/87/89/2358789_DOWNLOAD.pdf

PLÁNOVANÉ ZRIADENIE FONDU NA PODPORU ŠPORTU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE PODĽA PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ROKY 2016-2020 – INŠPIRÁCIE A RIZIKÁ

*THE PLANNED ESTABLISHMENT OF A FUND TO PROMOTE SPORT IN THE SLOVAK REPUBLIC
BY MANIFESTO OF THE GOVERNMENT OF THE SLOVAK REPUBLIC
FOR THE YEARS 2016-2020 – INSPIRATIONS AND RISKS*

MGR., MGR. LADISLAV KRÍŽAN PHD.

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE,
PRÁVNICKÁ FAKULTA, KATEDRA TEÓRIE PRÁVA A SOCIÁLNYCH VIED,
E-MAIL: LADISLAV.KRIZAN@FLAW.UNIBA.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

šport, financovanie športu, športové právo, športové politiky, tretí sektor, koncepcia, Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu, Ministerstvo vnútra, Rakúsko, fond

KEY WORDS:

sport, financing of sport, sports law, sports policy, third sector, strategy, Ministry of Education, Science, Research and Sport, Ministry of Interior, Austria, fund

ABSTRAKT:

Autor sa pokúša priblížiť súčasný stav financovania športu štátom v Rakúsku prostredníctvom nezávislej právnickej osoby verejného práva- „Bundes-Sportförderungsfonds“ z pohľadu faktov, aktuálne uskutočnených legislatívnych zmien a odporúčaní pre budúcnosť podobných legislatívnych iniciatív v Slovenskej republike.

ABSTRACT/SUMMARY:

The author attempts to outline the current status of financing sport by the Austrian state (Republic of Austria) through an independent legal person of public law – „Bundes-Sportförderungsfonds“ and in from the perspective of the presented facts, he presents some possible legislative changes and recommendations for future similar legislative initiatives in the Slovak Republic.

Motto: *Mala by si udomáčniť silná orientácia na výsledky: nie je najpodstatnejšie, koľko policajtov máme alebo koľko zarábajú učitelia, ale ako rýchlo klesá kriminalita a akí vzdelaní sú občania. Indikátori zachytávajúce vstupy a výstupy by mali ísť do úzadia; pre blahobyt spoločnosti sú rozhodujúce výsledky. Dôraz by sme mali kladť na budúcnosť a nie na minulosť- je druhoradé, že sme daný projekt alebo inštitúciu v minulosti financovali, dôvodom pokračujúceho financovania má byť výlučne dnešná a budúca účelnosť.*

Martin Filko, Ľudovít Ódor a Štefan Kiss, Najlepší z možných svetov, Svet podľa Filka, s. 136

PLÁNOVANÉ ZMENY VO FINANCOVANÍ ŠPORTU NA ROKY 2016-2020 PODĽA PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Financovaniu športu v Slovenskej republike sa venuje už dlhšiu dobu zvyšujúca sa pozornosť. Bolo by na prospech vecí, aby sa čím ďalej väčšia a väčšia pozornosť venovala nielen možnostiam zisku financovania športu súkromného pôvodu, či výške poskytnutého z verejných zdrojov, ktoré patria do rozpočtu verejnej správy, ale i sľubom, predstavám a myšlienkam a ich exekúcii v plynúcom čase.

Zjednodušene – čo málo z napísaných sľubov sa implementovalo a aká skôr väčšina nie resp. výrazne oneskorene a prečo.¹

V aktuálnom Programovom vyhlásení Vlády Slovenskej republiky na roky 2016-2020, konkrétne v časti súvisiacej s oblasťou športu a zdravým životným štýlom obyvateľstva so zameraním na mládež a šport sa vzhľadom na financovanie športu uvádzajú nasledovné, autorom vybrané najdôležitejšie zámery pre účely tohto diela:

„Vláda vytvorí prostredie, v ktorom bude šport vnímaný ako významná spoločenská činnosť, ktorá zvyšuje kvalitu života každého obyvateľa Slovenskej republiky. Vláda podporí šport na Slovensku tým, že:“

- **zabezpečí systémovú, dlhodobú a transparentnú podporu štátnej športovej reprezentácie, vrcholového športu, športu detí a mládeže, športu pre všetkých a športu zdravotne postihnutých športovcov;**
- **vytvorí spravodlivý a motivačný systém, v ktorom bude na slovenský šport okrem zdrojov zo štátneho rozpočtu prispievať vo zvýšenej miere súkromný sektor; vláda bude preto okrem zdrojov štátneho rozpočtu hľadať (cez motivačné opatrenia) nové zdroje financovania športu prostredníctvom aktivovania súkromných zdrojov; vláda vytvorí podmienky na to, aby finančné prostriedky z verejných zdrojov na šport boli poskytované a vykazované cez jeden informačný a finančný uzol;**
- **zriadi Radu vlády Slovenskej republiky pre šport. V kompetencii Rady budú prierezové oblasti športu;**
- **na základe výsledkov projektu optimalizácie činnosti rezortných stredísk vrcholovej športovej prípravy zefektívni ich činnosť a vykoná opatrenia na posilnenie úloh národného športového centra ako špecializovaného diagnostického a výživového centra pre vrcholový šport a pre prípravu juniorských aj seniorských športových reprezentácií Slovenskej republiky;**
- **zriadi verejnoprávny Fond na podporu športu (podľa vzoru Fondu na podporu umenia) ako nástroj na centralizáciu zdrojov a kontrolu financovania športu na centrálnej úrovni (rezortné strediská, národné športové projekty vlády/ministerstva školstva, dotácie ministerstiev/vlády určené na športovú činnosť, príspevky na športový poukaz, stredné športové školy, odvody z lotérií a podobne.**

Ambíciu Vlády Slovenskej republiky počas rokov 2016-2020 vytvoriť podmienky na to, aby finančné prostriedky z verejných zdrojov na šport boli poskytované a vykazované cez jeden informačný a finančný uzol, ktorým by mal byť logicky asi jedine podľa Programového vyhlásenia plánovaný verejnoprávny Fond na podporu športu (podľa vzoru Fondu na podporu umenia) ako nástroj na centralizáciu zdrojov a kontrolu financovania športu na centrálnej úrovni, možno hodnotiť iba veľmi, veľmi pozitívne.

Už od roku 2000 sú publikované verejne podobné návrhy: „všetky verejné zdroje sú zhrnuté do jedného balíka, princíp verejné zdroje = verejné informácie, povinné zverejňovanie výročných správ

1) Porovnaj v historickej retrospektíve sľuby a ich exekúciu v plynucom čase napr. v POLLÁK, M: Činnosť Ministerstva školstva Slovenskej republiky vo vývoji a v rozvoji štátnej starostlivosti o telesnú výchovu a šport na Slovensku v rokoch 1990-2006. Bratislava: MŠ SR, Sekcia štátnej starostlivosti o šport. 2006. Verejne nepublikovaný materiál, ČAMBAL, L.: Základné tézy nového smerovania spôsobu financovania športu na Slovensku v období rokov 2001 až 2010. In KOSORÍN, S.- GERHÁTOVÁ, B.- MIKULA, P.: Východiská programu rozvoja športu na Slovensku. Zborník vybraných príspevkov z Celoslovenského športového fóra 2000. Bratislava, 5. december 2000. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, Sekcia športu detí a mládeže. 2000, s.14 – 15, JAKOBY, M.- MORVAY, K.- GREXA, J.: Financovanie športu v Slovenskej republike. Bratislava, Inštitút pre verejnú otázky, september 2003, SEKCIA ŠTÁTNEJ STAROSTLIVOSTI O ŠPORT MŠ SR: Správa o stave športu v SR. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 2004, KPMG: Koncepcia financovania športu v Slovenskej republike. Analyticko- koncepcná štúdia. December 2012. resp. v mnohých iných článkoch na webe www.ucps.sk a v nich uvedených odkazoch.

operátorov na internete, vedenie účtovníctva operátorov na internete.“², no ako ukazuje čas, od ambície k jej exekúcii býva cesta vždy veľmi trnistá.

Keďže podobným procesom zmien prešli nedávno v susednom Rakúsku, ktoré je nám nie zásadne vzdialené rozlohou, počtom obyvateľov či kultúrou a históriou spolkového života vrátane športu do roku 1948, je preto vhodné pokúsiť sa spoznať jeho hlavné črty.

RAKÚSKE INŠPIRÁCIE PRE ÚVAHY PRI ZRIADENÍ FONDU NA PODPORU ŠPORTU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE PODĽA PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY SR

Dlhodob platná a účinná federálna legislatíva týkajúca sa celého spektra hazardných hier (lotérie, stávkovanie, výherné automaty, kasína atď.- konkrétne tzv. Glücksspielgesetz-GSpG) určuje v § 20, že štát, ktorý má v oblasti hazardných hier monopol (§ 2), poskytuje rakúskemu športu ročne z týchto príjmov určitú sumu³.

Výška tejto sumy sa menila v čase a zmysle poslednej platnej a účinnej novelizácie je táto suma určená fixne v texte zákona na 80 miliónov euro z príjmov koncesionára, ktorým je Austrian Österreichische Lotterien Gesellschaft m.b.H (Austrian Lotteries).

Zároveň od roku 2013 sa táto suma každoročne podľa znenia zákona zvyšovala z dôvodu zlepšeného hospodárenia koncesionára, ktoré sa reálne udialo a deje najmä vďaka regulácii online stávkovania na území Rakúska, ktorého hlavné princípy prevzala i novela slovenského zákona o hazardných hrách č. 386/2016 Z.z., ktorá je platnou a účinnou súčasťou zákona č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách od 1. januára 2017.

Všetky horeuvedené finančné prostriedky a ešte ďalšie poskytuje štát v zmysle celorakúskeho zákona na podporu športu (Bundes-Sportförderungsgesetz 2013⁴) spolkovéj športovej sfére prostredníctvom nezávislej právnickej osoby verejného práva – „Bundes-Sportförderungsfonds“⁵ (§ 30), a ktorá uvedené zdroje prerozdeľuje. Tá je zriadená pod príslušným ministerstvom (Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport⁶), pod ktoré šport spadá okrem celej širokej problematiky telesnej výchovy patriacej pod rezort školstva (Bundesministerium für Bildung⁷).

„Bundes-Sportförderungsfonds“ prevzal organizačnú stránku financovania športu v Rakúsku od tretieho sektora rovnako ako Slovenská republika cez súčasné Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR) od Slovenského združenia telesnej kultúry (SZTK, dnes v likvidácii) v roku 2004 s tým, že uvedenú sumu prerozdeľuje podobne ako u nás žiadateľom na zmluvnom princípe nasledovne (§ 5, ods. 2):

1. 50% ide na podporu vrcholového a výkonnostného športu- na webe je možné nájsť Kritéria na rok 2017⁸,

2) STREČANSKÝ, B.: Vízia vzťahu štát- šport. In KOSORÍN, S.- GERHÁTOVÁ, B.- MIKULA, P.: Východiská programu rozvoja športu na Slovensku. Zborník vybraných príspevkov z Celoslovenského športového fóra 2000. Bratislava, 5. december 2000. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, Sekcia športu detí a mládeže. 2000, s.29

3) <https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Dokumentnummer=NOR40189744&ResultFunctionToken=e34e1b2a-38e1-4aa6-b4e4-6c61fe9be908&Position=1&Kundmachungsorgan=&Index=&Titel=GSpG&Gesetzesnummer=&VonArtikel=&BisArtikel=&VonParagraf=1&BisParagraf=60&VonAnlage=&BisAnlage=&Typ=&Kundmachungsnummer=&Untereichnungsdatum=&FassungVom=07.02.2017&VonInkrafttredatum=&BisInkrafttredatum=&VonAusserkrafttredatum=&BisAusserkrafttredatum=&NormabschnittnummerKombination=Und&ImRisSeit=Undefined&ResultPageSize=100&Suchworte=>

4) <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20008462>

5) <http://www.bsff.or.at/bundes-sportf%C3%B6rderungsfonds>

6) <https://www.sportministerium.at/de>

7) <https://www.bmb.gv.at/>

8) <http://www.bsff.or.at/images/dokumente/LSS2016/KriterienBeiratBegutachtungMPF2017.pdf>

2. 45% masového športu (z nej 40% musí ísť nižšie zo 4 strešných organizácií, ktoré potom preberajú zodpovednosť za prípadné financovanie v nich združených klubov z týchto zdrojov) – na webe je možné nájsť Kritéria na rok 2017⁹,
3. 5% zvyšok.

Financovanie má dve stránky – prvá je dlhodobá základná podpora pre fixné náklady a druhá je projektové požiadavky na ročnom princípe a na webe je možné nájsť samozrejme výsledky za rok 2016¹⁰. Orgány právnickej osoby (§ 34) sú kreované v zmysle právnej úpravy nasledovne:

- „Bundes-Sportkonferenz¹¹“, ktorá má 11 členov- 3 ministerskí a 8 zo spolkovej sféry schádza sa 4x ročne,
- „Geschäftsstelle¹²“- výkonná administratíva tvorená 9 pracovníkmi,
- „Kuratorium¹³“- 4 ministerskí nominanti- 1 z rezortu financií a 3 zo športu ako kontrolný orgán,
- „Förderungsbeirat für den Bereich des Breitensports¹⁴“ (§ 41) pre oblasť športu pre všetkých a masového športu a „Förderungsbeirat für den Bereich des Leistungs – und Spitzensports¹⁵“ pre oblasť vrcholového športu a výkonnostného športu (§ 42) sú 6-členné orgány uznávaných a renomovaných expertov = odborníkov (3 nominovaní ministrom a 3 „Bundes-Sportkonferenz“, ktorí hodnotia projekty žiadajúce o finančnú podporu, a od ktorých odporúčani o výške podpory sa môže „Bundes-Sportkonferenz“ odchyľovať iba vo veľmi výnimočných prípadoch, ktoré musí písomne zdokumentovať a vysvetliť (§ 41, ods. 4 resp. § 42, ods. 4).

ODPORÚČANIA K ÚVAHÁM O ZRIADENÍ FONDU NA PODPORU ŠPORTU

„Translant“ a riziko nekritickeho preberanie viac či menej spôsobilého prekladu rakúskej právnej úpravy

V dnešnej dobe sa ako s každodenným javom stretávame s transplantáciou cudzích právnych riešení (v tom najširšom slova zmysle), či implementáciou právnych riešení, vytvorených mimo právneho poriadku, v ktorom majú tieto po implantácii pôsobiť.

Ako trefne glosuje Kristián Csách: „Často však preberanie zahraničných vzorov právnych riešení ostáva na úrovni viac či menej spôsobilého prekladu (z transplantu sa stáva translant) a neprináša žiaduce účinky. Nefunkčná interakcia vnútroštátneho právneho organizmu s transplantátom, či implantátom môže znefunkčniť právnu úpravu a viesť k potrebe jej opakovanej novelizácie. Vnútroštátny právny poriadok sa môže aktívne brániť proti vonkajším vplyvom a snahám o unifikáciu, harmonizáciu alebo iba implementáciu právnych riešení majúcich pôvod v cudzom právnom poriadku. Právny transplantát, alebo implantát tak môže byť konfrontovaný rezistenciou organizmu, do ktorého je implantovaný.“¹⁶

Právo je nevyhnutne späté s kultúrou a hodnotami komunity. Mnohoročné kultúrne nánosy i pri financovaní nášho športu štátom sa ani pri najlepšej vôli nedajú jednoducho odstrániť ani cez

9) http://www.bsff.or.at/images/dokumente/SachBS/20160113_Kriterien_und_Grundstze_zur_Antragsbegutachtung_Breitensport_2017.pdf

10) <http://www.bsff.or.at/images/dokumente/Foerderstandsveroeffentlichung/20160415Foerderdatenbank2016gem44BSFG.pdf>

11) <http://www.bsff.or.at/bundes-sportf%C3%B6rderungsfonds/organe-%E2%80%93-bundes-sportkonferenz>

12) <http://www.bsff.or.at/geschaeftsstelle>

13) <http://www.bsff.or.at/bundes-sportf%C3%B6rderungsfonds/kuratorium>

14) <http://www.bsff.or.at/bundes-sportf%C3%B6rderungsfonds/organe-beirat-breitensport>

15) <http://www.bsff.or.at/bundes-sportf%C3%B6rderungsfonds/organe-beirat-spitzensport>

16) CSÁCH, M.: Rezistencia vnútroštátneho práva a problém právnych transplantátov. In: DOLOBÁČ, M.- GREGOVÁ ŠIRICOVÁ, L.: Rezistencia vnútroštátneho práva a právne transplantáty. 1. vydanie. Košice: PF UPJŠ, 2011. 220 s. ISBN 978-80-7400-314-1, s. 10.

legislatívnu smršť plnú dobrých ideí, pretože dnešnej toľko kritizovanej rozsiahlej excelovskej tabuľke predchádzala tma ľubovôle v podobe nezverejňovaných rozhodnutí z papierov, ceruziek a gúm krstných otcov nášho športu v niektorých prípadoch dokonca spätých s ŠTB. O rozdeľovaní financií nimi na šport roky platilo, že až do zverejňovania zmlúv od roku 2011 na webe si verejnosť nevedela bez pochyb a ľahko overiť konečnú sumu pre ten- ktorý subjekt pre dodatky k dotačným zmlouvám, ktoré boli podpísované niekedy dokonca v posledné dni roka. Je na verejný prospech a kontrolu, že Transparency International- Slovensko zozbierala údaje o v minulosti poskytnutých dotáciách v oblasti športu od roku 2005 z Národného programu rozvoja športu na analýzu, ktorej výsledky v štruktúre- kto, koľko, kedy či na aký účel dostal atď. sú veľmi prehľadne publikované na jej webe.¹⁷

Asi najvýznamnejším poznatkom, ku ktorému teórie právnych transplantátov (ako aj ich kritici) prispeli i pre naše možné inšpirácie sa rakúskym modelom, je i historická vedomosť, že spoločensko-právny kontext právneho inštitútu má zásadný význam pre jeho ďalší rozvoj a riadne fungovanie. Preto je strata alebo zmena kontextu najväčším rizikom právnych transplantátov.¹⁸ Pre prípadnú inšpiráciu je preto nevyhnutné podrobnejšie spoznať na prípadnej zahraničnej pracovnej ceste rakúsky model prípadne iné zahraničné úpravy a identifikovať osoby, ktoré boli a sú ich tvorcami resp. denno dennými implementátormi vrátane problémov, o ktorých sa nehovorí.

Dosiahnuté výsledky centralizácie štátnych zdrojov financovania športu od 2010 ovplyvňujú i aktuálne ambície centralizácie cez Fond na podporu športu

Využiť dobré stránky, poučiť sa a neopakovať detské choroby, ktoré stretli počas doterajšej existencie Fond na podporu umenia je potrebné nad rozsah jeho právnej úpravy danej zákonom č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia, ktorým prišlo i k zmene a doplneniu zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dva kalendárne roky 2015 a 2016 existencie a fungovania Fondu na podporu umenia nie je veľa. Sklíbiť poznanie z nich plynúce s existujúcim systémom telesnej výchovy a športu, jeho subjektmi a financovaním nebude jednoduché.

Čo sa teda v centralizácii zdrojov od 2010 dodnes podarilo? Zanikli MŠVVaŠ SR v plnej miere financované a časťou zväzov veľmi negatívne vnímané Centrá olympijskej prípravy bez vlastnej právnej subjektivity existujúce najmä pri športových gymnáziách, znížil sa počet subjektov dotovaných z MŠVVaŠ SR, SZTK išlo do likvidácie a Slovenská agentúra pre cestovný ruch, cez ktorú sa financoval Slovenský dom počas LOH 2012 po negatívnom rozhodnutí o jeho financovaní od MŠVVaŠ SR v Londýne už taktiež neexistuje.

V rámci tohto času však neprišlo k revízii už dlhodobo existujúcich, cyklických výdavkov nielen MŠVVaŠ (výdavky na športové triedy a športové gymnázia, cca 500 000 euro dotácií cez vysoké školy na tzv. vysokoškolské športové kluby). Neprišlo k revízii jednorazových robustných výdavkov ako napr. dotácia MŠVVaŠ SR daná SOV na Slovenský dom počas LOH 2016 v Rio de Janeiro vo výške 1 milión euro. Najmä táto 14 riadková žiadosť o dotáciu, ktorá bola úspešná v 100% výške a drvivá časť išla na prenájom nehnuteľností na pár dní a bola v rovnakej výške ako súčet 37 dotácií najmenej dotovaných športových zväzov z celkového počtu 87 dotovaných zväzov MŠVVaŠ SR v roku 2016, priam volá po implementovaní projektu okolo zosnulého Martina Filka „Hodnota za peniaze“ i do športu a jeho financovania. Komplexné odôvodnenie, prečo je vhodný prenos nielen ekonomickej zodpovednosti za prijatie na štúdium žiaka a študenta a financovanie jeho výchovy a vzdelávania v oblasti športu na športových triedach a športových gymnáziách zo škôl na národný športový zväz na základe jeho každých rok obnovovaného rozhodnutia vzhľadom na predikciu športovej výkonnosti

17) <http://granty.transparency.sk>

18) CSÁCH, M.: Rezistencia vnútroštátneho práva a problém právnych transplantátov. In: DOLOBÁČ, M.- GREGOVÁ ŠIRICOVÁ, L.: Rezistencia vnútroštátneho práva a právne transplantáty. 1. vydanie. Košice: PF UPIŠ, 2011. 220 s. ISBN 978-80-7400-314-1, s. 12.

vo veku najmä 15 – 19 rokov pre účely následnej reprezentácie SR v kategórii dospelých vrátane faktov, čísel a dát na príklade futbalu/ futsalu je verejne prístupné už tiež.¹⁹

Ani projekt reformy verejnej správy ESO počas vlády jednej strany v rámci verejnej správy v športe neprinesol racionalizáciu v podobe zníženia počtu 3 stredísk vrcholového športu ani len zlúčením či splynutím aspoň časti z nich- konkrétne a) rozpočtovej organizácie Dukly pod gesciou Ministerstva obrany Slovenskej republiky (MO SR), b) rozpočtovej organizácie Športového centra polície pod gesciou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (MV SR), ktoré iba zmenilo názov a dlhoročného riaditeľa, no nezmenil sa dotačný mechanizmus športu pod MV SR i na tzv. športové kluby združené v UNITOpe, c) z rozpočtovej organizácie Národného športového centra pod gesciou MŠVVaŠ SR. Na záver roka 2016 bol do medzirezortného pripomienkového konania daný materiál LP/2016/1005 Nariadenie vlády Slovenskej republiky o jednotných pravidlách riadenia rezortných športových stredísk²⁰ napriek faktu, že v súlade s § 105 ods. 2 Zákona o športe nebol do dnešného dňa predložený vláde Slovenskej republiky projekt optimalizácie činnosti rezortných športových stredísk pri zabezpečení štátnej reprezentácie (ďalej len „projekt optimalizácie“), hoci podľa citovaného ustanovenia boli povinní ministerstvo školstva, ministerstvo vnútra a ministerstvo obrany vypracovať projekt optimalizácie a predložiť ho vláde na schválenie do 31. decembra 2016.

Skoro 15 rokov už definovaný problém tak ostáva stále úspešne nevyriešený: „*Hneď na úvod analýzy zdrojov a finančných tokov je potrebné pripomenúť, že nie sú k dispozícii porovnateľné a spoľahlivé komplexné časové rady výdavkov, smerujúcich do oblasti športu v SR od začiatku transformácie, čo je obzvlášť zaradzajúce v oblasti verejných výdavkov. V podstate jediný ucelenejší dostupný časový rad zahŕňa výdavky rôznych kapitol štátneho rozpočtu od roku 1997 (tabuľka 1). Poukazujeme tiež na neúplnosť, rozporuplnosť a neprehľadnosť existujúcich súborov dát o financovaní oblasti športu, vrátane finančných tokov z verejných zdrojov.*“²¹

„MÚDREJŠÍ“ PROTI VÄČŠINE, LEBO VÄČŠINA SA VÄČŠINOU MÝLI?!- o „prečíslení“ pri nedávnych voľbách v SOV a schválenej novele zákona o športe z pohľadu financovania športu

Kto sú múdrejší a kto je väčšina, ktorá sa väčšinou mýli v slovenskom športe sú otázky, ktorých možné, legitímne rôzne odpovede definujú i rozdielne názory, nielen fakty.

Právna regulácia však vždy značí i politizáciu jej objektu. Miera jej podrobnosti a spôsob jej zrodu určuje i mieru politizácie príslušných spoločenských vzťahov a udržateľnosť ich regulácie celospoločenskou zhodou, v ktorom nestačí streliť v parlamente gól z „rýchleho prečíslenia“, ktorý sa môže neskôr ukázať i gólom vlastným.

Ak sa na záver roka 2016 a cca 24 hodín od zverejneného poslaneckého pozmeňujúceho návrhu v 2. čítaní, konzultovaného a pripravovaného v spolupráci s MŠVVaŠ SR úspešne v poslednej chvíli zmenila celá filozofia novely (inak obsahujúcej i veľmi pozitívne body) práve v oblasti financovania športu v SR (veľmi, veľmi zjednodušene vyňatie hokeja a futbalu zo vzorca), je možné konštatovať, že politizácia spoločenských vzťahov v športe je na jednej z najvyšších úrovní od vzniku SR. Zároveň zvrátenie sľubu z minulosti „sloboda za transparentnosť“ pri využívaní zdrojov z rozpočtu verejnej správy v národných športových zväzoch, ktoré boli, sú a budú vždy na pomedzí verejnej správy a združovacieho práva, pre veľmi tragické skúsenosti v nich ako účtovných jednotkách z minulosti v lyžovaní (z konkurzu Slovenského lyžiarskeho zväzu vzniklo nové občianske združenie Slovenská lyžiarska asociácia, ktoré nie je jeho právnym nástupcom a je otázne, či je vôbec členom FIS/SOV a ak, kedy a ako bolo prijaté za ich člena), je risk s veľmi otáznym výsledkom. Vzhľadom na možnú

19) https://docs.google.com/document/d/1f3N6bVjrfFPxXrgN9Zmbucl5l9kFhet79ymH_BOhCpc/edit

20) <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2016/1005>

21) JAKOBY, M.- MORVAY, K.- GREXA, J.: Financovanie športu v Slovenskej republike. Bratislava, Inštitút pre verejnú otázku, september 2003, s.14

nevykonateľnosť pre nastavenie rozpočtov zväzov z minulých rokov, byrokratickú záťaž a najmä možnosti kontroly štátu z pohľadu limitovaného počtu ľudských zdrojov.

Filozofia schválenej novely a aktuálne zloženie výkonného výboru Slovenského olympijského výboru (SOV) i Dozornej rady SOV značí nezmierniteľnosť blokov v našom športe. Ešte prehĺbenie zákopov roky už hlbokých ako Mariánska priekopa. Po voľbách v SOV v 2012 neostávalo mnohým v v našom športe iné ako z psycho-hygienických dôvodov si vnútiť sugesciu, že nevdá; že ten masívny mandát, ktorý dostalo vtedajšie vedenie SOV, pochopí ako záväzok, ako dôvod prevziať okrem moci aj zodpovednosť za reformu nášho športu, že za tie roky v športe sú už dosť starí na to, aby v sebe našli odvahu bilancovať inak ako po nás potopa. Nechať po sebe niečo, na čo sa dá s úctou voči kvalitnému súperovi, s ktorým vecne nesúhlasím, spomínať. Nejakú poctivú reformnú robotu. Za tie roky chlebičkov, schôdzovaní a kávy vytiahnu výsledok – v šuflíku ešte na stroji písaný, roky schovávaný reformný plán športu, oprášia ho, prepíšu pár čísel a dátumov a presvedčia vtedajšiu vládu jednej strany o svojich návrhoch. Niektorí občania dúfali, že im aspoň trochu záleží na tom, čo sa v tomto štáte so športom bude diať, keď oni možno už ani nebudú. Posledné roky najmä pri príprave zákona o športe v rokoch 2012 až 2016 sa ukázal opak a vedenie SOV na ňom participovalo minimálne. Jeho prijatie dokonca zákulisne brzdilo, no žiadnu alternatívu nepredstavilo. Okrem status quo. Hoci existovala úprimná snaha niektorých idealistov potvrdzujúcich mýtus o apolitickosti právnikovi rôzne športy a rôznorodých ľudí v športe spájať, nie rozdeľovať. Hovoríť s nimi spolu nie o futbale, hokeji, kanoistike či streľbe, ale o športe. Participovať spolu na zmenách v športe, ich príprave, tvorbe či implementácii. SPOLU. Dosiahli sme všetci i najmä vďaka tomu taký plánovaný a kontinuálny nárast vo financovaní športu z rozpočtu verejnej správy od 1.1.2016, ktorý sa ešte v júli roka 2013 zdal úplne, ale úplne iluzórny.²² **Neexistuje asi oblasť slovenskej spoločnosti, v ktorej by verejné výdavky rástli rýchlejšie ako je od 1.1.2016 najbližšie roky plánované ako na oblasť športu!** O tom, že to nemusí vždy znamenať iba pozitívum, dokonca práve naopak, z hľadiska myšlienok projektu „Hodnota za peniaze“ už empiricky robustne presvedčilo slovenské zdravotníctvo po roku 2000. Po hlasovaní dňa 29. novembra 2016 skoro zhasnutý spoločný oheň dobrovoľníctva expertov, ku ktorému mal mať každý šport rovnako blízko, preto nesmie nahradiť politické predbehovanie sa v rade vzájomne sa odcudzujúcich športov.

Ak aj náš šport dostal v schválenom zákone o štátnom rozpočte v 2017 „mediálne zjednodušené“ skoro o 80% viac ako minulý rok, je rečnickou otázkou, kedy utrpel väčšie straty v procese jeho spájania ako za 72 hodín od konania volebného Valného zhromaždenia SOV konaného 26.11.2016 do definitívneho schválenia novely zákona o športe Národnou radou Slovenskej republiky 29.11.2016.

Ako po tom všetkom zmysluplne ďalej?

1. Časť plánovaného v zákone o športe nakoniec nie je a mala byť. Detaily tzv. športových poukazov či „superodpočtu“ pri sponzorskom atď. je možné nájsť na webe UčPS.

Nasledujúca základná a najdôležitejšia idea je diskutovaná menej, a preto ju zvýrazním – **vytvoriť a implementovať v Slovenskej republike v spolupráci so Štatistickým úradom Slovenskej republiky po viac ako 10 rokoch od predstavenia tejto idey počas rakúskeho predsedníctva v roku 2006 tzv. športový satelitný účet²³ ako dnes majú viaceré krajiny EÚ (okrem iného i naši susedia Rakúsko a Poľsko atď.), čo by umožnilo získať pravdivé a medzinárodne porovnateľné dáta o jeho financovaní z rozpočtu verejnej správy.**

Financovanie nášho športu z rozpočtu verejnej správy, ktorý zahŕňa i mestá, obce a VÚC, je dnes totiž stále úžasne komplikovaným bludiskom. O rozdelení zdrojov z MŠVVaŠ SR, konkrétne

22) Porovnaj s blogom autora z júla 2013, v ktorom sa jeho predpovede ukázali v budúcnosti našťastie nepravdivé-
<https://ladislavkrizan.blog.sme.sk/c/333631/Snivajte-s-nami-preco-bude-penazi-na-sport-v-buducnosti-menej.html>

23) Pozri napr. publikáciu z júla 2013- EURÓPSKA KOMISIA: Sport satellite accounts. A European project: New results. Brusel, 2013, ISBN: 978-92-79-30987-8

z Národného programu rozvoja športu vieme dnes výrazne viac ako pred rokmi a je dostupné na webe.²⁴ Čo dnes stále chýba je syntéza a synergie pri rozdeľovaní zdrojov z rozpočtu verejnej správy podľa vopred daného súťažného princípu platného pre všetky zdroje vrátane nevyhnutnej následnej každoročnej korekcie a zlepšovania kritérií. Naša spoločnosť dnes viac ako 20 rokov stále nevie, akou celkovou sumou je náš šport podporovaný z rozpočtu verejnej správy. Naša spoločnosť z toho dôvodu dnes viac ako 20 rokov nemôže vedieť, akou sumou je podporovaný konkrétny šport bez ohľadu z akého subjektu práva a na aký subjekt práva spoločné zdroje plynú v našom športe i pre stále optimálne nefungujúci informačný systém športu. Naša spoločnosť z toho dôvodu dnes viac ako 20 rokov nemôže vedieť, ktorý šport/športovec vzhľadom na jeho prínos a dôležitosť pre spoločnosť je podporovaný neefektívne alebo priveľkým množstvom spoločných zdrojov alebo absolútne nedostatočným množstvom spoločných zdrojov. Zdroje našej spoločnosti = zdroje nás všetkých plynúce do športu preto nie sú dnes viac ako 20 rokov premyslene, koordinovane a systémovo tvoriac synergie do športu rozdeľované, nerajú sa synergicky efektívne účinky už poskytnutých zdrojov vzhľadom na dosiahnuté výsledky pre spoločnosť okrem financovania národných športových zväzov cez súťažný princíp z Národného programu rozvoja športu z MŠVVaŠ SR, ktorým bude v roku 2017 podľa niektorých odborných názorov rozdelená nižšia suma ako by mala byť podľa platnej a účinnej právnej úpravy /§ 77 ods. 1 písm. a) a b) Zákona o športe/.

2. Predpoklad zániku/ vzniku nových subjektov, ako má byť i Programovým vyhlásením vlády plánovaná Rada vlády Slovenskej republiky pre šport, ktorá nebola do začiatku roka 2017 kreovaná a asi tak ani nebude na rozdiel od Programovým vyhlásením neplánovanej, no už kreovanej Rady ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pre šport, je treba pozorne vnímať.

Po dohode s predsedom jedného z 15 poradných orgánov Vlády SR, konkrétne predsedom Rady vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie (minister vnútra) a Splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti je preto potrebné inovovať zoznam jej dnes 31 členov²⁵, ktorými sú zástupcovia mimovládnych neziskových organizácií (MNO), a z ktorých iba 1! (slovom jeden! – aktuálne nie Lubomír Dobřík, ale Jaroslav Ostrčil) by mal byť dnes zástupcom športu. Cieľ je, aby zastúpenie športu ako nominálne najväčšej časti z celého tretieho sektora bolo reprezentatívnejšie z pohľadu národných športových zväzov resp. športových klubov i vzhľadom na celkový podiel športových organizácií na počte všetkých MNO a dôležitosť tém ako asignácia, dobrovoľníctvo, pripravovaný register MNO či právna úprava združovacieho práva i pre šport.

Mechanizmus daňovej asignácie zjednodušujúci výsledky aktuálneho výskumu naprieč všetkými európskymi krajinami, ktoré ho poznajú²⁶, je decentralizovaný rozhodovací mechanizmus zabezpečujúci platcovi dane právo poukázať 1%, 2% alebo 3% ním už zaplatenej dane na verejnoprospešné účely právnickej osobe z tretieho sektora, cirkvi a v niektorých krajinách dokonca i fyzickej osobe resp. politickej strane. 20 rokov po prvom predstavení mechanizmu daňovej asignácie na verejnoprospešné účely v Maďarsku (1996) bol tento systém neskôr v pozmenených podobách prijatý i na Slovensku (2002), Rumunsku (2004), Litve (2004) a Poľsku (2004) a niektoré krajiny ho implementujú v súčasnosti ako napr. Moldavsko (2015). **Mechanizmus daňovej asignácie je dnes veľmi významným zdrojom financovania športu, najmä športových klubov u nás, hoci podstatná časť z týchto zdrojov je už dnes poukazovaná právnickým osobám zo športového hnutia-národným športovým zväzom a najmä športovým klubom na všeobecný účel rozvoja telesnej kultúry bez reálnej kontroly ich použitia z pohľadu verejného záujmu. Mechanizmus daňovej asignácie však nie je systém súkromnej filantropie, pretože v ňom používané zdroje nie sú**

24) <http://www.minedu.sk/financovanie-sportu/>

25) http://www.minv.sk/?ros_rvmno_clenovia

26) Porovnaj komplexne s STREČANSKÝ, B.- TÖRÖK, M.: Assessment of the Impact of the Percentage Tax Designations: Past, Present, Future. Vienna: Erste Foundation and Centrum pre Filantropiu, n.o., 2016, 140 s., ISBN- 978-3- 902673-09-1

privátnymi zdrojmi, ale sú to už raz zaplatené dane a sú súčasťou verejných financií. Tento rozmer je najmä v Slovenskej republike opomínaný. Tieto finančné zdroje sú vnímané rovnako ako dary, reklama či sponzorské, čo nie je presné. **Najdôležitejšie je, že dnes nie je jasný ani vzťah tohto mechanizmu k zámeru zriadiť Fond na podporu športu a možné dopady, ak by sa tak stalo, čo vzhľadom na financovanie malých športových klubov, pre nemalú časť ktorých je to hlavný zdroj príjmu, spôsobuje zásadnú neistotu.**

3. Vznik Štátneho fondu telesnej kultúry v roku 1993 a jeho zrušenie a zánik schválený Uznesením vlády SR č. 904/2001 zo dňa 26.9.2001, ktoré so sebou prinieslo od 1.1.2002 transformáciu jeho zdrojov do kapitoly terajšieho MŠVVaŠ SR od 1.1.2002, by mali byť zdrojom poučenia. I pre tieto optimistické konštatovania z roku 2004: *„Jedným zo základných praktických dosahov zrušenia fondu bola strata možnosti športových a telovýchovných organizácií ovplyvňovať rozdelenie verejných zdrojov do oblasti športu.“*²⁷, ktorých pravdivosť najlepšie preverila skutočná realita rokov jeho fungovania.

V PLÁNE LEGISLATÍVNYCH ÚLOH VLÁDY SR NA ROK 2017²⁸ sa ako úloha s poradovým č. 4 v mesiaci jún 2017 nachádza úloha „Návrh zákona o fonde na podporu športu“. „Dôvodom predloženia návrhu zákona je centralizácia zdrojov financovania športu a kontroly financovania športu.“. Návrh bude potrebné predložiť na začiatku 2. štvrtroka 2017 do medzirezortného pripomienkového konania.

Ako je možné byť úspešní pri tejto náročnej úlohe?

Iba ako pri úspešnom príbehu zákona o športe a to SPOLU naprieč nielen športovým sektorom. Pod vedením motta hrdo, odborne a slušne, no v zmysle hodnôt Učenej právnickej spoločnosti i pre nedávne zmeny vo financovaní športu zdravotne znevýhodnených je dôležité, aby i primerane. Času je totiž opäť veľmi málo a práce na vykonanie na finančne opäť dobrovoľníckej, no odborne expertne žiadanej úrovni, ešte viac ako zvyčajne. Preto bude najdôležitejšie, aby osobné spory a vybičovanie v nich nezabili dobré idey bez ohľadu na ich autora. Slovensko je krajina nás všetkých. Sme najskôr ľudia, občania a až potom iba 3 z 5 z nás sú voliči akejkolvek politickej strany.

---

27) JAKOBY, M.- MORVAY, K.- GREXA, J.: Financovanie športu v Slovenskej republike. Bratislava, Inštitút pre verejné otázky, september 2003, s.15

28) http://www.vlada.gov.sk/data/files/6771_plu-2017.pdf

POTENCIÁL UPLATNENIA SOCIÁLNEJ PRÁCE V ŠPORTOVOM PROSTREDÍ¹

POTENTIAL APPLICATION OF SOCIAL WORK
IN THE SPORTS ENVIRONMENT

MGR. PETER KULIFAJ

SOCIÁLNY PRACOVNÍK

E-MAIL: PETER@MLADEZULICE.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

sociálna práca, prevencia radikalizácie, systematická práca s fanúšikmi

KEY WORDS:

social work, prevention of radicalization, systematic work with fans

ABSTRAKT:

Príspevok sa venuje možnostiam pôsobenia kvalifikovaných sociálnych pracovníkov v športovom prostredí, pričom poukazuje na skúsenosti zahraničných organizácií v tejto oblasti. Autor pomenúva základnú východiskovú situáciu a predstavuje paletu činností, ktoré by mohol pracovník realizovať. Záver je venovaný prvým krokom, ktoré sú potrebné k uplatneniu sociálnej práce v športovom prostredí.

ABSTRACT/SUMMARY:

The article addresses the potential influence of qualified social workers in the sports environment, while presenting the experience of international organizations in this field. The author identifies the baseline situation and presents a variety of activities that the social worker can implement. The conclusion is devoted to the first steps that are needed for the application of social work in the sports environment.

Silnejúci trend otvorených prejavov nepriateľstva voči odlišnosti a nárast extrémizmu pohlcuje čoraz mladšie ročníky. Štandardné preventívne kampane v podobe letákov, billboardov či hromadných prednášok na školách majú obmedzený vplyv. Legislatívne opatrenia nedokážu zmeniť motivácie mladých, ktorí sa k týmto tendenciám pridávajú. V súčasnej dobe tak začína byť zrejme, že musíme nájsť nový a efektívnejší spôsob prístupu k tomuto problému. Potrebujeme sa dostať bližšie k tým, ktorí sa rozhodli vybrať cestou nepriateľstva a netolerancie. Priblížiť sa k tým, ktorí majú ešte svoj život pred sebou, sú „náštroční“ a ich identita sa stále len tvorí. Potrebujeme im ponúknuť alternatívu. Dá sa to? Ak áno, ako?

Práve na tieto otázky sa snažíme odpovedať od septembra 2014, kedy sme sa pustili v občianskom združení Mládež ulice do projektu Most má vždy dva konce. V rámci neho sme mapovali situáciu, chodili na podujatia a pravidelne tiež na futbalové štadióny. V rámci tejto iniciatívy sa nám darí pomenovať možné aktivity a prístup sociálnych pracovníkov a pracovníkov s mládežou v tejto oblasti. Odborné stáže v Nemecku (kde už v 60. rokoch minulého storočia vznikli prvé terénne programy zamerané na futbalových fanúšikov) a Rakúsku nám priniesli množstvo inšpirácií. Taktiež samotné pôsobenie v teréne prinieslo užitočné poznatky. A o tieto by som sa s Vami rád podelil.

Prevažná časť fanúšikov je neproblematická a štadión navštevuje z lásky k hre a klubu. Pochádzajú z rôznych vrstiev spoločnosti, z údajného „strediu“ ako aj „okraja“ a na štadión so sebou prinášajú

1) Časť textu sú súčasťou interných materiálov organizácie Mládež ulice a príručky Základy sociálnej práce s mládežou ohrozenou extrémizmom a radikalizáciou – online dostupné na http://mladezulice.sk/wp-content/uploads/2015/08/Zaklady-soc-prace-extremizmus-radikalizmus_final_v2.0.pdf

ich vlastné biografie, problémy, hodnoty, či normy. Ťažisko profesionálnej sociálnej a pedagogickej práce s futbalovými fanúšikmi sa preto nerozlišuje od iných spoločenských oblastí.

VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA

Terénny sociálny pracovník pracujúci s fanúšikmi má široké pole pôsobnosti. Počas hracích dní mu štadión primárne slúži najmä na nadviazovanie kontaktov. Ľudia chodia na futbalové zápasy z rozličných dôvodov a toto potešenie by sa nemalo znižovať „prehnanou“ sociálnou starostlivosťou. Avšak priaznivci futbalového klubu za bránami štadióna neprestávajú existovať. Vracajú sa späť do bežného života, ktorý je charakterizovaný rôznymi okolnosťami, častokrát vekovo – špecifickými problémami (ako napr. nezamestnanosť, problémy s bývaním, dlhy, nedostatočné / chýbajúce vzdelanie, rodinné problémy, psychická záťaž a pod.).

Preto je potrebné, aby terénny sociálny pracovník bol činný nielen počas hracích dní, ale predovšetkým počas týždňa a nadviazal konkrétny vzťah so svojou cieľovou skupinou. Iba tak sa dá dosiahnuť preventívna práca, vstupovanie do dialógu a posilnenie fanúšikov (rozvoj kreativity a potenciálu mladých ľudí, posilňovanie zmyslu pre zodpovednosť fanúšikov, uvedomovania si pravidiel, či riešenie konkrétnych problémov jednotlivých fanúšikov a pod.). Skúsenosti nám ukazujú, že tam kde sú individuálne problémy a deficity prekonané, je agresívne a (seba)deštruktívne správanie taktiež na ústupe.

V tomto zmysle je teda cieľená, systematická preventívna práca nevyhnutná. Je preto potrebné, aby programy terénnej sociálnej práce s fanúšikmi boli organizačne a obsahovo „šité na mieru“ konkrétneho futbalového klubu, avšak samotná realizácia týchto programov musí mať presah aj za hranicu „futbalového fandenia“. Súčasťou sociálnej práce s mladými fanúšikmi je tak vyhľadávanie ľudí vo veku od 18 do 27 rokov, ktorí majú zvýšenú potrebu pomoci a podpory mimo štadióna, ktorá nie je žiadnou inou ponukou pokrytá.

Tieto potreby nemajú žiadnu zvláštnu „futbalovú špecifickosť“, ale sú súčasťou všeobecných zložitých životných situácií. Využijeme tak prenos poznatkov a praxe, ako aj sieťovanie organizácií či inštitúcií priamo v regióne.

V rámci **sociálnej a násilno-preventívnej** práce s fanúšikmi sú metódy prispôbené špecifickým potrebám tejto cieľovej skupiny. Môže sa jednať o:

- cieľenú mládežnícko-špecifickú ponuku voľnočasových a rozvojových aktivít pre fanúšikov (predovšetkým zážitkové aktivity),
- organizovanie podujatí ako sú workshopy, diskusné fóra a aktivity v rámci národnej i medzinárodnej „fankultúry“,
- individuálnu pomoc a podporu klientov v právnych sporoch, ako aj v zložitých životných situáciách (zákaz vstupu na štadióny, trestné oznámenia a pod.),
- sprevádzanie fanúšikov počas hracích dní pri domácich ako aj výjazdových zápasoch. Výjazdy všeobecne vytvárajú jedinečnú atmosféru, vstupuje sem skupinová dynamika a mládežnícke, subkultúrno-špecifické správanie je silnejšie ako po iné dni. Zvýšená konzumácia alkoholu, ilegálnych drog, agresívne skupinové alebo individuálne správanie, poškodzovanie majetku, násilné útoky a konflikty s políciou sú výzvy, ktorým musí sociálna práca v tejto súvislosti čeliť,
- sprostredkovanie kontaktu medzi jednotlivými aktérmi (fanúšikovia, kluby, polícia, usporiadateľské a bezpečnostné služby),
- otváranie problémových tém (ako násilie, diskriminácia a pod.) medzi fanúšikmi a hľadanie alternatívnych modelov správania a pod.

SKÚSENOSTI Z NEMECKA

V rámci projektu **Most má vždy dva konce**, o ktorom sme písali v úvode, sme mali možnosť zúčastniť sa stáže v nemeckej organizácii Gangway E.V.². Rád by som sa na tomto mieste podelil s našimi poznatkami a skúsenosťami, ktoré sme si zo stáže priniesli.

Úvodom treba spomenúť fakt, že každý futbalový klub v Nemecku v prvej a druhej Bundeslige (tretia a štvrtá liga nasleduje) je povinný zamestnávať poverenca pre fanúšikov, ktorý úzko spolupracuje s tímom terénnych sociálnych pracovníkov. Terénni sociálni pracovníci (TSP) s klientmi nadväzujú kontakt predovšetkým cez futbal. Medzi hlavné problémy, ktoré im pomáhajú riešiť patria: násilie, kriminalita, drogové pozadie.

Pre prácu s organizovanými (štruktúrovanými) skupinami TSP odporúčajú:

- otvorenosť vo vzťahu s klientmi, ich akceptácia – otvorenosť ku klientom a ich akceptácia neznamená, že sa problematické formy správania vyzdvihujú alebo naopak utajujú. Konflikt alebo konfrontácia v zmysle vytýčenia si hraníc sú základnými prvkami sociálnej práce s fanúšikmi,
- etablovanie sa v tomto prostredí klientov – byť v obraze, sledovať futbalovú scénu všeobecne, aj jednotlivých futbalových klubov špecificky, monitorovať stránky futbalových chuligánov, ich plánované akcie, postoje a pod.,
- stať sa čo najznámejším – dať o sebe vedieť, byť prítomný priamo na štadióne,
- jasné oslovenie klientov s ponukou na mieru šitých služieb,
- vytváranie profesionálnych priateľstiev.

Pri práci s jednotlivcom postupuje terénny sociálny pracovník v súlade s ponúkanými službami. Je dobré ak pracovník disponuje vlastným priestorom kde môže s mladým človekom hovoriť v súkromí. V Nemecku mali k dispozícii takúto miestnosť v rámci komplexu štadióna.

Terénny sociálny pracovník sa zúčastňuje každého (ligového/ prípravného) domáceho zápasu a spoločných výjazdov na ihriská súperov. Je vždy (v dohodnutý čas) k dispozícii, pričom záleží od klienta, či chce využiť ponúkané služby. Je potrebné, aby cieľová skupina (či už počas hracích dní, víkendov alebo v týždni na ulici prostredníctvom názorov a postojov pracovníka) nadobudla dojem: „On je jeden z nás, on je tu pre nás!“ Výrazne sa tak zvyšuje šanca oslovenia pracovníka priamo zo strany fanúšikov a teda možnosť nadviazania užších pomáhajúcich vzťahov dlhodobého charakteru. Terénny sociálny pracovník si vytvára priestorový a časový harmonogram pravidelných terénnych obchádzok vo večerných hodinách (najmä cez víkendy) so zameraním na mladých – kde sú, čo robia, kde sa stretávajú, kam chodia.

Jednou z primárnych úloh terénneho sociálneho pracovníka je napr. dostať fanúšika so zákazom vstupu späť na štadióny. V Nemecku už napríklad za vhoďenie plastového pohára, zapaľovača alebo iného predmetu na hraciu plochu je automaticky udelený zákaz vstupu na všetky štadióny v trvaní dvoch rokov. Po vypršaní jedného roku príde k opätovnému prediskutovaniu tohto deliktu a trestu za účasti poškodeného, TSP, poverenca pre fanúšikov a zástupcu klubu. Následne môže byť sankcia odpustená, pričom beží naďalej podmienka v trvaní jedného (zvyšného) roka.

Nemecký partner nám okrem iného odporúčal pracovať v tíme (dvojica/trojica), pričom zdôrazňoval reflexiu, bezpečnosť a efektivitu. Potrebné je taktiež vytvoriť úzku spoluprácu s poverencom pre fanúšikov (koordinátor styku s fanúšikmi). Nutná je maximálna možná spolupráca všetkých zúčastnených strán, spoločný cieľ a pozitívne pôsobenie na mladých fanúšikov, zabránenie vzniku problémových situácií a zlepšenie atmosféry na štadiónoch.

2) <http://gangway.de/>

AKO ZAČAŤ?

Faktom je, že skúsenosti práce so skupinami o ktorých hovoríme zostali na nemecko-českých hraniciach. Je prekvapujúce, že žiadna vysoká škola vychovávajúca sociálnych pracovníkov nemá ani len predmet, ktorý by sa venoval tejto cieľovej skupine. Nemám vedomosť o žiadnej organizácii, ktorá by sa na tomto poli aspoň pokúsila o priamu prácu. Na začiatok tak bude treba vystáť si to na štadiónoch, chodiť po sídliskách, navštevovať koncerty, sledovať virtuálny priestor, prispôsobiť legislatívu a učiť sa. Aby obsah textu vyššie nezostal len nerealizovanou víziou.

PREVENTÍVNE TELOVÝCHOVNO-LEKÁRSKE PREHLIADKY ŠPORTOVCOV*PREVENTIVE PHYSICAL AND MEDICAL EXAMINATIONS OF ATHLETES***PROF. MUDR. DUŠAN MEŠKO, PHD.**

HLAVNÝ ODBORNÍK MZ SR PRE ODBOR TELOVÝCHOVNÉ LEKÁRSTVO

DOC. MUDR. BRANISLAV DELEJ, PHD., MPH.

PREDESDA SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI TELOVÝCHOVNÉHO LEKÁRSTVA

KĹÚČOVÉ SLOVÁ:

šport, telovýchovno-lekárske prehliadky, zdravie, preventívna prehliadka, vrcholový športovec, talentovaný športovec, novela zákona o športe, telovýchovné lekárstvo, hráč/športovec, športová organizácia

KEY WORDS:

sport, physical and medical examinations, health, preventive examination, professional athlete, talented athlete, amendment to the Sports Act, sports medicine, player/athlete, sports organization

ABSTRAKT:

Do roku 1989 sa vykonávali preventívne telovýchovno-lekárske prehliadky športovcov v zmysle zákonov a vyhlášok zo 60-tych rokov minulého storočia. Prehliadka musela byť zaznamenaná v registrácii športovca, opatrená dátumom prehliadky a podpisom telovýchovného lekára. Bez tohto potvrdenia sa športovec nemohol zúčastniť žiadnej organizovanej športovej akcie. Po nežnej revolúcii sa postupne tieto prehliadky prestali vykonávať a niektorí dnešní vrcholoví športovci ani nevedia, že existujú telovýchovní lekári. Pribudlo ľudí poškodených športovou aktivitou, ktorým šport oslabil alebo zničil zdravie a stali sa predstaviteľmi nešťastného ale častokrát pravdivého sloganu „športom k trvalej invalidite“.

ABSTRACT/SUMMARY:

Until 1989, the preventive physical and medical examinations of athletes were being performed according to the laws and regulations of the 1960s. The examination had to be recorded in the athlete's registration, dated and signed by the doctor of sports medicine. Without such certification, the athlete could not participate in any organized sports events. After the Velvet Revolution, these examinations were gradually ceasing, and some of today's professional athletes are not aware that there are doctors specialized in sports medicine. There has been an increase in the number of people whose health had been damaged or weakened by sport, and they have become representatives of an unfortunate but oftentimes true slogan „sport leads to permanent disability“.

Prof. MUDr. Dušan Meško, PhD.**VÝZNAM A CIEĽ TELOVÝCHOVNO-LEKÁRSKÝCH PREHLIADOK OKREM INÉHO JE:**

- predchádzať vážnym poškodeniam zdravia, vznikajúcim v súvislosti s nesprávnym uskutočňovaním pohybovej aktivity alebo v súvislosti s nesprávnym pohybovým režimom,
- v prípade odhalenia/prítomnosti odchýlky zdravotného stavu, predchádzať prípadnému zhoršeniu/ohrozeniu zdravia športovaním,
- posudzovanie schopnosti zúčastňovať sa na pohybových aktivitách, tréningu pre zdravie, športovom tréningu a súťažiach podľa zdravotného stavu a objektívnych výsledkov funkčných vyšetrení.

Do r. 1992 bola platná smernica č.3/1981 – povinnosť športovca 1x ročne absolvovať preventívnu prehliadku.

VÝŇATOK ZO ZÁKONA MZ SR Č. 577/2004 Z. Z. VO VÄZBE NA TELOVÝCHOVNO-LEKÁRSKE PREHLIADKY ŠPORTOVCOV

Príloha č. 2

Preventívna prehliadka organizovaných aktívnych športovcov

Obsah: preventívna prehliadka obsahuje komplexné fyzikálne vyšetrenie všetkých orgánových systémov, vyšetrenie pulzu a tlaku krvi, základné antropometrické vyšetrenia (výška, hmotnosť, percentuálny podiel tuku) vrátane rád a zápisu do dokumentácie.

Vykonáva: lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore telovýchovné lekárstvo.

Okruh poistencov: poistenci aktívni v organizovanom športe do 18. roku veku.

Periodicita: raz za rok.

Zoznam výkonov – názov výkonu

- 1) Elektrokardiografické vyšetrenie v pokoji najmenej s 12 zvodmi, ako aj počas a po fyzikálne definovanej a reprodukovateľnej záťaži najmenej s 3 zvodmi a nepretržitou kontrolou priebehu krivky vrátane opakovaného merania tlaku krvi.
- 2) Spirografické vyšetrenie na určenie expiračných parametrov (vitálna kapacita úsilného výdychu, sekundová kapacita, úsilný výdych v oblasti rôznych pľúcnych objemov) vrátane grafickej registrácie a dokumentácie (skrining FVP).

VYHLÁŠKA Č. 51 MŠVVaŠ SR Z 21. DECEMBRA 2015, KTOROU SA USTANOVUJÚ ZDRAVOTNÉ VÝKONY, KTORÉ SÚ SÚČASŤOU LEKÁRSKEJ PREHLIADKY VRCHOLOVÉHO ŠPORTOVCA A TALENTOVANÉHO ŠPORTOVCA**A. Zdravotné výkony, ktoré sú súčasťou lekárskej prehliadky vrcholového športovca**

1. anamnéza (rodinná, osobná, športová, alergická)
2. komplexné vyšetrenie všetkých orgánových systémov
3. vyšetrenie tlaku krvi a pulzovej frekvencie (v pokoji a pri fyzikálne definovanej záťaži)
4. základné antropometrické vyšetrenia (výška, hmotnosť, BMI, percento tuku)
5. spirometrické vyšetrenie (vitálna kapacita pľúc, úsilný výdych)
6. elektrokardiografické vyšetrenie v pokoji – 12 zvodové
7. vyšetrenie krvi – sedimentácia erytrocytov, krvný obraz a diferenciálny počet leukocytov, vyšetrenie moču chemicky a sediment, biochemické vyšetrenie (glykémia, urea, kreatinín, kreatínkináza, hepatálne testy, ionogram, železo a väzbová kapacita železa)
8. ergometria (záťažové vyšetrenie na bicyklovom ergometri alebo pohyblivom koberci) alebo spiroergometria
9. vyhodnotenie spôsobilosti na vykonávanie príslušného športu.

B. Zdravotné výkony, ktoré sú súčasťou lekárskej prehliadky talentovaného športovca

1. anamnéza (rodinná, osobná, športová, alergická)
2. komplexné vyšetrenie všetkých orgánových systémov
3. vyšetrenie tlaku krvi a pulzovej frekvencie (v pokoji a pri fyzikálne definovanej záťaži)
4. základné antropometrické vyšetrenia (výška, hmotnosť, BMI, percento tuku)
5. spirometrické vyšetrenie (vitálna kapacita pľúc, úsilný výdych)
6. elektrokardiografické vyšetrenie v pokoji – 12 zvodové
7. vyšetrenie krvi – sedimentácia erytrocytov, krvný obraz a diferenciálny počet leukocytov, vyšetrenie moču chemicky a sediment
8. ergometria (záťažové vyšetrenie na bicyklovom ergometri alebo pohyblivom koberci)

ZÁKON O ŠPORTE – NIEKOTRÉ VÝŇATKY VO VÄZBE NA TELOVÝCHOVNO-LEKÁRSKE PREHLIADKY**Článok I****§ 3 – definície**

d) zoznamom najvýkonnejších športovcov zoznam športových reprezentantov v kategórii dospelých a talentovaných športovcov zostavený na základe výkonnostných kritérií.

§ 4

(5) Talentovaným športovcom je športovec do 18 rokov veku, ktorý prejavil vysokú úroveň talentu, športových zručností a športových schopností a je zaradený do zoznamu talentovaných športovcov; predpis národného športového zväzu môže určiť vyššiu hranicu veku talentovaného športovca, najviac do 23 rokov veku.

(8) Zdravotnú spôsobilosť vrcholového športovca a talentovaného športovca na vykonávanie príslušného športu posudzuje lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore telovýchovné lekárstvo na základe lekárskej prehliadky, ktorú vykonal. (pozn.: v návrhu novely Zákona o športe sa vkladá – ak ide o talentovaného športovca, aj lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria).

§ 48 – Zmluva o príprave talentovaného športovca

(1) Zmluvou o príprave talentovaného športovca sa talentovaný športovec zaväzuje vykonávať šport za športovú organizáciu a športová organizácia sa zaväzuje zabezpečiť prípravu a výchovu talentovaného športovca.

(4) Zmluva o príprave talentovaného športovca musí obsahovať podstatné náležitosti podľa § 35 ods. 3 písm. a) až d), f), h) a až j) a záväzok športovej organizácie.

NOVELA ZÁKONA O ŠPORTE**Poznámky k novele**

- 1) K príprave novely Zákona o športe v predmetných otázkach neboli prizvaní ani neboli informovaní o jej príprave hlavný odborník MZ SR pre odbor telovýchovné lekárstvo a hlavný odborník MZ SR pre odbor pediatria.
- 2) V prípade zaradenia lekárov so špecializačnou kvalifikáciou pediatria pre výkon prehliadok nadaných športovcov do ukončeného 23. roka života bude potrebné otvoriť Zákon č. 577/2004 v ktorom je definovaná výlučnosť realizácie telovýchovno-lekárskejších prehliadok športovcov do veku 18 rokov len pre lekárov so špecializačnou kvalifikáciou telovýchovné lekárstvo.
- 3) Lekári so špecializačnou kvalifikáciou pediatria (pozn. pojem špecializačná kvalifikácia v odbore pediatria zahŕňa 14 pediatrických odborností) nemajú príslušnú požadovanú špecializačnú kvalifikáciu (telovýchovné lekárstvo). Pediatri (zvyčajne) nemajú okrem toho príslušné personálne a materiálno-technické vybavenie.

Všeobecné poznámky

- 1) Potrebné je určiť dolnú vekovú hranicu pre kategóriu „talentovaný športovec“. Subjektívna svojvoľnosť trénerov je neprípustná (6-ročné deti po 2 tréningoch deklarované trénermi ako „talentované“).
- 2) Prehliadky je potrebné absolvovať priebežne počas roka (nie hromadne týždne pre začiatkom súťaže), platnosť prehliadky je 12 mesiacov.

NÁVRH K PRIPRAVOVANEJ NOVELE ZÁKONA O ŠPORTE ZA ODBOR TELOVÝCHOVNO-LEKÁRSKE

Problematiku riešenia úpravy/novely zabezpečenia lekárskejších prehliadok talentovaných športovcov ponechať v aktuálnom (pôvodnom) znení Zákona o športe. Prípadnú úpravu Zákona o športe v predmetných otázkach prehliadok talentovaných športovcov presunúť na neskoršie obdobie na podklade odbornej diskusie príslušných zástupcov a inštitúcií, ktorých sa téma odborne týka (najmä novela čl. I, § 5, ods. 8).

Doc. MUDr. Branislav Delej, PhD., MPH.

PRIPOMIENKY SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI TELOVÝCHOVNÉHO LEKÁRSTVA K NOVELIZÁCII ZÁKONA O ŠPORTE.

Do roku 1989 sa vykonávali preventívne telovýchovnolekárske prehliadky športovcov v zmysle zákonov a vyhlášok zo 60-tych rokov minulého storočia. Prehliadka musela byť zaznamenaná v registrácii športovca, opatrená dátumom prehliadky a podpisom telovýchovného lekára. Bez tohto potvrdenia sa športovec nemohol zúčastniť žiadnej organizovanej športovej akcie. Po nežnej revolúcii sa postupne tieto prehliadky prestali vykonávať, hoci nikto žiadne zákony a nariadenia nezrušil. Dnešní niektorí vrcholoví športovci ani nevedia, že existujú telovýchovní lekári. Niektorí neboli ani nikdy na takejto prehliadke, aj keď dosiahli svoju najvyššiu métu v športovom živote – nominovali sa na olympijské hry (tvrdím to zo skúsenosti zo svojej 20 – ročnej praxe telovýchovného lekára pracujúceho ako hlavný lekár olympijského tímu Slovenska). Pribudlo náhlych úmrtí pri športe, medializovaných aj utajených, pribudlo ľudí poškodených športovou aktivitou, ktorým šport oslabil alebo zničil zdravie, ktorí sú predstaviteľmi nešťastného ale častokrát pravdivého sloganu „športom k trvalej invalidite“.

Mravenčou prácou našej Slovenskej spoločnosti telovýchovného lekárstva bolo prijať legislatívne kroky k tomu, aby športovci boli pod lekárskou odbornou kontrolou, športovali zdravo a dosahovali maximálne výkony aj vďaka podpore telovýchovného – skúseného odborného lekára. Prvým úspechom bol príspevok v Uznesení vlády Slovenskej republiky č.726/2012 ku koncepcii štátnej politiky v oblasti športu – Slovenský šport 2020, kde sa prvýkrát spomína povinnosť športovcov absolvovať preventívnu telovýchovnolekársku prehliadku jedenkrát ročne na akreditovanom pracovisku telovýchovného lekárstva a povinnosť Slovenskej spoločnosti telovýchovného lekárstva akreditovať tieto pracoviská. Naša spoločnosť vypracovala akreditačné kritéria pre tieto pracoviská a stanovila akreditačné komisie.

Na našu veľkú radosť sme sa konečne v novom Zákone o športe č. 440/2015 Z. z. platného od 1. 1. 2016 dočkali toho, čo sme chceli presadiť pre prevenciu a zdravie športovcov. Zákon doplnila vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 51/2016, ktorou sa ustanovili zdravotné výkony, ktoré sú súčasťou lekárskej prehliadky vrcholového športovca a talentovaného športovca. Táto vyhláška exaktne definuje rozsah telovýchovnolekárskej prehliadky a definuje, kto ju môže vykonávať – jedine lekár s atestáciou v odbore telovýchovné lekárstvo. To sme pokladali za obrovský úspech nášho snaženia, pretože tento zákon a vyhláška presne definovali to, čo pomôže každému športovcovi a nášmu štátu k tomu, aby šport prinášal radosť, podporu zdravia a prevenciu ochorení a náhlych úmrtí pri športe.

Dňa 29. 11. 2016 náš parlament prijal novelizáciu Zákona o športe, kde prijal aj jedinú zmenu, týkajúcu sa nášho odboru:

V § 5 ods. 8 v prvej vete sa na konci bodka nahrádza bodkočiarkou a pripájajú sa tieto slová: „ak ide o talentovaného športovca, aj lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria.“

Novelizáciou by sa mal zákon zdokonaľovať. Táto novela vnáša do systému chaos.

Z nášho pohľadu – pohľadu odborníkov, ktorí máme najvyššie vzdelanie v odbore telovýchovné lekárstvo, sme členmi právoplatne zvoleného výboru Slovenskej spoločnosti telovýchovného lekárstva, sme členmi Slovenskej lekárskej komory, dvaja členovia sú vysokoškolskí profesori a jeden docent, táto **polveta**, ktorá bola vsunutá do novelizácie Zákona o športe, neodborne zlikvidovala naše úsilie, ktoré sme niekoľko rokov venovali tomu, aby sme dosiahli vyššie spomínané. Naša spoločnosť bola nazvaná skupinou lobistov a ja, ako jej predseda, hlavným lobistom. Áno, my sme lobovali – odborne, prednáškami, vzdelávaním mladých lekárov, fyzioterapeutov, trénerov,

funkcionárov a športovcov za to, aby každý športoval zdravo, úspešne, pod dohľadom telovýchovného lekára a aby nám na športoviskách naše deti a iní športovci neumierali!

Prečo vlastne nepovažujeme za správne riešenie novelizovať tento paragraf a umožniť vykonávanie preventívnych telovýchovnolekárskeho prehliadok u talentovanej mládeže aj pediatrom?

- 1) K príprave novely Zákona o športe v predmetných otázkach neboli prizvaní ani neboli informovaní o jej príprave hlavný odborník MZ SR pre odbor telovýchovné lekárstvo a hlavný odborník MZ SR pre odbor pediatria. Taktiež nebola informovaná Slovenská spoločnosť telovýchovného lekárstva, ktorá sa na príprave Zákona o športe aktívne podieľala.
- 2) V prípade zaradenia lekárov so špecializačnou kvalifikáciou pediatria pre výkon prehliadok talentovaných športovcov do ukončeného 23. roka života bude potrebné otvoriť Zákon č. 577/2004, v ktorom je definovaná výlučnosť realizácie telovýchovnolekárskeho prehliadok športovcov do veku 18 rokov len pre lekárov so špecializačnou kvalifikáciou telovýchovné lekárstvo.
- 3) Lekári so špecializačnou kvalifikáciou pediatria (pozn.: pojem špecializačná kvalifikácia v odbore pediatria zahŕňa 14 pediatrických odborností) nemajú príslušnú požadovanú špecializačnú kvalifikáciu (telovýchovné lekárstvo). Pediatri (zvyčajne) nemajú okrem toho príslušné personálne a materiálne-technické vybavenie. Prehliadka u pediatra zvyčajne nezahŕňa ani kľudové EKG vyšetrenie, nie to ešte záťažové EKG a jeho vyhodnotenie.
- 4) Podľa tejto novelizácie pediatri môžu vykonávať preventívne telovýchovnolekárske prehliadky (aj keď na to nemajú vzdelanie a často ani prístrojové vybavenie) len u talentovaných športovcov. *U tých, ktorí nespĺňajú kritéria talentovanej mládeže tieto prehliadky vykonávať nemôžu!*

Len tieto fakty poukazujú na to, že v tejto časti novelizácia zákona autorom vôbec nevyšla, priam ju možno hodnotiť ako protizákonnú!

My sme žiadali, aby sa zadefinovala aj dolná hranica veku talentovaného športovca. Subjektívna svojvoľnosť trénerov je neprípustná (6-ročné deti po 2 tréningoch deklarované trénermi ako „talentované“). Navrhli sme, aby to bol vek od 12 rokov. Potom by mohli pediatri vykonávať preventívne prehliadky u detí do veku 12 rokov, ktoré by ale neboli „telovýchovnolekárske“ ale skutočne „pediatrickými“ v zmysle doteraz kompletne platnej legislatívy.

Dnes už je len na športových zväzoch, ako si vo svojich stanovách zadefinujú povinnosť absolvovania preventívnych prehliadok u športovcov. Vzormi nech sú pre nich v tomto smere Slovenský futbalový zväz a Slovenský zväz ľadového hokeja.

PRÍSPEVOK UZNANÉMU ŠPORTU AKO OSOBNÝ PRÁVNY INŠTITÚT VS. „KLASICKÁ“ DOTÁCIA ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU

*A FINANCIAL CONTRIBUTION TO RECOGNIZED SPORT AS A LEGAL INSTITUTE
V. „CLASSIC“ FINANCIAL CONTRIBUTION FROM THE STATE BUDGET*

JUDR. MÁRIA BERDISOVÁ

SLOVENSKÝ FUTBALOVÝ ZVÄZ

E-MAIL: MARIA.BERDISOVA@FUTBALSFZ.SK

KĽÚČOVÉ SLOVÁ:

dotácia, príspevok uznanému športu, nárokovateľnosť/nenárokovateľnosť, osobitný zákon, národný športový zväz, štátny rozpočet

KEY WORDS:

subsidy, contribution, eligibility/ineligibility, a special law, national sports federation, state budget

ABSTRAKT:

Autorka sa v predkladanom článku zaoberá vysvetlením základných a principiálnych rozdielov medzi poskytovaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu formou dotácie a financovaním športu cez poskytovanie príspevku ako inštitútu „sui generis“ na základe špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v osobitnom zákone s tým, že obe formy poskytovania finančných prostriedkov so štátneho rozpočtu sú legálne a legitímne, ide len o zámer zákonodarcu, aký spôsob financovania konkrétnej oblasti zvolí a uzákoní v právnej norme. V závere článku autor predkladá svoje odporúčania, ktoré by mohli byť prínosom pre skvalitnenie legislatívnej úpravy.

ABSTRACT/SUMMARY:

The author deals with the explanation of the basic and principal differences between the provision of financial resources from the state budget in the form of „subsidies“ and the financing of sports through „contribution“ as a „sui generis“ institute on the basis of special legal regulation contained in the special Act with the conclusion, that both forms of funding from the state budget are legal and legitimate and it is only the intention of the legislative body, what kind of funding in a specific area is chosen and enacted in the law. At the end of the article, the author submits her recommendations, which could be of a tool to improve the current law regulating the issue.

VO VŠEOBECNOSTI K PRÍSPEVKU PODĽA PÔVODNÉHO ZÁKONA O ŠPORTE

Príspevok uznanému športu bol v pôvodnom zákone o športe koncipovaný ako nový osobitný inštitút – finančný príspevok na podporu vybraných druhov športu z prostriedkov štátneho rozpočtu, na poskytnutie ktorého je za splnenia zákonom ustanovených podmienok právny nárok, t. j. zákon o športe ako osobitný zákon upravujúci ako jednu z oblastí aj financovanie športu vymedzil pravidlá a podmienky, ktoré musí národný športový zväz spĺňať, aby mu bol príspevok poskytnutý a zároveň ustanovil spôsob výpočtu výšky príspevku cez ustanovený vzorec. Príspevok sa mal poskytovať na financovanie činnosti a úloh národného športového zväzu, pričom však rozhodnutie, aké konkrétne výdavkové priority a oblasti bude národný športových zväz financovať, ponechal na autonómii národných športových zväzov. Vychádzalo sa z premisy, že výška príspevku vyjadruje úspešnosť a výsledky príslušného športového odvetvia, a teda aj národného športového zväzu, ktorý je jediným subjektom zodpovedným za stratégiu, akým spôsobom dosiahnuť úspech a aj za výsledky, ktoré sú

najdôležitejším parametrom, koľko finančných prostriedkov v príslušnom roku dostane od štátu. Štát preto nemá do činnosti zväzu zasahovať tým spôsobom, aby obmedzoval účel použitia poskytnutých finančných prostriedkov v rámci príspevku, a aby z pozície poskytovateľa nanucoval spôsob použitia poskytnutých finančných prostriedkov, a to napr. aj vo vzťahu k obmedzeniu časového hľadiska použitia finančných prostriedkov. V tejto súvislosti malo ísť o „obrátkový fond“, t. j. nevyčerpané finančné prostriedky z príspevku by koncom roka neprepadali a nevracali sa do štátneho rozpočtu, ale národný športový zväz by ich mohol používať aj v nasledujúcom rozpočtovom roku, čo je ďalším prirodzeným manažérskym nástrojom na dlhodobejšie plánovanie aktivít, kedy je potreba zdrojov financovania rozvrhnutá na viac rokov, nielen v rámci jedného roka, čo tlačí národné športové zväzy k „nutnosti“ vyčerpania zdrojov v príslušnom roku aj na úkor efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti ich použitia.

Čo sa týka väzby takto definovaného príspevku na zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, tento príspevok ako výdavkový titul subsumujeme pod právnu úpravu § 8 ods. 1 písm. i) citovaného zákona, podľa ktorého „sa zo štátneho rozpočtu hradia **ďalšie výdavky ustanovené** zákonom o štátnom rozpočte alebo **osobitným zákonom**“. Príspevok v takejto podobe je potrebné vnímať ako „**ďalší výdavok**“ a „**osobitným zákonom**“, v ktorom je tento „ďalší výdavok“ upravený je **zákon o športe**.

Ide o obligatórny príspevok podľa osobitného predpisu a nie je možné ho stotožňovať ani zamieňať so žiadnym iným typom „príspevku“ poskytovaného zo štátneho rozpočtu, ako napr. „príspevok štátnej príspevkovej organizácii“ – ide o finančný vzťah medzi zriaďovateľom a príspevkovou organizáciou v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, kedy je príspevková organizácia zapojená na štátny rozpočet prostredníctvom príspevku na činnosť od zriaďovateľa, ani s „dotáciou“ zo štátneho rozpočtu, na ktorú sa vzťahuje vo všeobecnosti ustanovenie § 8a zákona č. 523/2004 Z. z. a ktorá je zároveň tiež upravená osobitným zákonom.

Legálnym a aj legislatívne priechodným zámerom bolo poskytovať príspevok uznanému športu na základe osobitnej úpravy zákona o športe (rovnako ako iné príspevky poskytované podľa osobitných predpisov – napr. príspevky podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, príspevok na činnosť úradu podľa § 68 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite, atď.), t. j. v danom prípade na základe splnenia zákonných podmienok a vychádzajúc z ustanoveného vzorca by mali zväzy na poskytnutie príspevku v súlade s § 68 zákona o športe právny nárok.

Tento inštitút je odlišný od dotácie poskytovanej z prostriedkov štátneho rozpočtu, pričom aj dotácie poskytované z prostriedkov štátneho rozpočtu sa delia na obligatórne a fakultatívne (dotácia je ako fakultatívna a nenárokovateľná podpora štátu je poskytovaná aj na základe zákona o športe – § 70 – § 74).

BLIŽŠIE K DOTÁCIÁM ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU

Z najširšieho výkladu dotácie ako transferovej platby je na účely vymedzenia „klasických nenárokovateľných dotácií zo štátneho rozpočtu“ potrebné odlišiť tie transferové platby, ktoré majú síce charakter „dotačný“, ale ich úhradu možno považovať za obligatórny výdavok. Ide o dotácie, ktoré sa poskytujú podľa osobitného zákona právnickým osobám zriadeným osobitným zákonom na plnenie úloh podľa osobitných predpisov, a to napríklad dotácie RTVS, Červenému krížu a dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy obciam a VÚC – výdavky podľa § 8 ods. 1 písm. e), ktoré majú osobitný režim a výdavky na jednotlivé dotačné tituly sú rozpočtované v príslušných rezortoch na základe vopred určených normatífov. Taktiež poskytovanie dotácií právnickým osobám zriadeným zákonom na plnenie ich úloh podľa tohto osobitného zákona je predmetom úpravy osobitného zákona, kde je priamo upravené, že dotácia sa takejto právnickej osobe poskytuje, pričom finančné prostriedky na poskytovanie predmetných dotácií sú každoročne v zákone o štátnom rozpočte rozpočtované.

Klasické dotačné vzťahy (t.j. aj príspevok uznanému športu poskytovaný podľa súčasného znenia zákona o športe, aj keď má názov „príspevok“) majú svojim obsahom charakter podporný a nenárokovateľný. Poskytujú sa v rozsahu schválenom zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a o príjmoch a výške poskytnutej dotácie rozhoduje spravidla rezortná komisia na základe prijatých žiadostí o poskytnutie dotácie, možno tým teda rozumieť poskytovanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na základe žiadosti, na podporu určitej vymezenej oblasti, ktorá vyplýva z vecnej pôsobnosti poskytovateľa dotácie, pričom ide o jednostranný vzťah, keďže poskytovateľ nemá nárok na akékoľvek protiplnenie. Predpokladom poskytnutia takejto dotácie je však zámer/ cieľ poskytovateľa, podporiť určitú konkrétnu aktivitu a činnosť. Existencia takéhoto zámeru musí vychádzať zo znalosti a vedomosti poskytovateľa, čo sa má za poskytnuté finančné prostriedky obstaráť a zabezpečiť (napr. nákup motorového vozidla, rekonštrukcia budovy, atď.). V tomto špecifickom prípade je však výstupom čo najväčší úspech Slovenskej republiky v športovom odvetví a poskytovateľ ani nemôže mať kapacitu na to, aby v každom športovom odvetví určil okruhy konkrétnych výdavkov, ktoré sa majú financovať a touto znalosťou disponujú len národné športové zväzy.

ZÁVER

Vychádzajúc z uvedeného uvádzam, že poskytovanie príspevku uznanému športu v znení schválenom v pôvodnom zákone o športe je legálne a vecne správne s tým, že snahy o umelé „zošnúrovanie“ možnosti použitia poskytovaných finančných prostriedkov sú kontraproduktívne. Nie je podstatné, ako sa finančný vzťah v danom prípade nazýva, dôležitý je obsah, avšak z pohľadu čistoty a zrozumiteľnosti právnej úpravy je najsprávnejšie nazývať finančné prostriedky príspevkom uznanému športu a obsahovo ho koncipovať tak, ako to bolo schválené v pôvodnom znení zákona o športe s účinnosťou od 1.1.2016.

PROCESNÉ PRAVIDLÁ PRE RIEŠENIE PRÍPADOV PORUŠENIA ANTIDOPINGOVÝCH PRAVIDIEL*PROCEDURAL RULES FOR ANTI-DOPING RULE VIOLATION CASES***JUDR. ING. MIROSLAV CHLIPALA, PHD.**

ADVOKÁT

PRESEDA PRÁVNEJ KOMISIE ANTIDOPINGOVEJ AGENTÚRY SR

ČLEN SKUPINY PRÁVNÝCH EXPERTOV PRI INŠTITÚTE NÁRODNÝCH ANTIDOPINGOVÝCH AGENTÚR INADO

E-MAIL: MCHLIPALA@BCH.SK**Kľúčové slová:**

doping, procesné pravidlá, komisia, konanie, rozhodnutie, nezávislý, nestranný, panel rozhodcov

KEY WORDS:

doping, procedural rules, panel, proceedings, decision, independent, impartial, panel of Arbitrators

ABSTRAKT:

Čiastočná úprava procesných pravidiel pre prípady porušenia antidopingových pravidiel je obsiahnutá v novom zákone o športe. Táto úprava zahŕňa predpoklady pre členov komisií a náležitosti rozhodnutia. Ďalšia úprava konaní je ponechaná na úpravu národných športových zväzov. Autor poukazuje na teoretické a medzinárodné princípy, ktoré je potrebné zohľadniť pri tvorbe procesných pravidiel. Autor na základe dlhodobých skúseností odporúča vytvorenie nadzväzového panelu rozhodcov s cieľom rozumného a efektívneho usporiadania vzťahov v tejto oblasti.

ABSTRACT/SUMMARY:

Incomplete adjustment of procedural rules of anti-doping rule for violation cases is contained in the new Act on Sports. The adjustment covers requirements for panel members and content of the decision. National sport associations are responsible for further adjustment of proceedings. The author points to the theoretical and international principles to be taken into account in the adoption of the procedural rules. Based on wide experience, the author suggests to create an independent panel of arbitrators in order to achieve rational and efficient arrangement of relations in this field.

AKTUÁLNA SITUÁCIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Zákom č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako *zákon*) boli upravené, resp. nastavené procesné pravidlá pre riešenie prípadov porušenia antidopingových pravidiel. Toto nastavenie je zhmotnené v § 92 a § 93 zákona. Nejde o vyčerpávajúcu zákonnú úpravu. Konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel (ďalej ako *konanie*) je v § 92 zákona v rozsahu 7 odsekov. Nasledujúci § 93 zákona v 5 odsekoch upravuje podmienky a náležitosti rozhodnutia vo veci porušenia antidopingových pravidiel.

Zákonná úprava v § 92 zákona stanovuje podmienky pre zloženie komisie príslušnej na rozhodovanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel v prvom stupni a druhom stupni. I keď to zákon priamo neuvádza, z kontextu môžeme systematickým výkladom vyvodiť, že konanie je dvojstupňové. Druhostupňové konanie má povahu odvolacieho konania, i keď to zákon výslovne neuvádza, ale opäť systematickým výkladom je možné vyvodiť aj tento záver¹. Vo veci porušenia rozhoduje kolektívny

---

1) Potvrdením záveru o povahe druhostupňového konania ako odvolacieho konania je aj znenie § 93 ods. 5 zákona: „Proti rozhodnutiu vo veci porušenia pravidiel podľa § 88 ods. 3 ... môže podať opravný prostriedok fyzická osoba ...“

orgán – komisia. Zákon nestanovuje počet členov komisie, ale v prípade druhostupňovej komisie sa vyžaduje, aby členom komisie bol aspoň jeden právnik a aspoň jeden lekár alebo farmaceut².

Zo znenia zákona vyplýva, že **kreovanie komisií je vo výlučnej a autonómnej kompetencii národného športového zväzu**. Ide o tzv. pozitívne vymedzenie kreačnej právomoci. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ani Antidopingová agentúra Slovenskej republiky³ (ďalej ako *agentúra*) ani iný orgán verejnej moci nie je oprávnený zasahovať do procesu kreovania komisií alebo usmerňovať národný športový zväz. Uvedenú skutočnosť možno považovať za vyjadrenie **princípu nezávislosti** a to súčasne v dvoch smeroch. Ide o nezávislosť národného športového zväzu od štátnej exekutívy pri rozhodovaní prípadov porušenia antidopingových pravidiel. Zároveň ide o dôsledné oddelenie úloh agentúry a úloh národného športového zväzu v konkrétnom procese dopingovej kontroly s cieľom zachovať nezávislosť konania.

Je nepochybné, že agentúra plní úlohy pred konaním, ktorú môžeme nazvať ako **prípravná fáza pre konanie**. Po tejto fáze odovzdáva agentúra pomyselnú štafetu práve nezávislému národnému športovému zväzu, ktorý vo svojej kompetencii zabezpečí spravodlivé, nestranné a nezávislé konanie. Následne po skončení konania musí národný športový zväz zabezpečiť doručenie kópie spisu agentúre, ktorá pokračuje v plnení svojich ďalších úloh v rámci dopingovej kontroly.

Na tomto mieste je vhodné a potrebné zdôrazniť, že počas konania nie je agentúra postavená „mimo hru“. Práve naopak, agentúra je oprávnená zúčastňovať sa prejednávania prípadu. Je zrejmé, že takéto právo v sebe implikuje **povinnosť národného športového zväzu zabezpečiť presnú, včasnú a podrobnú informáciu o prejednávanom prípade smerom k agentúre**, aby agentúra mohla svoje právo účasti na konaní plnohodnotne využívať. Za nemenej dôležitý fakt, ktorý núti konajúcu komisiu informovať agentúru o postupe a termínoch prejednávaného prípadu považujem skutočnosť, že komisia je povinná v rozhodnutí vyrovnať sa s návrhmi a námietkami dotknutých osôb⁴. Takéto vyrovnanie sa bez vysvetlení, replík a konfrontácie s agentúrou (ako subjektom, ktorý zabezpečil prípravnú fázu pre konanie), nie je dosť dobre možné!

ÚPRAVA KONANIA

Úprava konania v zákone je poňatá minimalisticky. **Predmetom zákonnej úpravy nie je komplexná úprava konania**. Zákonodarca upravil spôsob kreovania komisie ako kolektívneho arbitra a predpoklady pre výkon funkcie člena komisie a upravil výsledok rozhodovacej činnosti komisie, t. j. rozhodnutie vo veci porušenia antidopingových pravidiel⁵. Paragraf zákona, ktorý upravuje rozhodnutie obsahuje požiadavky na štruktúru rozhodnutia, požiadavky na obsahovú náplň odôvodnenia rozhodnutia, požiadavku na poučenie a formálne požiadavky na vyhotovenie rozhodnutia⁶. Tento paragraf nestanovuje samostatnú úpravu pre rozhodnutie v prvom stupni a pre rozhodnutie v druhom stupni.

Zákonná úprava nestanovuje rámec pre konanie ako také alebo inými slovami pre postup komisie pri rozhodovaní prípadu. Som však presvedčený, že nie je dôvod pre vytváranie zákonného rámca pre konanie ako také. **Úprava obsiahnutá v zákone sa týka kľúčových východísk konania**, t. j. náležitosti komisií a náležitosti rozhodnutia. Inými slovami zákon stanovuje dostatočné predpoklady pre nastavenie nezávislého a nestranného arbitrážneho orgánu a stanovuje náležitosti pre zrozumiteľné, vyčerpávajúce a preskúmateľné rozhodnutie.

---

2) § 92 ods. 2 písm. a) a písm. b) zákona

3) zriadená ako štátna príspevková organizácia na základe § 86 zákona

4) § 93 ods. 2 zákona

5) podrobne pozri § 92 zákona

6) § 93 ods. 1 až 4 zákona

Úprava postupu komisie pri prejednávaní prípadu je ponechaná na internú úpravu príslušného národného športového zväzu. Národný športový zväz má dostatok vzorov pre úpravu postupu komisie v prvom ako aj v druhom stupni. Zároveň národný športový zväz môže zohľadniť špecifiká a tradície typické pre vlastný zväz alebo typické pre konkrétny šport. Ako vhodný zdroj inšpirácie môže slúžiť historicky zavedená a ustálená úprava postupu komisií daného národného športového zväzu, úprava postupu arbitrážneho orgánu v prípadoch porušenia dopingových pravidiel na medzinárodnej úrovni (kontinentálnej alebo globálnej), poznatky od zahraničných národných športových zväzov a samozrejme úprava podľa Svetového antidopingového kódexu⁷ (ďalej ako *kódex*). V neposlednom rade možno odporúčať aplikáciu princípov a zásad typických pre pozitívno-právne procesné kódexy. Samozrejme je potrebné so znalosťou vecí a veľmi citlivo zohľadňovať osobitosti športového prvku v tejto úprave avšak pri stopercentnom akceptovaní celospoločensky vyžadovaného cieľa v podobe boja proti dopingovému v športe ako negatívneho a nežiaduceho javu v športe.

MEDZINÁRODNO-PRÁVNE PREDPOKLADY A POŽIADAVKY

Je nepochybné, že zákonná úprava nastavuje vhodné parametre konania, ktoré musí byť nezávislé a nestranné. Národné športové zväzy musia doplniť tento rámec vlastnou úpravou pre postup komisie. Takéto spravodlivé, nezávislé a nestranné konanie pre prípady porušenia antidopingových pravidiel je vyžadované aj na úrovni viacerých medzinárodných dokumentov. Ide predovšetkým o **Dohovor Rady Európy proti dopingovému**⁸ (ďalej ako *dohovor*). Zásady disciplinárnych postupov v zmysle tohto dohovoru vyžadujú, aby disciplinárne postupy národných športových zväzov obsahovali dohodnuté medzinárodné princípy prirodzenej spravodlivosti a zabezpečenia úcty k základným právam podozrivých športovcov. Konkrétne ide o oddelenie oznamovacieho a disciplinárneho orgánu, právo na spravodlivé konanie a na pomoc alebo zastupovanie a jasné a uplatniteľné ustanovenia na odvolanie proti každému prijatému rozhodnutiu.

Obdobne ako dohovor aj **článok 8 kódexu** upravuje právo na spravodlivé pojednávanie. Platí, že pre ktorúkoľvek osobu, o ktorej existuje tvrdenie, že sa dopustila porušenia antidopingového pravidla, zabezpečí národný športový zväz spravodlivé pojednávanie v primeranej časovej lehote, a to spravodlivou a nestrannou komisiou. Kódex ďalej vyžaduje, aby rozhodnutie, ktoré musí obsahovať vysvetlenie dôvodov pre akúkoľvek dobu zákazu činnosti bolo zverejnené. Ďalej **článok 13.2.2 kódexu** upravuje právo na odvolanie týkajúce sa športovcov alebo ďalších osôb. Platí, že voči rozhodnutiu je možné odvolať sa na nezávislý a nestranný orgán v súlade s pravidlami stanovenými príslušnou národnou antidopingovou organizáciou. Pravidlá pre spravodlivé pojednávanie a odvolanie musia rešpektovať nasledujúce zásady: včasné pojednávanie, spravodlivá a nestranná pojednávacia komisia, právo byť zastúpený právny zástupcom na vlastné náklady a včasné písomné a zdôvodnené rozhodnutie.

ZÁVER

Je nepochybné, že **požiadavky kladené na národné športové zväzy sú aj v oblasti boja proti dopingovému v športe značné.** Správny a zákonný postup komisie je v konečnom dôsledku absolútnou zodpovednosťou národného športového zväzu. Následky pre národný športový zväz môžu viesť až k dočasnej strate spôsobilosti byť prijímateľom verejných prostriedkov⁹.

V tejto súvislosti stojí za zamyslenie **návrh na vytvorenie nadzväzového panelu arbitrov pre účely konaní vo veci porušenia antidopingových pravidiel.** V priemere sa v Slovenskej republike vyskytuje

7) http://www.antidoping.sk/images/data/medzinarodna_regulacia/2015_01_01_WADA_CODE_2015_SK.pdf

8) Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o pristúpení Slovenskej republiky k **Dohovoru Rady Európy proti dopingovému** uverejnený v zbierke zákonov pod č. 262/1993 Z. z.

9) bližšie pozri § 67 ods. 1 písm. b), písm. c) zákona v spojení s § 86 ods. 4 písm. i) zákona

asi 10 porušení antidopingových pravidiel ročne a to za všetky športy. Znamená to, že niektoré športy a národné športové zväzy nemusia riešiť konkrétny prípad porušenia antidopingových pravidiel aj niekoľko rokov. Na druhej strane sú však permanentne a priebežne kladené požiadavky na dodržiavanie antidopingových pravidiel národnými športovými zväzmi a na úpravu predpisov v oblasti boja proti dopingovému v športe. Preto **sa javí ako nepraktické, neefektívne a teda nevhodné, aby každý národný športový zväz samostatne a vo vlastnej réžii zabezpečoval právne perfektné konanie vo veciach porušenia antidopingových pravidiel.**

Subsumovanie týchto konaní pod všeobecné disciplinárne konania nepredstavuje ideálne riešenie. Na členov komisií pre prejednávanie porušení antidopingových pravidiel sú kladené iné požiadavky v porovnaní s členmi „bežných“ disciplinárnych komisií. Výkon funkcie člena komisie pre prejednávanie porušení antidopingových pravidiel okrem osobitných zákonných predpokladov predpokladá aj špecifické znalosti a skúsenosti v oblasti boja proti dopingovému v športe. Táto oblasť sa dynamicky vyvíja a je potrebné kontinuálne vzdelávanie členov komisií, aby bolo zabezpečené spravodlivé, nestranné a nezávislé konanie. Takéto vzdelávanie s cieľom udržať „akčioschopnosť“ komisií pre všetky národné športové zväzy (rádovo desiatky až stovky členov komisií) sa javí vzhľadom na frekvenciu prípadov porušenia antidopingových pravidiel ako nezmyselné...

Ako ideálne riešenie navrhujem vytvorenie nezávislého a nestranného nadzväzového subjektu, ktorý bude nezávislý od štátnej exekutívy, agentúry a nebude podliehať ani prípadným interným vplyvom národných športových zväzov. Pracovne nazvime tento subjekt „*Panel rozhodcov*“. Úlohou a poslaním Panelu rozhodcov by bolo zhromaždiť relatívne malú skupinu odborníkov (právnikov, lekárov, farmaceutov ale aj športových autorít), ktorá by sa stala základom pre kreovanie komisií pre rozhodovanie prípadov porušovania antidopingových pravidiel.

Vytvorenie takéhoto orgánu by umožnilo precíznejšiu, kontinuálnu, systematickú a hlbšiu edukáciu arbitrov zapísaných v Paneli rozhodcov. Jednotlivé národné športové zväzy by s dôverou mohli obsadzovať členov komisií pre konania práve z tohto Panela rozhodcov. Zároveň by sa zachovala **transparentnosť, odbornosť, jednoduchosť a predvídateľnosť rozhodovania v prípadoch porušenia antidopingových pravidiel.**

V neposlednom rade stojí za zmienku, že uvedený rámcový návrh pre kreovanie Panelu rozhodcov je odskúšaný a úspešne fungujúci aj v zahraničí. Na Slovensku je potrebné, aby si túto myšlienku osvojil potenciálny líder uznávaný v športovej komunite a túto myšlienku v športovej komunite aj presadil. Podľa môjho názoru sa takejto odbornej výzvy môže ujať napr. nezisková organizácia či podnikateľský subjekt, ale aj združenie vytvorené národnými športovými zväzmi alebo Slovenský olympijský výbor.

V mene boja proti dopingovému v športe drukujem tejto myšlienke a verím, že moja výzva nájde toho správneho adresáta!

REALIZÁCIA DOBROVOĽNÍCTVA V PRAXI ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ*REALIZATION OF VOLUNTEERING IN THE PRACTICE
OF SPORTS ORGANIZATIONS***MGR. IGOR ŠUMICHRAST**

ADVOKÁT

ČLEN LEGISLATÍVNO-PRÁVNEJ KOMISIE SOV

E-MAIL: SUMICHRAST@UCPS.SK**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

dobrovoľníctvo, športová organizácia, zmluva o výkone dobrovoľníckej činnosti, vysielajúca organizácia, prijímateľ dobrovoľníckej činnosti

KEY WORDS:

volunteering, sports organization, volunteer agreement, volunteer-sending organization, beneficiary of volunteering

ABSTRAKT:

Článok sa zaoberá problematikou výkonu dobrovoľníctva v podmienkach športových organizácií. Článok prináša návrhy a riešenia pre vytvorenie interného systému, ktorý zabezpečí riadny a efektívny spôsob výkonu dobrovoľníckej činnosti v prospech športových organizácií, predovšetkým športových klubov.

ABSTRACT/SUMMARY:

The article deals with the issue of realization of volunteering in the terms of sports organizations. The article provides suggestions and solutions to create an internal system to ensure proper and efficient way of performing voluntary activity for the benefit of sports organizations, especially sports clubs.

Úvod

Zákonom č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o športe**“) bola zavedená možnosť, aby športový odborník podľa § 6 ods. 1 písm. a) až d) Zákona o športe mohol vykonávať športovú činnosť ako dobrovoľník (porovnaj § 6 ods. 3 a § 80 ods. 7 Zákona o športe). Zároveň s prijatím Zákona o športe došlo k novelizácii zákona č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o dobrovoľníctve**“) v tom zmysle, že s dobrovoľníkom zapísaným v informačnom systéme športu je možné v zmluve o dobrovoľníckej činnosti dohodnúť náhradu za stratu času dobrovoľníka, a to za každú hodinu vykonávania dobrovoľníckej činnosti v športe najviac vo výške hodinovej minimálnej mzdy. Zákonodarca naviazal na túto novelu Zákona o dobrovoľníctve novelu zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o dani z príjmov**“), keď v § 9 ods. 1 písm. m) ustanovil, že náhrada za stratu času dobrovoľníka je oslobodená od dane z príjmov, ak úhrn týchto príjmov nepresiahne v zdaňovacom období 500 eur, pričom ak takto vymedzené príjmy presiahnu 500 eur, do základu dane sa zahrnú len príjmy nad takto ustanovenú sumu.

V nadväznosti na vyššie uvedené možno dôvodne predpokladať, že výkon dobrovoľníckej činnosti v športovej obci bude posilňovať. **Otázkou však ostáva, akým spôsobom je potrebné nastaviť vzťahy pri výkone dobrovoľníckej činnosti v športovej obci tak, aby bol výkon dobrovoľníckej činnosti čo najviac efektívny a ekonomicky únosný.** Predovšetkým pre malé športové kluby, ktoré

nemajú finančné prostriedky a ani kapacity na všetku administratívu spojenú s dobrovoľníkmi, je dobrovoľnícka činnosť bytostne dôležitá.

POVINNOSTI VOČI DOBROVOĽNÍKOM A ZÁKONNÉ MOŽNOSTI RIEŠENIA

Za predpokladu, že má športový klub záujem o pomoc zo strany dobrovoľníka, je povinný splniť viaceré zákonné povinnosti, napríklad:

1. **uzatvoriť zmluvu s dobrovoľníkom,**
2. **zabezpečiť plnenie povinností a opatrení podľa** zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rozsahu nevyhnutnom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia dobrovoľníka pri výkone dobrovoľníckej činnosti tak, aby dobrovoľnícku činnosť dobrovoľník vykonával v podmienkach neohrozujúcich jeho život a zdravie vzhľadom na druh a povahu dobrovoľníckej činnosti,
3. **zabezpečiť oblečenie, najmä pracovný odev a iné osobné ochranné pracovné prostriedky a pracovné pomôcky pred začatím vykonávania dobrovoľníckej činnosti,**
4. **vydať písomné potvrdenie o trvaní, rozsahu a obsahu dobrovoľníckej činnosti a písomné hodnotenie jeho dobrovoľníckej činnosti,**
5. **poučiť dobrovoľníka, a ak ide o dobrovoľníka mladšieho ako 18 rokov aj jeho zákonného zástupcu, o rizikách spojených s výkonom dobrovoľníckej činnosti, ktorá by mohla ohroziť jeho zdravie alebo život,**
6. **(po dohode s dobrovoľníkom) uzavrieť poistenie zodpovednosti za ním spôsobenú škodu,**
7. **(po dohode s dobrovoľníkom) uzavrieť v prospech dobrovoľníka poistenie pre prípad jeho úrazu,**
8. **uhradiť náhradu za stratu času dobrovoľníka zapísaného v informačnom systéme športu, ak tak bolo dohodnuté v zmluve o dobrovoľníckej činnosti.**

Nie všetky z vyššie uvedených povinností sú malé športové kluby schopné vo vlastnej réžii zabezpečiť. Prekážkou sú predovšetkým už spomenuté súvisiace ekonomické náklady, prípadne personálne možnosti športových klubov spočívajúce v nedostatku odborných zamestnancov z príslušných oblastí, ktorí by zabezpečili potrebné odborné školenia dobrovoľníkov, resp. pripravili a spravovali právnu a ekonomickú (účtovnú) dokumentáciu súvisiacu s dobrovoľníkmi (napr. písanie zmluvy o výkone dobrovoľníckej činnosti). Súčasnú zmenu Zákona o dobrovoľníctve upravuje dve alternatívy, ktoré upravujú výkon dobrovoľníckej činnosti v prospech športových klubov.

1. ALTERNATÍVA: Zmluva o dobrovoľníckej činnosti je uzatvorená medzi prijímateľom dobrovoľníckej činnosti (športovým klubom) a dobrovoľníkom

Následky uplatnenia prvej alternatívy:

- pre každý prípad využitia dobrovoľníka **splní všetky povinnosti** vo vzťahu ku každému dobrovoľníkovi **športový klub** ako prijímateľ dobrovoľníckej činnosti,
- do zmluvného vzťahu s dobrovoľníkom vstupuje športový klub,
- národný športový zväz nefiguruje vo vzťahu športový klub – dobrovoľník.

2. ALTERNATÍVA: Zmluva o dobrovoľníckej činnosti je uzatvorená medzi vysielajúcou organizáciou (národným športovým zväzom) a dobrovoľníkom, pričom športový klub vystupuje ako prijímateľ dobrovoľníckej činnosti

Následky uplatnenia druhej alternatívy:

- pre každý prípad využitia dobrovoľníka **splní povinnosti¹** vo vzťahu ku každému dobrovoľníkovi **národný športový zväz,**

¹ Resp. rozsah povinností, ktoré splní národný športový zväz (vysielajúca organizácia) a ktoré splní športový klub (prijímateľ dobrovoľníckej činnosti) možno upraviť v dohode o podmienkach výkonu dobrovoľníckej činnosti (výnimkou je napr. poučenie podľa § 5 ods. 5, ktoré bude povinný zabezpečiť národný športový zväz aj športový klub).

- národný športový zväz následne vyšle dobrovoľníka vykonávať dobrovoľnícku činnosť v prospech športového klubu ako prijímateľa dobrovoľníckej činnosti,
- do zmluvného vzťahu s dobrovoľníkom (zmluvy o dobrovoľníckej činnosti) vstupuje národný športový zväz,
- športový klub vystupuje len ako prijímateľ dobrovoľníckej činnosti.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, pre športové kluby sa javí výhodnejšie uplatňovanie druhej alternatívy pri využívaní dobrovoľníckej činnosti. Jej realizácia je však priamo podmienená ingerenciou národného športového zväzu, ktorého je športový klub členom. Bez účasti zväzu, ktorý na seba preberie ťažisko povinností vo vzťahu k dobrovoľníkom, nebude môcť športový klub túto možnosť využiť. Cieľom národného športového zväzu má byť predovšetkým poskytnutie odborného a finančného zázemia pre športové kluby, ktoré sa tak budú môcť vo väčšej miere venovať športovej činnosti.

AKO VYRIEŠIŤ VZŤAH VYSIELAJÚCA ORGANIZÁCIA – PRIJÍMATEĽ DOBROVOĽNÍCKEJ ČINNOSTI?

Odpoveď na túto otázku dáva § 4 ods. 11 Zákona o dobrovoľníctve. V jeho zmysle môže vysielajúca organizácia uzatvoriť **dohodu o podmienkach výkonu dobrovoľníckej činnosti** s prijímateľom dobrovoľníckej činnosti. Táto dohoda však musí **byť v súlade so zmluvou o dobrovoľníckej činnosti**, ktorú vysielajúca organizácia uzatvorila s dobrovoľníkom. Zákon o dobrovoľníctve neustanovuje obsahové náležitosti dohody o podmienkach výkonu dobrovoľníckej činnosti. Okrem spôsobu, rozsahu a obsahu výkonu dobrovoľníckej činnosti v prospech športového klubu v nej možno dohodnúť ďalšie podmienky výkonu dobrovoľníckej činnosti, napr. spolupodieľanie sa športového klubu na úhrade časti nákladov vynaložených národným športovým zväzom na dobrovoľníka, vedenie právnej a ekonomicko – účtovnej agendy národným športovým zväzom alebo to, že pracovný odev, pomôcky a pod. zabezpečí pre dobrovoľníkov športový klub.

Je len na národnom športovom zväze a športovom klube, aby našli vzájomnú rovnováhu v rozsahu práv a povinností, ktoré budú plniť vo vzťahu k dobrovoľníkom. Práve primerané nastavenie tohto vzťahu a správne nastavenie procesov (napr. nahlasovanie potreby dobrovoľníkov športovým klubom na národný športový zväz) môže viesť k zefektívneniu výkonu dobrovoľníckej činnosti v športe a k odbremeneniu malých športových klubov od nadmerných povinností.

SPONZORSTVO V ŠPORTE V PRAXI ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

SPONSORSHIP IN SPORT IN PRACTICE
OF SPORT ORGANISATIONS

MGR. ZUZANA ZAJÍČKOVÁ

ADVOKÁTKA,
PREDSEDNÍČKA LICENČNEJ KOMISIE SZLH,
PODPREDSEDNÍČKA LEGISLATÍVNEJ KOMISIE SZLH,
ČLENKA LEGISLATÍVNO-PRÁVNEJ KOMISIE SOV
E-MAIL: ADVOKAT@ZAJICKOVA.SK

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

šport, podpora, financovanie, zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, sponzorská zmluva, sponzor, sponzorovaný, sponzorské

KEY WORDS:

sport, support, funding, act no. 595/2003 Coll, on income tax, sponsorship contract, sponsor, sponsored, sponsorship

ABSTRAKT:

Predkladaný príspevok prináša zhrnutie prezentácie Mgr. Zuzany Zajíčkovej o sponzorstve v športe v praxi športových organizácií - „Šport a právo 2016“.

ABSTRACT/SUMMARY:

The presented article presents the summary of the presentation of Zuzana Zajíčková about sponsorship in sport in practice of sport organisations - „Sport and the Law 2016“.

Po prijatí zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol zavedený do právneho poriadku nový zmluvný typ, zmluva o sponzorstve v športe. Aj napriek tomu však v laickej, aj v odbornej verejnosti pretrváva názor, že „na Slovensku to je so sponzorom ťažké. Podnikatelia musia dávať peniaze zo svojho zisku, nemajú žiadne daňové úľavy. Je to väčšinou o dobrých vzťahoch. Ani nový zákon o športe nám nepomohol.“ (Miroslav Kováčik, riaditeľ HK Nitra, denník Šport, 18.9.2016.) V nasledujúcom príspevku bude pozornosť zameraná práve na sponzorstvo v športe v praxi športových organizácií tak, ako bolo odprezentované v rámci príspevku na konferencii „Šport a právo 2016“ s tým, či je to skutočne tak, ako to často verejnosť vníma.

ZMLUVA O SPONZORSTVE V ŠPORTE

V súčasnosti v právnom poriadku existuje úprava sponzorstva ako modelu financovania zo súkromných zdrojov na základe zmluvy o sponzorstve v športe, upravenej v § 50 a 51 zákona o športe. Na základe tejto úpravy je sponzorským plnenie, a to peňažné alebo nepeňažné, priame alebo nepriame, ktorého účel súvisí so športovou činnosťou; výška sponzorského prítom nie je zákonom o športe limitovaná. Sponzorom je poskytovateľ sponzorského, sponzorovaným je prijímateľ sponzorského, registrovaný v informačnom systéme športu. Ide o povinne písomnú formu zmluvy, ktorá je zároveň aj povinne zverejňovaná, pričom sa zároveň vyžaduje, aby sa verejne vykazovali informácií o spôsobe použitia sponzorského. V súčasnosti síce existuje register zmlúv a vykazovanie informácií cez informačný systém športu <http://sport.iedu.sk/Contract/ContractSponsorship/List>, nie je však úplne fungujúci, a preto je na účely riadneho využívania inštitútu zmluvy

o sponzorstve v športe potrebné postupovať v zmysle Metodického usmernenia č. 11/2016 k uplatňovaniu § 50 ods. 4 písm. a) a § 51 ods. 1 a 4 zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré usmerňuje postup sponzora a sponzorovaného pri uzatváraní a zverejňovaní zmluvy o sponzorstve v športe a pri verejnom vykazovaní použitia sponzorského v prechodnom období do dobudovania informačného systému v športe <https://www.minedu.sk/metodicke-usmernenie-c-112016-k-uplatnovaniu-50-ods-4-pism-a-a-51-ods-1-a-4-zakona-4402015-z-z-o-sporte-a-o-zmene-a-doplneni-niektorých-zakonov/>.

SPONZOR

Zákon o športe síce umožňuje komukoľvek byť sponzorom, ale zákon o dani z príjmov nie každému sponzorovi umožňuje znížiť si základ dane. Na to je potrebné splniť niekoľko kumulatívnych podmienok: v príslušnom zdaňovacom období musí sponzor vykázať kladný základ dane, musí mať vysporiadané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom, nesmie byť voči nemu vedené konkurzné konanie, nesmie byť v konkurze, v reštrukturalizácii a ani nebol proti nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku a napokon, nesmie mať evidované nedoplatky poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie.

Do daňovo uznateľných výdavkov si môže sponzor dať sponzorské, ak bolo sponzorské poskytnuté počas obdobia trvania zmluvy o sponzorstve v športe (najviac do konca 4. roku po roku od poskytnutia prvej časti sponzorského), ak už bolo uhradené sponzorovanému, v rozsahu podľa jeho skutočného použitia v príslušnom zdaňovacom období a ak sponzor vytvorí v príslušnom zdaňovacom období kladný daňový základ.

SPONZOROVANÝ

Podľa zákona o športe môže byť sponzorovaným športovec, tréner a inštruktor športu alebo športová organizácia, pričom podmienkou je členstvo v národnom športovom zväze, národnej športovej organizácii alebo medzinárodnej športovej organizácii. Sponzorovaný musí mať spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov a byť zaregistrovaný v informačnom systéme športu.

V prípade, ak je sponzorovaným športovec, za daňovo uznateľné výdavky (náklady) na sponzorské sa považuje len poskytnutie sponzorského pre profesionálneho športovca, talentovaného športovca alebo športového reprezentanta (vtedy môže ísť aj o amatérskeho športovca, ktorý je športovým reprezentantom). Sponzorské však nesmie byť v tomto prípade poskytnuté na plat športovca ani na úhradu jeho osobných potrieb.

PODSTATNÉ NÁLEŽITOSTI ZMLUVY

Zákon o športe definuje podstatné náležitosti zmluvy. Sú nimi identifikačné údaje zmluvných strán, obdobie trvania zmluvy (najviac do konca štvrtého roku nasledujúceho po roku, v ktorom bola sponzorovanému poskytnutá prvá časť sponzorského), spôsob zániku zmluvy, účel a rozsah sponzorského vrátane časového rozvrhu a spôsobu jeho poskytnutia a použitia a podmienky, ktoré musí sponzorovaný splniť na poskytnutie sponzorského vrátane lehoty na oznámenie ich splnenia. Treba mať zároveň na pamäti, že zmluva nie je perfektná, ak neobsahuje povinné súčasti zmluvy, ktorými sú výpis z informačného systému športu o spôsobilosti prijímateľa verejných prostriedkov sponzorovaného a čestné vyhlásenie štatutárneho orgánu sponzora o tom, že splnil podmienky týkajúce sa jeho finančných vzťahov so štátom a ostatné už vyššie uvedené podmienky.

Sponzor má na základe zmluvy o sponzorstve v športe právo žiadať informácie o použití sponzorského a doklady preukazujúce použitie sponzorského a sponzorovaný je povinný mu ich bezodkladne poskytnúť. Zároveň má sponzor právo od zmluvy o sponzorstve v športe odstúpiť, ak sponzorovaný používa sponzorské v rozpore s dohodnutým účelom. Sponzor má tiež právo spájať

názov alebo obchodné meno sponzora alebo označenie sponzora alebo jeho výrobku so sponzorovaným.

Sponzorovaný má na druhej strane právo využiť sponzorské na dohodnutý účel súvisiaci so športovou činnosťou vykonávanou sponzorovaným a tiež je oprávnený uvádzať názov alebo obchodné meno, sídlo, logo sponzora alebo logo jeho výrobku v spojení s účelom, na ktorý bolo sponzorské poskytnuté. Náklady na uvádzanie sponzora však nesmú presiahnuť 10% hodnoty sponzorského.

Sponzorovaný je povinný zverejniť zmluvu a jej zmeny najneskôr do 30 dní odo dňa jej podpisu oboma zmluvnými stranami. Je tiež povinný vrátiť sponzorovi nevyčerpanú sumu sponzorského alebo sumu, ktorá bola použitá v rozpore s dohodnutým účelom. Veľmi dôležitou povinnosťou sponzorovaného je povinnosť priebežne zverejňovať informácie o spôsobe použitia sponzorského, a to najneskôr do 25. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca, ak nevedie príjmy a výdavky sponzorského na osobitnom (transparentnom) bankovom účte; v takom prípade je však povinný oznámiť ministerstvu školstva adresu webového sídla, na ktorom sú tieto údaje o transparentnom účte zobrazené.

Na webe existuje niekoľko vzorových zmlúv, ktoré si môžu záujemcovia stiahnuť a inšpirovať sa nimi:

- http://www.hockeylovakia.sk/userfiles/file/Zmluva%20o%20sponzorstve%20v%20C5%A1p_orte_vzor.pdf
- http://www.ucps.sk/zmluva_o_sponzorstve_v_sporte_jaroslav_collak
- <https://docs.google.com/document/d/1WlGgL9lyca0w9PGhukrPyoidWQS4C3Xu424ONG8VxgE/edit>

SLOVO NA ZÁVER

Napriek tejto určite prínosnej právnej úprave je však potrebné konštatovať, že zavedený systém je zložitý a stále dosť málo využívaný.

V športovej obci veľmi výrazne rezonuje absencia podpory športu z iných ako verejných zdrojov prostredníctvom motivačného nástroja, tzv. superodpočtu, ktorý sa podarilo presadiť pre vedu a výskum a bol v pôvodnom návrhu zákona o športe, ktorý sa bohužiaľ nepodarilo zatiaľ dostať do právneho poriadku pre oblasť športu.

Prítom štát získava nové zdroje príjmov v podobe daní z príjmov športovcov, ktorí vykonávajú šport ako profesionálni športovci – zamestnanci (predtým boli samostatne zárobkovo činnými osobami a v mnohých prípadoch optimalizovali svoj základ dane), pričom ich zamestnávateľom – športovým organizáciám zároveň vznikli zvýšené náklady. Tieto zvýšené náklady často nemajú ako kompenzovať a môže sa stať, že profesionálny šport sa stane na Slovensku ohrozeným druhom, stratí sa kontinuita a mládež nebude mať svoje vzory, ktoré by chceli nasledovať.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
2. Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

SÚČASNÉ POSTAVENIE ADA SR V ZÁKONE O ŠPORTE*CURRENT POSITION OF ADA SR ACCORDING
TO SPORT ACT***MGR. ŽANETA CSÁDEROVÁ, PHD.**

RIADITEĽKA

ANTIDOPINGOVÁ AGENTÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

E-MAIL: ZANETA.CSADEROVA@ANTIDOPING.SK**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

agentúra, nový Zákon o športe, opatrenia proti dopingu, dopingová kontrola, dopingový komisár, konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel

KEY WORDS:

agency, new Sport Act, measures against doping, doping control, doping control officer, antidoping rule violation hearing

ABSTRAKT:

Od 1. januára 2016 vstúpil do platnosti a účinnosti Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okrem iného, zákon priniesol aj zmenu v oblasti právnej úpravy postavenia, úloh a povinnosti Antidopingovej agentúry SR. V ďalších paragrafoch sú upravené opatrenia proti dopingu, dopingová kontrola, dopingový komisár, konanie vo veci porušenia antidopingových pravidiel a odôvodňovanie disciplinárnych rozhodnutí. Autorka príspevku sa pokúsila spracovať a priniesť zjednodušený prehľad hlavných zmien v oblasti boja proti dopingu v športe v novom Zákone o športe a súčasne zdôrazniť okrem legislatívnej úpravy statusu Antidopingovej agentúry SR aj zabezpečenie kvality jej činnosti v súlade s ISO certifikáciou a ostatnými možnými certifikátmi kvality. Tie garantujú poskytovanie služieb na medzinárodnej a národnej úrovni v oblasti dopingovej kontroly a pri udeľovaní terapeutických výnimiek.

ABSTRACT/SUMMARY:

The new Sports Act 440/2015 has come into force on 1. January 2016. Among other things, the Act has brought a change of legislation status, duties and responsibilities of the Slovank Anti-Doping Agency. It also defines the measures against doping, the doping control procedure, doping control officer, antidoping rule violation hearing and justification of disciplinary decisions. This article summarizes the major changes in the new Sports Act regarding fight against doping, and apart from legislation, it also focuses on Quality management certification (ISO certification) and other possibilities of gaining quality certificates regarding doping control procedure and granting of therapeutic use exemptions.

ÚVOD

Slovenská republika pristúpila k podpísaniu a prijatiu **Dohovoru proti dopingu Rady Európy** (3) dňa 6. mája 1993 s jeho účinnosťou pre SR dňom 1. júla 1993. V roku 2007 bol podpísaný **Medzinárodný dohovor proti dopingu v športe** UNESCO č. 347/2007 Z. z. (2). V nadväznosti na oba medzinárodné dokumenty sa implementoval **Svetový antidopingový kódex** 2015 (ďalej len „Kódex“) (4) do súčasného Zákona o športe (1). Kódex prešiel výraznou zmenou, ktoré sa museli začleniť do vnútroštátnej legislatívy pre korektné dodržiavanie Svetového antidopingového programu. Plnenie antidopingového programu na vnútroštátnej úrovni zahŕňa nielen práva a postavenie antidopingovej organizácie, ale aj práva a povinnosti ostatných športových orgánov. Dobrá legislatívna úprava antidopingovej regulácie je základom efektívneho boja proti dopingu v športe. Medzi dôležité pojmy,

ktoré sa zaviedli do Zákona o športe patrí „integrita športu“. Doping v športe a manipulácia priebehu alebo výsledku súťaže sú neprípustným narušením základných princípov športu, a preto je ochrana integrity športu uvedená v definícii „verejného záujmu v športe“ v § 2 zákona. Dôležitou zmenou bolo aj rozšírenie trestno-právnej úpravy v oblasti boja proti nakladaniu a obchodovaniu s dopingovými látkami. Zákon č. 397/2015 z 13. novembra 2015, ktorým sa na účely Trestného zákona ustanovuje Zoznam látok s anabolickým alebo iným hormónálnym účinkom, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Tento zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2016 a týka sa hlavne plnenia Dohovoru UNESCO čl. 8 a Dohovoru Rady Európy čl. 4, a to opatrení ohľadom obmedzenia dostupnosti a používania zakázaných látok a metód.

ČO PRINIESLA ZMENA POSTAVENIA ADA SR V NOVOM ZÁKONE O ŠPORTE?

Nakoľko prijatím zákona o športe došlo ku kreovaniu úplne novej organizácie (síce s rovnakým názvom a rovnakou adresou sídla), Antidopingová agentúra SR (ďalej len „agentúra alebo ADA SR“) musela požiadať o zmenu IČO – identifikačného čísla organizácie, čo prinieslo so sebou množstvo administratívnych zmien. Zmenilo sa postavenie Agentúry, vzhľadom na potrebu zvýšenia miery jej nezávislosti¹, dostala status príspevkovej organizácie zriadenej zákonom na rozdiel od statusu, ktorý mala podľa zákona 300/2008 Z. z., kedy bola zriadená zriaďovacou listinou Ministerstva školstva SR.

OPATRENIA PROTI NEGATÍVNYM JAVOM V ŠPORTE – 8. ČASŤ

(súvisiace ustanovenia § 86 až 93 zákona o športe)

§ 86 sa týka agentúry, kde sa rozširujú a spresňujú právomoci agentúry. Štatutárnym orgánom agentúry je riaditeľ, ktorého funkčné obdobie je ohraničené na 5 rokov s možnosťou opätovného vymenovania. Medzi hlavné úlohy agentúry patria úlohy Svetového antidopingového programu, kde je prioritou vykonať, organizovať a riadiť dopingové kontroly. Agentúra musí vytvoriť svoj distribučný plán testovania na príslušný rok, spracovať kritéria pre zaraďovanie športovcov do Národného registra pre testovanie, ktorý vedie a zároveň v ňom spracúva údaje podľa § 80 ods.2 písm. a), b), g), i), a l), údaje podľa § 80 ods. 4 alebo ods. 5 a telefónne číslo. Spracovanie osobných údajov športovcov podľa Zákona o športe upravuje a uľahčuje agentúre pracovať v systéme ADAMS (Administratívny internetový systém, ktorý umožňuje vkladať, uchovávať, zdieľať a poskytovať informácie).

Agentúra každoročne oznamuje Ministerstvu školstva SR zmeny v medzinárodnej norme Zoznam zakázaných látok a metód pre účely novelizácie Vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 17/2016 Z. z. Agentúra ďalej udeľuje športovcovi národnej úrovne terapeutickú výnimku na použitie látky alebo metódy zo zoznamu zakázaných látok a metód (ďalej len „terapeutická výnimka“).

Podľa Zákona o športe sa rozšírili kontrolné právomoci vo vzťahu k implementáciám hlavných častí Svetového antidopingového programu športovými organizáciami. Športová organizácia má povinnosti vo vzťahu k antidopingovému programu, a to zabezpečiť vo svojej pôsobnosti dodržiavanie pravidiel Svetového antidopingového programu, opatrení proti manipuláciám priebehu a výsledkov súťaží a iných pravidiel, ako aj opatrenia proti negatívnym javom v športe vyplývajúcich z medzinárodných predpisov a rozhodnutí, zároveň upraviť vo svojich predpisoch negatívne javy ako závažné disciplinárne porušenia. Agentúra následne uvedie aj lehotu, počas ktorej má športový zväz alebo športová organizácia stratiť spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov (Dohovor UNESCO čl. 11 písm. c).

---

1) Pozri Dôvodová správa k zákonu 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 87 je upravená pôsobnosť agentúry, kde je zadaná priama pôsobnosť na športovú organizáciu, organizátora súťaže a na športovca.

V § 88 je presne zadané, čo sa považuje za doping v športe. Okrem prípadov, ktoré sa považujú za porušenie antidopingových pravidiel, sa v súlade so Svetovým antidopingovým kódexom upravujú aj prípady, v ktorých sa potenciálne porušenia antidopingových pravidiel za takéto porušenia nepovažujú (t. j. prípady terapeutických výnimiek).

V súlade s dohovorom UNESCO (čl. 2 bod 8) a Svetovým antidopingovým kódexom sa upravuje rozsah činností spadajúcich pod pojem dopingová kontrola. Dopingovou kontrolou nie je len odber vzoriek, ale aj proces zahrňujúci rozhodovanie o vykonaní testov, odber vzoriek a manipulovanie s nimi, laboratórnu analýzu, zaobchádzanie s výsledkami, prejednávania a rozhodovanie vecí. Podľa § 89 ods. 2 sú fyzické osoby v pôsobnosti agentúry povinné podrobiť sa dopingovej kontrole.

Zákon o športe v ustanovení § 90 ods. 1 vymenúva, kto môže dopingovú kontrolu nariadiť, čím je zadaná aj testovacia autorita. Podľa § 90 ods. 2 náklady dopingovej kontroly uskutočnenej na základe žiadosti znáša ten, kto o jej vykonanie požiada. Náklady dopingovej kontroly znáša národný športový zväz, ak organizuje významnú súťaž, bez ohľadu na to, či o vykonanie dopingovej kontroly požiada.

V ustanovení § 91 sa definuje postavenie dopingového komisára ako športového odborníka, prostredníctvom ktorého agentúra vykonáva dopingovú kontrolu. Zároveň upravuje konflikt záujmu a bezúhonnosť, ktorú musí osoba dopingového komisára spĺňať.

V § 92 – § 93 sa upravujú procesné náležitosti prejednávania vo veci porušenia antidopingových pravidiel a rozhodnutie. Uvedené opatrenia prejednávania vecí pred komisiou nie sú v kompetencii ADA SR, ale musia byť súčasťou disciplinárnych predpisov jednotlivých športových organizácií. Zákon o športe upravuje členstvo v takejto komisii, a to tak, aby komisia bola nestranná vo vzťahu k športovcovi, či jeho sprievodnej osobe.

Okrem výkonnej úlohy vo forme dopingových kontrol ADA SR zabezpečuje aj preventívnu činnosť. Medzi základné činnosti v oblasti prevencie patria: šírenie povedomia o komplexnom probléme dopingov v športe a vplyvanie na verejnú mienku, budovanie zdravých hodnôt u mládeže, podporovanie čistého športu prostredníctvom vrcholových športovcov, sponzorov, podporovanie výskumu a tvorba vzdelávacích programov pre jednotlivé cieľové skupiny.

ZABEZPEČENIE KVALITY ADA SR

Agentúra okrem legislatívnej úpravy jej postavenia musí spĺňať určité kvalitatívne parametre jej činnosti. Tie vychádzajú z organizačnej štruktúry organizácie, t. j. organizačného, pracovného a registrátorného poriadku. Základom je aj implementácia pracovných činností do smerníc agentúry. Dňa 20. mája 2016 agentúra ako príspevková organizácia ministerstva školstva získala prestížny certifikát kvality. Ten garantuje poskytovanie služieb na medzinárodnej úrovni v oblasti dopingovej kontroly a pri udeľovaní terapeutických výnimiek. ADA SR prešla náročným hodnotením a testovaním kvality a následne jej bol udelený certifikát zo strany uznávanej certifikačnej autority TAYLLOR & COX. Doklad manažérstva kvality podľa normy STN EN ISO 9001:2008 je zárukou efektivity a spoľahlivosti využívaných procesov a umožňuje zabezpečiť vo finálnej fáze ešte vyššiu kvalitu poskytovaných služieb. Efektívne fungovanie organizácie v praxi si vyžaduje systém a pravidlá, ktoré potvrdzuje i samotná norma ISO. Na základe tohto certifikátu vie ADA SR deklarovať, že proces dopingovej kontroly a udeľovanie terapeutických výnimiek športovcom je štandardizovaný a spĺňa medzinárodné normy vydané Svetovou antidopingovou agentúrou WADA.

Dňa 5. júna 2016 sa uskutočnil certifikačný proces iNADO *Quality Recognition*, ktorý zabezpečoval Inštitút národných antidopingových organizácií (iNADO). Agentúra sa stala 55. členom iNADO

1.1.2016. Členstvo umožňuje medzinárodnú kooperáciu jednotlivých členov, zdieľanie informácií a hlavne, preferuje komunikáciu s cieľom učenia sa od ostatných podľa princípu – inšpirovať sa dobrým a vyhnúť sa niečomu, čo nefunguje. Okrem spolupráce národných antidopingových organizácií podporuje komunikáciu aj s medzinárodnými federáciami a usporiadateľmi významných športových podujatí.

Agentúra sa bude snažiť zaistiť ľudské, materiálne a finančné zabezpečenie organizácie. V neposlednom rade bude treba využívať čím ďalej tým viac nové informačné technológie pri riadení procesov v organizácii.

ZÁVER

Prínos zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre národný antidopingový program môžeme vidieť hlavne v zachovaní integrity športu ako verejného záujmu v športe. Veľmi dôležité je aj vymedzenie pojmov v zákone, pretože vieme presne identifikovať pôsobnosť agentúry. Agentúra vydáva stanoviská pre účely kontroly. Ďalším pozitívom je informačný systém športu, prostredníctvom ktorého môže efektívnejšie agentúra nastaviť svoj ročný plán testovania. Mali by sme si uvedomiť, že národný športový zväz je členom medzinárodnej športovej federácie s celosvetovou pôsobnosťou pre príslušný šport, kde táto medzinárodná športová federácia je rovnocenným signatárom WADA ako národná antidopingová organizácia, a preto musia aj oni súčasne prijať a dodržiavať Svetový antidopingový kódex. Z pohľadu antidopingovej regulácie sa pristúpilo v Zákone o športe k úprave v oblasti disciplinárneho konania, kde sa implementovali princípy spravodlivého procesu a zachovania základných práv podozrivých športovcov. Zadefinovalo sa zloženie nestrannej komisie a minimálne odborné požiadavky člena rozhodovacieho orgánu. Medzi priority Agentúry bude patriť zdieľanie informácií, kooperácia a komunikácia so všetkými, ktorých sa uvedená problematika dotýka.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- (1) Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- (2) MEDZINÁRODNÝ DOHOVOR PROTI DOPINGU V ŠPORTE (dohovor UNESCO; Paríž; 19.10.2005) publ. pod č. 347/2007 Z. z.
- (3) DOHOVOR PROTI DOPINGU (Rady Európy; Štrasburg; 16.11.1989) publ. pod č.262/1993 Z. z.
- (4) SVETOVÝ ANTIDOPINGOVÝ KÓDEX 2015, WADA.
- (5) Dôvodová správa k zákonu 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ŠPORTOVÍ ODBORNÍCI V PODMIENKACH ZÁKONA O ŠPORTE*SPORTS PROFESSIONALS IN CONDITIONS
OF THE ACT ON SPORT***JUDR. ŽANETA SURMAJOVÁ, PHD.**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

UČENÁ PRÁVNICKÁ SPOLOČNOSŤ

E-MAIL: ZANETA.SURMAJOVA@MINEDU.SK**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

športový odborník, živnostník, samostatne zárobkovo činná osoba, odborná spôsobilosť na výkon odbornej činnosti v športe, podnikanie

KEY WORDS:

sports professionals, trader, self-employer, vocational competency for practise of vocational activity in sport, enterprise

ABSTRAKT:

Cieľom tohto príspevku je poukázať na zmeny v postavení a vo vzdelávaní športových odborníkov v podmienkach nového zákona o športe. Príspevok sa zameriava na status športových odborníkov pred 1. januárom 2016, t. j. pred prijatím zákona o športe, a na preklápanie ich postavenia a činnosti podľa novej právnej úpravy po 1. januári 2016. Obsahom príspevku je tiež definovanie druhov športových odborníkov, podmienky nadobudnutia odbornej spôsobilosti na výkon odbornej činnosti v športe a moment vzniku, prerušenia, či zániku oprávnenia športového odborníka na podnikanie.

ABSTRACT/SUMMARY:

The aim of this article is to point at the changes in the position and education of sports professionals under the new Act on Sports. The article focuses on the position of sports professionals before 1 of January 2016, i.e. before the the Act on Sports became effective, and on the reversion of the position and activity of sports professionals according to new legal regulation after the 1 of January 2016. The article contains the definition of classes of sports professionals, conditions of gaining a vocational competency to practise vocational activity in sport and the moment of effectiveness, the interruption of the validity and the expiration of the permission of sports professionals to carry out business activities.

Úvod

Po prijatí zákona č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o športe“) športoví odborníci prešli výraznými zmenami. Kým do prijatia zákona o športe mala prevažná väčšina športových odborníkov status živnostníkov, po nadobudnutí účinnosti zákona o športe (1.1.2016) sa predpokladá ich vyčlenenie do samostatnej skupiny samostatne zárobkovo činných osôb. Nevyhnutnou reformou prešiel aj proces vzdelávania športových odborníkov, v dôsledku ktorého predchádzajúceho nastavenia sa proces postupného začlenenia športových odborníkov do novej samostatnej skupiny líši. Prechod na novú právnu úpravu predpokladá dlhodobější proces, vyžaduje si individuálne posudzovanie každého jednotlivého prípadu a značnú dávku trepezlivosti všetkých zainteresovaných subjektov. Zložitnosť tohto procesu preukazuje aj potreba riešenia niektorých ďalších súvislostí v novele zákona o športe č. 354/2016 Z. z., ktoré vyplynuli počas aplikácie novej právnej úpravy, ako je napríklad podnikanie športových odborníkov. V konečnom dôsledku pre deklarovanie prínosu športu v slovenskej spoločnosti a získanie údajov potrebných pre ďalší rozvoj športu sa napriek komplikovanému začiatku, najmä z dôvodu chýbajúceho Informačného systému športu, postupne odkrýva účelnosť a nevyhnutnosť vykonaných zmien.

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK PRED 1. JANUÁROM 2016

Pred prijatím zákona o športe sa výkon činnosti športového odborníka označoval ako výkon špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry a spôsob nadobudnutia odbornej spôsobilosti reguloval zákon č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o telesnej kultúre“). Podľa § 12 ods. 1 zákona o telesnej kultúre špecializované činnosti v oblasti telesnej kultúry vykonávali tréner, cvičiteľ, inštruktor, rozhodca a iný odborník.

Podľa zákona o telesnej kultúre platilo akreditované vzdelávanie športových odborníkov, uskutočňované akreditovanými vzdelávacími inštitúciami, ktorého absolvovaním sa nadobúdala odborná spôsobilosť na výkon špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry. Dokladom o odbornej spôsobilosti športového odborníka bolo osvedčenie. V prípade osvedčeni o odbornej spôsobilosti na výkon činnosti športového odborníka platila rozdielna právna úprava. K významnej zmene došlo prijatím pôvodného zákona o športe, a to zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2008, a ktorým sa novelizoval aj zákon o telesnej kultúre.

Pred 1. septembrom 2008 sa odborná spôsobilosť na výkon špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry taktiež nadobúdala absolvovaním akreditovaného vzdelávania, avšak osvedčenie, ktoré športový odborník získal, malo neobmedzenú časovú platnosť. Novela zákona o telesnej kultúre č. 300/2008 Z. z. priniesla zmenu v tom, že osvedčenie o odbornej spôsobilosti športového odborníka sa vydávalo najviac na 5 rokov. To znamená, že nastal rozdiel v dĺžke trvania odbornej spôsobilosti športového odborníka podľa toho, či ju nadobudol akreditovaným vzdelávaním pred 1. septembrom 2008, alebo po tomto dátume.

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK PO 1. JANUÁRI 2016

Zákon o športe priniesol reformné zmeny v postavení športového odborníka i v oblasti vzdelávania športových odborníkov.

Jedným z cieľov zákona o športe je oddeliť makroekonomické dáta charakterizujúce výkonnosť oblasti športu a pridanú hodnotu športu pre slovenskú spoločnosť, aby v budúcnosti pri celospoločenskej diskusii o význame športu, ako aj pri rokovaniach o podpore športu, bolo možné poukázať na počet osôb zamestnaných alebo na inom základe činných v športe, či už ako samostatne zárobkovo činné osoby alebo ako dobrovoľníci v športe, na objem zaplatených daní odvodov, počet detí, organizovaných i neorganizovaných športovcov, ktorým športoví odborníci vytvárajú podmienky pre športovú činnosť výkonnostného alebo voľnočasového charakteru. Aj preto má Informačný systém športu poskytnúť dáta o všetkých športových odborníkoch pôsobiacich aktívne v organizovanom i neorganizovanom športe. Z uvedených dôvodov zákon o športe vyčlenil činnosť športových odborníkov zo živnosti.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o športe športovým odborníkom je

a) tréner a inštruktor športu

Právna regulácia získania odbornej spôsobilosti je upravená v § 83 a 84 zákona a športe a vo vykonávacej vyhláške Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 110/2016 Z. z. o odbornej príprave na nadobudnutie odbornej spôsobilosti v športe. Hlavné zmeny sa týkajú predovšetkým vzdelávacej kompetencie, kde došlo k prepojeniu praxe s vedou a vzdelávací proces je postavený na vzájomnej spolupráci národných športových zväzov a fakúlt telesnej výchovy a športu. V roku 2008 došlo k nahradeniu trénerských tried trénerskými kvalifikačnými stupňami bez zodpovedajúceho preklopenia, preto nová právna úprava rieši aj problém tejto konverzie.

b) fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti získanej podľa právnych predpisov

V prípade týchto športových odborníkov je získanie odbornej spôsobilosti na výkon príslušnej odbornej činnosti v športe regulované právnymi predpismi. To znamená, že sa na výkon činnosti športového odborníka požaduje získanie príslušného formálneho vzdelania alebo je odborná príprava upravená priamo právnymi predpismi. Do tejto skupiny športových odborníkov patria napríklad telovýchovní lekári, fyzioterapeuti, maséri a iní zdravotnícki pracovníci, ktorých vzdelanie upravuje zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, hlavní usporiadatelia, bezpečnostní manažéri, usporiadatelia, či delegáti zväzov, ktorých odborná príprava a skúška je upravená zákonom č. 1/2014 Z. z. o organizácii verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 440/2015 Z. z., športový manažér, absolvent študijného odboru výživa a šport a pod.

c) fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti určenej predpismi športového zväzu

Športovní odborníci v tejto skupine získavajú odbornú spôsobilosť absolvovaním odbornej prípravy určenej predpismi národného športového zväzu. To znamená, že obsah a rozsah odbornej prípravy a spôsob overenia odbornej spôsobilosti (skúška) sú regulované priamo predpismi národného športového zväzu. V tomto prípade je nevyhnutné, aby národný športový zväz podľa špecifik športu, ktorý zastrešuje, vo svojich predpisoch zadefinoval druhy športových odborníkov a ekvivalentne aj ich odbornú prípravu. Pri niektorých športových odborníkoch je ich odborná spôsobilosť regulovaná predpismi medzinárodnej športovej organizácie. Príklady športových odborníkov patriacich do tejto skupiny nemožno generalizovať, keďže sa viažu na špecifickosť príslušného športu. V niektorom športe sa napríklad činnosť zapisovateľa, či časomerača viaže na odbornú spôsobilosť regulovanú predpismi národného športového zväzu, v niektorých športoch sa na činnosť zapisovateľa a časomerača nevyžaduje žiadna odborná spôsobilosť. Zradiť tu možno napríklad rozhodcu, športového administrátora a pod.

d) fyzická osoba vykonávajúca činnosť v športe, na ktorú sa v súlade s pravidlami súťaže a predpismi športového zväzu nevyžaduje odborná spôsobilosť

Na výkon príslušnej činnosti v športe sa v tejto skupine športových odborníkov nevyžaduje žiadna regulovaná odborná spôsobilosť. Z hľadiska zaradenia osoby ako športového odborníka je však opäť dôležité, aby národný športový zväz vo svojich predpisoch zadefinoval druhy športových odborníkov bez požadovanej odbornej spôsobilosti podľa špecifik športu, ktorý zastrešuje. V tomto prípade ide o tzv. technické, či pomocné činnosti v danom športe, ako napr. hlásateľ, ozvučovač, hospodár pretekov, fotograf, či iná osoba podieľajúca sa na zabezpečovaní organizácie súťaže, na výkon činnosti ktorej sa nevyžaduje odborná spôsobilosť.

e) kontrolór športovej organizácie

f) funkcionár športovej organizácie

g) dopingový komisár.

Z hľadiska vymedzenia, kto sa považuje za športového odborníka, priniesla novela zákona o športe č. 354/2016 Z. z. spresnenie v tom, že podľa § 6 ods. 10 sa za odbornú činnosť v športe nepovažuje záchrana života a špecializované činnosti v oblasti záchrany života. V kontexte zaradenia športového odborníka je tiež dôležité prihliadať na charakter vykonávanej činnosti. Za činnosť športového odborníka tak nemožno považovať administratívny aparát, napríklad právnik, ekonóm, účtovníka, či programátora, ktorý pre športovú organizáciu zabezpečuje tieto služby.

Nadobudnutie požadovanej odbornej spôsobilosti športového odborníka je prvým predpokladom na to, aby sa osoba mohla stať športovým odborníkom. V súlade s § 6 ods. 2 zákona o športe osoba získa oprávnenie vykonávať činnosť športového odborníka dňom zápisu do registra fyzických osôb v športe. To znamená, že status športového odborníka osoba získa až zápisom do Informačného systému športu.

Po 1. januári 2016 došlo k preklápaniu športových odborníkov zo živnostníkov na samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle zákona o športe. Všeobecne od 1. januára 2016 platí, že podľa § 3 ods. 1 písm. e) živnostenského zákona živnosťou nie je činnosť športovca a športového odborníka podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon o športe, konkrétne ustanovenia § 4 a 6. Príjem športového odborníka už nie je príjmom zo živnosti (príjem zo živnosti je vyjadrený v § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov), ale podľa § 6 ods. 2 písm. e) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov ide o príjem z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Z pohľadu výkonu činnosti športového odborníka sa však nič iné nemení (má to isté IČO, fakturuje rovnako, rovnako platí odvody a pod.)

V prípade zrušenia živnosti nastal zložitejší proces, ktorý závisí od charakteru dokladu o odbornej spôsobilosti, ktorým športový odborník disponuje.

Do prvej skupiny patria športoví odborníci, ktorí svoju odbornú spôsobilosť nadobudli absolvovaním formálneho vzdelávania, a teda disponujú dokladom o vzdelaní, ktorý preukazuje ich odbornú spôsobilosť. Takýmto športovým odborníkom zanikla živnosť automaticky zo zákona k 1. januáru 2016.

Druhú skupinu tvoria športoví odborníci, ktorí svoju odbornú spôsobilosť nadobudli absolvovaním akreditovaného vzdelávania podľa predpisov účinných do 1. septembra 2008. Takíto športoví odborníci disponujú osvedčením o odbornej spôsobilosti, ktoré má časovo neobmedzenú platnosť. Aj týmto športovým odborníkom zanikla živnosť automaticky zo zákona k 1. januáru 2016.

Napokon existuje skupina športových odborníkov, ktorí svoju odbornú spôsobilosť nadobudli akreditovaným vzdelávaním podľa predpisov účinných od 1. septembra 2008 do 31. decembra 2015. Ich osvedčenia o odbornej spôsobilosti majú časovo obmedzenú platnosť päť rokov. Pre týchto športových odborníkov platí prechodné ustanovenie § 103 zákona o športe. Podľa § 103 ods. 3 zákona o športe *osvedčenie o odbornej spôsobilosti športového odborníka vydané podľa doterajších predpisov zostáva platné do uplynutia platnosti osvedčenia*. Pre športových odborníkov, ktorí sú k 31. decembru 2015 držiteľmi živnostenského oprávnenia na vykonávanie špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry, ktoré podľa prechodného ustanovenia zostávajú zachované, z uvedeného vyplýva nasledovné:

1. Ak športový odborník má v platnosti osvedčenie o odbornej spôsobilosti a má v úmysle vykonávať činnosť ako športový odborník pre športovú organizáciu, alebo samostatne vo vlastnom mene, postačuje mu registrácia v Informačnom systéme športu. V takom prípade oznámí živnostenskému úradu ukončenie podnikania, jeho živnosť zanikne a daňovo sa bude posudzovať ako samostatne zárobkovo činná osoba podľa § 6 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov.
2. Ak športový odborník má na základe osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydané živnostenské oprávnenie, a chce naďalej svoju činnosť vykonávať ako živnosť, platí pre neho § 80ab ods. 2 živnostenského zákona. Podľa § 80ab ods. 2 živnostenského zákona *živnostenské oprávnenia na vykonávanie špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry získané podľa predpisov účinných do 31. decembra 2015 zostávajú zachované do uplynutia platnosti dokladu o získanej odbornej spôsobilosti*.

Dokladom o získanej odbornej spôsobilosti je v zmysle prechodného ustanovenia osvedčenie o odbornej spôsobilosti získané na základe vzdelávania v akreditovanom vzdelávacom zariadení, nie doklad o vzdelaní.

To znamená, že staré živnostenské oprávnenia zostávajú zachované do uplynutia doby platnosti príslušného osvedčenia o odbornej spôsobilosti a až do uplynutia doby ich platnosti môžu športoví odborníci túto činnosť vykonávať ako živnosť. Ak teda doklad o získanej odbornej spôsobilosti platí napríklad do 31. decembra 2018, živnostenské oprávnenie mu platí rovnako do 31. decembra 2018 a až k 1. januáru 2019 živnostenský úrad vyznačí zánik živnostenského oprávnenia. V každom prípade je však oprávnenie vykonávať činnosť športového odborníka od 1. januára 2016 viazané na zápis do

Informačného systému športu. Živnosť sa v takýchto prípadoch stala viacmenej bezpredmetnou a športovým odborníkom sa odporúča iniciatívne požiadať o ukončenie živnosti.

Pokiaľ ide o zápis športového odborníka do Informačného systému športu, situácia je odlišná podľa toho, či osoba má príslušnosť k nejakej športovej organizácii, alebo nemá príslušnosť k žiadnej športovej organizácii. V prípade osoby s príslušnosťou k športovej organizácii platí § 80 ods. 8 zákona o športe, podľa ktorého športového odborníka zapíše do Informačného systému športu športová organizácia, ku ktorej má príslušnosť. Ak ide o športového odborníka, ktorý nemá príslušnosť k športovej organizácii, postupuje sa podľa § 80 ods. 10 zákona o športe a takéhoto športového odborníka zapíše na základe jeho žiadosti Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „ministerstvo školstva“).

Aj v prípade zápisu do Informačného systému športu platia prechodné ustanovenia. Podľa § 99 ods. 2 zákona o športe, *ak nie je možné zverejnenie údajov v informačnom systéme, povinná osoba informáciu zverejní na svojom webovom sídle. Podľa § 104 ods. 2 športové organizácie, ktoré sú povinné zverejniť údaje na webovom sídle, sú povinné zverejniť ich do 31. marca 2016.* Následne, podľa § 104 ods. 3 zákona o športe *povinnosť zverejňovať údaje na webovom sídle športovej organizácie trvá do času, kým tieto údaje nebudú zverejňované v príslušných registroch informačného systému športu.* To znamená, že do času, kým nie je funkčný Informačný systém športu, športová organizácia by mala zverejňovať údaje o športových odborníkoch, ktorí pre ňu vykonávajú odbornú činnosť, na svojom webovom sídle. Zverejnenie je možné aj inou formou, napríklad ak športová organizácia má funkčný vlastný informačný systém, prostredníctvom ktorého budú verejne prístupné údaje o športovom odborníkovi v zákonom predpísanom rozsahu.

PODNIKANIE ŠPORTOVÝCH ODBORNÍKOV PO 1. JANUÁRI 2017

Počas aplikácie novej právnej úpravy týkajúcej sa športových odborníkov v praxi vyvstali niektoré problematické aspekty. Najvýraznejším problémom bola nejasnosť ohľadne momentu vzniku oprávnenia športového odborníka na podnikanie. Absentovala tiež úprava prerušenia, či ukončenia samostatnej zárobkovej činnosti športového odborníka. Na tieto aspekty niekoľkokrát poukázala Sociálna poisťovňa, pre ktorú bol športový odborník, ktorý mal napríklad prerušenú činnosť, aj naďalej považovaný za aktívneho. Tieto nedostatky odstraňuje novela zákona o športe č. 354/2016 Z. z., ktorá rieši postavenie športových odborníkov ako podnikateľov.

Z pohľadu činnosti športového odborníka ako podnikateľa, je potrebné rozlišovať dve fázy. **Prvou fázou** je získanie oprávnenia na výkon činnosti športového odborníka, ktorá, ako je už vyššie uvedené, pozostáva zo získania príslušnej odbornej spôsobilosti a zápisu do registra fyzických osôb v športe. Okamihom zápisu vzniká oprávnenie na to, aby osoba mohla vykonávať činnosť športového odborníka (§ 6 ods. 2 ZoŠ).

Podľa § 6 ods. 3 zákona o športe športový odborník môže následne vykonávať svoju činnosť ako

- a) **zamestnanec športovej organizácie,**
- b) **dobrovoľník,**
- c) **bez zmluvy, alebo ako**
- d) **podnikateľ.**

Ak sa športový odborník rozhodne vykonávať svoju činnosť ako podnikateľ, nasleduje **druhá fáza**, ktorou je zápis oprávnenia športového odborníka na podnikanie do registra fyzických osôb v športe. To znamená, že príslušná osoba musí byť najskôr ako športový odborník zapísaná v Informačnom systéme športu a nasleduje postup získania oprávnenia na podnikanie.

Športový odborník, ktorý sa chce stať podnikateľom, má v zmysle zákona o športe dve možnosti. Buď požiada o zápis oprávnenia na podnikanie okresný úrad v sídle kraja, ktorý plní úlohy jednotného kontaktného miesta (ďalej len „JKM“), alebo požiada ministerstvo školstva. Ak požiada o zápis JKM, k žiadosti priloží potvrdenie o zápise do Informačného systému športu, ktoré sa mu vydá pri zápise do registra fyzických osôb v športe v súlade s § 80 ods. 11 zákona o športe. Ak športový odborník

podal žiadosť JKM, JKM doručí žiadosť ministerstvu školstva. Ministerstvo školstva následne zapíše oprávnenie športového odborníka na podnikanie do registra fyzických osôb v športe a vykonanie zápisu oznámi športovému odborníkovi alebo JKM, ak bola žiadosť podaná prostredníctvom JKM. **Moment vzniku oprávnenia športového odborníka na podnikanie je viazaný na deň zápisu tohto oprávnenia do Informačného systému športu.** Pre športového odborníka je vhodnejšie, ak požiada o zápis oprávnenia na podnikanie prostredníctvom JKM, ktoré mu na rozdiel od ministerstva školstva poskytnie aj ďalšie praktické služby a rady úzko súvisiace so začatím podnikania (registrácia a oznámenie daňovníka, zdravotné poistenie...).

V aktuálne platnom a účinnom znení zákon o športe rieši v § 6 ods. 6 až 10 aj prerušenie a ukončenie podnikania športového odborníka, čo v pôvodnom znení absentovalo.

V prípade, že športový odborník má záujem pozastaviť svoje podnikanie, podľa § 6 ods. 6 zákona o športe má dve možnosti. Pozastavenie podnikania môže oznámiť buď ministerstvu školstva alebo JKM. Ak športový odborník oznámil pozastavenie podnikania prostredníctvom JKM, JKM postúpi toto oznámenie ministerstvu školstva. Následne ministerstvo školstva zapíše pozastavenie podnikania športového odborníka do registra fyzických osôb v športe. Účinky pozastavenia podnikania športového odborníka nastávajú dňom doručenia oznámenia o pozastavení podnikania ministerstvu školstva. To znamená, že rozhodujúci je dátum doručenia oznámenia o pozastavení podnikania športového odborníka ministerstvu školstva, a nie dátum doručenia tohto oznámenia JKM. Ak je v oznámení uvedený neskorší deň, účinky pozastavenia podnikania športového odborníka nastávajú týmto dňom. V oznámení o pozastavení podnikania športový odborník uvádza obdobie, na ktoré pozastavuje svoje podnikanie, pričom podľa § 6 ods. 7 zákona o športe pozastavenie podnikania nemôže trvať kratšie ako tri mesiace a dlhšie ako tri roky. Športový odborník však môže pozastaviť svoje podnikanie aj opakovane. Po uplynutí obdobia pozastavenia podnikania sa oprávnenie športového odborníka na podnikanie automaticky obnovuje.

Dôvody zániku oprávnenia športového odborníka na podnikanie sú uvedené v § 6 ods. 8 zákona o športe. K zániku oprávnenia športového odborníka na podnikanie dochádza

- a) smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho,
- b) stratou odbornej spôsobilosti požadovanej na výkon činnosti športového odborníka,
- c) stratou bezúhonnosti požadovanej na výkon činnosti športového odborníka,
- d) **oznámením športového odborníka o ukončení podnikania.**

Pri ukončení podnikania má športový odborník opäť dve možnosti, a to buď oznámi ukončenie podnikania ministerstvu školstva alebo tak urobí prostredníctvom JKM. Ak športový odborník oznámil ukončenie podnikania prostredníctvom JKM, JKM postúpi toto oznámenie ministerstvu školstva. Následne ministerstvo školstva zapíše ukončenie podnikania športového odborníka do registra fyzických osôb v športe. Účinky ukončenia podnikania športového odborníka nastávajú dňom doručenia oznámenia o ukončení podnikania ministerstvu školstva. To znamená, že rozhodujúci je dátum doručenia oznámenia o ukončení podnikania športového odborníka ministerstvu školstva, a nie dátum doručenia tohto oznámenia JKM. Ak je v oznámení uvedený neskorší deň, účinky ukončenia podnikania športového odborníka nastávajú týmto dňom.

ZÁVER

Výzvou a základným predpokladom efektivity novonastaveného systému pôsobenia športových odborníkov je plne funkčný Informačný systém športu. Procesy medzi jednotlivými úradmi a športovými organizáciami budú následne prebiehať automatickou výmenou údajov prostredníctvom informačných systémov a odbúrajú sa administratívne kroky, ktoré v momentálnom období zatažujú systém. Každý začiatok zásadnej zmeny systému je náročný, ale keď sa nový systém podarí správne rozbehnúť, všetkým by mal priniesť dlho očakávané benefity. Preto je potrebné, aby sme sa spoločne sústredili na cieľ a podriadili naše myšlienky, postupy a opatrenia jeho dosiahnutiu.

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK

SPORTS EXPERT

RNDR. JOZEF MIHÁL

POSLANEC

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

E-MAIL: JOZEF_MIHAL@NRSR.SK**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

šport, športový odborník, zmluvný vzťah, daňové zaťaženie, odvodové zaťaženie, zamestnanec, SZČO, dobrovoľník

KEY WORDS:

sport, sports expert, contractual relation, tax burden, public fund payments, employee, self-employed, volunteer

ABSTRAKT:

Od 1.1.2016 je účinný zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okrem iného, zákon prináša zásadné zmeny aj pokiaľ ide o možnosti zmluvných vzťahov športových odborníkov. V príspevku sa zameriame na daňové a odvodové zaťaženie vyplývajúce z týchto zmluvných vzťahov.

ABSTRACT/SUMMARY:

As of 1 January 2016 the new Act on Sports (440/2015 Coll.) became effective. One of the main changes brought about by this new Act are the contractual relations of sports experts. The article focuses on the tax and public fund payments relating to the activities and contractual relations of such sports experts.

MOŽNOSTI PRÁVNÝCH VZŤAHOV A Z TOHO VYPLÝVAJÚCE DAŇOVÉ A ODVODOVÉ ZAŤAŽENIE

Od 1.1.2016 je účinný zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Okrem iného, zákon prináša zásadné zmeny aj pokiaľ ide o možnosti zmluvných vzťahov športových odborníkov. V príspevku sa zameriame na daňové a odvodové zaťaženie vyplývajúce z týchto zmluvných vzťahov.

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK PODĽA § 6 ZÁKONA O ŠPORTE

Citujeme zo zákona, § 6:

„(1) Športovým odborníkom je

- a) tréner a inštruktór športu,
- b) fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti získanej podľa osobitného predpisu,
- c) fyzická osoba vykonávajúca odbornú činnosť v športe na základe odbornej spôsobilosti určenej predpismi športového zväzu,
- d) fyzická osoba vykonávajúca činnosť v športe, na ktorú sa v súlade s pravidlami súťaže a predpismi športového zväzu nevyžaduje odborná spôsobilosť,
- e) kontrolór športovej organizácie (ďalej len „kontrolór“),
- f) funkcionár športovej organizácie,
- g) dopingový komisár.

(2) Oprávnenie vykonávať činnosť športového odborníka podľa odseku 1 písm. a) až e) vzniká dňom zápisu športového odborníka do registra fyzických osôb v športe.

(3) Športový odborník podľa odseku 1 písm. a) až e) vykonáva činnosť športového odborníka ako samostatne zárobkovo činná osoba, ak

- a) nie sú naplnené znaky závislej práce alebo
- b) sa so športovou organizáciou nedohodne inak.“

Uvedená definícia je natoľko „voľná“ resp. „liberálna“, že v praxi umožňuje niekoľko možností ako vykonávať činnosť športového odborníka:

- pracovný pomer – pri závislej práci
- dohoda o pracovnej činnosti (resp. študent) – ako alternatíva pri závislej práci
- SZČO
- dobrovoľník
- právnická osoba (s.r.o.).

Poznámka

Ako člen občianskeho združenia môže športový odborník dostať **podporu a príspevok z prostriedkov občianskeho združenia** – a ten je podľa § 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmu **oslobodený** od dane (a teda aj od odvodov).

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK – ZAMESTNANEC

Pracovný pomer

Športový odborník má uzatvorenú pracovnú zmluvu, postupuje sa podľa štandardných ustanovení Zákonníka práce (pozor nie podľa jeho zjednodušenej „športovej“ verzie – tá sa vzťahuje len na športovcov so zmluvou o profesionálnom vykonávaní športu).

Na športového odborníka ako zamestnanca sa tak vzťahujú všetky ustanovenia Zákonníka práce. Napríklad ustanovenia o pracovnej zmluve, skúšobnej dobe, práci na dobu určitú, o minimálnej mzde a minimálnom mzdovom nároku, o pracovnom čase, odpočinku, nadčasoch, mzdových zvýhodneniach (nadčas, sviatok), platenom a neplatenom voľne, stravovaní (nárok na stravné lístky), o ukončení pracovného pomeru (výpovedná doba, odstupné) atď.

Príjem sa **zdaňuje** obvyklým spôsobom ako u zamestnancov – je nárok na daňový bonus (ak je príjem najmenej vo výške polovice minimálnej mzdy), na nezdaniteľnú časť 3803,33 eura ročne, ročné zúčtovanie robí na žiadosť zamestnanca zamestnávateľ atď.

Poistné na **sociálne poistenie** a **poistné** na **zdravotné poistenie** sa platí obvyklým spôsobom ako u zamestnancov – športový odborník tak je poistený na dôchodkové poistenie, na nemocenské poistenie, na poistenie v nezamestnanosti, na úrazové a garančné poistenie. Pri zdravotnom poistení a pri príjme do 570 eur mesačne je možné využiť zvýhodnenie – **odpočítateľnú položku**.

Ak športová organizácia prijíma do pracovného pomeru športového odborníka, ktorý bol predtým **najmenej 12 mesiacov na úrade práce**, môže využiť tzv. **odvodové zvýhodnenie**, ktoré trvá 12 mesiacov – počas tejto doby sa platí len symbolické úrazové a garančné poistenie. Podmienkou je, že mesačný príjem nesmie prekročiť sumu **574,86 eura** pri nástupe do pracovného pomeru v roku 2016 a hranicu **591,61 eura** pri nástupe v roku 2017.

Dohoda o pracovnej činnosti (dohoda o vykonaní práce)

Je výhodná v prípade poberateľov starobných, prípadne invalidných dôchodkov.

Neplatí sa zdravotné poistenie, nemocenské poistenie ani poistenie v nezamestnanosti. U starobných dôchodcov sa neplatí ani invalidné poistenie.

Dohoda o brigádnickej práci študentov

Neplatí sa zdravotné poistenie, nemocenské poistenie ani poistenie v nezamestnanosti. Dôchodkové poistenie sa platí len pri príjme nad 200 eur.

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK – SZČO

V prvom rade treba pripomenúť, že pokiaľ športový odborník vystupuje ako SZČO, už nepodlieha živnostenskému zákonu. Inak povedané, na činnosť športového odborníka nie je potrebná živnosť – stačí registrácia v informačnom systéme športu a splnenie podmienok, kladené na činnosť športového odborníka podľa noriem príslušného športového zväzu.

Príjem sa zdaňuje podľa nového § 6 ods. 2 písm. e) zákona o dani z príjmov. Postupuje sa pritom rovnako, ako napríklad u živnostníkov. Športový odborník si tak základ dane **zniži** o daňovo uznané výdavky, teda výdavky, ktorých existenciu si vie obhájiť v súvislosti s dosahovaním príjmu zo svojej činnosti. Druhá možnosť sú tzv. **paušálne výdavky**, ktoré sú vo výške 40% z príjmu, najviac však 5040 eur za rok 2016. Od roku 2017 (prvýkrát v daňovom priznaní za rok 2017) sa paušálne výdavky zvyšujú na 60% z príjmu, **najviac 20000 eur** za rok (to v praxi znamená príjem na úrovni až 33333 eur ročne). Okrem toho sa základ dane znižuje o zaplatené odvody. Pred samotným výpočtom dane sa od základu dane ešte odpočíta nezdaniteľná časť (3803,33 eura). Sadzba dane je 19%, pri základe dane nad 35022 eur ročne je sadzba 25% z čiastky základu dane nad túto hranicu.

SZČO zo svojich príjmov **vždy platí poistné na zdravotné poistenie**. Výpočet v ročnom zúčtovaní poistného:

Vymeriavací základ = príjem z daňového priznania znížený o výdavky (okrem odvodov!), výsledok sa delí konštantou 1,486.

Ak SZČO nie je súčasne poistený z inej činnosti ako zamestnanec a nie je ani poistenec štátu (napr. ako dôchodca alebo ako študent), vymeriavací základ v ročnom zúčtovaní je za rok 2016 najmenej 12 x 429 eur = 5148 eur. Za rok 2017 to bude najmenej 12 x 441,50 eur = 5298 eur.

Poistné je 14% z vymeriavacieho základu (u ZŤP osoby 7%).

Sociálne poistenie platí len vtedy, ak jeho (brutto) príjmy z činnosti SZČO za predchádzajúci rok **presiahli stanovenú hranicu** – tá bola za rok 2015 daná ako 5148 eur, pre rok 2016 je to 5298 eur a v roku 2017 bude odhadom cca 5500 eur.

Napríklad, ak športový odborník ako SZČO v roku 2016 nepresiahne sumu brutto príjmu 5298 eur, od 1.7.2017 (resp. od 1.10.2017 pri podaní daňového priznania za rok 2016 až po 31.3.2017) po dobu 12 mesiacov nebude poistený v Sociálnej poisťovni – a naopak.

Pri „novootvorenej“ činnosti SZČO sa preto poistné do Sociálnej poisťovne neplatí hneď od začiatku ale platí sa najskôr až od 1.7. (resp. od 1.10.) roka, ktorý nasleduje po roku, v ktorom príjem presiahol stanovenú hranicu.

Pokiaľ SZČO ukončí činnosť, od toho dňa sociálne poistenie neplatí (ak ho dovtedy platil).

Výhodou SZČO v porovnaní so zamestnancom je:

- základ dane si znižuje o vykázané výdavky, resp. o paušálne výdavky – výhodné najmä od roku 2017 pri vyšších príjmoch!
- pri začatí činnosti sociálne odvody neplatí
- sociálne odvody neplatí pokiaľ si udrží príjem na hranici (5298 eur ročne za rok 2016).

ŠPORTOVÝ ODBORNÍK – DOBROVOĽNÍK

Športový odborník môže činnosť vykonávať ako dobrovoľník, podľa zákona č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve.

Zákon o dobrovoľníctve v § 3 definuje dobrovoľnícku činnosť o. i.

- ako činnosť v neformálnom vzdelávaní v práci s mládežou a v špecializovaných činnostiach v oblasti práce s mládežou (= telovýchova a šport),
- pri organizovaní športových, telovýchovných podujatí atď.

Podmienkou vykonávania dobrovoľníckej činnosti podľa § 2 ods. 1 zákona o dobrovoľníctve je:

- dobrovoľník činnosť vykonáva mimo svojich pracovných povinností, služobných povinností a študijných povinností vyplývajúcich jej zo zákona, z pracovnej zmluvy, zo služobnej zmluvy, zo študijného poriadku alebo z iného obdobného pre neho záväzného dokumentu,
- dobrovoľník nevykonáva činnosť pre orgán alebo funkcionára právnickej osoby, ktorej je členom, zamestnancom, žiakom alebo študentom,
- dobrovoľník vykonáva mimo svojho podnikania alebo inej samostatnej zárobkovej činnosti.

Činnosť dobrovoľníka môže byť zastrešená vysielajúcou organizáciou (§ 4 zákona o dobrovoľníctve). Tou môže byť napríklad športový zväz. Prijímateľom dobrovoľníckej činnosti potom napríklad bude športový klub. Takéto riešenie znamená prenos administratívnych povinností na vysielajúcu organizáciu (evidencia dobrovoľníkov, uzatváranie zmlúv, poistenie zodpovednosti za škodu a úrazové poistenie, školenie BOZP...). Prijímateľovi dobrovoľníckej činnosti tak tieto povinnosti odpadajú.

Dobrovoľnícka zmluva

Dobrovoľnícka zmluva sa uzatvára v súlade s § 6 zákona č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve. Musí mať písomnú formu ak sa dobrovoľnícka činnosť vykonáva v cudzine. Písomnú formu však možno odporúčať vždy. Za dobrovoľníka mladšieho ako 18 rokov zmluvu uzatvára jeho zákonný zástupca.

Písomná zmluva obsahuje najmä (§ 6 ods. 2 zákona o dobrovoľníctve):

- a) meno, priezvisko, dátum narodenia, adresu trvalého pobytu alebo pobytu a adresu bydliska dobrovoľníka, ak sa odlišuje od adresy trvalého pobytu alebo pobytu,
- b) označenie vysielajúcej organizácie alebo prijímateľa dobrovoľníckej činnosti s uvedením názvu, sídla, identifikačného čísla a fyzickej osoby oprávnenej konať za právnickú osobu alebo mena, priezviska, dátumu narodenia a adresy trvalého pobytu, ak je prijímateľom dobrovoľníckej činnosti fyzická osoba,
- c) miesto, obsah a trvanie dobrovoľníckej činnosti a označenie prijímateľa dobrovoľníckej činnosti podľa písmena b), ak je zmluva uzatvorená s vysielajúcou organizáciou,
- d) **materiálne zabezpečenie dobrovoľníka**, ak bolo dohodnuté, najmä spôsob stravovania a ubytovania dobrovoľníka, spôsob dopravy alebo **úhradu cestovných náhrad** spojených s cestou na miesto výkonu dobrovoľníckej činnosti, **príspevok na úhradu nevyhnutných výdavkov** na miesto vykonávania dobrovoľníckej činnosti, alebo poskytnutie jednotného oblečenia alebo iného osobného vybavenia,
- e) **náhradu za stratu času** dobrovoľníka **zapsaného v informačnom systéme športu** za každú hodinu vykonávania dobrovoľníckej činnosti v športe **najviac vo výške hodinovej minimálnej mzdy**,
- f) dôvody a spôsob predčasného skončenia dobrovoľníckej činnosti,
- g) iné údaje o dôležitých skutočnostiach, ktoré sú pre vykonávanie dobrovoľníckej činnosti nevyhnutné, a ktoré sú preventívne z hľadiska ochrany života alebo zdravia dobrovoľníka, najmä vykonanie inštruktáže, výcviku, školenia alebo inej odbornej prípravy, umožnenie styku s kontaktnou osobou vysielajúcej organizácie alebo prijímateľa dobrovoľníckej činnosti.

Materiálne zabezpečenie dobrovoľníka

Ako je uvedené vyššie, podľa § 6 ods. 2 písm. d) sa s dobrovoľníkom môže dohodnúť:

- stravovanie a ubytovanie,
- doprava na pracovisko alebo úhrada cestovných náhrad,
- oblečenie alebo iné osobné vybavenie,
- alebo príspevok na úhradu nevyhnutých výdavkov.

Alternatívne sa môže podľa § 1 ods. 2 písm. c) zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách poskytovať dobrovoľníkovi náhrada – stravné, kilometrové. Podľa § 2 ods. 1 druhá veta zákona o cestovných náhradách, pracovná cesta je cesta dobrovoľníka počínajúc nástupom na cestu z bydliska na do miesta plnenia dohodnutej činnosti, končiac návratom do miesta bydliska.

Napríklad dobrovoľník – mládežnícky tréner tak môže mať v súlade s § 6 ods. 2 písm. d) zákona o dobrovoľníctve dohodnuté v dobrovoľníckej zmluve:

- **za každú tréningovú jednotku**, resp. turnaj alebo zápas **paušálny príspevok na úhradu nevyhnutných výdavkov vo výške 4-5 eur** na stravovanie a dopravu,
- **mesačný príspevok na oblečenie 20 eur, na mobilné hovory 20 eur**,
- a podobne.

Tieto náhrady tak môžu dosiahnuť mesačne sumu 100-150 eur.

Podľa § 9 ods. 2 písm. x) zákona o dani z príjmov sú uvedené plnenia **oslobodené** od dane – to znamená aj od odvodov.

Náhrada za stratu času

Podľa § 6 ods. 2 písm. e) zákona o dobrovoľníctve sa môže dohodnúť náhrada za stratu času dobrovoľníka zapísaného v informačnom systéme športu za každú hodinu vykonávania dobrovoľníckej činnosti v športe najviac vo výške hodinovej minimálnej mzdy, teda **2,328 eura v roku 2016 a 2,50 eura v roku 2017**. Napríklad pri 20 tréningových jednotkách a zápasoch v rozsahu 3 hodín za jednotku (vrátane cestovania) tak môže ísť v roku 2016 o sumu 140 eur mesačne, v roku 2017 až 150 eur mesačne.

Náhrada za stratu času je zdaniteľný príjem podľa § 8 ods. 1 písm. r) zákona o dani z príjmov. Avšak podľa § 8 ods. 1 písm. m) zákona o dani z príjmov sa **zdaní len suma ktorá v úhrne takýchto príjmov za rok presiahne 500 eur**. Pozor, suma ktorá sa zdaní, následne podlieha aj **odvodom** na zdravotné poistenie (14%).

Napríklad mládežnícky tréner bude mať v roku 2017 dobrovoľnícku zmluvu na obdobie 10 mesiacov v roku. Podľa zmluvy má nárok na príspevok na úhradu nevyhnutných výdavkov 4 eurá na tréningovú jednotku, 5 eur na zápas a 10 eur na celodenný turnaj. Ďalej má nárok na príspevok na oblečenie a mobil 30 eur mesačne. Napokon má nárok na náhradu za stratu času 2,50 eura mesačne.

Za celý rok 2017 bude mať tréner vyplatených spolu 800 eur na úhradu nevyhnutných výdavkov, oblečenie a mobil. Tento príjem je **celý oslobodený** od dane.

Ďalej bude mať vyplatených 900 eur **náhrady za stratu času**. Z tejto sumy je 500 eur oslobodených od dane a 400 eur je zdaniteľný príjem. Zo sumy 400 eur tak tréner zaplatí daň 19% čo bude 76 eur a zdravotné odvody 14% čo bude 56 eur.

Spolu tak z celkovej prijatej sumy 1700 eur zaplatí tréner na dani a zdravotných odvodoch 132 eur (čo je v prepočte necelých 8% zo sumy, ktorá mu plyní podľa dobrovoľníckej zmluvy).

VOĽNOČASOVÉ ŠKOLSKÉ AKTIVITY A KLUBOVÝ ŠPORT*FREE TIME SCHOOL ACTIVITIES AND CLUB SPORT***ING. JÁN LETKO**

VEDÚCI IT ODDELENIA

SLOVENSKÝ FUTBALOVÝ ZVÄZ

E-MAIL: JAN.LETKO@FUTBALSFZ.SK**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

školská voľnočasová aktivita, krúžok, šport, klub, národný športový zväz, športová organizácia, športovec, športový odborník, škola, financovanie, systémová podpora, školský šport, súťaž

KEY WORDS:

free time school activity, hobby group, sport, club, national sports federation, sports organization, sportsman, sports experts, school, financing, system support, school sports, competition

ABSTRAKT:

V príspevku sa autor zaoberá témou prepojenia školských športových aktivít s klubovými voľnočasovými aktivitami z viacerých uhlov pohľadu. Prvým z nich je programové vyhlásenie vlády SR v oblasti športu a s tým spojené štátne záujmy v oblasti športu, druhý uhol pohľadu sú potreby školského športu a tretí uhol pohľadu sú potreby klubového športu.

Autor identifikoval v tomto príspevku potrebu prepojenia školského a klubového športu pomocou športových odborníkov, nielen trénerov, ktorí sú schopní vytvoriť prirodzené prepojenie medzi školským a klubovým športom.

V závere príspevku je navrhnutý aj spôsob financovania športových odborníkov, nakoľko práve financovanie športových odborníkov je veľkým problémom nielen športu pre všetkých, ale aj amatérskeho športu na najnižších úrovniach miest a obcí.

ABSTRACT/SUMMARY:

The author of the article deals with the current topics of linking school sport activities with the club leisure activities from different perspectives. The first of the topics is the Slovak government regulation matching the sport and its national interests, the other point of view presents the needs of sport in schools, and the third point of view offers the perspective of the needs of club sports.

The author of the paper has identified the necessity to link school and club sport by the sport experts, not only by the trainers who are able to create a natural link between school and club sports.

In the end of the paper the author defines and offers the method of financing of sport experts, because paying the salary of sport experts is a major problem not only in sports in general, but also in the case of amateur sports at the lowest levels of towns and villages.

V slovenskej spoločnosti dlhodobo sledujeme trend stále menšieho záujmu o šport hlavne v oblasti školského a predškolského veku. Je to dané viacerými faktormi, ktoré vplývajú na tento fakt. Tento trend je z dlhodobého pohľadu veľmi negatívnym trendom, nakoľko šport je jedna z najdôležitejších zložiek zdravého životného štýlu, ktorý je základom zdravej spoločnosti a má taktiež veľmi pozitívny vplyv na politiku prevencie zdravia obyvateľstva.

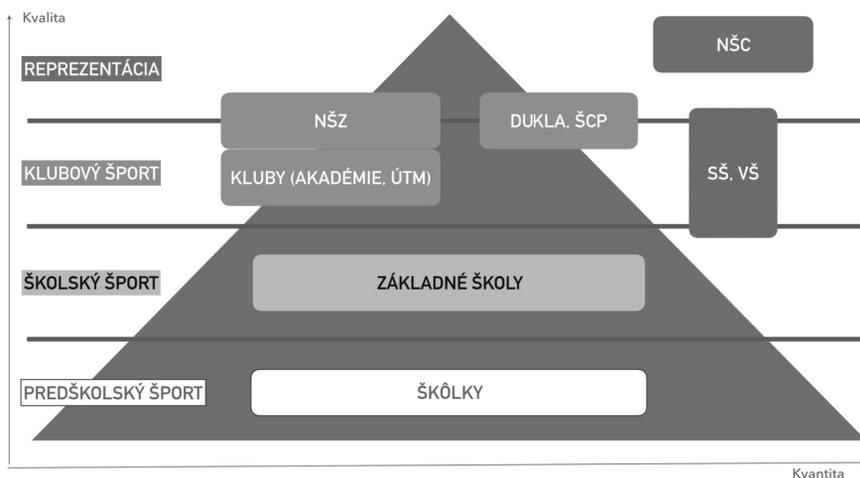
PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY V ČASTI ŠPORT A MLÁDEŽ

Programové vyhlásenie vlády v časti šport a mládež hovorí:

- vláda podporí šport na Slovensku tým, že sa zameria na zvýšenie pohybovej aktivity detí a mládeže, najmä skvalitní obsah hodín telesnej výchovy a športu a v spolupráci so spolkovou sférou zabezpečí užšie prepojenie a koordináciu voľno-časových športových aktivít na všetkých typoch škôl s činnosťou športových klubov za efektívneho využitia systému školských súťaží a zdieľania športových odborníkov medzi školským a klubovým športom,
- podporí dialóg s regionálnou a miestnou samosprávou o strategickej podpore práce s mládežou,
- v rámci možností zvýši objem finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na rozšírenie ponuky a zvýšenie kvality výchovy a vzdelávania v čase mimo vyučovania.

KVALITATÍVNO-KVANTITATÍVNE ROZDELENIE SLOVENSKEHO ŠPORTU

Slovenský šport z pohľadu kvalitatívno-quantitatívneho rozdelenia možno veľmi zjednodušene zobrazíť takouto schémou:

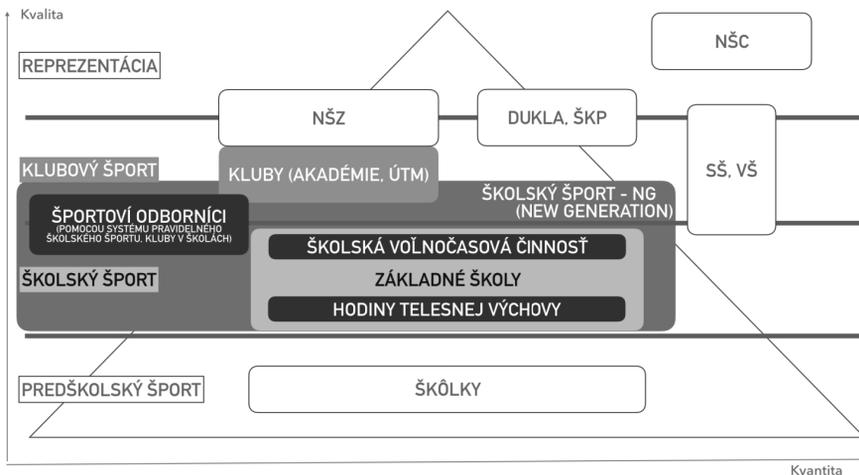
O šport na reprezentačnej a „vyššej“ klubovej úrovni sa starajú Národné športové zväzy (NŠZ), Dukla, Športové centrá polície (ŠCP), Národné športové centrum (NŠC) a čiastočne aj Slovenská asociácia univerzitného športu (SAUŠ). Financovanie pre tieto organizácie je však viaczdrojové a viacmenej vzájomne nekoordinované. Konceptia športového vzdelávania športovcov a športových odborníkov je tiež decentralizovaná.

Klubový šport, na „strednej a nižšej“ úrovni, je dnes takmer výhradne riadený Národnými športovými zväzmi, kde dlhodobo chýba stabilné financovanie a konceptia športového vzdelávania športovcov a športových odborníkov a je centralizovaná pod NŠZ. Klubový šport je však priamo závislý na mládežníckej základni zo systému školského športu, nakoľko bez tejto základne nedokáže efektívne vzdelávať športovcov smerom ku kvalite (systém pyramídy).

Školský šport je riadený systémom Štátneho vzdelávacieho programu v rámci základného vzdelávania a v časti školských voľnočasových aktivít (družiny, centrá voľného času) aj Slovenskou asociáciou školského športu (SAŠŠ), ktorá má však veľmi malé prepojenie na klubový šport

zastrešený takmer výlučne pod NŠZ. Koncepcia športového vzdelávania športovcov je na všeobecnej úrovni a športových odborníkov školský šport viacmenej vôbec nemá. Na tomto mieste je dôležité pripomenúť, že učiteľ telesnej výchovy je síce kvalifikovaný športový odborník, nie však tréner.

Klubový a školský šport sú prirodzení partneri a sú strategickým bodom prechodu športovcov z kvantitatívneho športového vzdelávania (šport pre všetkých) smerom ku kvalitatívnemu športovému vzdelaniu (výkonnostný šport). Klubový šport je aj z pohľadu voľného času ďalším stupňom športovej výchovy, nakoľko vie prepojiť školskú voľnočasovú a mimoškolskú voľnočasovú činnosť.

RIEŠENIE PRE BOD PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY

Tento dôležitý bod rozdelíme na dve základné časti, ktoré potrebujú systémové, nie jednorazové, riešenie.

„vláda podporí šport na Slovensku tým, že sa zameria na zvýšenie pohybovej aktivity detí a mládeže, najmä skvalitní obsah hodín telesnej výchovy“

V oblasti skvalitnenia hodín telesnej a športovej výchovy (TSV) je viacero smerov, za hlavné však považujem (potvrdené osobným výskumom v praxi):

- zvýšiť počet hodín TSV aspoň na 3 hodiny týždenne,
- efektívnejšie využitie hodín TSV, napríklad spojením hodín TSV do „dvojhodinovky“, čo prinesie reálne minimálne 70 minút čistého času miesto 20-30 minút pri sólo hodinách TSV,
- skvalitniť obsah teoretickej aj praktickej časti hodín TSV, interaktivita, účasť **športových odborníkov z klubov**.

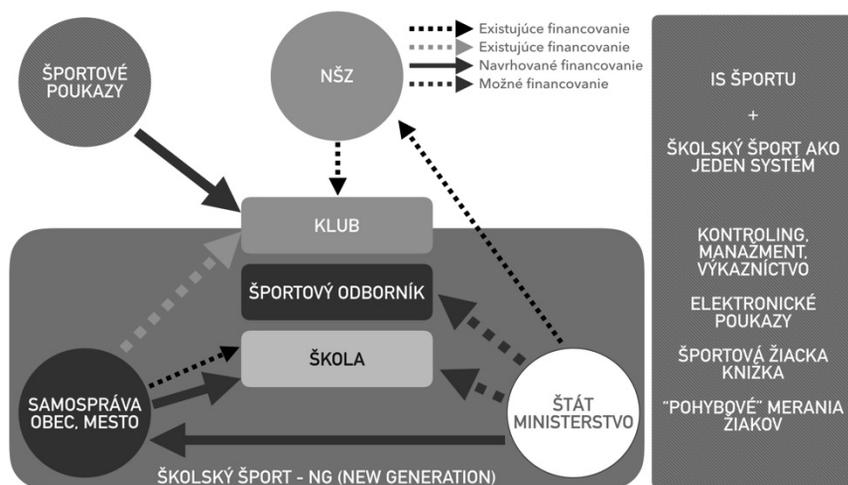
„v spolupráci so spolkovou sférou zabezpečí užšie prepojenie a koordináciu voľno-časových športových aktivít na všetkých typoch škôl s činnosťou športových klubov za efektívneho využitia systému školských súťaží a zdieľania športových odborníkov medzi školským a klubovým športom“

Tento bod, aj keď sa to nezdá, je prakticky najťažší, nakoľko systémové financovanie športových klubov, multišportových organizácií, na úrovni samosprávy a nižšie je veľmi problémové a dlhodobo bez systémového riešenia.

Zákonnodarca sa snaží novým zákonom o športe „poslať“ minimálne 10% financií zo štátnej podpory cez NŠZ na kluby, ale ako to v praxi naozaj dopadne je otázne a kontrola správneho použitia týchto zdrojov veľmi nereálna bez vhodného „verejného systému“.

Taktiež bez plnej podpory miest a obcí je len veľmi ťažko realizovateľné v praxi „prinútiť“ mestá a obce vyčleniť viac na šport, nakoľko samospráva má plné právo určiť si investičné priority sama a šport nie je tým najväčším problémom našej spoločnosti.

Jediným zmysluplným riešením je prepojenie škôl s klubmi pomocou športových odborníkov z klubov cez systém dlhodobých školských športových súťaží a líg (obojustranne výhodné riešenie aj pre školy aj kluby) a na základe tejto spolupráce hľadať systémové financovanie pre športových odborníkov cez systém financovania škôl.

ZÁVERY

Ako dlhodobo udržateľné systémové riešenie sa javí financovanie športových odborníkov z klubov spolupracujúcich a vykonávajúcich činnosť na školách pomocou „nového“ systému školského športu riadeného centrálnou, a to aj z dôvodu, že školy sú už dnes financované normatívne z verejných zdrojov cez mestá a obce (sú zriaďovateľmi škôl) a v drivej väčšine športové kluby v malých a stredných mestách a obciach sú tiež financované pomocou rozpočtov miest a obcí.

Nový systém školského športu však **musí byť postavený na dlhodobých súťažiach školských tímov** a podpora pre klubových športových odborníkov **podmienená výkonom činnosti v prospech školského športu**, pokiaľ bude kontrolným orgánom výkonu športového odborníka škola.

Školské ligy spoluriadené ako oficiálne súťaže národných športových zväzov sú výborné riešenie aj pre národné športové zväzy, ktoré sú závislé na mládežníckej základni aj kvôli financovaniu NŠZ podľa nového zákona o športe.

V prípade, že sa začnú poskytovať aj športové poukazy, stali by sa tieto skvelým sekundárnym motivačným nástrojom pre športové organizácie, pre ktoré by to mala byť odmena za ich „služby“ občanom a ich rodinným príslušníkom, hlavne mládeži.

SYSTÉMOVÁ PODPORA ŠPORTOVÝCH ODBORNÍKOV V SPOJENÍ SO ŠKOLSKÝM ŠPORTOM PRINESIE PROGRESÍVNY SYNERGICKÝ EFEKT PRE ŠKOLSKÝ AJ KLUBOVÝ ŠPORT.

ZÁKONY O VRCHOLNÝCH ŠPORTOVÝCH PODUJATIACH*ACTS ON MAJOR SPORTING EVENTS***DOC. JUDR. PHDR. TOMÁŠ GÁBRIŠ PHD., LL.M., MA**

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

E-mail: TOMAS.GABRIS@FLAW.UNIBA.SK**DOC. JUDR. MAREK ŠTEVČEK, PHD.**

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

E-MAIL: MAREK.STEVCEK@FLAW.UNIBA.SK**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

športové podujatia, zákony, základné práva, suverenita

KEY WORDS:

sports events, laws, basic rights, sovereignty

ABSTRAKT:

Príspevok analyzuje právne problematické aspekty zákonov o vrcholných športových podujatiach. Športové organizácie na vrcholnej úrovni často trvajú na prijímaní takýchto zákonov ako na podmienke priznania práv organizovať športové podujatie v danom štáte. Štáty tak akceptujú požiadavky športových organizácií a dotujú ich právnou silou a štátnou vynútiteľnosťou.

ABSTRACT/SUMMARY:

The paper (article) offers an analysis of problematic aspects of Acts on major sports events. Top sports federations often insist that candidate countries enact ad hoc legal acts regulating the organization of a sports event as a pre-condition for attributing the right to organize the event in that country. States accept these conditions of the sports federations and introduce the required rules, equipping them with binding legal force.

ÚVOD

Organizovanie vrcholných športových podujatí predstavuje spoločensky významný, a ekonomicky a právne pomerne náročný výkon – spoločensky sú totiž s vrcholnými športovými podujatiami prirodzene späté veľké očakávania; ekonomické nároky súvisia zase s otázkami pomeru verejných zdrojov, sponzoringu a vlastných zdrojov organizátora. A napokon, právne otázky organizovania vrcholných podujatí súvisia osobitne s nutnosťou rešpektovania vnútroštátnej a medzinárodnej právnej úpravy a zároveň s nutnosťou zohľadnenia požiadaviek medzinárodnej športovej organizácie, ktorá rozhoduje o mieste konania športového podujatia. V tomto príspevku zameriame našu pozornosť práve (a výlučne) na pomerne špecifické právne aspekty organizovania vrcholných športových podujatí.

K takto vymedzenej problematike možno z právneho hľadiska pristupovať v zásade v dvoch rovinách. Tú prvú predstavuje hľadisko bezpečnosti, a je v základnej normatívnej rovine stipulovaná predovšetkým nasledujúcimi prameňmi:

- Dohovor Rady Európy o násilí a neviazanosti divákov počas športových podujatí, a najmä na futbalových zápasoch,¹
- Dohovor Rady Európy o integrovanom bezpečnostnom prístupe k futbalovým zápasom a iným športovým podujatiam (z roku 2016),² a
- vnútroštátna úprava – v našom prípade zákon č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí.

V druhej rovine okrem bezpečnosti na štadiónoch a v ich okolí organizovanie vrcholných medzinárodných športových podujatí kladie aj iné nároky na hostiteľský štát a jeho právny poriadok. Patrí sem napríklad záväzok pristupovať k zahraničným fanúšikom a návštevníkom s porozumením a pohostinnosťou (ako to navrhuje Rada Európy v odporúčaní Rec (2010) o princípoch hospitality pri organizovaní športových podujatí³), ale tiež ďalšie osobitné požiadavky, ktoré si kladú autonómne medzinárodné športové organizácie ako FIFA, či Medzinárodný olympijský výbor (MOV). Tieto si totiž pri rozhodovaní o mieste konania športového podujatia stanovujú niektoré podmienky, ktoré musia kandidátske krajiny splniť, pričom viaceré z takto určených podmienok možno vnímať ako pomerne sporné, a dokonca až ako limitujúce štátnu suverenitu národného zákonodarcu, ktorý sa v záujme „hostenia“ významného športového podujatia vzdáva niektorých svojich práv a športovým organizáciám naopak priznáva výhody patriace inak iba medzinárodnoprávnemu suverénovi. Hovorí sa pritom až o zneužívaní postavenia športových organizácií v súvislosti s kandidatúrami na usporiadanie vrcholných športových podujatí a s ich realizáciou – či už ide o požiadavky MOV⁴ pri organizovaní Olympijských hier, alebo požiadavky FIFA pri organizovaní Majstrovstiev sveta vo futbale (World Cup).⁵ Tieto organizácie si tak vyžadujú upraviť rôznorodé organizačné a technické aspekty prípravy príslušného podujatia v najširšom zmysle, vrátane napríklad zásahov do stavebného konania; priznávajú sa im tiež osobitné daňové a ekonomické výhody, prijímajú sa *ad hoc* predpisy o bezvízovom styku v záujme jednoduchšieho pohybu športovcov a fanúšikov (a funkcionárov športových organizácií), a často sa dokonca zavádzajú aj osobitné trestnoprávne úpravy primárne v záujme ochrany práv medzinárodných športových organizácií, a to výslovne na ich žiadosť.⁶ Spornosť takýchto právnych úprav z hľadiska skutočne slobodnej vôle zákonodarcu ako štátneho suveréna pritom vychádza aj z minulej skúsenosti, podľa ktorej odmietnutie prijať takéto úpravy môže mať ten následok, že športová organizácia odmietne kandidatúru krajiny a zverí organizovanie

1) Dostupné na internete:

http://www.ucps.sk/EUROPSKY_DOHOVOR_o_nasilii_a_neviazanosti_divakov_pocas_sportovych_podujati_a_najma_na_futbalovych_zapasoch (navštívené dňa 27.10.2016).

2) *Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events*. Dostupné na internete: http://www.coe.int/t/dg4/sport/Source/T-RV/Adopted%20version_Convention%20Safety%20Security%20Service_EN.pdf (navštívené dňa 27.10.2016). Slovenská republika zatiaľ tento dohovor nepodpísala.

3) *Rec (2010) on hospitality principles when organising sports events*. Dostupné na internete:

<http://www.fanseurope.org/phocadownload/CouncilofEurope/t-rv%20rec%202010%202%20hospitality.pdf> (navštívené dňa 27.10.2016). Podobne existuje odporúčanie k zabezpečeniu techniky na sprístupnenie priameho prenosu mimo štadiónov: *Recommendation Rec (2009) 1 of the Standing Committee on the use of public viewing areas at large scale sports events adopted by the Standing committee on 30 March 2009*. Dostupné na internete:

http://www.coe.int/t/dg4/sport/resources/texts/Rec_2009_01_EN_public_viewing.pdf (navštívené dňa 27.10.2016).

4) LOUW, Andre M.: *Ambush Marketing and the Mega-Event Monopoly : How Laws are Abused to Protect Commercial Rights to Major Sporting Events*. The Hague : T.M.C. Asser Press, 2012, s. 718-734. Osobitne sa tiež vyžaduje špeciálna ochrana práv duševného vlastníctva, „vyčistenie“ okolia športovísk od nežiadúcich elementov (bezdomovci a pod.), a vo všeobecnosti výhody priznávané iba hlavám štátov.

5) LELYUKHIN, Alexander: A federal law on hosting Confederation Cup 2017 and World Cup 2018 in Russia. An overview, state commitments and specific provisions. In: *International Sports Law Journal*, 14, 2014, s. 72-81.

6) Napr. *London Olympic Games and Paralympic Games Act 2006*. Dostupné na internete:

http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/12/pdfs/ukpga_20060012_en.pdf (navštívené dňa 27.10.2016). K jeho zhodnoteniu pozri *Post Legislative Assessment of the London Olympic Games and Paralympic Games (Amendment) Act 2011*. Dostupné na internete: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/235982/8503.pdf (navštívené dňa 27.10.2016). K zákonu o Olympijských hrách v Rio de Janeiro pozri: <http://www.rio2016.com/en/news/news/chamber-of-deputies-approves-rio-2016-olympic-act> (navštívené dňa 27.10.2016).

podujatia inému štátu, ktorý sa k prijatiu osobitného predpisu o športovom podujatí postaví ústretovejšie – táto skutočnosť tak podľa Louwa stojí za neúspechom Holandska v snahe zorganizovať Majstrovstvá sveta vo futbale v roku 2018.⁷

Práve z tohto naznačeného hľadiska sa v našom príspevku pokúsime pristúpiť k nastolenej téme organizovania vrcholných športových podujatí – a to osobitne z dôvodu, že Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2016 – 2020 počíta s tým, že vláda bude aktívne podporovať kandidatúru Slovenskej republiky a jej národných športových zväzov na organizovanie takýchto podujatí. Citujúc z aktuálneho programového vyhlásenia vlády, „*Vláda vytvorí prostredie, v ktorom bude šport vnímaný ako významná spoločenská činnosť, ktorá zvyšuje kvalitu života každého obyvateľa Slovenskej republiky. Vláda podporí šport na Slovensku tým, že:*

- *podporí kandidatúru a organizovanie vrcholových medzinárodných športových podujatí na Slovensku, okrem iných MS v ľadovom hokeji v roku 2019, kandidatúru mesta Košice na usporiadanie Európskeho olympijského festivalu mládeže EYOF 2021 a pod. a prijme jasné pravidlá systémového spolufinancovania významných súťaží medzinárodného významu na území SR v kategóriách dospelých i mládeže...“*

Naším cieľom pritom bude upozorniť na často vopred zákonodarcovi subjektívne neznáme právne podmienky a dôsledky takýchto snáh o organizovanie vrcholných športových podujatí svetového významu. Objektívne však zároveň platí, že podmienky, ktoré si medzinárodné športové organizácie v tejto súvislosti kladú, sa postupne stávajú novým právnym štandardom, a kandidátske štáty, ktoré sa snažia (najmä z ekonomických a prestížnych dôvodov) získať práva na organizovanie vrcholných športových podujatí, tieto štandardy športových organizácií akceptujú a prijímajú (preberajú) ich do svojich národných právnych poriadkov. Forma takéhoto preberania predstavuje viac-menej technickú inkorporáciu modelového (štandardizovaného, formulárového) všeobecne záväzného právneho predpisu, zmyslom a účelom ktorého je právno-organizačné zabezpečenie realizácie takýchto významných športových podujatí. Hoci pritom zvyčajne ide o jednorazové a časovou účinnosťou obmedzené právne úpravy (zákony o Olympijských hrách, o Majstrovstvách sveta vo futbale), niektoré štáty (osobitne Nový Zéland) zvyšujú svoju konkurencieschopnosť medzi potenciálnymi hosťiteľmi aj časovo neobmedzenou všeobecnou právnou úpravou organizovania takýchto podujatí. Vzniká tak veľmi špecificky substancované objektívne právo, prameniace v supranacionálnych sústavách nenormatívnej povahy, ktorým národné štáty „prepožičiavajú“ záväznosť – dotujú ich tak normatívnou záväznosťou „objektívneho práva s jediným účelom, a tým je organizácia vymedzeného športového podujatia“. Ak je táto normativita konštruovaná terminálne, časovo ohraničene, *ex lege* sa stratou účinnosti z právneho poriadku štátu tieto predpisy depurujú. Ak je však normativita konštruovaná neobmedzene (ako v spomínanom prípade Nového Zélandu), tvorí imanentnú súčasť právneho poriadku štátu, a tým sa účel právnej úpravy dramaticky mení – ide totiž už o všeobecný účel konkurencieschopnosti štátu *pro futuro*, nie o úpravu *ad hoc* pre konkrétne športové podujatie.

POŽIADAVKY MEDZINÁRODNÝCH ŠPORTOVÝCH ORGANIZÁCIÍ KLADENÉ NA HOSTITEĽSKÉ ŠTÁTY

Súčasť právnych poriadkov mnohých štátov sveta predstavujú v súvislosti s organizovaním vrcholného športového podujatia – Olympijských hier – časovo neobmedzené, neterminované právne predpisy, avšak primárne len za účelom ochrany Olympijskej symboliky, a prípadne za účelom úpravy právneho postavenia národného olympijského výboru. Platí to aj v prípade štátov, ktoré Olympijské hry nikdy nehostili a možno ani hostiť nebudú – tak tomu bolo aj v Slovenskej republike v zákone č. 226/1994 Z. z. o používaní a ochrane olympijskej symboliky a o Slovenskom olympijskom výbore, ktorý bol zrušený a nahradený zákonom o športe č. 440/2015 Z. z.

7) LOUW, Andre M.: *Ambush Marketing and the Mega-Event Monopoly: How Laws are Abused to Protect Commercial Rights to Major Sporting Events*. The Hague : T.M.C. Asser Press, 2012, s. 730.

Okrem tejto všeobecnej úpravy sa však v prípade štátov, ktoré majú Olympijské hry, prípadne iné obdobne významné športové podujatie reálne hostiť, prijímajú aj osobitné *ad hoc* zákony upravujúce otázky, ktoré medzinárodné športové organizácie vyžadujú od štátu uchádzajúceho sa o organizovanie vrcholného športového podujatia. Takýmito zákonmi v minulosti boli a v súčasnosti sú napríklad *ad hoc* zákony o letných alebo zimných Olympijských a paralympijských hrách v Sydney,⁸ Londýne,⁹ Soči,¹⁰ Riu de Janeiro,¹¹ či zákony o Svetovom pohári FIFA (Majstrovstvách sveta vo futbale) v Brazílii,¹² alebo Ruskej federácii.¹³

Z tohto pohľadu výnimočný prípad predstavuje už spomenutý Nový Zéland, ktorý v roku 2007 prijal časovo neobmedzené účinný (teda klasický a štandardný) zákon, tzv. Major Events Management Act (ďalej len „MEMA“),¹⁴ ktorého účelom je všeobecne upraviť podmienky organizovania akýchkoľvek významných športových podujatí. Platí preň, že novozélandský zákonodarcia v ňom zovšeobecnil a trvalo zaviedol pravidlá, ktoré inak medzinárodné športové organizácie vyžadujú od kandidátskych krajín na to, aby im priznali právo hostiť medzinárodné športové podujatie vrcholného významu. Ustanovenia MEMA sa na takéto podujatia vzťahujú, ak vláda rozhodne, že ide o podujatie väčšieho významu. Zákon sa tak napríklad uplatnil pri Majstrovstvách sveta v ragby v roku 2011.

Aby sme však nehovorili o právnej úprave Nového Zélandu, ktorá môže byť slovenským reáliám podstatne vzdialená, pokúsime sa priblížiť otázky upravené v tomto zákone a v obdobných jednorazových zákonoch radšej na príklade právneho predpisu nám geograficky aj právne bližšieho štátu. Tento spôsob výkladu je možný aj preto, že všetky zákony o vrcholných športových podujatiach zásadne upravujú totožné problémy a tie isté aspekty organizácie vrcholného športového podujatia (detailná komparácia jednotlivých zákonov sa na účely tohto príspevku nejaví ako nevyhnutná; odkazujeme na znenie týchto predpisov uvádzaných v poznámkach pod čiarou). Ako príklad takejto právnej úpravy tak priblížime – i z hľadiska tematického zamerania tejto konferencie najbližší – ruský zákon „o príprave pohára konfederácií 2017 a svetového pohára (majstrovstiev sveta) FIFA 2018“.¹⁵ O jeho podrobnú sumarizáciu sa pred časom pokúsil Alexander Leľuchin,¹⁶ preto na tomto mieste zdôrazníme iba jeho najvýznamnejšie črty, a to z pohľadu účelu tohto príspevku.

Ruský zákon o majstrovstvách sveta vo futbale

Majstrovstvá sveta FIFA vo futbale sa uskutočnia v Ruskej federácii v termíne od 14. júna do 15. júla 2018; osobitný zákon č. 108-FZ o príprave pohára konfederácií 2017 a svetového pohára 2018 bol však prijatý už v roku 2013, dva a pol roka po rozhodnutí o mieste konania týchto súťaží. Prijatie zákona až dva roky po schválení kandidatúry Ruskej federácie by síce mohlo na prvý pohľad sponchyňovať výhrady autorov, ktorí tvrdia, že prijímanie takýchto zákonov si medzinárodné

8) *Sydney 2000 Games (Indicia and Images) Protection Act 1996*. Dostupné na internete: <https://www.legislation.gov.au/Details/C2004C07359> (navštívené dňa 27.10.2016).

9) *London Olympic Games and Paralympic Games Act 2006*. Dostupné na internete: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/12> (navštívené dňa 27.10.2016).

10) Zákon č. 310/2007 FZ. K nemu pozri BUCHANAN, Kelly: *Regulating the Winter Olympics in Russia*. Dostupné na internete: <https://blogs.loc.gov/law/2014/02/regulating-the-winter-olympics-in-russia/?loclr=bloglaw> (navštívené dňa 27.10.2016). Tiež PROKOPETS, Mikhail: Legal aspects of organization and holding of the Olympic Games in the Russian Federation. In: *International Sports Law Journal*, 2012, No. 1-2.

11) *Lei Nº 12.035, de 1º de Outubro de 2009*. Dostupné na internete: http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2007-2010/2009/lei/12035.htm (navštívené dňa 27.10.2016). K podrobnostiam BUCHANAN, Kelly: *Laws Behind the Rio Olympics*. Dostupné na internete: <https://blogs.loc.gov/law/2016/08/laws-behind-the-rio-olympics/> (navštívené dňa 27.10.2016).

12) *Lei Nº 12.663, de 5 de Junho de 2012*. Dostupné na internete: http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2011-2014/2012/Lei/L12663.htm (navštívené dňa 27.10.2016).

13) Zákon č. 108/2013 FZ.

14) *Major Events Management Act*. Dostupné na internete: <http://legislation.govt.nz/act/public/2007/0035/47.0/DLM411987.html> (navštívené dňa 27.10.2016).

15) Ďalej aj „majstrovstvá“ v príslušnom gramatickom tvare.

16) LELYUKHIN, Alexander: A federal law on hosting Confederation Cup 2017 and World Cup 2018 in Russia. An overview, state commitments and specific provisions. In: *International Sports Law Journal*, 14, 2014, s. 72-81.

športové organizácie kladú ako podmienku výberu hostiteľskej krajiny, v skutočnosti sa však Ruská federácia už v čase uchádzania o zorganizovanie uvedených pohárov musela politicky zaviazat', že bude vychádzať FIFA v ústrety aj pokiaľ ide o jej požiadavky zasahujúce do právneho poriadku Ruskej federácie. Garancie v tomto zmysle poskytol ešte v roku 2010 Vladimír Putin, vtedy ako premiér Ruskej federácie, a boli spísané v tzv. *Bid Book*. Dotýkali sa napríklad vízových otázok, resp. otázok migrácie vo všeobecnosti, colných kontrol, pracovného práva (pracovných povolení pre zahraničných zamestnancov), daňových výnimiek, cezhraničných finančných transakcií, poskytovania služieb elektronických komunikácií, ochrany práv duševného vlastníctva FIFA, ako aj dopravy, výstavby štadiónov, a v neposlednom rade aj bezpečnostných otázok spojených s uvedenými dvoma športovými podujatiami – futbalovými majstrovstvami (pohármi).¹⁷

Rovnakých otázok sa dotýka aj samotný zákon č. 108-FZ. Ten sa skladá zo 14 hláv a 58 článkov. Hlava 1 a hlava 2 obsahujú základné definície a všeobecné ustanovenia, ktoré zaručujú, že FIFA je jediným organizátorom podujatia pohára konfederácií 2017 a svetového pohára (majstrovstiev sveta) 2018, pričom svoje práva a úlohy organizátora realizuje v spolupráci s právnickou osobou, neziskovou organizáciou nazvanou Russia-2018.

Hlavy 3 a 4 následne upravujú vstup cudzích štátnych príslušníkov a osôb bez štátnej príslušnosti na štátne územie Ruskej federácie, ich migráciu (pohyb cez hranice ako aj v rámci Ruskej federácie) a ich možnosti výkonu závislej práce na území Ruskej federácie, s časovým obmedzením od 7.6.2013 do 31.12.2018. Osoby podieľajúce sa na organizovaní podujatia sú pritom zbavené povinnosti úhrady poplatkov za vystavenie víz, a dokonca počas samotného podujatia a päť mesiacov pred jeho začatím môžu vstupovať na štátne územie Ruskej federácie bez víz, pričom úlohou FIFA je zostaviť zoznam takýchto osôb. Tieto osoby pritom na vstup nebudú potrebovať pas, ale bude im stačiť občiansky preukaz, a nebudú musieť ani ohlasovať svoje miesto pobytu. Fanúškovia prichádzajúci na územie Ruskej federácie počas obdobia jedného mesiaca (a jedného dňa), kedy budú prebiehať samotné majstrovstvá, rovnako nebudú potrebovať na vstup na štátne územie Ruskej federácie víza. V iných prípadoch sa Ruská federácia zaviazala, že vydanie víz nebude trvať dlhšie ako 20 pracovných dní. Dobrovoľníci pritom majú nárok na osobitné víza.

Zahraniční zamestnanci právnických osôb podieľajúcich sa na organizovaní majstrovstiev nebudú ďalej podľa zákona potrebovať pracovné povolenie na výkon práce v Ruskej federácii, pokiaľ tento výkon súvisí s organizovaním uvedených podujatí. Obdobne sa pracovné povolenie nevyžaduje ani od samotných športovcov a členov reprezentačných tímov.

Hlava 5 zákona č. 108-FZ sa ďalej podrobne venuje bezpečnostným otázkam a obmedzeniam pohybu a dopravy počas majstrovstiev, hlava 6 cezhraničným finančným operáciám, dovozu a vývozu cudzej a domácej meny a colným kontrolám, hlava 7 otázkam dopravy medzi mestami, v ktorých budú majstrovstvá prebiehať, hlava 8 sa venuje právam duševného vlastníctva a iným komerčne využiteľným právam FIFA, hlava 9 otázkam informačných a komunikačných technológií, a hlava 10 oficiálnym ceremóniám a náhrade škody v prípade porušenia pravidiel dojednaných v súvislosti s priebehom ceremónií (napríklad ak by Ruská federácia nepripustila použitie vlajky niektorého štátu a pod.). Škodu by v takomto prípade bola povinná nahradiť Ruská federácia, pričom výslovne sú z prípadnej zodpovednosti za škodu vyňaté FIFA, ňou kontrolované právnické osoby, ako aj fyzické osoby uvedené na jej osobitných zoznamoch.¹⁸

---

17) Tamže, s. 74.

18) Toto dojednanie v zákonnej forme je z civilistického hľadiska obzvlášť zaujímavé – ide o normativizovanie „nezodpovednosti“ definovaných subjektov vopred, *bianco*. A priamo zákonom.

Proporčnosť a disproporčnosť ustanovení zákona

V zásade všetky doteraz uvedené ustanovenia zrejme možno považovať za proporčné s ohľadom na význam podujatia, a plne v záujme bezproblémového priebehu uvedených dvoch súťažných pohárov (pohára konfederácií a majstrovstiev sveta). Pochybnosti však môžu vyvstávať ohľadom úpravy, ktorá bola v zákone zavedená v zmienenej hlave 8 zákona č. 108-FZ, v ktorej ustanoveniach sa umožňuje osobitná úprava konania o registrácii a ochrane ochranných známk a iných práv duševného vlastníctva FIFA. Prípadné skoršie práva, ktoré by mohli byť v konflikte s právami FIFA sa totiž až do 31.12.2018 suspendujú (napr. práva k podobným ochranným známkam, ale tiež používanie obchodného mena podobného názvom alebo zneniam ochranných známk užívaných pre účely majstrovstiev), a zavedená bola tiež osobitná procesná úprava ochrany záujmov a práv FIFA v tejto súvislosti. Obmedzené je tiež poskytovanie reklamy, a to do vzdialenosti 2000 metrov od miesta podujatia, resp. reklama v tejto zóne si vyžaduje súhlas FIFA. Rovnako akákoľvek obchodná a podnikateľská činnosť v uvedenej zóne si vyžaduje písomné schválenie FIFA. V tejto súvislosti viacerí autori, a to nielen vo vzťahu k podujatiam organizovaným FIFA, ale tiež vo vzťahu k obdobným ustanoveniam v zákonoch o Olympijských hrách, konštatujú disproporčné obmedzovanie práv na slobodu podnikania a ochranu obchodného mena, ako aj práv duševného vlastníctva. Tejto otázke sa budeme preto podrobnejšie venovať v ďalších výkladoch.

Podobne ako vo vzťahu k hlave 8 zákona č. 108-FZ, pochybnosti môžu vyvstávať aj ohľadom úpravy, ktorá je v zákone normovaná skôr v prospech ruských obchodných spoločností, podieľajúcich sa na stavebnom a technickom zabezpečení uvedených dvoch športových podujatí. Zákon totiž umožňuje zamestnávateľom odchyliť sa od zákonných pracovnoprávných štandardov Ruskej federácie týkajúcich sa práce nadčas, nočnej práce, práce cez dni pracovného pokoja a štátne sviatky, plánovania dovolení a podobne, a tieto odchyľky sa pripúšťajú nielen na úrovni kolektívnych zmlúv, ale aj lokálnymi všeobecne záväznými právnymi úpravami a individuálnymi pracovnými zmluvami. Máme pritom minimálne za otázky, či tu už nejde o príliš veľký (neproporčný) zásah do základných sociálnych práv, a či nehrozí zvýšené riziko ohrozenia zdravia zamestnancov – aj keď treba uznať, že zrejme tu nejde o požiadavku FIFA, ale skôr o záujmy domácich spoločností zabezpečujúcich napríklad výstavbu štadiónov. Za účelom možnosti zamestnať v stavebnom priemysle aj cudzincov zákon tiež umožňuje zmeniť pravidlá udeľovania pracovných povolení a povolení na pobyt. So stavebníctvom napokon súvisia osobitne aj hlavy 11 a 12 zákona č. 108-FZ, ktoré pojednávajú o výstavbe štadiónov a o odklonoch od zvyčajného priebehu stavebného konania, s určením jeho maximálneho trvania na 60 dní, a trvania ekologického posúdenia na max. 45 dní. Dokonca sa rozšírili aj možnosti vyvlastňovania nehnuteľností (prípadne zriaďovania práv zodpovedajúcich vecnému bremenu) na stavebné účely spojené s uvedenými dvoma športovými podujatiami.

V systematike zákona treba napokon spomenúť, že hlava 13 upravuje štátne regulovanie cien v ubytovacích zariadeniach, za účelom predchádzania neúmernému zvyšovaniu cien, čo tiež možno považovať za pomerne neštandardný zásah. Nakoniec, posledná hlava 14, obsahuje záverečné ustanovenia.

Vykonávacie predpisy

Pre úplnosť treba dodať, že zákon č. 108-FZ je ďalej vykonávaný osobitnými dekrétmi prezidenta Ruskej federácie – napríklad o bezpečnosti a pohybe cudzích štátnych príslušníkov cez ruské hranice, nariadeniami federálnej vlády o statuse osôb podliehajúcich právomoci FIFA, ich cezhraničnom pohybe, a osobitne o postavení spoločnosti Russia-2018, ako právneho subjektu vystupujúceho v pozícii organizačnej komisie majstrovstiev, o vysielacích právach, reklame a marketingu v spojení s týmito podujatiami, predaji lístkov na jednotlivé zápasy, otázkach informačných a komunikačných technológií súvisiacich s podujatiami, a o nulovom zdanení v súvislosti s produktami a službami spojenými s týmito podujatiami svetového významu.

Okrem toho, aj jednotlivé ústredné orgány štátnej správy dostali za úlohu vydať viacero všeobecne záväzných právnych predpisov napríklad o predaji lístkov, vlakovej doprave, medzimestskej kyvadlovej preprave osôb počas podujatia, regulácii cien hotelov a ubytovacích zariadení, či o náprave prípadných nedostatkov pri nerešpektovaní požiadaviek FIFA.

Rozšírenie katalógu sankcií v národných právnych poriadkoch

Hoci samotná analýza ruskej právnej úpravy organizácie dvoch súvisiacich športových podujatí (pohára konfederácií a majstrovstiev sveta/svetového pohára) je pre účely nášho príspevku dostatočne výrečná sama osebe, pre úplnosť zmienime ešte jeden aspekt, ktorý sa vyskytuje skôr v zákonoch o Olympijských hrách (a odtiaľ tiež našiel cestu aj do novozélandského zákona o podujatiach veľkého významu – MEMA z roku 2007). Ide pritom o aspekt, ktorý tiež možno pokladať do veľkej miery za problematický – konkrétne ide o požiadavku trestného alebo aspoň priestupkového sankcionovania niektorých konaní, ktoré poškodzujú záujmy organizátora športového podujatia (teda zásadne medzinárodnej športovej organizácie). Ide tu o požiadavky sankcionovania tzv. *ambush marketingu*¹⁹ (napr. v čl. 8-24 MEMA, čl. 19-30 zákona o londýnskych olympijských hrách), špekulácií vo veci predaja vstupeniek na športové podujatia (čl. 25-26 MEMA, čl. 31 zákona o londýnskych olympijských hrách), či rušenia priebehu športového podujatia nepovoleným vstupom na hraciu plochu (čl. 27 MEMA).

Sumár

Z uvedeného pomerne podrobného predstavenia ruského zákona o majstrovstvách sveta vo futbale, doplneného niektorými ustanoveniami MEMA a zákonov o Olympijských hrách nám záverom vyvstáva predstava o skutočne širokom rozsahu zásahov do vnútroštátneho právneho poriadku hostiteľského štátu, a to všetko zásadne na základe podmienok a požiadaviek medzinárodných športových organizácií.

Sumárne tak možno zhrnúť, že najčastejšie riešené otázky pri organizovaní vrcholných medzinárodných športových podujatí predstavujú:

- Ľudské práva²⁰ (napríklad zamestnancov v stavebnom sektore)
- Práva duševného vlastníctva (vlajka, logo, hymna, suspendovanie práv tretích osôb, zákaz reklamy v ochranných zónach)
- Imigračné pravidlá (víza pre organizátorov, športovcov a fanúšikov, vstup na občianske preukazy namiesto pasov)
- Daňové a iné finančnoprávne úpravy (clá, finančné prevody, regulovanie cien, doprava zadarmo)
- Pracovnoprávne úpravy (nadčasy, nočná práca, zamestnávanie pre potreby organizátorov, zamestnávanie cudzincov pre potreby stavebného priemyslu)
- Stavebné právo (skrátené lehoty pre stavebné konania a pre ekologické posudzovanie dopadov stavebnej činnosti)
- Trestnoprávne/priestupkové úpravy (sankcionovanie ambush marketingu, čierneho predaja lístkov, či vstupu na hraciu plochu)

19) Pomocou Ambush Marketing sa subjekty snažia neoprávnené využiť popularitu veľkých podujatí, najmä športových, na prezentáciu svojej značky (obchodného mena), produktu alebo služieb. Pozri LUCÍVJANSKÝ, Michal: Právna úprava Ambush Marketingu. In: *Justičná revue*, č. 8-9, 2011. Pozri tiež DUCHOSLAV, Libor: Analýza ambush marketingu v športe na Slovensku. In: *Humanistické podoby športu a telesnej výchovy*. Bratislava : Slovenská vedecká spoločnosť pre telesnú výchovu a šport, 2006.

20) K (bohužiaľ iba formálne vyjadrenému) záujmu športových organizácií na dodržiavaní ľudských práv pri organizovaní športových podujatí pozri bližšie príspevok GAUTHIER, Ryan: *The New Olympic Host City Contract: Human Rights à la carte?* Dostupné na internete: <http://www.asser.nl/SportsLaw/Blog/post/the-new-olympic-host-city-contract-human-rights-a-la-carte-by-ryan-gauthier-phd-researcher-erasmus-university-rotterdam> (navštívené dňa 27.10.2016).

NAJČASTEJŠIE PROBLÉMY V PRAXI: CYBERSQUATTING A AMBUSH MARKETING

Z vyššie uvedeného bohatého výpočtu potenciálne problematických právnych otázok, na ktorých riešení zväčša trvajú medzinárodné športové organizácie, niektoré aspekty skutočne pravidelne predstavujú zdroj opakujúcich sa právnych sporov. Ide najmä o dva okruhy právnych otázok – problémy súvisiace s ochrannými známkami, a problémy súvisiace s tzv. ambush marketingom.

K porušeniu práv k ochranným známkam v minulosti opakovane dochádzalo najmä v súvislosti s praktikou tzv. cybersquattingu, teda registrácie doménových mien identických alebo podobných ochrannej známke športového podujatia/organizátora podujatia. Bikoff a Jones²¹ ponúkajú prehľad prvých takýchto sporov – napr. vo veci doménového mena Torino2006 (podobného ochrannej známke TURIN2006, ktorú si dal zaregistrovať MOV), ďalej doménových mien madrid2012.com, 2m12.org, 2m12.com, a 2m12.info (podobných ochrannej známke MADRID2012 a známke 2M12), mena Athens2004.org (podobného ochrannej známke ATHENS 2004), alebo napokon doménových mien VancouverOlympics.com, bcOlympic.com, a VancouverOlympics 2010.com²² (podobných ochrannej známke zimných olympijských hier vo Vancouveri v roku 2010).

Spory o doménové mená najvyššej úrovne druhu .com a pod. sa pritom na medzinárodnej úrovni zvyčajne riešia pred expertnými panelmi vytvorenými zásadne na každom svetovom kontinente. Jeden z takýchto panelov je napríklad zriadený pri WIPO – Svetovej organizácii duševného vlastníctva.

V Slovenskej republike bude podobný inštitút pre riešenie sporov o doménové mená končiace .sk zriadený pri EISI (European Information Society Institute) v januári 2017.

Spory o doménové mená končiace na .eu má zase právomoc riešiť panel zriadený pri Rozhodcovskom súde pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky v Prahe. Všetky tieto panely pritom postupujú podľa pravidiel vychádzajúcich z UDRP pravidiel²³ organizácie ICANN, ako najvyššej autority vo svete doménových mien, a zaručujú pomerne rýchlu a efektívnu ochranu.

Druhý okruh najčastejších právnych problémov spojených s organizovaním vrcholných športových podujatí je spojený s už zmieneným ambush marketingom, t. j. parazitovaním podnikateľov na športovom podujatí, so snahou o prezentáciu ich značky, obchodného mena, produktu alebo služieb.²⁴ Na predídenie tejto praktike slúži v najnovších *ad hoc* zákonoch o Olympijských hrách novovytvorený koncept tzv. asociačného práva (*association right*),²⁵ ktoré patrí výlučne organizátorovi podujatia, a to v tom zmysle, že len organizátor môže rozhodovať o tom, kto sa môže spájať (asociovať) s daným podujatím, a tým sa zviditeľňovať v očiach verejnosti sledujúcej dané športové podujatie. Na ochranu tohto záujmu slúžia aj tzv. *clean zones*, v ktorých je zakázaná akákoľvek iná než organizátorom schválená reklamná a podnikateľská činnosť.²⁶ Louw však podľa nás veľmi správne kritizuje až disproporčné zásahy do slobody podnikania, ku ktorým v takýchto prípadoch dochádza pod zámienkou ochrany asociačného práva organizátora, a to aj v prípadoch, keď je akékoľvek zavádzanie verejnosti či spotrebiteľov racionálne vylúčené – Sim tak uvádza príklad

21) BIKOFF, James – JONES, Patrick L.: Internet/domain name issues. In: *IP Litigator*, November-December 2004, s. 39 a nasl.

22) Pozri BIKOFF, James L.: The Olympic brand protection: challenges in London 2012. In: *Proceedings of the Annual Meeting-American Society of International Law*, 106, 2012, s. 99.

23) *Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (the „Rules“)*. Dostupné na internete: <https://www.icann.org/resources/pages/rules-be-2012-02-25-en> (navštívené dňa 27.10.2016).

24) Konkrétne prípady pozri v: LOUW, Andre M.: *Ambush Marketing and the Mega-Event Monopoly : How Laws are Abused to Protect Commercial Rights to Major Sporting Events*. The Hague : T.M.C. ASSER PRESS, 2012.

25) SIM, Nick Shi Qiang: Ambush marketing in major sports events: war minus the shooting? In: *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2015, Vol. 10, No. 7, s. 545.

26) LOUW, Andre M.: *Ambush Marketing and the Mega-Event Monopoly : How Laws are Abused to Protect Commercial Rights to Major Sporting Events*. The Hague : T.M.C. ASSER PRESS, 2012, s. 691-692.

mäsiara, ktorému zakázali v jeho obchode v *clean zone* predaj, pretože mal vo výklade naaranžované mäsové výrobky v tvare chránenej symboliky športového podujatia.²⁷ Takto prehnane ďaleko ide podľa Sima aj novozélandský MEMA, ktorý zakazuje aj iné ako obchodné (komerčné) spájanie sa so športovou udalosťou, a dokonca zavádza prezumpciu porušenia chránených práv v každom prípade takéhoto konania (londýnsky zákon o takejto prezumpcii tiež pôvodne podľa vzoru MEMA uvažoval, napokon ju však nezaviedol a postupoval podľa vzoru zákona o Olympijských hrách v Sydney).²⁸

ZÁVER – MOŽNÉ NÁROKY KLADENÉ NA SLOVENSKÚ REPUBLIKU

Tento príspevok mal za cieľ upozorniť na možno netušený právny rozmer záväzku vlády Slovenskej republiky, vysloveného v jej programovom vyhlásení, konkrétne záväzku podporovať kandidatúru Slovenskej republiky na organizovanie vrcholných športových podujatí. Málo známy, ale problematický právny rozmer sa osobitne pri najpopulárnejších športoch a najsledovanejších športových podujatiach prejavuje v tom, že medzinárodné organizácie rozhodujúce o hostiteľskej krajine si vynucujú prijímanie špeciálnych *ad hoc* právnych úprav – zákonov – o týchto športových podujatiach, v ktorých sa hostiteľská krajina jednak zaväzuje k viacerým povinnostiam, a na druhej strane priznáva medzinárodnej organizácii ako hlavnému alebo jedinému nositeľovi práv k športovému podujatiu viaceré výsady a imunity. V texte príspevku sme stručne poukázali na najproblematickejšie z požiadaviek a inštitútov vyskytujúcich sa v takýchto zákonoch, a to či už z hľadiska ochrany ľudských práv a slobôd, vrátane ekonomických a sociálnych práv, alebo z hľadiska ich najčastejšieho reálneho porušovania a následného vynucovania. Ak by teda Slovenská republika mala ambíciu stať sa hostiteľskou krajinou športového podujatia tých najväčších rozmerov a prestíže, musela by počítat s nevyhnutnosťou bližšej právnej úpravy naznačených sporných otázok, a to v podobe zákona, ktorý sme v doktrinálnej rovine naformulovali ako prejav tzv. dotovanej normativity. Tú chápeme ako stav, kedy štáty určité metanormatívne systémy medzinárodných športových organizácií dotujú svojou (štátom) vynútiteľnou normativitou, a to buď v termínovanej podobe, alebo bez časového obmedzenia. Tento jav pritom vnímame ako aktuálnu výzvu pre doktrínu (nielen) športového práva *pro futuro*.

---

27) SIM, Nick Shi Qiang: Ambush marketing in major sports events: war minus the shooting? In: *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2015, Vol. 10, No. 7, s. 548.

28) Tamže, s. 546.

KLÚČOVÉ MYŠLIENKY A VYBRANÉ ÚVAHY ODBORNÍKOV – AJ ÚČASTNÍKOV KONFERENCIE „ŠPORT A PRÁVO 2016“

MGR., MGR. LADISLAV KRIŽAN PHD. /ZOSTAVOVATEĽ/

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE,
PRÁVNICKÁ FAKULTA, KATEDRA TEÓRIE PRÁVA A SOCIÁLNYCH VIED,

OTVORENIE KONFERENCIE A ÚVODNÉ PRÍHOVORY HOSTÍ

„Zastúpenie hlavnej kontrolórky športu, generálnej riaditeľky sekcie štátnej starostlivosti o šport, riaditeľky ADA SR, riaditeľky odboru legislatívy a aproximácie práva a prítomnosť samého pána ministra na tomto podujatí, ktorý sa k nám pripojí pre neodkladné pracovné povinnosti neskôr, sú najlepším dôkazom dôležitosti tohto podujatia i pre Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako jeho spoluorganizátora.“

- Riaditeľka odboru legislatívy a aproximácie práva ministerstva školstva **Žaneta Surmajová**

„Každý máme svoj pohľad na šport, ktoré môžu byť vo vzájomnom rozpore, no to je legitímne.“

- Hlavná kontrolórka športu **Alica Fisterová**

„Podľa mojich vedomostí je prvou a súčasne jedinou cyklickou konferenciou svojho druhu a zamerania v Slovenskej republike. Je to podujatie, ktoré nie je čisto teoretické, ale – práve naopak – má významný aplikačný rozmer. Je to konferencia, ktorá má dynamickú povahu – prispôbuje sa konkrétnym okolnostiam tematicky aj v čase, avšak za absolútny benefit tohto podujatia považujem jeho multidisciplinárny a interdisciplinárny charakter. Konferencia Šport a právo totiž búra zaužívané prístupy, kombinuje v sebe niekoľko vedných odborov a odvetví, a to dokonca takých, o ktorých sú mnohí presvedčení, že sú neskombinovateľné.“

- Zakladajúci člen UČPS a nový dekan Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy **Peter Potásch**

„Pred 6 rokmi sme sa vydali na dlhú cestu s mottom, že športovci a právnici sa navzájom potrebujú. Z povahy veci nikdy nemôžeme byť v cieľovej rovinke, a preto chcem dnes otvoriť 3 dôležité témy na diskusiu- zrozumiteľnosť regulácie pre športovú obec, vyváženosť práv a povinností z pohľadu najmä pozitív pre športové kluby a realizovateľnosť predpisov cez dôverné poznanie prostredia, pre ktoré sa predpisy tvoria.“

- Prezident SFZ **Ján Kováčik** v úvodnom, pozitívne kritickom slove konferencie

„Slová Winstona Churchilla po vyhraných parlamentných voľbách, že oproti je síce opozícia, ale skutočný nepriateľ je medzi nami, sú dôležitým mementom i pre slovenské športové hnutie.“

- Vlastník Aquacity Poprad **Jan Telenský** v úvodnom slove konferencie

„Nahradme slovo chyba v športe slovom skúsenosť, pretože prioritne riešime už u detí vlastným športovým úspechom neuspokojených rodičov najmä úspech za každú cenu a nie radosť a potešenie zo športu.“

- Motivačný kouč **Miroslav Mackulín** v úvodnom slove konferencie

BLOK KONFERENCIE – IMPLEMENTÁCIA ZÁKONA O ŠPORTE, KDE SME A KAM SMERUJEME?

„Prezentujem tu dnes nie svoju prácu, ale spoločnú prácu širokej komunity nielen právníkov, ktorý sa na procese implementácie zákona o športe od jeho schválenia podieľali. 18 vzdelávacích a diskusných prednášok pre športovú obec často počas víkendov, niekoľkosto odpovedí na často kladené otázky

voľne a bezplatne dostupných na webe ucps.sk či 5. ročník tejto konferencie sú najlepším dôkazom, že sa spolu a všetci verejne hlásime k zodpovednosti za čo najlepšiu možnú implementáciu zákona do praxe.“

- **Peter Sepeši**, prokurátor GP SR, člen VV SFZ, zakladajúci člen UČPS a najmä vedúci pracovnej skupiny pri tvorbe a implementácii zákona o športe

„Ľudia v ISŠ v číslach znamenajú dnes 296 242 aktívnych športovcov, 124 045 športovcov do 18 rokov a cca 21 000 športových odborníkov a prioritou pre nasledujúce obdobie by mal byť preto import a spracovanie údajov o FO za jednotlivé zväzy cez import .xls súborov v novej štruktúre dát. Nerobíme si ilúzie o chybovosti, a preto by kvalitu a čistotu dát o týchto osobách mali pomôcť integrácie na RFO, RPO resp. Sociálnu poisťovňu.“

- **Andrej Virlič**, Key Account Manager spoločnosti Stengl, a.s., ktorá je dodávateľom existujúceho informačného systému športu, o aktuálnom stave IS športu

„Informačný systém slovenského futbalu (ISSF) je iba nástroj. Rovnako ako motyka, ale ISSF slúži na dennodennú agendu nie SFZ, 4 regionálnym a skoro 40 oblastným futbalovým zväzom, ale najmä klubovým manažérom futbalových klubov z pohľadu kontroľingu. Bavíme sa pritom o 2200 zápasoch v 370 súťažiach v rámci jedného týždňa.“

- CIO SFZ a člen pracovnej skupiny na prípravu návrhu zákona o športe **Ján Letko**

„V januári 2017 bude VŠC DUKLA oslavovať 50 rokov existencie. Rok 2016 bol i preto rokom historicky najvýznamnejších zmien organizačnej štruktúry a koncepcie riadenia najúspešnejšieho športového strediska v našej krajine. Napriek športovo mimoriadne úspešnému roku sledujú všetky tieto zmeny jediný cieľ, ktorým je zmeniť stredisko na modernú servisnú organizáciu zabezpečujúcu štátnu športovú reprezentáciu a tak potrebného lídra v oblasti novej tréningovej metodológie, vďaka ktorej získajú naši športovci konkurenčnú výhodu nad svojimi športovými súpermi.“

- **Richard Galovič**, cca rok riaditeľ Vojenského športového centra DUKLA

BLOK KONFERENCIE – NOVELIZÁCIA ZÁKONA O ŠPORTE – ČO BY BOLO DO BUDÚCNA PROSPEŠNÉ A NA ČO JE TREBA REAGOVAŤ?

„Účinnosť textu novely zákona o športe, ktorý schválila pred pár dňami Vláda SR, sa predpokladá od 1.1.2017, no v 1. a 2. čítaní v NR SR v mesiacoch október a november 2016 nie je možné vylúčiť ešte jeho zmeny na základe poslanceckých iniciatív.“

- Riaditeľka odboru legislatívy a aproximácie práva MŠVVaŠ SR **Zaneta Surmajová**

„Možný účel použitia príspevku NŠZ je veľmi náročnou témou. Prevádzkové náklady NŠZ nesmú prekročiť 15% ročných príjmov z príspevku uznanému športu.“

- generálna riaditeľka sekcie štátnej starostlivosti o šport MŠVVaŠ SR **Monika Maršáľeková**

„Vzdelávanie kontrolórov NŠZ by malo odštartovať do pár týždňoch a je úplne nevyhnutné, lebo kontrolór NŠZ má ovládať niekoľko desiatok zákonov. Osobne sa domnievam, že má byť zároveň zodpovedný za prípadné dlhodobé dlhové hospodáranie NŠZ.“

- Hlavná kontrolórka športu **Alica Fisterová**

„Organizovanie vrcholných športových podujatí kladie pred štát viacero právnych výziev, s ktorými treba počítať už vopred – osobitná úprava ochrany práv duševného vlastníctva k podujatiu, osobitné trestné činy alebo priestupky spojené s ambush marketingom, čiernym predajom lístkov a pod., ale tiež výnimky z imigračných, daňových, finančných a colných predpisov.“

- Advokát a vysokoškolský pedagóg **Tomáš Gábriš**

„Zriadenie verejnoprávneho Fondu na podporu športu so zámerom, aby vláda vytvorila podmienky na to, aby finančné prostriedky z verejných zdrojov na šport boli poskytované a vykazované cez jeden informačný a finančný uzol je extrémne ambicióznym cieľ Programového vyhlásenia Vlády Slovenskej republiky na roky 2016-2020. Dnes totiž dáva dary do športu ešte i Národná banka Slovenska. Prvým predpokladom je vytvoriť a implementovať tzv. športový satelitný účet ako viaceré krajiny EÚ (Rakúsko, Poľsko, VB atď.) v spolupráci so Štatistickým úradom Slovenskej republiky podľa jednotnej EÚ metodiky. Druhým je implementácia projektu zosnulého Martina Filka „Hodnota za peniaze“ i do športu vrátane revízie už dlhodobo existujúcich, cyklických výdavkov nielen MŠVVaŠ (športové triedy, športové gymnázia, cca 500 000 euro dotácie cez VŠ na vysokoškolské športové kluby), ale i vysokých jednorázových výdavkov (napr. dotácia MŠVVaŠ SR daná SOV na Slovenský dom počas LOH 2016 v Rio de Janeiro vo výške 1 milión euro, ktorá bola rovnaká ako súčet 37 dotácií najmenej dotovaných zväzov z celkového počtu 87 dotovaných zväzov MŠVVaŠ SR v roku 2016.“

- Člen Rady UčPS **Ladislav Krížan**

„Vo vzťahu k zákonu o rozpočtových pravidlách, slová „dotácia“ a „príspevok“ nie sú synonymá a majú rozdielny obsah, pričom príspevky podľa osobitného zákona sa poskytujú ako iné výdavky zo štátneho rozpočtu.“

- Reakcia **Márie Berdisovej** na príspevok poverenej generálnej riaditeľky sekcie štátnej starostlivosti o šport MŠVVaŠ SR **Moniky Maršálekovej**

„Zriadenie Fondu na podporu športu ako právnickej osoby sui generis vnímam ako najvhodnejšie riešenie pre osobitosť a autonómnosť športu za podmienky prípravy a prijatia zodpovednej a precíznej právnej úpravy, ktorým bude zriadený, s ohľadom na výrazné špecifiká tejto oblasti spoločenského života.“

- Bývalá dlhoročná pracovníčka MF SR, právnička pracujúca dnes na SFZ **Mária Berdisová**

„I chudobný, no talentovaný jedinec, má vďaka športu možnosť získať v USA drahé univerzitné vzdelanie a vďaka nemu sa uplatniť následne vo veľmi kompetitívnej spoločnosti.“

- Američan **Alan Craig** o úlohe športu vo vzdelávacom systéme v USA

„Systémová podpora športových odborníkov v spojení so školským športom prinesie progresívny synergický efekt pre školský aj klubový šport.“

- CIO SFZ a člen pracovnej skupiny na prípravu návrhu zákona o športe **Ján Letko**

„Z hľadiska efektivity a kvality riešenia sporov v športe, po vypustení ustanovenia § 15 v zákone o združovaní občanov od 1.7.2016 (v súvislosti s rekodifikáciou civilného procesného práva) vnímam ako nevyhnutné minimálne upresniť niektoré vlastnosti riešenia sporov v športe ustanovené v zákone o športe v jeho ustanovení § 52.“

- Člen Rady UčPS **Jaroslav Čollák**

BLOK KONFERENCIE- IMPLEMENTÁCIA ZÁKONA O ŠPORTE, KDE SME A KAM SMERUJEME?

„Príprava právnej úpravy na zriadenie verejnoprávneho Fondu na podporu športu je legislatívna úloha ministerstva, ktorej splnenie očakávam v horizonte niekoľkých mesiacov.“

- Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR **Peter Plavčan**

„Počas zhruba 9 mesiacov obdobia, v ktorom sú Košice európskym mestom športu 2016, sme usporiadali pre ľudí 409 pasívnych a 308 aktívnych podujatí, na ktorých športovalo cez 280 000 ľudí.“

- **Ivan Šulek**, šéf športu v Košiciach, ktoré sú Európske mesto športu 2016

„Dnes máme v SZLH zadefinovaných 17 paralelne popri sebe existujúcich nie udržiavacích, ale rozvojových projektov pre obrovskú hodnotu hokeja u nás, ktorú tvorí 4000 zápasov ročne, ktorých vidí 1 200 000 priamych divákov.“

- Nový prezident SZLH **Martin Kohút**

„Pediater nemá kvalifikáciu na telovýchovnú prehliadku a už vonkoncom nie talentovaného športovca vo veku 23 rokov.“

- Lekár a univerzitný profesor **Dušan Meško**

„Sponzorské je pri splnení zákonných podmienok vždy uznateľný daňový výdavok sponzora a bodka. Naproti tomu výdavky podnikateľa (objednávateľ reklamy) na základe zmluvy o reklame môžu byť pri prípadnej daňovej kontrole správcom dane podľa § 3 ods. 6 Daňového poriadku spochybnené resp. neuznané.“

- Poslanec NR SR **Jozef Mihál**

„Športové zväzy by mali na seba prevziať ťarchu administratívy spojenej s dobrovoľníctvom a v čo najväčšej možnej miere od nej odbremeniť predovšetkým malé, ale aktívne kluby. Vhodným riešením sa javí uzatváranie zmlúv o dobrovoľníckej činnosti medzi športovým zväzom ako vysielajúcou organizáciou a dobrovoľníkom, kde športový zväz bude klubom ako prijímateľom dobrovoľníckej činnosti vysielateľ dobrovoľníkov podľa ich potrieb. Rozsah a podmienky poskytnutej podpory (administratívnej, personálnej, finančnej) zo strany športových zväzov možno špecifikovať v dohode o podmienkach výkonu dobrovoľníckej činnosti medzi športovým zväzom ako vysielajúcou organizáciou a klubom ako prijímateľom dobrovoľníckej činnosti.“

- Advokát **Igor Šumichrast**, člen Rady Učenej právnickej spoločnosti a člen pracovnej skupiny pripravujúcej návrh zákona o športe

„Rodič, ktorý má príjem z prenájmu, môže byť pri splnení ostatných zákonných podmienok sponzorom i vlastného dieťaťa.“

- Advokátka, právnička SZLH a členka pracovnej skupiny pripravujúcej návrh zákona o športe **Zuzana Zajčková**

„Denne vzniká dnes do 20 nových občianskych združení. Ministerstvo vnútra však nemá dnes ako vedieť, kto dnes je štatutárnym orgánom cca 50 000 občianskych združení a zverejniť to dôveryhodne vo vzťahu k tretím osobám. Pripravovaný zákon o registri mimovládnych neziskových organizácií s predpokladanou účinnosťou od 1.1.2018 by mal práve toto zmeniť.“

- **Milan Andrejkovič** z Úradu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti

„Potenciál uplatnenia sociálnej práce v športovom prostredí napriek aktuálnemu, skôr zdržanlivému postojovi verejnej správy, je veľmi vysoký.“

- Sociálny pracovník **Peter Kulifaj**

„Boj proti dopingu podľa WADA kódexu 2015 sa v čl. 2.4 z pohľadu zlyhania športovcov pri hlásení miesta ich pobytu počas celého roka inovoval. Z pohľadu tzv. 3 čiernych bodov, ktorí športoví „neporiadníci“ nazbierali pomerne rýchlo, sa skrátil čas z 18 na 12 mesiacov, čo je opatrenie v prospech športovcov.“

- Česká advokátka **Liběna Šrámková**

„ADA SR sa vplyvom prijatia zákona o športe kreovala de facto nanovo a získala i nové IČO.“

- Riaditeľka ADA SR **Žaneta Csaderová**

„Každá reťaz je iba tak silná ako jej najslabšie ohnivko, a preto zodpovednosť NSŽ za procesný postup a rozhodnutie v boji proti dopingu v športe je vždy zodpovednosťou NSŽ a nikoho iného. Profesionalizácia členov komisii, „nadväzový charakter“ komisii a národný panel rozhodcov je mojou výzvou na spoločný postup a hľadanie lídra.“

- Advokát **Miroslav Chlípala** o zodpovednosti národných športových zväzov v boji proti dopingu na území Slovenskej republiky.

„Dohovor Rady Európy v boji proti manipulácii športových súťaží je dokument, ktorý odporúčam za SR podpísať. Jeho následná postupná implementácia v podmienkach SR by mala vychádzať aj z i kritickej analýzy, čo sa v tejto oblasti za posledné dva roky (ne)podarilo.“

- Integrity officer SFZ a člen pracovnej skupiny na prípravu návrhu zákona o športe **Peter Dedík** o výsledkoch boja proti match fixingu na území Slovenskej republiky.

ODBORNÁ VEREJNÁ DISKUSIA – VEĎ AJ TAK VŠETKO JE O HLAVE...**ING. MIROSLAV MACKULÍN**

MENTÁLNY TRÉNER A ŠPORTOVÝ KOUČ

Pred niekoľkými dňami som sa zúčastnil v Česku zaujímavého workshopu, kde so svojimi skúsenosťami z výchovy mladých športových talentov vystúpili mnohí tréneri kolektívnych športov /futbal, hokej, basketbal, florbal.../

Bolo to veľmi inšpiratívne dvojdnové sedenie popretkávané množstvom zaujímavých informácií z oblasti vytrvalostnej, silovej kondície, z oblasti herných systémov, aktívnych pressingov, otvárania útokov, osobného, či zónového bránenia, ukážky najmodernejších diagnosticko-analytických technológií, či potravinových doplnkov stravy.

Ale mňa počas tohto workshopu zaujala úplne iná vec, ktorá na sklonku prvého dňa vo veľkej miere zmenila smerovanie celého podujatia a bolo to veľmi inšpiratívne poznanie. Po vystúpeniach viacerých trénerských špecialistov zameraných na metodologický tréning rôznych herných činností, vystúpil jeden tréner /**neskôr sa ukázalo, že je trénerom individuálneho športu-tenisu/** s myšlienkou, že všetko o čom sa tu rozpráva je fajn, všetky systémové trendy sú fajn, ale podľa jeho názoru aj tak všetko v konečnom dôsledku je len o hlave športovca, o originalite športovca a o tom, ako je tréner schopný pracovať s „vnútorným diamantom“ hráča.

Po tomto vystúpení nastalo chvíľkové ticho, všetci zúčastnení začali hlboko v sebe analyzovať vážnosť a pravdu jeho slov. Z pohľadov a súhlasných pritakávaní som vycítil, že drvivá väčšina s ním vnútorne súhlasí, ale...

Bolo tam jedno ale.

Mám rád výzvy a preto som sa snažil to využiť a svojim vystúpením ho postupne rozkódovať. Opýtal som sa, že ak je tak a vnútorne cítime, že dôležitá je pri športovom výkone aj hlava, náš postoj, nastavenie, tak prečo tú hlavu nezačneme trénovať, prečo tomu nevenujeme viac času? Čo nám v tom bráni? **Postupne sme sa zhodli na tom, že športový výkon je ďaleko rozsiahlejšia a rozmanitejšia záležitosť, ako len úzkoprse nazeranie na tréning cez priezor fyzického tela.** Nemenej dôležité sú tiež oblasti mentálna, kde sa kreuujú, tvoria myšlienky a vzorce správania, emočná oblasť, ktorá generuje emócie prejavujúce sa pred, počas a po výkone, že je to tiež nezanedbateľná a dôležitá oblasť vzťahov, sociálneho prostredia, ktorými sa obklopujeme a to všetko sa prejavuje na energetickej úrovni, ktorá sa nám „zviditeľňuje“ v podobe výkonu fyzického tela, gólov, bodov, či chýb.

Nečakane sa rozpútala veľká odbornou-laická konštruktívna diskusia, ktorá prevälcovala pôvodný program, ale nik nenamietal, všetci sme cítili, že sme spolutvorcovia tohto workshopu a že práve takáto debata nás všetkých posúva dopredu, za poznaním niečoho, čo nevieme definovať, nevieme zatiaľ ochutnať, vidieť, ohmatať, ale podstatné je, že to vieme precítiť a my sme cítili, že je potrebné v tom pokračovať.

A tak sa postupne začali tréneri otvárať a ich subjektívne vyjadrenia potvrdzovali to, že od istého času začali fungovať ako plagiátori rôznych herných šablón, taktických trendov a všetkého, čo im bolo ponúkané na školeniach, seminároch, čo sa dalo stiahnuť na internete, či kopírovanie hry úspešných svetových tímov. Robili to s vášňou, nasadením, ambíciou, až do chvíle, keď zistili, že v ich podmienkach im to nefunguje, nevedomujúc si vekový, či kvalitatívny stav a rozdielnosť ich hráčskeho potenciálu. A tak prišlo znechutenie, frustrácia a nechuť... A zamyslenie sa, prečo to u nás nefunguje, keď Barcelona s tým istým systémom hrá tak impozantne?!

Na otázku prečo sa tak málo venujeme hráčskemu sebedovetiu, postojom, koncentrácii, rýchlo prišla priama a otvorená sponed: „Nevieme, ako nato, nevieme ako pracovať s veľičinami, ktoré sú len ťažko merateľné! Sú to veci, ktoré nie je možné uchopiť našimi zmyslami, hoci veľa o nich hovoríme, hlavne po prehratom zápase, ale pracovať s nimi je problém a tak radšej komentujeme to, čo vidíme pri analýze videozáznamu. Tam krásne usvedčíme hráča, že zle prihrál, že zle stál, že zle vybiehal, že nekomunikoval a preto sa zameriavame na riešenie chýb a nedostatkov. Z hľadiska časovej osi, vieme že pracujeme už v minulom čase, že rovnaká chyba sa už nebude opakovať, ale vieme ich pomenovať, vidieť a v konečnom dôsledku aj skritizovať. A toto je asi hlavná pointa, že takto dokážeme obhájiť svoju pravdu, upevniť svoju autoritu a to, ako sa to malo, má a musí spraviť v budúcnosti!“

Úprimne, bol som prekvapený sebareflexiou mnohých trénerov. Viacerí dojímavo rozprávali o svojich pocitoch, ako sa sami dlhšiu dobu trápia, že taká „nalinajkovaná“ práca ich veľmi nenaplní, nie sú sebarealizovaní a profesne ich to neposúva. A potom to často pociťujú aj ich hráči, ktorí vlastne za to všetko ani nemôžu, len nechtiac svoje psychické rozpoloženie prenášajú na hráčov. Po svojom vystúpení sa mnohí cítili šťastní, ako dieťa po prvej sponedi.

Asi po dvoch hodinách nečakanej debaty, ktorá by sa dala nazvať rozprávkou Cisárove nové šaty, sa pristúpilo ku konštruktívnym návrhom, ako pomôcť trénerom a zároveň aj mladým športovcom pri ich raste...

Treba zdôrazniť, že táto diskusia sa neniesla v žiadnom kritickom duchu a nebola to žiadna trénerská revolúcia, ktorá by zmiatla všetko a všetkých. Nie, naopak, bolo to o uvedomení, že tak ako ľudstvo prechádza neustále evolúciou-vývojom, tak aj trénerské záležitosti, techniky, postupy, metódy sa menia a že je dôležité sa procesu zmien otvoriť a nie brániť. Je dôležité sa zamerať aj na oblasti, ktoré síce sú málo prebádané, ťažko uchopiteľné, ktoré sú pred našim zrakom ukryté, ako nádherna ľadovca pod hladinou oceánu, či korene stromu pod zemou. Ale práve tieto neviditeľné korene rozhodujú o tom, či strom bude mať živiny, či zakvitne a akú chuť budú mať jeho plody. A že v tých hĺbkach sú často skryté tie najväčšie poklady nás samých a je treba prejavíť veľkú odvahu, osobnú statočnosť, či kus trpezlivosti pri ich objavovaní. Čím ďalej a zvlášť pri kolektívnych športoch sa do popredia derie originalita hráčov, uvedomenie, že niet dvoch na svete rovnakých ľudí a preto nie všetci môžu byť trénerovaní rovnakými postupmi.

Náš potenciál je nekonečný a keby sme vedeli o všetkých úžasných veciach, ktorých sme schopní, požiadali by sme sami seba o autogram. Každý z nás má svojmu tímu, klubu, svetu čo ponúknuť, ale dôležité je to, aby sme si to sami uvedomili a vedeli, čo chceme rozvíjať a ktoré sú naše silné stránky.

Myslím, že citát Jána Wericha je asi výstižný, ako záverečná bodka k tejto téme:

**„Když už člověk jednou je, tak má koukat aby byl.
A když kouká, aby byl, a je, tak má být to, co je,
a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.“**

NÁVRHY, PODNETY A ÚVAHY – „ŠPORT A PRÁVO 2016“

UčPS tím

NA ÚVOD:

Každý účastník konferencie disponuje určitou znalosťou, poznaním, skúsenosťou v oblasti športu.

Niečo o športe vie takmer každý človek, aj deti a mládež si formujú svoj názor na šport, ktorý je dôležitou súčasťou ich života, postupne získavajú o ňom rôzne informácie a praktické skúsenosti.

Každý, kto pôsobí v športe, má určité vízie, predstavy o tom, ako by mohol alebo mal slovenský šport alebo aspoň ten „jeho“ šport fungovať, ako by sa mohol a mal v budúcnosti vyvíjať.

Zrejme každý z účastníkov konferencie pôsobí v určitej komunite, spoločenskej, športovej či politickej, je členom záujmovej skupiny v športe ako hráč alebo športový odborník alebo zastáva určitú rolu či vykonáva funkciu v športe alebo vo verejnej správe, ktorá mu dáva možnosť ovplyvniť určitým spôsobom veci súvisiace so športom.

Všetci žijeme na Slovensku a chceme pre slovenský šport, pre slovenskú spoločnosť, to najlepšie. Každý by sa však k tomu chcel dopracovať možno trochu inými cestami, ktoré sa čiastočne alebo úplne vzájomne vylučujú.

Ako by to ale bolo možné dosiahnuť?

Prvé dôležité východisko, ktoré je treba prijať/akceptovať je, že každý sa prirodzene díva na šport cez prizmu svojho poznania, svojej skúsenosti a treba bez výhrad rešpektovať, že aj cez prizmu záujmov a potrieb záujmovej skupiny, ktorej je členom alebo v nej pôsobí. To je celkom prirodzené a bolo by nekorektné očakávať či vyžadovať, že by to malo byť inak.

Najrýchlejšia a najjednoduchšia cesta je, pokúsiť sa formulovať záujmovo a hodnotovo vyváženú víziu slovenského športu (ako by mal vyzeráť o 5, resp. 10 rokov), na ktorej sa zhodne relevantná väčšina spoločnosti a jej čiastkové ciele a potom sa synergicky snažiť o ich dosiahnutie.

Ak je toto pre nás prijateľné, druhé východisko, musíme veľa komunikovať, diskutovať, čítať, vzájomne sa obohacovať o detaily nášho poznania, pri každom zásadnom probléme si vypočuť tých, ktorí majú o ňom najvyšší stupeň znalosti i skúseností z praxe. To nám pomôže vytýčiť kontúry spoločnej či aspoň väčšinovej vízie budúcej podoby slovenského športu vytvorenej na znalostnom základe i určiť čiastkové ciele jej napĺňania vrátane časových horizontov. Keď toto budeme mať, môžeme ponúknuť alternatívy riešení a testovať, ktoré z nich bude sledovať víziu a jej čiastkové ciele čo najpriamejšie s využitím synergie ľudí pôsobiacich v športovej obci, verejnej správe, na ministerstvách, vo vláde či parlamente, v školách či médiách, ktorým bude známa akceptovaná vízia budúcej podoby slovenského športu i čiastkové ciele na ceste jej napĺňania.

Za tým účelom bol vytvorený dokument s názvom „Návrhy, podnety a úvahy – Šport a právo 2016“, ktorého cieľom je zachytiť znalosť z vystúpení, formálnych i neformálnych diskusií na športové témy, počas V. ročníka konferencie „ŠPORT a PRÁVO 2016“, aby sme aj s pomocou obsahu tohto dokumentu formovali spoločnú alebo aspoň väčšinovú víziu budúcej podoby slovenského športu, ktorú pripraví na znalostnom základe Slováci pre Slovákov.

OBLASŤ 1:**IMPLEMENTÁCIA ZÁKONA O ŠPORTE, KDE SME A KAM SMERUJEME?****A. Ciele a opatrenia:**

1. **DOKONČENIE MODULOV IS ŠPORTU**, ktorý bude viesť subjekty v športe a riadiť/usmerňovať ich každodennú činnosť/procesy v športe tak, aby boli v súlade so Zákonom o športe, čo by významne pomohlo k správnej implementácii Zákona o športe do praxe – najmä:
  - a. modul pre výkazníctvo vo vzťahu k použitiu verejných prostriedkov vrátane zoznamu prijímateľov verejných prostriedkov
  - b. modul pre vykazovanie dobrovoľníckej činnosti
  - c. modul pre výpočet príspevku uznanému športu podľa vzorca, ktorý umožní verejnú kontrolu výsledkov/hodnôt/parametrov do vzorca
  - d. modul na manažovanie agendy športových poukazov (elektronická distribúcia a kontrola ich použitia, elektronické prezenčné listiny)
  - e. prepojenie údajov centrálnych registrov (register fyzických osôb, register právnických osôb, sociálna poisťovňa)
  - f. spracovanie modulu najvýkonnejších športovcov
  - g. vytvorenie nástrojov pre efektívny výkon kontroly v športe
  - h. modul pre podporu aktivít v oblasti antidopingu
  - i. vytvorenie prostredia pre efektívne testovanie pohybových predpokladov žiakov prvých a tretích ročníkov základných škôl
  - j. doplnenie modulu zvyšných zmluvných vzťahov v športe
  - k. prepojiť školský šport s IS športu na centrálnej úrovni, integrácia športových odborníkov do IS športu (školský šport je myslený ako nástroj pre školy a kluby na integráciu medzi sebou, integračným prvkom sú športový odborníci)
  - l. modul pre evidenciu športovej infraštruktúry
2. **ROZŠÍRENIE SLOVENSKEJ ZNALOSTI** vytvorenej v rámci projektu Implementácie zákona o športe do praxe medzi subjekty v slovenskom športe:
  - a. prostredníctvom webovej stránky ministerstva školstva v sekcii ŠPORT
  - b. prostredníctvom webových stránok, FB stránok a „help-deskov“ národných športových zväzov a národných športových organizácií
  - c. prostredníctvom webovej stránky a FB stránok UčPS „Nový Zákon o športe“ a „Učená právnická spoločnosť – právo pre všetkých“
  - d. prostredníctvom verejnoprávnych i súkromných médií (denníky a webové stránky)
  - e. pomocou nových foriem – video/prednášky, video/inštrukcie, besedy video/chat)
3. **VÄČŠIA SYNERGIA MIMOVLÁDNEHO NEZISKOVÉHO SEKTORA** pri úprave systému fungovania a právnej regulácii neziskového sektora prostredníctvom spolupráce, vzájomnej informovanosti/komunikácie zástupcov z oblasti športu so zástupcami iných oblastí, v ktorých pôsobia mimovládne neziskové organizácie.
  - a. Zastúpenie národných športových zväzov v Rade vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie.
4. **VYTVORENIE RADY VLÁDY PRE ŠPORT**, v ktorej budú odborníci na oblasť športu, ktorí dostanú dôveru od vlády SR, pripravovať odborné podklady a stanoviská a vyhodnocovať pre vládu pripomienky a vyjadrenia k pripomienkam a návrhom predloženým/uplatneným ministerstvom, inými orgánmi štátu alebo samosprávou, ako aj rôznymi legitímnymi záujmovými skupinami.
5. **Splnenie očakávaní športovej obce od pôsobenia/činnosti právnikov v športe:**
  - a. **ZROZUMITEĽNOSŤ** právnej regulácie (formulácia právnych textov a vysvetlení k nim, návodov, inštrukcií),

- b. **REALIZOVATEĽNOSŤ** právnej regulácie (praktická vykonateľnosť, navrhovať úpravu procesov tak, aby bola jednoducho uskutočniteľná i kontrolovateľná v každodennej praxi a aby jej praktický význam nebol v nepomere k jej administratívnej alebo finančnej náročnosti),
  - c. **VYVÁŽENOSŤ** právnej regulácie (vyváženosť práv a povinností subjektov športový klub – športovec – športový odborník – zväz – strediská)
6. **AKTÍVNY ZÁUJEM, ZLEPŠENIE INFORMOVANOSTI, ZNALOSTI a DODRŽIAVANIA** právnej regulácie a vysvetlení, návodov k správnej aplikácii novej legislatívy zo strany športových odborníkov (funkcionárov národných športových zväzov, SOV, SPV a iných národných športových organizácií, ostatných zväzov, klubov, trénerov a ostatných športových odborníkov, športovcov a ich zástupcov v orgánoch športových organizácií)
- B. Zajímavé podnety, návrhy, koncepty a myšlienky:**
1. zriadenie HELP-DESKU na Ministerstve školstva, vedy výskumu a športu SR

OBLASŤ 2:

NOVELIZÁCIA ZÁKONA O ŠPORTE – ČO BY BOLO DO BUDÚCNA PROSPEŠNÉ A NA ČO JE TREBA REAGOVAŤ?

A. Ciele a opatrenia:

1. Úprava návrhu novely Zákona o športe tak, aby nemohla nastať situácia, že peniaze určené zákonom na rozdelenie podľa vzorca, nebude možné rozdeliť, lebo všetky národné športové zväzy už obdržali maximum a nebude existovať právny titul, resp. doplniť právnu úpravu toho, ako sa má použiť nerozdelená časť.

Dôležitá poznámka: Uvedená situácia v roku 2017 nemôže nastať.

V nariadení vlády, ktorým sa určuje Metodika zisťovania hodnôt a parametrov na výpočet percentuálneho podielu uznaného športu podľa vzorca, ktoré bolo schválené Vládou SR dňa 21.9.2016, došlo oproti minulosti k zmene metodiky výpočtu minimálnej a maximálnej ochrany podielu pre zväzy. Do roku 2016 boli dolné a horné limity ochrany počítané vo vzťahu k absolútnej výške príspevku za predchádzajúci rok. V nariadení vlády na rok 2017 je zmena výpočtu, nakoľko limity ochrany (90% dolná, 125% horná) sa už nepočítajú z absolútnej výšky príspevku, ale z jeho percentuálneho podielu za predchádzajúci rok (Časť F, vzorce 21 až 23), t. j. keď mal národný športový zväz v roku 2016 podiel 10% z celkovej sumy príspevku pre športové zväzy, bude jeho podiel na rok 2017 v intervale 9% až 12,5%. Touto zmenou metodiky sa dosiahne rozdelenie 100% sumy určenej pre národné športové zväzy v roku 2017 medzi jednotlivé národné športové zväzy.

2. Pre celoslovenskú aktivizáciu masového športu detí/mládeže a pozitívne nastavenie ich návykov na pohybové aktivity je kľúčovým inštitútom príspevkov na športové poukazy, na ktoré je potrebné ustanoviť systematické financovanie, pričom sa ponúkajú tieto možnosti:
  - a. odvody zo stávkových hier – novela zákona o hazardných hrách je t.č. v legislatívnom procese, po jej prijatí a uskutočnení regulácie on-line hazardu sa očakávajú podstatne vyššie výnosy on-line hazardu
  - b. nový odvod do Fondu prevencie poisťovní, z ktorého by boli financované príspevky na športové poukazy (tento návrh bol v pôvodnom návrhu Zákona o športe)
  - c. priamy účelový transfer zo štátneho rozpočtu na príspevky na športové poukazy.
3. Vytvorenie legislatívnych podmienok motivujúcich súkromný sektor k podpore športu s možným vymedzením prípustných účelov, pri financovaní ktorých benefity (daňové) budú možné (napr. výstavba, rekonštrukcia a prevádzkovanie infraštruktúry, športová reprezentácia, stredné športové školy, športové centrá, tréneri, vzdelávanie v športe, príprava, výstroj a vybavenie športovcov, športových odborníkov a športovísk, športové vedy a iné účely

súvisiace so športom a športovou činnosťou). V pôvodnom návrhu Zákona o športe bol navrhnutý inštitút „superodpočtu“ pri poskytnutí sponzorského podľa vzoru vedy a výskumu.

B. Konkrétne návrhy „presaditeľných“ pozmeňujúcich návrhov k vládnej novele zákona o športe na najbližšie schôdze Národnej rady SR:

1. Zvážiť plusy a mínusy pojmového rozlíšenia „športového odborníka“, ktorý vykonáva činnosť na základe odbornosti overenej a potvrdenej na to ustanovenou alebo určenou odbornou autoritou a „osoby vykonávajúcej inú činnosť v športe“, ktorá nemá odbornú kvalifikáciu a vykonáva v športe pomocné činnosti, na ktoré sa nevyžaduje odborná kvalifikácia. Je potrebné si uvedomiť, že toto by malo dôsledky na všetky ostatné právne predpisy, ktoré používajú pojem športový odborník, vrátane daňových.
2. Zvážiť úpravu možnosti, aby na rozhodnutie o *odvolaní* v dopingových veciach alebo o opravnom prostriedku po vyčerpaní opravných prostriedkov na zväzových orgánoch rozhodoval „nadzväzový“ orgán spoločný pre všetky zväzy, pôsobiaci napríklad pri Slovenskom olympijskom výbore. Orgán by bol zložený z odborníkov tak, ako to vyžaduje Dohovor OSN proti dopingiu (z 3 členov senátu/komisie musí byť minimálne 1 farmaceut a 1 právnik).
3. Dôkladne zvážiť pri statuse športového odborníka navrhované nahradenie statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby statusom podnikateľa, nakoľko touto zmenou dôjde k zmareniu cieľa sledovaného Zákonom o športe v spojení s novelou § 6 ods. 2 Zákona o dani z príjmov a to, aby športovci a športoví odborníci boli vykazovaní ako osobitne vykazovaná skupina samostatne zárobkovo činnných osôb, aby šport vedel generovať pre Ministerstvo financií SR i pre slovenskú spoločnosť makroekonomické ukazovatele ako je počet osôb, pôsobiacich v športe, objem prostriedkov odvodených na dani z príjmov, alebo na sociálnych odvodoch a podobne. Navyše, keď si množinu možných hospodárskych aktivít fyzickej osoby rozdelíme na dve základné skupiny a to 1) podnikanie a 2) inú samostatnú zárobkovú činnosť, veľká časť odplatných činností športových odborníkov má len doplnkový charakter k príjmu z hlavného zamestnania alebo inej hlavnej ekonomickej aktivity fyzickej osoby, preto sa činnosť športového odborníka javí byť bližšie k inej samostatnej zárobkovej činnosti ako k podnikaniu. Profesionálnych trénerov, rozhodcov, delegátov je menšina oproti veľkej skupine tých športových odborníkov, ktorí majú ako hlavnú inú ekonomickú aktivitu činnosť športového odborníka.
4. Otestovať, konzultovať s MF SR a v prípade potreby precizovať úpravu poskytnutia a použitia sponzorského:
  - a. ak je sponzorské poskytované na viac ako jeden rok (najviac 4 = 1 olympijský cyklus) tak, aby ho sponzor mal v nákladoch v čase, keď ho poskytne a sponzorovaný ho použije na úhradu športových výdavkov postupne v časových obdobiach podľa zmluvy o sponzorstve v športe,
  - b. ak podnikateľ alebo SZČO s aktívnym alebo s pasívnym príjmom (napr. z prenájmu alebo autorských honorárov) poskytne sponzorské vo vyššej čiastke ako nakoniec bude jeho kladný daňový základ, z výdavkov sa mu neodpočíta celá suma poskytnutého sponzorského, ale iba to, čo je nad rámec sponzorského, ktoré poskytnúť mohol,
  - c. aby podmienkou na strane sponzora pre poskytnutie sponzorského bol kladný daňový základ v predchádzajúcom daňovom období, nie v „príslušnom“ aktuálnom roku, kedy sa sponzorské poskytuje.
  - d. v záujme podpory transparentného sponzorstva v športe je potrebné zvážiť takú úpravu, aby sponzor po uhradení sponzorského už nemusel ďalej riešiť a sledovať, ako, kedy a či si sponzorovaný riadne splnil svoje povinnosti. Sponzor by mal mať automaticky v uzatvorených výdavkoch sponzorské, ak ho uhradil a sú splnené aj ostatné podmienky (riadne zverejnenie zmluvy s prílohou, kladný daňový základ). Na druhej strane by mal byť postihnutý sponzorovaný, ak porušil svoje povinnosti, mal by potom zdaníť príjem zo sponzorského on. Štátu by malo byť de facto jedno, kto to zdaní, ak nie sú splnené

podmienky stanovené zákonom. Je potrebné namotivovať sponzorov, aby boli ochotní vôbec čokoľvek poskytovať, aktuálna úprava je skôr odradzujúca.

5. Zasadíť sa o to, aby boli z textu návrhu novely vypustený nový § 69a a § 100 ods. 1 písm. e). Navrhovanými úpravami dôjde k úplnému porušeniu základných princípov zákona o športe a zneuguje sa zásadná zmena zákona spočívajúca v úplnom presune zodpovednosti za použitie prostriedkov zo štátneho rozpočtu na národné športové zväzy, t. j. padne pozitívna konštrukcia založená na dohode všetkých zainteresovaných pri príprave nového zákona o športe, a to že národný športový zväz bude mať oprávnenie autonómne rozhodovať o výdavkových prioritách a aktivitách, ktoré bude v rámci svojej pôsobnosti financovať, národný športový zväz bude určovať na aké konkrétne účely finančné prostriedky použije, ale zároveň je v plnej zodpovednosti národného športového zväzu, aby čerpal poskytnuté finančné prostriedky hospodárne, efektívne a účinne. Týmto návrhom bude z takto koncipovaného obligatórneho príspevku znova dotácia a takto sa úplne poprie autonómia rozhodovania o spôsobe použitia finančných prostriedkov tak, že použitie bude závislé od vôle/predstáv ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, čo je v spojení s tým, že za športové výsledky sú zodpovedné zväzy, pre národné športové zväzy neprijateľné. Zároveň dôjde k popretiu základu akejsi spoločenskej dohody športovej obce so štátom, ktorej výsledkom bolo prijatie Zákona o športe s pôvodnými princípmi maximálnej transparentnosti použitia finančných prostriedkov v športe sprevádzanej úplnou (bez obmedzení) verejnou kontrolou nakladania z prostriedkami prideleného príspevku, a to zo strany samotných subjektov športovej obce vo vnútri členských základní národných športových zväzov, ďalej všetkými subjektmi športovej obce navzájom, zo strany verejnej správy vrátane úzmej samosprávy, končiac kontrolou zo strany súkromného sektoru a širokej občianskej spoločnosti.
6. Preberať zodpovednosť za nadiktované financovanie národnými športovými zväzmi, ktoré už viackrát poukazovali na to, že ustanovenia zákona o športe ešte neboli v praxi ani otestované a vôbec dopady/dôsledky zákona hodnotiť a hovoriť o nejakých relevantných výsledkoch, ktoré zákon priniesol, považuje športová obec za nepodložené a predčasné, preto v tejto súvislosti možno vyjadriť pochybnosť o správnosti zámerov predkladateľa návrhu novely zasiahnuť do pravidiel financovania. Zákon o športe v § 16 ods. 1 a 2, ale i v ďalších ustanoveniach uložil národným športovým zväzom plnenie množstva úloh a povinností, ktorých plnenie je potrebné personálne, organizačne, technicky zabezpečiť, na čo je legitímne použiť štátne prostriedky, veď zväz plní úlohy a povinnosti, ktoré sú mu zverené zákonom. S nepochybnosťou je dokonca spojená strata spôsobilosti verejných prostriedkov a teda zastavenie poskytovania prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Transparentnosť riadenia a správy národného športového zväzu znamená aj priebežné verejné výkazníctvo, vedenie a aktualizáciu dát v zdrojovej evidencii zväzu i informačnom systéme športu. Rovnako novo zavedený inštitút kontrolóra zväzu si taktiež vyžaduje zvýšené prevádzkové náklady na strane národného športového zväzu.
7. Z návrhu novely je potrebné vypustiť povinnosť mať zakladajúce dokumenty v súlade so zákonom o športe, ktorú návrh novely rozširuje na všetky športové organizácie bez ohľadu na právnu formu. Novela je nerealizovateľná u športových organizácií s inou právnou formou ako občianske združenie – nie je možné vykonať zmenu napr. spoločenskej zmluvy v akciovej spoločnosti – v klube, v takom krátkom čase a novela bez prechodného ustanovenia bude v praxi znamenať, že od 1.1.2017, stratí množstvo športových organizácií, ktoré nebudú novú podmienku spĺňať, spôsobilosť prijímateľa verejných prostriedkov. Tento bod novely je potrebné vypustiť, resp. doplniť k nemu intertemporálne ustanovenie, ktorým posunie jeho účinnosť až od 1.1.2018.
8. Ak má byť profesionálne vykonávanie športu v kolektívnych športoch zo zákona posudzované ako „závislá činnosť“, bolo by vhodné asi definovať pojem „kolektívny šport“. V kódexe WADA je kolektívny šport definovaný takto: šport, v ktorom je povolené vystriedať hráčov v priebehu súťaže. Súťažou sa rozumie jednotlivá súťaž, zápas. Individuálny šport je definovaný ako

akýkoľvek šport, ktorý nie je kolektívnym športom. Pojem „individuálny šport“ sa používa v novele § 4 ods. 3 písm. c). Preto je potrebné zvážiť doplnenie definície individuálneho športu a kolektívneho športu do § 3 zákona o športe.

9. V § 7 ods. 2 písm. b) nahradiť slová „úmyselný trestný čin“ nahrádzajú slovami „zločin“, pôvodná úprava je neprimerane prísna, pretože výrazne znevýhodňuje športových odborníkov oproti iným podobným povolaniam.

Napríklad pri pedagogických zamestnancoch (učiteľoch) sú podmienky bezúhonnosti definovaná podstatne miernejšie a sú viazané len na trestnú činnosť spáchanú v súvislosti s pedagogickou činnosťou. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „*Za bezúhonného sa na účely tohto zákona považuje ten, kto nebol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za trestný čin spáchaný z nebanlivosti v súvislosti s výkonom pedagogickej činnosti alebo s výkonom odbornej činnosti.*“.

10. Navrhuje sa z definície „aktívneho športovca“ vypustiť časť za bodkočiarkou „za účasť na súťaži sa nepovažuje súťaž športu pre všetkých“, nakoľko súťažou športu pre všetkých je podľa definície **športu pre všetkých** uvedenej v § 3 písm. e) **sú organizované súťaže na miestnej úrovni určené pre široké obyvateľstvo**. Do tejto skupiny súťaží je možné zaradiť aj najnižšie okresné súťaže mnohých športov, mestské ligy, ktoré v mnohých prípadoch zastrešuje a podporuje národný športový zväz, najmä ak ide o súťaže detí a mládeže. Podstatné je, že športovec je registrovaný za športový klub a ako registrovaný športovec sa zúčastnil na súťaži organizovanej/zastrešenej národným športovým zväzom. V budúcnosti je možné očakávať, že v záujme zvyšovania členskej základne detí a mládeže ako jedného z dôležitých parametrov do vzorca na výpočet príspevku uznanému športu, budú národné športové zväzy výraznejšie podporovať športové kluby na najnižšej organizovanej úrovni športu pre všetkých a ich súťaže. Preto vylúčenie skupiny registrovaných športovcov, ktorí sa zúčastnili na súťaži športu pre všetkých organizovanej športovou organizáciou z množiny „aktívnych športovcov“ sa javí byť ako vecne nesprávne – v rozpore s podstatou verejného záujmu v športe. Cieľom zákona o športe je, aby čo najviac ľudí, osobitne detí a mládeže, športovalo a je potrebné národné športové zväzy motivovať aj cez možnosť získavať nových aktívnych členov k tomu, aby organizovali súťaže aj na úrovni športu pre všetkých. Navrhovaná úprava by zrejme práve naopak v tomto smere demotivovala národné športové zväzy v ich podpore najnižšej úrovne organizovaného športu, ktorý je športom pre všetkých, preto navrhujeme ponechať platnú právnu úpravu nezmenenú. Sledovanie účasti registrovaného športovca najmenej na troch súťažiach v roku (ako sa navrhuje v novele) sa javí byť veľmi ťažko kontrolovateľné a teda nevykonateľné, preto sa navrhuje ponechať ako podmienku pre uznanie aktívneho športovca účasť registrovaného športovca za športový klub najmenej na jednej súťaži v roku.
11. Navrhuje sa novelizovať zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení doplnením športovej organizácie, ktorá zamestnáva profesionálnych športovcov ako povinne úrazovo poistenú, pretože v zmysle § 46 ods. 2 Zákona o športe nesie zodpovednosť za pracovný úraz športovca zamestnávateľ = športový klub.
12. Navrhuje sa v § 31 ods. 2 Zákona o športe vypustiť časť vety za bodkočiarkou, prípadne ju upraviť tak, aby sa vzťahovala iba na zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu. Tým, že táto veta je zaradená vo všeobecných ustanoveniach, znamená to, že aj keď športovec dovŕšením 15. roku veku nadobudne spôsobilosť uzatvoriť zmluvu (napr. o príprave talentovaného športovca alebo o amatérskom vykonávaní športu), so súhlasným vyjadrením rodiča, nebude môcť na jej základe vykonávať šport, ak ešte neukončil povinnú školskú dochádzku, ktorá je 10 ročná. Takéto obmedzenie nemá vecné opodstatnenie a určite nebolo cieľom zákonodarca.
13. V § 59 ods. 1 nahradiť spojenie „uznaný šport“ spojením „druh športu“, aby uznanie za národný športový zväz nebolo riešené iba vo vzťahu k uznaným športom, nakoľko skupina uznaných športov bola vyčlenená politickým rozhodnutím (zákonom) na účely definovania subjektov

s nárokom na podporu zo strany štátu formou príspevku uznanému športu. „Príspevok uznanému športu“ a „uznanie národného športového zväzu“ sú však dva rozdielne a nezávislé inštitúty, preto nie je správne nastavené, že národný športový zväz by mal existovať iba v uznanom športe, ani sme to tak pôvodne nechceli nastaviť. Bola o tom diskusia. Ak sa štát politicky rozhodne, že zúži skupinu národných športových zväzov, ktoré budú mať nárok na príspevok (napr. v Maďarsku je to 5 kolektívnych a 5 individuálnych športov) to nemá mať vplyv na to, či zväzy, ktoré podporu nedostanú (ne)ostanú národnými športovými zväzmi, keď všetky zákonné podmienky ustanovené pre získanie statusu národného športového zväzu spĺňajú a sú aj akceptovanými jedinými národnými zástupcami za SR v medzinárodnej športovej federácii.

14. Riešiť právomoc súdov pri preskúmaní rozhodnutí zväzových orgánov na riešenie sporov, toto je veľmi zásadný problém. Zvážiť založenie právomoci správnych súdov v Zákone o športe.
15. Prof. Dušan Meško – telovýchovný lekár a pracovník Ministerstva zdravotníctva SR *navrhuje novelizovať § 5* v aktuálnej novele Zákona o športe. Problematiku riešenia realizácie telovýchovných lekárskech prehliadok talentovaných športovcov navrhuje presunúť na neskoršie obdobie na podklade odbornej diskusie príslušných zástupcov (hlavní odborníci Ministerstva zdravotníctva SR pre odbor telovýchovné lekárstvo, pre odbor pediatria, predsedovia príslušných odborných spoločností) a inštitúcií (Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR), ktorých sa téma týka, vrátane návrhu na prípadnú novelu Zákona č. 577/2004 Z. z. v časti upravujúcej uvedenú problematiku.
Doc. MUDr. Branislav Delej, PhD, MPH k návrhu uviedol, že „talentovaná mládež nám nevedí, zadefinujte ju kľudne do 23 rokov veku, ale bolo by vhodné definovať aj dolnú hranicu veku (navrhujeme 14 rokov). Ale novelizujeme paragraf 5! To je naša požiadavka.“

Poznámka: *vzhľadom na rozdielnosť v športoch a iný vek pri dosiahnutí vrcholovej športovej úrovne (napríklad, gymnastika, plávanie) sa navrhuje, aby spodnú hranicu veku talentovanej mládeže si určil národný športový zväz, resp. ak národný športový zväz predpisom neurčí nižšia hranica bude platiť spodná hranica určená zákonom.*

Odôvodnenie:

- 1) prehliadky športujúcich detí a mládeže do veku 18 rokov sú podľa zákona č. 577/2004 Z. z. vo výhradnej pôsobnosti lekárov s kvalifikačnou špecializáciou telovýchovné lekárstvo.
- 2) navyše lekári s kvalifikačnou špecializáciou pediatria je široký pojem (pediatri majú množstvo vlastných špecifických špecializácií). V uvedenom znení by prehliadku mohol vykonávať akýkoľvek pediater (t. j. aj všeobecný/obvodný pediater). Rozsah a obsah preventívnej prehliadky v odbore pediatria je odlišný oproti požadovanému obsahu a rozsahu prehliadky športovca,
- 3) pediatri nemajú kvalifikáciu na celkové/komplexné posúdenie zdravotného stavu vo väzbe na fyzické zaťaženie a spôsobilosti pre vykonávanie športovej aktivity.

OBLASŤ 3:

PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY SR NA ROKY 2016 – 2020 PRE OBLASŤ ŠPORTU – DISKUSIA O PRÁVNÝCH RIEŠENIACH SMERUJÚCICH K JEHO NAPLNENIU.

http://www.ucps.sk/Sport_a_Pravo_podklady_2016

A. Ciele a opatrenia:

1. **VYTVORIŤ FOND NA PODPORU ŠPORTU** podľa vzoru Fondu na podporu umenia
  - a. vytvorenie pracovnej skupiny ministerstva školstva s jej obsadením na znalostnom základe
  - b. vykonanie analýzy zákona č. 284/2014 Z. z. o fonde na podporu umenia a získanie poznatkov o jeho aplikácii v praxi
  - c. vytvorenie ideálneho modelu zriadenia a fungovania Fondu na podporu športu (vrátane kreovania orgánov Fondu, hospodárenia a financovania, etc.) na podklade záverov analýzy.

2. **VYTVORIŤ a IMPLEMENTOVAŤ tzv. ŠPORTOVÝ SATELITNÝ ÚČET** podľa jednotnej EÚ metodiky ako už urobili i viaceré krajiny EÚ (Rakúsko, Poľsko, Veľká Británia atď.) v spolupráci so Štatistickým úradom SR súčasne so zriaďovaním verejnoprávneho Fondu na podporu športu. V tomto smere bude účelné využiť znalosť a skúsenosti úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorý pripravuje v spolupráci so Štatistickým úradom SR zavedenie Satelitného účtu mimovládnych neziskových organizácií.
3. **IMPLEMENTOVAŤ PROJEKT** zosnulého Martina Filka „**HODNOTA ZA PENIAZE**“ aj do športu za účasti športového sektora. Malo by ísť o revíziu:
  - a. dlhodobu existujúcich cyklických výdavkov ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na žiakov základných škôl, ktorí navštevujú športovú prípravu, športové gymnázia zo sekcie regionálneho školstva, cca 500 000 euro dotácii plynúcich cez verejné vysoké školy na vysokoškolské športové kluby a
  - b. jednorazových výdavkov ako napr. dotácia z ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR daná SOV na Slovenský dom počas LOH 2016 v Rio de Janeiro vo výške 1 milión euro, ktorá zodpovedá výške súčtu 37 dotácii najmenej dotovaných zväzov z 87 zväzov dotovaných ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR v roku 2016.

B. Zaujímavé podnety, návrhy, koncepty a myšlienky:

1. **Vykonať analýzu existujúcich operačných programov** v rámci nového programového obdobia 2014 – 2020 a detekovať priestor pre financovanie projektov športovej infraštruktúry ako takej na rôznych úrovniach (napr. aj z pozície územnej samosprávy),
2. **Vytvoriť inštitucionálne, organizačné i legislatívne podmienky** pre to, aby mohli byť zo zdrojov Európskej únie financované v rámci schválených alokácií aj projekty výstavby športovej infraštruktúry v školách.
3. **Pokračovať v ambícií vlády SR – vyčleniť finančné prostriedky na rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov** v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične a na vybavenie telocvične – v minulom roku bola vyčlenená čiastka 10 mil. eur a realizácia prebehla formou rozvojového projektu.
Tento návrh má oporu aj v Štátnom vzdelávacom programe – základnom dokumente, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania v školách a vydalo ho Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu SR – inovovaný bol v roku 2015, podľa ktorého je povinnou súčasťou školy telocvičňa a školám bolo dané trojročné prechodné obdobie, aby splnili túto povinnú podmienku vybavenia školy – citácia zo Štátneho vzdelávacieho programu – Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie – povinné učebné priestory škôl a ich vybavenie – s poznámkou, že uvedené učebné priestory a ich vybavenie je povinné pre novo vzniknuté základné školy. Ostatné školy doplnia povinné učebné priestory a ich vybavenie v priebehu trojročného prechodného obdobia.
4. **Potreba legislatívneho ukotvenia dobrovoľných horských záchranárov**, zvážiť ich usporiadateľskú pomoc a význam pri športových podujatiach organizovaných v horských oblastiach. Mohlo by to pomôcť pri financovaní ich materiálno-technického vybavenia, prípadne by im tak bolo umožnené využiť inštitút dobrovoľníckej činnosti v športe.

OBLASŤ 4:

DIVÁCKE NÁSILIE, DOPING A MANIPULÁCIA ŠPORTOVÝCH SÚŤAŽÍ – AKO SME POKROČILI V PRÁVNEJ OCHRANE INTEGRITY PODSTATY ŠPORTU A KAM SMERUJEME AKO ČLENSKÝ ŠTÁT RADY EURÓPY A EURÓPSKEJ ÚNIE?

A. Ciele a opatrenia:

1. **Podpísať za Slovenskú republiku Dohovory Rady Európy v oblasti športu:**
  - a. Dohovor o integrovanej bezpečnosti, zabezpečenia a služby prístupu na futbalových zápasoch a iných športových podujatiach, ktorý bol otvorený na podpis pre členské štáty otvorený k podpisu od 3. júla 2016 v Saint-Denis (Francúzsko) (CETS 218) a
  - b. Dohovor Rady Európy o manipulácii športových súťaží z 9. júla 2016 (CETS 215).
2. **Presunúť gesciu Dohovoru o integrovanej bezpečnosti, zabezpečenia a služby prístupu na futbalových zápasoch a iných športových podujatiach (CETS 218)** z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na Ministerstvo vnútra SR. Vzdelávanie a evidencia športových odborníkov (bezpečnostný manažér, hlavný usporiadateľ, usporiadateľ, delegát zväzu) ostane v gescii ministerstva školstva.
3. **Podporovať vznik inovatívnych foriem sociálnej práce s mládežou** navštevujúcou športové podujatia po vzore zahraničných príkladov (Nemecko) a vytváranie legislatívnych predpokladov pre tento typ sociálnej práce vrátane možnosti jej podpory z verejných prostriedkov.
4. **Schválenie novely zákona o hazardných hrách**, ktorým sa slovenská právna úprava do značnej miery zosúladí s obsahom Dohovoru Rady Európy o manipulácii športových súťaží (CETS 215).

***Vážení čitatelia, priaznivci a priatelia
občianskeho združenia Učená právnická spoločnosť.***

*Tak, ako mnohé iné občianske združenia, nadácie či neziskové organizácie,
aj občianske združenie **Učená právnická spoločnosť**
sa v tomto roku uchádzalo o priazeň a podporu
poukázaním 2 % dane z príjmov.*

Aj touto cestou

ĎAKUJEME

*všetkým fyzickým a právnickým osobám,
ktoré venovali 2 % zo svojich daní v prospech našej organizácie.
Získané prostriedky budú využité účelne,
aby znamenali prínos pre rozvoj spoločnosti a našej organizácie,
a aby slúžili dobrému a poctivému cieľu.*